

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

FACTORS AFFECTING THE MANAGEMENT OF SAVINGS PLEDGE FUND FOR THE COMMUNITIES ECONOMIC STRENGTH IN RAYONG PROVINCE

พระมหานิพนธ์ วีรพโล (ทบแก้ว)

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

พระมหานิพนธ์ วีรพโล (ทบแก้ว)

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Factors Affecting the Management of Savings Pledge Fund for the Communities Economic Strength in Rayong Province

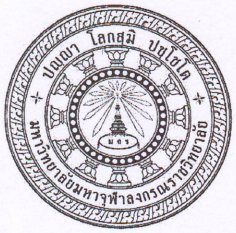
Phramaha Nipon Vīrabalo (Tobkaew)

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Public Administration)

Graduate School

Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2016

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

.....

(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศ.ดร.กฤช เพิ่มทันจิตต์)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.วิชชุกร นาคธน)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.สมาน งามสนิท)

..... กรรมการ
(ดร.รัฐพล เย็นใจมา)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

ดร.รัฐพล เย็นใจมา ประธานกรรมการ
ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....

(พระมหานิพนธ์ วีรพโล)

ชื่อดุษฎีนิพนธ์	:	ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง
ผู้วิจัย	:	พระมหานิพนธ์ วีรพโล (ทบแก้ว)
ปริญญา	:	พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์		
	:	อาจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ), พธ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์), พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
	:	ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช พธ.บ. (รัฐศาสตร์), น.บ. (นิติศาสตร์), M.A. (Political Science), Ph.D. (Political Science)
วันสำเร็จการศึกษา	:	๒๙ มีนาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง และ ๓) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ระเบียบวิธีวิจัยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (In-depth interview) จำนวน ๑๘ รูป/คน เลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว และเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๒ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลจากทั้งสองขั้นตอนโดยการพรรณนาความ การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกองทุนสัจจะออมทรัพย์ จำนวน ๓๔๔ คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากประชากร ๒,๐๓๒ คน เครื่องมือเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๕๕ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (regression coefficient) เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

๑. การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =๔.๑๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =๔.๑๕) การบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =๔.๒๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ๑ ด้าน คือ ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน คือ ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร ด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร ด้านอารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์ การบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =๔.๔๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ด้าน คือ ด้านสัจจะ มีความจริงใจ ด้านทมะ ฝึกฝนด้านขันติ มีความอดทน และด้านจาคะ มีความเสียสละ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๒. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .๖๗๖ ซึ่งปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้ร้อยละ ๔๔.๙ ปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ โดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .๖๑๑ ซึ่งปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้ร้อยละ ๓๖.๖ ปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .๔๕๐ ซึ่งปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้ร้อยละ ๑๙.๔

๓. แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง มี ๘ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสัจจะ มีความจริงใจ ซื่อสัตย์สุจริต ทำงานอย่างมีเป้าหมาย ตั้งใจทำสุดความสามารถของตน และมีความโปร่งใสในการบริหารการเงิน ๒) ด้านสวัสดิการชุมชน มีการจัดสวัสดิการที่เป็นธรรมและทั่วถึงอย่างเท่าเทียมกัน ๓) ด้านการเพิ่มรายได้แก่สมาชิก มีการวางระเบียบแบบแผนทางการเงินที่ดี มีการสร้างอาชีพให้แก่มวลสมาชิก และไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ๔) ธนาคารชุมชน ทำให้สมาชิกในชุมชนที่มีโอกาสได้ทำงานร่วมกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เกิดทักษะการทำงานที่หาโอกาสได้ยาก ๕) ด้านคุณธรรมครบวงจร มีการพัฒนาคนให้มีความมั่นคงในชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย ส่งเสริมให้สมาชิกคบกับกัลยาณมิตรที่ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย ๖) ด้านเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดทิศทางและกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนากองทุน มีการนำเงินสวัสดิการมาพัฒนาชุมชน มีการแนะนำส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์สาธิต ด้านการตลาดแก่ชาวบ้าน โดยที่คณะกรรมการแนะนำให้ชาวบ้านรู้จักการออมทรัพย์

ขยันหมั่นเพียร และขวนขวายในการประกอบสัมมาอาชีพด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๗) มีอิสระ ในการบริหารงานยึดโยงกับกฎระเบียบที่กองทุนสัจจะออมทรัพย์ตั้งขึ้น โดยไม่ยึดติดกับกฎระเบียบทางราชการ และ ๘) พึ่งพาตนเองได้ไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอก มุ่งพัฒนาคนทั้งด้านร่างกายและจิตใจเป็นสำคัญ ก่อนที่จะพึ่งพาปัจจัยภายนอก โดยไม่รอคอยความช่วยเหลือจากทางภาครัฐที่ความผันผวนทางการเมือง

Dissertation Title : Factors Affecting the Management of Savings Pledge Fund for the Communities Economic Strength in Rayong Province
Researcher : Phramaha Nipon Vīrabalo (Tobkaew)
Degree : Doctor of Philosophy (Public Administration)

Dissertation Supervisory Committee

: Dr. Rattapon Yenjaima
B.A. (Public Administration),
M.A. (Public Administration),
Ph.D. (Public Administration)

: Asst. Prof. Dr. Thatchanan Issaradet
B.A. (Political Science),
M.A. (Political Science),
Ph.D. (Political Science)

Date of Graduation : March 29, 2017

ABSTRACT

The objectives of this research were : 1) to study the saving fund administration for the strength of community economy in Rayong province, 2) to study the factors effect to saving fund administration for the strength of community economy in Rayong province, and 3) to offer a savings pledge fund management to the economic strength of communities in Rayong province.

This research was the mixed method research between the qualitative research and quantitative research. The data collection was from 18 key informants by specific sampling from specialists. The tool for data collection is the in-depth interview one by one and focus group discussion for 12 persons. The data analysis by descriptive way. The quantitative research collected the data from 344 samples from sampling group through simple random sampling from the 2,032 population by using Taro Yamane formation. The tools for data collection is the questionnaire and data analysis used the statistic description are percentage, mean, standard deviation and

tested the hypothesis through the regression coefficient and multiple regression analysis.

The findings of this research as follows:

1. The saving fund administration for the strength of community economy in Rayong province, in overall was at high level ($\overline{X}$=4.13). When considered in each aspect, found that every aspect has the opinion at high level. The strength of community economy in over all, is at high level ($\overline{X}$=4.15). The administration according to Ditthadhamma IV are for the present benefit in over all, is at high level ($\overline{X}$=4.25). When considered in each aspect found that the highest opinion is the Samachiwita or Middle life and has the opinion as high level for three aspects are Utthanasampatha, or Working hard, Kallayanamitta or Making good friends, Arrakkhasampatha or Wealth keeping. The management according the principle of four virtues of good householders are the virtues for householder in over all, had the opinions at high level ($\overline{X}$=4.48), when considered in each aspect, found that had the highest opinion for three aspects are the Sacca or Sincerity, Thama or Practice, Khanti or Patience and Chaca or Sacrifice, had the opinion at high level.

2. The strength of community economy effect to saving fund for the strength of community economy in Rayong province, found that in overall was at high level and have the Gemini Coefficient as .676 that factors effects to strength of community economy can forecast the saving fund administration for the strength of community economy in Rayong province for 44.9 percent. The factor according to principle of Ditthadhamma IV, plays the major role to the saving fund administration in overall at high level, have the Gemini Coefficient equals to .611 that factor according to principle of Ditthadhamma IV, plays the major role to the saving fund administration for the strength of community economy in Rayong province in overall at high level for 36.6 percent. The factors for administration according the principle of four virtues of good householders are the virtues for householder for the strength of community economy in Rayong province in overall at low level, the Gemini Coefficient was .450 that factors for administration according the principle of four

virtues of good householders are the virtues for householder for the strength of community economy in Rayong province was 19.4 percent.

3. Management approach the truth, saving to the economic strength of communities in Rayong province. There are 8 side consists of 1) on the truth. Have the sincerity, honesty, the intended goal is do their best, and transparency in the financial management community welfare 2) There is a welfare fair and equitably across the income side for members, 3) to put the rules of good financial There are jobs, scrapping a mass membership and do not interfere with the Bank the Community making the vices, 4) the community members who have the opportunity to work with the Group truth in savings. Skills to work at a difficult chance 5) morality and a comprehensive. With the development of people, stability in their lives, from birth to death. Encourage members to fellowship who is not dating with solicitation of derogatory to 6) economic sufficiency. The Board of Directors and members together determine the direction and activities to resolve the problems and development funds have put money into developing the community welfare. Are recommended to promote and measure zero demo? Marketing Home tribes, by the Board of Directors recommends that the locals know the industrious and his savings to attest, with the philosophy of sufficiency economy 7) independent administration rules associated with mounting the savings pledge Fund set up. By not sticking to the rules official, and 8) self-reliance has not had to rely on external factors, developing people in both mind and body is critical before you rely on external factors, without waiting for help from the Government that the political volatility.

กิตติกรรมประกาศ

ดุษฎีนิพนธ์เรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** ฉบับนี้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาและการช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ คือ อาจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา และ ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหาสาระ ความครบถ้วนถูกต้องตามหลักวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และวิธีการเขียนเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.กฤช เพิ่มทันจิตต์ ที่เมตตามาเป็นประธานสอบดุษฎีพิจารณ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล สุยะพรหม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวาล แอร่มหล้า, อาจารย์ ดร. รัฐพล เย็นใจมา กรรมการ และ อาจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี กรรมการและเลขานุการสอบดุษฎีพิจารณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.กฤช เพิ่มทันจิตต์ ที่เมตตามาเป็นประธานสอบดุษฎีนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชชุกร นาคธน อาจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา กรรมการ และ ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช กรรมการและเลขานุการสอบดุษฎีนิพนธ์

ขอเจริญพรขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดถึงผู้เชี่ยวชาญที่ได้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ทุกรูป ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์มาร่วมแสดงความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะในการสนทนากลุ่ม และชี้แนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้ผลงานวิจัยครั้งนี้ดียิ่งขึ้นไป

ขอเจริญพรขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ช่วยแนะนำและจุดประกายแนวคิดในการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตในครั้งนี้ ขอเจริญพรขอบคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การประชุมสัมมนาวิชาการและการอำนวยการติดต่อภายในสำนักงาน ตลอดจนกัลยาณมิตรร่วมรุ่นที่ ๓ และกัลยาณมิตรต่างรุ่นผู้เป็นแบบอย่างด้านการทำดุษฎีนิพนธ์และเป็นมิตรที่ดีมีน้ำใจในการเขียนดุษฎีนิพนธ์

หวังได้โดยมั่นใจว่า ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ จะอำนวยประโยชน์แก่ผู้สนใจใฝ่ศึกษาค้นคว้าได้เป็นอย่างดี คุณประโยชน์อันจะพึงบังเกิดมีจากการทำดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และน้อมบูชากตเวทิตาคุณแด่บิดามารดา บุพการี และบูรพาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ศิษย์ได้เกิดสติปัญญา และเป็นแรงบันดาลใจให้กำลังใจในการศึกษา

พระมหานิพนธ์ วีรพโล

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๐

ด้วยความรักและเมตตาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน และได้วางพื้นฐานทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย จนได้รับความสำเร็จในการศึกษาในที่สุด สมดังมโนรถที่จะศึกษาทั้งฝ่ายพุทธจักรและอาณาจักรให้กว้างขวางลึกซึ้ง และที่ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยฉบับนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีทุกประการ

สารบัญ

เรื่อง			หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย			ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ			ค
กิตติกรรมประกาศ			จ
สารบัญ			ฉ
สารบัญตาราง			ช
สารบัญแผนภาพ			ฐ
อธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ			ฑ
บทที่ ๑	**บทนำ**		
	๑.๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	๑.๒	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
	๑.๓	ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
	๑.๔	ขอบเขตของการวิจัย	๔
	๑.๕	สมมติฐานการวิจัย	๘
	๑.๖	นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๘
	๑.๗	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๙
บทที่ ๒	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**		
	๒.๑	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	๑๐
	๒.๒	แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์	๒๘
	๒.๓	แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	๔๓
	๒.๔	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการของเกรก	๖๓
	๒.๕	หลักพุทธธรรมที่ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์	๖๙
	๒.๖	ข้อมูลพื้นที่การวิจัย	๗๓
	๒.๗	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๕
	๒.๘	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๐๐

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย ๑๐๒

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๑๐๓

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๑๐๖

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง		หน้า
๓.๔	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๑๒
๓.๕	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๕
บทที่ ๔	**ผลการวิจัย**	
๔.๑	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๒๒
๔.๒	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)	๑๖๖
๔.๓	ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)	๒๑๑
๔.๔	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๒๓
บทที่ ๕	**สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**	
๕.๑	สรุปผลการวิจัย	๒๒๖
๕.๒	อภิปรายผลการวิจัย	๒๔๑
๕.๓	ข้อเสนอแนะ	๒๕๖
บรรณานุกรม		๒๕๘
ภาคผนวก ก.	รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องการวิจัย	๒๖๔
ภาคผนวก ข.	หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัย	๒๖๖
ภาคผนวก ค.	การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๒๗๒
ภาคผนวก ง.	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	๒๘๔
ภาคผนวก จ.	ตารางแสดงความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๒๘๖
ภาคผนวก ฉ.	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๒๙๒
ภาคผนวก ช.	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๙๘
ภาคผนวก ซ.	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๓๑๗
ภาคผนวก ฌ.	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก	๓๓๖
ภาคผนวก ญ.	รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์	๓๓๘
ภาคผนวก ฎ.	รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๓๔๘

ภาคผนวก ฏ. หนังสือขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ๓๕๑
ภาคผนวก ฐ. รูปภาพประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ ๓๖๔
ประวัติผู้วิจัย ๓๖๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	๒๔
๒.๒	แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์	๔๑
๒.๓	แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	๔๘
๒.๔	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการของเกรก	๖๘
๒.๕	แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์	๗๒
๒.๖	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ	๗๙
๒.๗	งานวิจัยที่เกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์	๘๗
๒.๘	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน/ชุมชนเข้มแข็ง	๙๔
๒.๙	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร	๙๙
๓.๑	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๐๔
๓.๒	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	๑๑๔
๔.๑	จำนวน (ความถี่) และร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาของการเป็นสมาชิก	๑๒๒
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยรวม	๑๒๔
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการ กองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการตัดสินใจ (Decision)	๑๒๕
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการ กองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการวางแผน (Planning)	๑๒๖
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการ กองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการจัดองค์การ (Organizing)	๑๒๗
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหาร	

จัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการสื่อสาร (Communicating) ๑๒๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)	๑๒๙
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการประสานงาน (Coordinating)	๑๓๐
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการ กองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating)	๑๓๑
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยรวม	๑๓๒
๔.๑๑	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน	๑๓๓
๔.๑๒	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ	๑๓๔
๔.๑๓	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย	๑๓๕
๔.๑๔	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน	๑๓๖
๔.๑๕	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนด้านการวิจัยและประเมินผล	๑๓๗
๔.๑๖	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน โดยรวม	๑๓๘
๔.๑๗	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร	๑๓๙

๔.๑๘ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)ของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันด้านอารักขสัมปทาคุ้มครองรักษาทรัพย์ ๑๔๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๙	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร	๑๔๑
๔.๒๐	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี	๑๔๒
๔.๒๑	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส โดยรวม	๑๔๓
๔.๒๒	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลัก ฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านสัจจะ มีความจริงใจ	๑๔๔
๔.๒๓	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านทมะ ฝึกฝน	๑๔๕
๔.๒๔	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านขันติ มีความอดทน	๑๔๖
๔.๒๕	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านจาคะ มีความเสียสละ	๑๔๗
๔.๒๖	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ	๑๔๘
๔.๒๗	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ	๑๔๙
๔.๒๘	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๕๐
๔.๒๙	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์	๑๕๑
๔.๓๐	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออม	

ทรัพย์กับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง ๑๕๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๑	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๑๕๒
๔.๓๒	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน ต่อการให้ความสำคัญปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง	๑๕๓
๔.๓๓	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามระยะเวลาของการเป็นสมาชิก	๑๕๔
๔.๓๔	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๖	๑๕๕
๔.๓๕	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง	๑๕๖
๔.๓๖	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง	๑๕๘
๔.๓๗	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง	๑๕๙
๔.๓๘	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง	๑๖๐
๔.๓๙	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง	๑๖๑
๔.๔๐	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองด้านการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัด	

ระยอง ๑๖๒

๔.๔๑ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองด้านความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ๑๖๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๔๒	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองด้านการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน	๑๖๔
๔.๔๓	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการบริหารจัดการตามฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส	๑๖๔
๔.๔๔	ด้านการตัดสินใจ (Decision)	๑๖๙
๔.๔๕	ด้านการวางแผน (Planning)	๑๗๒
๔.๔๖	ด้านการจัดองค์การ (Organizing)	๑๗๔
๔.๔๗	ด้านการสื่อสาร (Communicating)	๑๗๗
๔.๔๘	ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)	๑๗๙
๔.๔๙	ด้านการประสานงาน (Coordinating)	๑๘๐
๔.๕๐	ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating)	๑๘๕
๔.๕๑	การส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน	๑๘๙
๔.๕๒	การส่งเสริมศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ	๑๙๒
๔.๕๓	การส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย	๑๙๕
๔.๕๔	การส่งเสริมการปรับวิธีการงบประมาณ และการตั้งกองทุนเพื่อชุมชน	๑๙๗
๔.๕๕	การส่งเสริมการวิจัยและประเมินผล	๑๙๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย	๑๐๕
๓.๑	แสดงกระบวนการดำเนินงานสร้างแบบสอบถาม	๑๑๘
๓.๒	แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม	๑๒๔
๔.๑	การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ตามทฤษฎีการบริหารจัดการของเกรก	๑๕๒
๔.๒	การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน	๑๗๓
๔.๓	การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส	๑๘๐
๔.๔	องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๒๓๔

คำอธิบายสัญลักษณและคำยอ

คำยอเกี่ยวกับพระไตรปฎก

วิทยานิพนธฉบับนี้ใช้พระไตรปฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปฏกำ และพระไตรปฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการอางอิง โดยจะระบุที่ เลม/ข่อ/หน่า หลัง คำยอชื่อคัมภีร ตัวอยางเชน ที.สี.(บาลี) ๙/๓/๓๖ หมายถึง สุตฺตนฺตปฎก ทีฆนิกาย สีลขนฺวคฺค พระไตรปฎกภาษาบาลี เลมที่ ๙ ขอที่ ๓ หนา ๓๖, ที.สี.(ไทย) ๙/๑๗๐/๕๖ หมายถึง สุตตันตปฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค พระไตรปฎกภาษาไทย เลมที่ ๙ ขอที่ ๑๗๐ หนา ๕๖

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา.	(บาลี)	=	วินยปิฎก มหาวิภังคปาลิ	(ภาษาบาลี)
วิ.มหา.	(ไทย)	=	วินยปิฎก มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ม.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.จู.	(ไทย)	=	สมันตปสาทิกา จูฬวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปฎก

ที.สี.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.	(บาลี)	=	สุตตนฺตปฎก ทีฆนิกาย มหาวคฺคปาลิ	(ภาษาบาลี)
ที.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(บาลี)	=	สุตตันตปฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรคปาลี	(ภาษาบาลี)
ที.ปา.	(ไทย)	=	สุตตันตปฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.มู.	(ไทย)	=	สุตตันตปฎก มัชฌิมนิกาย มูลปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
องฺ.เอกฺก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย เอกนิปาต	(ภาษาไทย)
องฺ.ติก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย ติกนิปาต	(ภาษาไทย)
องฺ.จตุกฺก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย จตุกกนิปาต	(ภาษาไทย)
องฺ.สตตก.	(ไทย)	=	สุตตันปปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.อฏฐก.	(ไทย)	=	สุตตันปปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทสก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ.	(บาลี)	=	สุตตนฺตปิฎก ขุทฺทกนิกาย ธมฺมปทบาลิ	(ภาษาบาลี)

ขุ.ธ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.สุ.	(ไทย)	=	สุตฺตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา.ปญฺจก	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปัญจกนิบาตชาดก	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา.จตฺตาลีส	(บาลี)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย จตฺตาฬีสนิบาตชาตกบาลิ	(ภาษาบาลี)
ขุ.ชา.จตฺตาลีส	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย จตัตาฬีสนิบาตชาดก	(ภาษาไทย)

อรรถกถา

วิ.มหา.อ. (ไทย)	=	วินัยปิฎก สมันตปาสาทิกา มหาวิภังค์อรรถกถา	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ.อ. (ไทย)	=	ขุทกนิยกาย ธรรมบท อรรถกถา	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

ที.ม.อ.	(ไทย)	= ทีฆนิกาย	สุมังคลวิลาสินี	มหาวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ.อ.	(ไทย)	= ขุททกนิกาย	ธรรมบทอรรถกถา		(ภาษาไทย)

การอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ใช้ระบุชื่อคัมภีร์และระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น ที.สี. (ไทย) ๙/๑๙๘/๑๖๑ หมายถึง ทีฆนิกาย สีลกฺขนธวคฺคปาลี (บาลี) เล่มที่ ๙ ข้อ ๑๙๘ หน้า ๑๖๑ ฉบับมหาจุฬาเตปิฎกํ,ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๐๘/๑๓๙.หมายถึง สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิวรรค ภาษาไทย เล่มที่ ๑๑ ข้อ ๑๐๘ หน้า ๑๓๙ และที.ปา.(ไทย) ๑๑/๒๒๕-๓๖๓/๒๒๔-๒๘๖.หมายถึง สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิวรรค ภาษาไทย เล่มที่ ๑๑ ข้อ ๒๒๕-๓๖๓ หน้า ๒๒๔-๒๘๖ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙.

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘-๑๐ สังคมไทยได้อัญเชิญหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศ ซึ่งได้มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้น ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกัน ที่จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ให้เกิดการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ซึ่งมีสาระสำคัญด้านหนึ่งว่า ชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ เป็นพลังหลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคมทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับกระบวนทัศน์ การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี **“คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”** โดยเตรียม **“ระบบภูมิคุ้มกัน”** ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนที่มีอยู่ในประเทศ ได้มีการวิเคราะห์สถานะทุนของประเทศใน ๓ ทุน ได้แก่ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพ ของระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และบริการทางสังคมที่จะพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศปัจจุบันอยู่ในระยะแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ยังคงยึดหลัก “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา”[๑] โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่าง

---

[๑]สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **สาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑** (พ.ศ. ๒๕๕๕–๒๕๕๙), ๒๕๕๕, หน้า ๑.

ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนา “คน” ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ขององค์การ

ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวได้สร้างแรงกดดันให้กับชุมชนต่าง ๆ หลายชุมชนไม่ว่าจะเป็นชุมชนเมือง หรือชุมชนในชนบท ซึ่งมีความคิดที่จะแก้ไขปัญหา โดยชุมชนต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นได้ใช้วิธีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มสวัสดิการชุมชนขึ้นมา เพื่อหาแนวทางการช่วยเหลือตนเองในด้านการเงิน การผลิต เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งการรวมตัวกันเป็นกลุ่มสวัสดิการชุมชนดังกล่าวนั้น มีหลายกลุ่มที่ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งกลุ่มการจัดสวัสดิการฐานองค์กรการเงินชุมชน เช่น กองทุนหมุนเวียนชาวบ้านสงขลา ต.น้ำข้าว อำเภอจะนะ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขา จังหวัดชัยภูมิ การจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ เช่น กลุ่มเครือข่ายสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด กลุ่มเครือข่ายสะสมทรัพย์จังหวัดจันทบุรี กลุ่มออมทรัพย์นาว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและสวัสดิการบ้านคอกช้าง ต.เขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา กลุ่มการจัดการสวัสดิการโดยฐานชุมชนเมืองคลองลำนุ่น กม. ๑๐ แขวงคันนายาว กรุงเทพมหานคร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการที่องค์กรชุมชนได้อาศัยวิธีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มสวัสดิการ เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของคนในชุมชน บนพื้นฐานของวัฒนธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของสมาชิกในชุมชน โดยหลายชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถปกครองตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ

การจัดตั้งเครือข่ายสัจจะออมทรัพย์ จะให้เกิดผลสำเร็จได้ ต้องให้ชุมชนนั้น ๆ คิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตัดสินใจด้วยเหตุผล สามารถปรับตัวได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งการเกิดของกลุ่มสวัสดิการเท่าที่ผ่านมานั้น การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จแต่เพียงปริมาณเท่านั้น จึงทำให้การดำเนินงานด้านการรวมกลุ่มจัดสวัสดิการของชุมชน ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างครบถ้วนต่อกลุ่มเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเกิดความยั่งยืนได้ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในทุกส่วนงานของสังคม ส่วนกองทุนที่สามารถอยู่ได้นั้น ปัจจุบันมีการเจริญเติบโตและใช้วิธีการทำงานแบบอาสาสมัครทำงานทั้งหมด แต่ก็มาประสบปัญหาอันเนื่องมาจากความสลับซับซ้อนของงาน การขาดความรู้ในด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นตามความเจริญเติบโตของกองทุน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น บางกองทุนก็สามารถผ่านปัญหาไปได้ และมีการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จ มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา มีการดำเนินงานบริหารจัดการและติดต่อสื่อสารภายในกองทุนอยู่สม่ำเสมอ ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒๒ /๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๐ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า ภาวะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาอย่าง

มาก และส่งผลกระทบอย่างชัดเจนทั้งในทางราชการและประชาชน จึงเห็นสมควรที่ทางคณะสงฆ์และได้ให้วัดต่าง ๆ แนะนำชี้แจงประชาชนเกี่ยวกับเรื่องการประหยัดตามภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน วัดและพระภิกษุสงฆ์เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้บริการตามความจำเป็น[๒] ตามความต้องการแก่ประชาชนอยู่เสมอ นับได้ว่ามีส่วนช่วยแก้ปัญหาทางสังคมไทยตลอดมา[๓]

สถานการณ์ปัญหาการพัฒนาชุมชนมีมาตั้งแต่ในอดีต ผลของการพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาที่มีบางส่วนของแนวทางการพัฒนาผิดทิศทาง และสร้างผลกระทบแก่สังคมไทย ทำลายความเป็นชุมชนทั้งในชนบทและในเมืองให้ล่มสลาย อันเป็นผลมาจากแนวทางการพัฒนาอย่างขาดความสมดุล ระหว่างการพัฒนาเมืองและการพัฒนาชนบท ทำให้ความเป็นชุมชนมีความอ่อนแอ เนื่องจากผู้คนได้ละทิ้งที่ทำกินทางการเกษตร เข้ามาแสวงหารายได้ที่ดีขึ้น ด้วยการเป็นแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ ทำให้ชุมชนขาดพลังคนที่จะพัฒนาเป็นเหตุให้ชุมชนมีความอ่อนแอและอาจล่มสลายในที่สุด ความอ่อนแอของชุมชนนี้เอง ทำให้การพัฒนาประเทศไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ควร ส่งผลกระทบที่ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนตกต่ำกว่าที่พึงจะเป็น ปัจจุบันนี้ความเป็นชุมชนในประเทศไทยกำลังตกอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ สาเหตุของชุมชนอ่อนแอ[๔] ก็คือ ชุมชนสูญเสียความเป็นปึกแผ่น กล่าวคือ สมาชิกของชุมชนต่างคนต่างอยู่มุ่งความอยู่รอดของตัวเองเป็นสำคัญ รวมทั้งมีการอพยพย้ายถิ่นเข้าเมืองเพื่อหางานทำ ชุมชนต้องพึ่งพิงภายนอกสูง จนถูกปัจจัยภายนอกควบคุมการเปลี่ยนแปลงตลอดจนรูปแบบต่าง ๆ ทางสังคม เช่น การศึกษา การบริโภค ค่านิยม การรักษาพยาบาล ซึ่งชุมชนมีอำนาจในการต่อรองน้อย รวมทั้งมีข้อจำกัดในการเลือกและตัดสินใจ ชุมชนไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ เช่น สภาพความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางอาชีพ หนี้สิน ยาเสพติด ครอบครัวแตกแยก อาชญากรรม เอดส์ ตลอดจนคนชราและเด็กถูกทอดทิ้ง และชุมชนถูกทำลายในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม ศักยภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น จนทำให้ไม่สามารถพึ่งตนเองได้

กองทุนสวัสดิการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง เป็นกองทุนสวัสดิการประเภทออมทรัพย์ การกู้ยืม และสวัสดิการเพื่อ ๑) ฝึกลูกหลานให้รู้จักออมเพื่ออนาคต ๒) การพึ่งพาตนเอง โดยการกู้ยืมเงินในกลุ่มสมาชิก โดยเสียดอกเบี้ยขั้นต่ำ ๑.๕ บาทต่อเดือน เพื่อลดปัญหาการกู้ยืมเงิน

---

[๒] สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม และสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ, **คู่มือพระสังฆาธิการ,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๔), หน้า ๕๐๑.

[๓] สมศักดิ์ บุญปู่, **พระสงฆ์กับการศึกษาไทย,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔) หน้า ๖.

[๔] อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์, **ภาพการศึกษากับชุมชน : กรอบแนวคิดและข้อเสนอในการศึกษาวิจัย,** (กรุงเทพมหานคร : สานักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๐), หน้า ๓.

นอกระบบ ๓) การสร้างความสามัคคี การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้รู้รักสามัคคี มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และ ๔) การสร้างความสมดุลหรือความพอดีระหว่างปัจจัยต่างๆ ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ในจังหวัดระยอง ประสบกับปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพ ปัญหาหนี้สิน ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลให้ครัวเรือนไม่หลุดพ้นจากวงจรแห่งความยากจน ดังนั้น ในการพัฒนาคน เครือข่ายพระสงฆ์ และผู้นำในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ที่มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อการออม การกู้ยืม และสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับคนในจังหวัดระยอง ซึ่งสามารถใช้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนอื่นๆ ต่อไปได้ในอนาคต

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง มีอะไรบ้าง

๑.๒.๓ แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๑.๓.๓ เพื่อนำแนวทางการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** ในครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) เป็นการผสานระหว่างแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปร

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาและตัวแปรเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการบริหาร และหลักพุทธธรรมสำหรับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง ดังนี้

๑) ขอบเขตด้านเนื้อหา และทฤษฎีการบริหารจัดการ(Theory of Administration) ของGregg[๕] ได้จัดกระบวนการบริหารที่มีความใกล้เคียงกับการบริหารกองทุนสัจจะออมทรัพย์ มากที่สุด และใช้หลักพุทธธรรม หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ หลักฆราวาสธรรม ๔

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๓ ไว้ดังนี้

๑) ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทุนกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน อำเภอเมืองระยอง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง รวมทั้งหมด ๖ แห่ง มีจำนวนสมาชิก คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ๒,๐๓๒ คน

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๑๘ รูปหรือคน ได้แก่ บุคคลสำคัญซึ่งมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย ตัวแทนกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ทั้ง ๖ แห่ง รวมจำนวน ๑๘ คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพราะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์โดยตรง มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ และมีความสามารถในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบเป็นอย่างดี

---

[๕]Gregg, Russell T. **“The Administrative Process” in Administrative Behavior in Education,** (New York : Harper and Row, 1957), p. 5.

๓) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๑๒ รูปหรือคน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่จังหวัดระยอง

ผู้วิจัยได้กำหนดเขตพื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่ตั้งอยู่ในวัดมีพระภิกษุสงฆ์เป็นศูนย์กลาง ที่มีการรวมกลุ่มในการโดยใช้หลักธรรมเป็นสัจจะในการตั้งกลุ่ม เพื่อวัตถุประสงค์ในการฝากเงิน การกู้ยืม และให้สวัสดิการแก่สมาชิก ประกอบด้วย วัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน อำเภอเมืองระยอง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง รวมทั้งหมด ๖ แห่ง ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง

โดยที่ผู้วิจัยเลือกพื้นที่วิจัยทั้ง ๖ แห่งเป็นพื้นที่วิจัยนั้นเป็นเพราะว่าเป็นพื้นที่ ที่มีการก่อตั้งมานานเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี สามารถเป็นรูปแบบเป็นตัวอย่าง สู่พื้นที่วิจัยในครั้งนี้ เป็นพื้นที่ที่ดำรงตั้งอยู่ และมีการบริหารจัดการเข้มแข็ง มีการดำเนินการต่อเนื่อง

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัยระหว่างเดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙ – มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๑๐ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารจัดการ หมายถึง การตัดสินใจ การวางแผน การจัดองค์การ การสื่อสาร การใช้อิทธิพลจูงใจ การประสานงาน การประเมินผลงาน

ปัจจัยที่มีผล หมายถึง หลักการบริหารจัดการ หรือหลักพุทธธรรมใดที่มีผลหรืออิทธิพลทำให้การก่อตั้งกองทุนสัจจะออมทรัพย์มีความเข้มแข็งหรือความสำเร็จและมีความมั่นคงในแง่ของกองทุนที่เติบโตขึ้นหรือสมาชิกที่มีเพิ่มขึ้น

กองทุนสัจจะออมทรัพย์ หมายถึง การรวมกลุ่มในการใช้หลักธรรมข้อสัจจะเป็นชื่อกองทุนการออมทรัพย์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการฝากเงิน การกู้ยืม การเยี่ยมผู้ป่วย ค่าทำศพ โดยมีคณะกรรมการในชุมชนนั้นเป็นกรรมการในการตัดสินและวางกฎระเบียบต่าง ๆ ของชุมชนเพื่อดำเนินกิจการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกชุมชนในจังหวัดระยอง

ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การสร้างแรงจูงใจให้สวัสดิการและผลตอบแทนที่ชัดเจน แนะนำวิธีแก้ปัญหาโดยการสร้างศักยภาพของชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ให้รู้จักการออมขยันหมั่นเพียร ขวนขวายในการประกอบสัมมาอาชีพให้แก่สมาชิกกองทุน จัดทำฐานข้อมูลสมาชิกให้

ถูกต้องสมบูรณ์ ให้คำแนะนำและส่งเสริมองค์กรด้วยความรัก ความสามัคคี เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง และส่งเสริมให้วัดเป็นแหล่งศูนย์สาธิตด้านการออมแก่ชาวบ้าน ตลอดถึงมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งตนเอง มีสัจจะ ความจริงใจต่อกัน มีคุณธรรมครบวงจรชีวิต คือ พัฒนาคนให้มีความมั่นคงในชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมีสวัสดิการชุมชน

หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักทิฏฐธรรมมิกประโยชน์ ๔ ประการ ประกอบด้วย **อุฏฐานสัมปทา** คือ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน และการประกอบอาชีพที่สุจริต **อารักขสัมปทา** คือ คุ้มครองรักษาทรัพย์ เก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานที่ตนได้ทำไว้ **กัลยาณมิตตตา** คือ คบคนดีเป็นมิตร รู้จักเสวนาคบหาคน ไม่คบไม่เอาอย่างผู้ที่ชักจูงไปทางที่เสื่อมเสีย เลือกเสวนาศึกษาเอาเยี่ยงอย่างคนผู้รู้ผู้ทรงคุณธรรม **สมชีวิตา** คือ เลี้ยงชีวิตแต่พอดี รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่าย เป็นอยู่ให้พอดีกับรายได้ หรือให้สมกับรายได้ มิให้ฝืดเคืองหรือฟุ่มเฟือยให้รายได้เหนือรายจ่าย

หลักพุทธธรรมฆราวาสธรรม ๔ ธรรมสำหรับฆราวาส ธรรมสำหรับการครองเรือน ประกอบด้วย **สัจจะ** คือ มีความจริงใจ ความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ **ทมะ** คือ ฝึกฝน อดทน การข่มใจ แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา **ขันติ** คือ มีความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียร **จาคะ** คือ มีความเสียสละความสุขสบายและผลประโยชน์ส่วนตน

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ทราบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๑.๖.๒ ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๑.๖.๓ ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๑.๖.๔ องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยสามารถนำไปพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร สมาชิก ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ให้มีประสิทธิภาพ และนำไปประยุกต์ใช้ในกองทุนสวัสดิการอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

บทที่ ๒
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยผู้วิจัยนำเอาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร (Theory of Administration) ของเกรก เพราะเป็นการสนับสนุนกระบวนการการไปประยุกต์ใช้ให้ถูกกับสถานการณ์ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้จัดกระบวนการบริหาร เพื่อให้มีขั้นตอนที่ชัดเจนขึ้น มีปัจจัยกระบวนการบริหาร ๗ ประการ เรียงลำดับและหมุนเวียนเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย ๑) การตัดสินใจ (Decision) ๒) การวางแผน (Planning) ๓) การจัดองค์การ (Organizing) ๔) การสื่อสาร (Communicating) ๕) การใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing) ๖) การประสานงาน (Coordinating) ๗) การประเมินผลงาน (Evaluating) และหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ และหลักฆราวาสธรรม ๔ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยผู้วิจัยขอนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

๒.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารของเกรก

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

๒.๕ หลักพุทธธรรมที่ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

๒.๖ ข้อมูลพื้นที่การวิจัย

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ
- ๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์
- ๒.๗.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน/ชุมชนเข้มแข็ง
- ๒.๗.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

โลกและสังคมแบบดั้งเดิมเป็นผลของวิธีคิดและการพัฒนาแบบแยกส่วน หรือแบบกลไกมาเป็นเวลาหลายร้อยปี จนทำให้เกิดปัญหามากมาย ทุกองค์การไม่ว่าจะมีขนาด ประเภท หรือสถานที่ตั้งอย่างไร จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดี ซึ่งการจัดการที่ดีเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานขององค์การ การเติบโตและการดำรงอยู่ต่อไปขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การในยุคศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งต้องเผชิญกับปัจจัยแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยี ทำให้องค์การต้องมีแนวทางในการจัดการที่ทันสมัย เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ โดยรวบรวมเอากลุ่มกิจกรรมต่างๆ ขององค์การ นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในเป้าหมาย โดยคำนึงถึงความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารโดยทั่วไป

ความหมายของคำว่า **“การบริหาร”** มีศัพท์ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปสองคำ ได้แก่ “การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) ซึ่งมักจะใช้สลับกันไปมาจนยากที่จะแยกความหมายออกจากกันได้อย่างเด่นชัด

คำว่า “**การบริหาร**” นั้น นอกจากใช้คำภาษาอังกฤษว่า “Administration” ยังมีคำอีกคำหนึ่งที่ใช้แทนกันได้ คือ คำว่า “Management” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันแต่ทางวิชาการจะเลือกใช้คำว่า “Administration” ก็ด้วยเหตุผล ๒ ประการ คือ เหตุผลประการแรก เมื่อไม่ต้องการใช้คำว่า “ผู้จัดการ” ซึ่งมีความหมายแคบจำกัดลงไปว่าเป็นผู้บริหารงานขององค์การแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือหน่วยงานในหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น เมื่อพูดถึงการบริหารงานโดยทั่วๆ ไป หรือการบริหารราชการ จึงนิยมใช้คำว่า “Administration”[๑]

การบริหาร (Administration) เป็นการบริหารขององค์กรโดยไม่คำนึงถึงผลกำไรแต่ต้องทำทุกวิถีทางให้เป้าหมายที่วางไว้บรรลุสำเร็จ การบริหารมักใช้กับการบริหารราชการหรือกิจการสาธารณะการจัดการ (Management) คือ การบริหารงานขององค์กรโดยมุ่งหวังผลกำไรและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้เพื่อความอยู่รอด การจัดการมักใช้กับการบริหารของเอกชนเนื่องจากการขยายตัวภาคธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์ประกอบกับงานของภาครัฐบาล ที่มีความคาบเกี่ยวกับงานภาคเอกชนอย่างใกล้ชิดจนบางครั้งไม่อาจจะแยกออกจากกันได้ ทำให้การบริหารงานทั้งสองภาคส่วน

---

[๑] **การบริหารกับการจัดการ,** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http ://www.sianhr.com : project/org (๘ มกราคม ๒๕๕๙),

ใหญ่เหมือนกัน และแลกเปลี่ยนกันได้เกือบตลอดเวลาทำให้ “การบริหาร” และ“การจัดการ” ใช้แทนกันได้[๒]

การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น (Getting things done through other people) การบริหารในพระพุทธศาสนาเริ่มมีขึ้นเป็นรูปธรรมสองเดือนนับจากวันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ นั่นคือในวันอาสาฬหบูชาเมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนาเป็นครั้งแรกแก่พระปัญจวัคคีย์ ซึ่งทำให้เกิดพระสังฆรัตนะขึ้น เมื่อมีพระสังฆรัตนะเป็นสมาชิกใหม่เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างนี้พระพุทธเจ้าก็ต้องบริหารคณะสงฆ์และวิธีการที่พระพุทธเจ้าทรงใช้ ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ซึ่งดำรงสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า ๒,๕๐๐ ปี เป็นข้อมูลให้เราได้ศึกษาเรื่องพุทธวิธีบริหาร นอกจากนี้ยังมีพุทธพจน์ที่เกี่ยวเนื่องกับการบริหารกระจายอยู่ในพระไตรปิฎก การศึกษาพุทธพจน์เหล่านั้นก็จะทำให้ทราบถึงพุทธวิธีบริหาร[๓]

การบริหาร หมายถึง การปกครอง (Government) การดูแลรักษาหมู่คณะและการดำเนินงานหรือจัดการงาน (Management) กิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะ หรือองค์การต่างๆ ให้ได้บรรลุผลสำเร็จลุล่วงตามนโยบาย (Policy) และวัตถุประสงค์ (Purpose/Objective) ขององค์กรนั้นๆ ด้วยดีมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และการบริหารหมู่คณะ คือ การปกครองดูแล ตลอดทั้งแนะนำสั่งสอนอบรม พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ ที่มีอยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดให้ประพฤติอยู่ในพระธรรมวินัย และตามกฎหมายของบ้านเมือง กฎข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งของมหาเถรสมาคม[๔]

การบริหาร เป็นกระบวนการของการแสวงหา และการผสมผสานทรัพยากรที่สำคัญ ๓ ประการ คือ มนุษย์ การเงิน และทรัพยากรด้านกายภาพ เพื่อที่จะได้บรรลุเป้าหมายหลักขององค์การในการผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของสังคม การบริหารโดยสรุป คือ

๑. การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จโดยลำพังคนเดียว ไม่ใช่การบริหารหรือการจัดการ การบริหารหรือการจัดการเกิดขึ้นในบริบทของกลุ่ม โดยอย่างน้อยที่สุดกลุ่มนั้นจะต้องมีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป

๒. กลุ่มบุคคลดังกล่าวจะต้องมีเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน และผู้จัดการจะมีบทบาทในการชี้นำ ให้แนวทางในการกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม หรือเป็นผู้ที่กำหนดเป้าหมายของ

---

[๒]สัมฤทธิ์ ท่าเหล็กเจริญ, “ปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปทุมธานี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕๖.

[๓]พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), “**พุทธวิธีบริหาร**”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๓.

[๔]พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคโล), **การบริหารวัด** พิมพ์ครั้งที่ ๘, (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๖.

กลุ่มเอง ในกรณีที่เป้าหมายของกลุ่มมิได้กำหนดขึ้นมาจากภายนอก หรือจากหน่วยงานระดับเหนือขึ้นไป

๓. การจัดการเป็นงานด้านสมอง ใช้ความคิด ปฏิภาณ และการตัดสินใจ เพื่อสร้างเงื่อนไขและรักษาไว้ซึ่งเงื่อนไขสำหรับการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม[๕]

การบริหาร คือ การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การโดยมีหลักการดังนี้

๑. ต้องมีองค์การ (Organization) และองค์การนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด

๒. ต้องมีคนทำงานร่วมกัน คนเป็นส่วนสำคัญในการบริหารหรือการทำงาน

๓. ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งนอกจากคน (Man) แล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นๆ ที่สำคัญได้แก่ เงิน (Money) วัสดุ (Material) ในการทำงาน

๔. ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงานเพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์

การบริหาร คือ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองขึ้นไปมาทำงานร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างร่วมกันโดยประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

๑) บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป

๒) ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

๓) ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด

๔) วัตถุประสงค์นั้นๆ ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำการ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมาย เกี่ยวกับการบริหารจัดการ เช่น Ernest Dale (เออร์เนสต์ เดล) กล่าวถึง การบริหารคือกระบวนการจัดองค์การและการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า[๖] และ สมพงศ์ เกษมสิน กล่าวว่า การบริหารคือศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น ภายในสภาพองค์การนั้นๆ ทรัพยากรด้านบุคคล จะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้ จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่นๆ เครื่องจักรอุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุนรวมทั้งข้อมูลสนเทศต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม ในส่วนทาง นักวิชาการได้รวบรวมความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” และ “การจัดการ” ได้ดังนี้

---

[๕]ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, **วิทยาการบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๓-๔.

[๖]Ernest Dale, **Management : Theory and Practictice,** (New York : McGraw-Hill, 1993), p. 4.

๑. คำว่า **“การบริหาร”** (Administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูงโดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญ และการกำหนดนโยบายที่สำคัญ และกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูง เป็นคำนิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการ และคำว่า “ผู้บริหาร” (Administrator) จะหมายถึงผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐหรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไรการบริหาร คือกลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/directing) หรือการอำนวยการ และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (6M’s) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

๒.คำว่า **“การจัดการ”** (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business Management) ส่วนคำว่า “ผู้จัดการ” (Manager) จะหมายถึงบุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร[๗]

ทฤษฎีการจัดการได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยนักวิชาการตะวันตก เป็นนักบริหารชาวฝรั่งเศสได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร ๕ ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตาราการบริหาร เช่น ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกัน ที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCORB : Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออานวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)[๘] นอกจากนี้ การบริหารเป็นการจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือของกลุ่มบุคคล และยังเสนอว่า การบริหาร และการจัดการ นั้นบางครั้งอาจให้แทนกันได้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่หวังผลขั้นสุดท้ายอย่างเดียวกัน คือ ความสำเร็จของงาน การบริหาร ใช้มากในการ

---

[๗]ศิริวรรณ เสรีรัตน์ รศ. และคณะ, **องค์การและการจัดการ** (ฉบับสมบูรณ์) (Organization and Management), (กรุงเทพมหานคร : Diamond in Business Word, ๒๕๔๕), หน้า ๑๘-๑๙.

[๘]สุปรีชา กมลาศน์, พลอากาศโท, หม่อมหลวง, **กลยุทธ์การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕), หน้า ๒.

บริหารรัฐกิจ ส่วนการจัดการ ใช้มากในทางธุรกิจ หรืออาจกล่าวว่า การบริหาร มุ่งเน้นที่การกำหนดนโยบายและการวางแผน

การบริหารที่มีหลักเกณฑ์ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ[๙]

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่างคือต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดวางเอาไว้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน โดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วย และในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ควบคู่กับการพิจารณาคนงานนี้ คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลิตผลสูงขึ้น

๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหาร และคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น

จากหลักการดังกล่าว พบว่า วิธีการต่างๆ ล้วนแต่เป็นวิธีการที่มีหลักเกณฑ์ตามหลักวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดทฤษฎีการบริหารขึ้นมาและได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นจุดกลางของปัญหาและความสำเร็จของกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบนำเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของกลุ่มมาคิดวิเคราะห์และปรับปรุงหาทางออกให้ได้เป็นผลดีที่สุดสำหรับกลุ่ม ให้ดีขึ้นและมากขึ้นเรื่อยๆ

ทฤษฎีการบริหารโดยมีความเชื่อว่า เป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทาง การบริหาร ๕ ประการ คือ

---

[๙]ธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร,** พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๗ - ๔๘.

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำ การคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจำต้องจัดให้มีโครงของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งการงานต่างๆ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้ผลสำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี จะต้องเข้าใจคนงานของตน จะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่ รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้น และล่อง นอกจากนี้ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

หลักการในการบริหารจัดการขึ้น ๑๔ ประการเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการ[๑๐] ดังนี้

๑. การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) หมายถึง คนงานควรจะได้รับการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้น ซึ่งหลักการนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์การยุคปัจจุบันได้

๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) แวปเบอร์และฟาโย ได้ให้ความสำคัญของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการของแวปเบอร์จะได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับจากความชำนาญงานของบุคคล (Expertise) ความรู้ทางด้านเทคนิค (Technical Knowledge) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral Worth) และความสามารถในการนำ (Leading) และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนเน้นว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

---

[๑๐]ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, **ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน,** (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๖๘ - ๖๙.

๓. ผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) คำสั่งสองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เช่น การรายงานจะมีความเกี่ยวข้อง ในเมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ คำสั่งสองคำสั่งนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บังคับบัญชา และทำให้เกิดการสับสนในลำดับขั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal Hierarchy of Authority) การประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนจะเป็นการยาก และผู้บริหารจะไม่สนใจในความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชามักจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคตถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

๔. สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ ความสัมพันธ์ของการจำกัดความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับในลำดับขั้นของการบริหารจัดการ จำนวนที่ดีที่สุดในลำดับขั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดการ (Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับขั้นการบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้ปัญหาในการติดต่อสื่อสารลดลง และองค์การจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ภายในองค์การได้มีการแบ่งแยกแผนกต่างๆ ซึ่งแต่ละแผนกจะมีระดับขั้นการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารในระดับกลางและระดับต้นของสาย การบังคับบัญชาแต่ละแผนก ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดการในระดับเดียวกันในแผนกอื่นๆ ซึ่งปฏิสัมพันธ์นี้ช่วยในการตัดสินใจให้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้บริหารจะรู้จักบุคคลอื่น และรู้วิธีการในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น สำหรับการทำงานข้ามแผนกหรือการทำงานข้ามสายนั้นเป็นการสร้างทีมงานข้ามสาย ซึ่งสามารถควบคุมโดยผู้นำของแต่ละทีม

๕. การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รวมไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสาย การบังคับบัญชา แต่เป็นการกำหนดว่า ควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไร อย่างไร และมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไร สิ่งนี้ถือว่ามีความสำคัญเนื่องจากว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกระดับขององค์การ

๖. การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of Direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์การ องค์การใดที่ไม่มี การวางแผนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ซึ่งจะไม่มีการมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคล แต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงทำงานเป็นทีมร่วมกับกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนในการตัดสินใจว่า จะใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ หลักการในข้อนี้ยึดหลักว่า กิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดหมายและแผนเดียวกัน

๗. หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาคคือ ความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์การซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้นเป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียมกัน

๘.การออกคำสั่ง (Order) วิธีการจัดการซึ่งอยู่ในตำแหน่งนั้นในการจัดหาเพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นการจัดหางานให้แก่พนักงานโดยใช้ผังองค์การ (Organization Chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคน และเป็นการชี้วัดว่าตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขั้นได้ในอนาคต การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความสนใจมากขึ้นในองค์การยุคปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่า มีความจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และการพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์การจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคน และทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตน

๙. ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่มซึ่งความคิดริเริ่มนี้นับถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์การและความต้องการของพนักงาน และความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุล ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้วัดผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหารงาน

๑๐. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Energy) คำขอร้อง (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือออกมา สำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา ความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารหลายๆ คนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด และทำงานอย่างเข้มแข็งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ความมีระเบียบวินัยจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์การกับคุณสมบัติของผู้นำภายในองค์การ และเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติตามอย่างยุติธรรมอีกด้วย

๑๑. ค่าตอบแทน (Remuneration of Personnel) การให้รางวัลประกอบด้วยโบนัสและแผนการแบ่งกำไร เป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้ การให้หรือการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์การ ระบบรางวัลที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์การ รวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตเพิ่มโดยการให้รางวัลเพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควรยุติธรรมและตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

๑๒. ความมั่นคงในงาน (Stability of Tenure of Personnel) ความมั่นคงในงานมีความสำคัญต่อการจ้างงานระยะยาว เมื่อพนักงานอยู่ในองค์การซึ่งมีแนวโน้มจะทำงานเป็นทีมเป็น

ระยะเวลานาน โดยพยายามพัฒนาทักษะและปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรขององค์การ การจ้างงานระยะยาวเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้อธิบายการประสบความสำเร็จของบริษัทขนาดใหญ่ในญี่ปุ่น

๑๓.ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ ขององค์การ (Subordination of individual interests to the common interest) ผลประโยชน์ขององค์การถือว่าเป็นประโยชน์ของทุกๆ คน หรือของทุกกลุ่มในองค์การ ในขณะที่องค์การยังดำเนินกิจการอยู่จะต้องมีการกำหนดผลประโยชน์เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์การและสมาชิกภายในองค์การ

๑๔. ความสามัคคี (Sprit de corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์การที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในการออกแบบประยุกต์ของอำนาจหน้าที่ตามลำดับขั้นภายในองค์การ และสิทธิในการสั่งการ หรือการบริโภค และความร่วมมือกัน ถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่ทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนา ความสามัคคีจะสามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงาน โดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่สำคัญ เพราะความสามัคคีคือพลัง เมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์การมีความแข็งแกร่ง

การบริหารจัดการ (Management administration) การบริหารการพัฒนา (development administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (service administration) แต่ละคำมีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้อย่างชัดเจนมีอย่างน้อย ๓ ส่วนคือ

๑) ล้วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐและ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ

๒) มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ การคิด (thinking) หรือการวางแผน (planning) การดำเนินงาน(acting) และการประเมินผล (evaluating)

๓) มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น

๒.๑.๒ หน้าที่ของการจัดการ (Functions of Management)

การจัดการนั้นมีการกำหนดให้ผู้บริหารขององค์การ จะต้องทำหน้าที่ของการจัดการ ซึ่งในต้นศตวรรษที่ ๒๐ Henri Fayol ชาวฝรั่งเศสเป็นคนแรกที่ได้เสนอไว้ว่าผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ ๕ ประการคือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) ต่อมาประมาณปี ค.ศ. 1950 ตำรา

ทางด้านการจัดการที่ส่วนมากอธิบายหน้าที่ของการจัดการที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ ๕ ประการ เช่นเดียวกันประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การอำนวยการ(directing) และการควบคุม (Controlling) ปัจจุบันวิชาการทางด้านการจัดการหรือวิทยาการจัดการส่วนมากเห็นพ้องต้องกันว่า หน้าที่ของการจัดการที่ผู้บริหารจะต้องทำประกอบด้วยหน้าที่ ๔ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Planning)

๒. การจัดองค์การ (Organizing)

๓. การนำ (Leading)

๔. การควบคุม (Controlling)

การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานตามลำดับขั้นอันประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Actuating) และการควบคุม (Controlling) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยคนและทรัพยากรอื่น[๑๑] โดยมีความสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารหรือการจัดการ คือ กระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอน มีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีเงินทุน เครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ เป็นองค์ประกอบด้วย[๑๒] ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร มาประกอบเป็นกระบวนการบริหาร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้มองเห็นลักษณะของการบริหารได้ดังนี้ การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์ การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นสำคัญ การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐานการบริหารมีลักษณะการดำเนินการที่เป็นกระบวนการ การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มคน การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคลและของกลุ่มคน และการบริหารมีลักษณะเป็นการร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผล[๑๓]

---

[๑๑]ธณจรส พูนสิทธิ์, **การจัดการองค์การและการบริหาร,** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๕๔), หน้า ๒๐.

[๑๒]ธีรวุฒิ บุญยโสภณ และวีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์, **องค์การและการจัดการ,** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : **อักษรปริทรรศน์,** ๒๕๕๐), หน้า ๑๒.

[๑๓]สมพงษ์ เกษมสิน**, การบริหาร,** พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไพบูลย์ สำราญภูติ, ๒๕๕๔), หน้า ๓.

การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting thing do through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ[๑๔]

๑. P คือ planning หมายถึง การวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O คือ organizing หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและกระจายอำนาจ

๓. S คือ staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administration) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ ๕ ประการ คือ[๑๕]

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผน หรือ โครงการสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคตให้ตรงเป้าหมายที่ต้องการ โดยกำหนดงานที่จะทำวิธีการ และวัตถุประสงค์ของงานนั้นๆ ๒. การแสวงหา และกำหนดตัวบุคคลและอุปกรณ์ (Allocation) หมายถึง การแสวงหากำหนดตัวบุคคลและวัสดุทุกชนิดที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation) หมายถึง การบำรุงขวัญ กระตุ้น และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลงานดีทั้งปริมาณและคุณภาพ

๔. การประสานงาน (Co-ordination) หมายถึง การจัดให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยงานพบปะปรึกษาหารือกัน เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือทราบเรื่องการปฏิบัติงานของผู้อื่น และเพื่อให้งานสัมพันธ์ไม่ขัดแย้งกัน โดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก

---

[๑๔]พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), **พุทธวิธีในการบริหาร,** พิมพ์ครั้งที่ ๔. (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒) หน้า ๓ – ๕.

[๑๕]ธีระรัตน์ กิจจารักษ์, **เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๔๒), หน้า ๖๗.

๕. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะให้ทราบผลการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผลขั้นสุดท้าย เพื่อทราบผลการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผลขั้นสุดท้าย เพื่อเปรียบเทียบผลงานกับ ผลที่ควรจะได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อวางแผนใหม่สำหรับการปฏิบัติในอนาคต ในทางเดียวกัน มีนักวิชาการอีกหนึ่งท่าน ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้ว่า การบริหารมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ กล่าวคือ การบริหารจัดการเป็นศาสตร์สาขาหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เพราะมีองค์ประกอบของความรู้ (knowledge) มีหลักเกณฑ์ (Principle) และทฤษฎี (Theory) ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์ทางสังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกันกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ ส่วนในทางปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะนำความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งเป็นเรื่องศิลปะ ดังนั้น นักบริหารที่เก่งต้องมีศาสตร์และศิลปะ[๑๖] มีนักวิชาการอีกท่านได้กล่าวถึง การบริหารเป็นการจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือของกลุ่มบุคคล และยังเสนอว่า “การบริหาร” และ “การจัดการ” นั้นบางครั้งอาจให้แทนกันได้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่หวังผลขั้นสุดท้ายอย่างเดียวกัน คือความสำเร็จของงาน “การบริหาร” ใช้มากในการบริหารรัฐกิจ ส่วน “การจัดการ” ให้มากในทางธุรกิจ หรืออาจกล่าวว่า “การบริหาร” มุ่งเน้นที่การกำหนดนโยบายและการวางแผน ส่วน “การจัดการ” เป็นการนำเอานโยบายและแผนไปดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้[๑๗]

การบริหารและการจัดการ[๑๘] มีความหมายไม่แตกต่างกัน (There is No Distinction Between The Management and Administration) เป็นความหมายที่เป็นที่ยอมรับกันในสมัยปัจจุบัน แต่ความนิยมในการนำไปใช้งานจะมีความแตกต่างกัน โดยคำว่าการจัดการจะใช้ในหน้าที่การบริหารระดับสูงในด้านกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การสั่งงาน และการควบคุมในองค์การธุรกิจ ส่วนคำว่า การบริหารจะใช้ในหน้าที่เช่นเดียวกับการจัดการแต่ใช้ในองค์การรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตามคำสองคำนี้มักจะใช้แทนที่กันและกัน การจัดการโดยทั่วไปในปัจจุบัน มักจัดระบบแนวความคิด เป็นสองแนว คือ เป็นวิทยาศาสตร์หรือเป็นศิลปะ (Management : Science or Art) การจัดการโดยทั่วๆ ไป จะมีลักษณะเป็นกระบวนวิธี หรือเป็นการกำหนดขั้นตอน

---

[๑๖]เด่น ชะเนติยัง, **การบริหารงานบุคคล,** (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๓๓), หน้า ๕๒

[๑๗]ทองหล่อ เดชไทย, **หน่วยที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสาธารณสุข,** (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕), หน้า ๕.

[๑๘]เอกวิทย์ มณีธร, **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร/การจัดการ,** (กรุงเทพมหานคร : บ้านหนังสือโกสินทร์, ๒๕๔๒), หน้า ๕.

ในการปฏิบัติงาน หรือเป็นลำดับรายการในการจัดการ ซึ่งในการจัดการนั้น จะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่าจะต้องทำสิ่งใดก่อน และต่อๆ ไป จะทำอะไร ซึ่งจัดว่า เป็นหลักเกณฑ์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการจัดการจะกำหนดขอบเขต และหน้าที่ตามขั้นตอนต่างๆ ไว้อย่างชัดเจนมีนักวิชาการด้านการบริหารจัดการได้กล่าวไว้ว่า[๑๙] การจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะด้วยเหตุผลต่อไปนี้ คือ

การที่กล่าวว่า การจัดการเป็นศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ (Management is Science) ก็เพราะองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ที่ได้มามีลักษณะเป็นระบบและหลักการต่างๆ ได้ผ่านกระบวนการศึกษาอย่างต่อเนื่องจากผู้จัดการ และนักวิจัยจำนวนมาก และความรู้เหล่านี้ยังได้มีการศึกษาพัฒนาปรับปรุงจากหลักฐานการสังเกต และการทดลองอยู่เรื่อยมา แต่อย่างไรก็ตามความรู้ที่ได้มาไม่ได้มีลักษณะเที่ยงตรงเหมือนกับวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ เช่น เคมี ฟิสิกส์และการที่กล่าวว่า การจัดการเป็นศิลปะด้วยนั้น (Management is Also an Art) เนื่องมาจากการจัดการเป็นวิธีการนำความรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญศึกษาไปประยุกต์ให้องค์การบรรลุผลดังที่ปรารถนา จนมีผู้กล่าวว่า การจัดการเป็นศิลปะของศิลปะ (Management is The Art of Art) ก็เพราะการจัดการจะต้องใช้เทคนิค วิธีการจัดองค์การและนำความสามารถพิเศษของสมาชิกในองค์การ มาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์การ ดังนั้นผู้จัดการจึงได้รับสมญานามว่านักศิลปะ (Artist) เพราะจะเป็นผู้นำความรู้ที่ได้รับจากศาสตร์ของการจัดการมาดำเนินการจัดการทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรวัตถุเพื่อให้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อองค์การให้มากที่สุดพัฒนาการของศาสตร์ ทางด้านการบริหารจัดการ จึงเป็นการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับหลักการของการบริหารจัดการ และวิธีการประยุกต์ความรู้เหล่านี้ มาใช้กับองค์การลักษณะต่างๆ ในการนำหลักการบางหลักการไปประยุกต์ใช้อาจไม่เกิดผลดังที่ปรารถนา ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลที่สำคัญที่ว่าการบริหารจัดการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ มนุษย์มีความซับซ้อนและแปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ จึงเป็นการยากยิ่งที่จะทำนายพฤติกรรมมนุษย์ได้อย่างเที่ยงตรง จึงจำเป็นที่จะต้องทำการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการนั้นๆ เพื่อให้ได้ซึ่งวิธีการและเทคนิคต่างๆ ที่ค้นพบระหว่างขณะที่ดำเนินการปฏิบัติ ผู้จัดการที่มีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ของการบริหารจัดการ จึงจำเป็นต้องมีศิลปะในการประยุกต์ความรู้เหล่านี้ กล่าวในลักษณะง่ายๆ ก็คือ วิทยาศาสตร์สอนให้เรามีความรู้ มีวิชาการ แต่ศิลปะสอนวิธีการปฏิบัตินั่นเอง

ฉะนั้น วิทยาศาสตร์และศิลปะ จึงเป็นสิ่งที่ประกอบซึ่งกันและกัน ให้เกิดภาพที่สมบูรณ์ขึ้นเปรียบเหมือนเหรียญที่มีด้านหัวและก้อย ต้องมีความสมดุลระหว่างด้าน ๒ ด้าน จึงจะทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง ดังนั้น บุคคลที่มีความรู้ทางด้านการจัดการ และมีความสามารถ ใน

---

[๑๙] พยอม วงศ์สารศรี, **องค์การและการจัดการ,** (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสานักพิมพ์สุภา, ๒๕๕๑), หน้า ๓๕-๓๖.

การจัดการจะเป็นบุคคลที่นำให้องค์การ ดำเนินไปในทิศทางที่ประสบความสำเร็จสูงสุด ผู้จัดการที่ประสบความสำเร็จ จึงต้องเป็นทั้งนักวิทยาศาสตร์ และนักศิลปะที่เป็นนักวิทยาศาสตร์ ก็เพราะมีความรู้และพัฒนาความรู้ใหม่ๆ หลักการต่างๆ อยู่เสมอ และที่เป็นนักศิลปะก็เพราะจะต้องรู้จักประยุกต์ความรู้ที่ได้มาแก้ปัญหาในการจัดการบุคคล วัสดุ เครื่องจักร วิธีดำเนินการและการเงินในองค์การให้ดำเนินไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการท่านอื่นๆ แสดงทัศนะในทำนองเดียวกันนี้ เช่นมีนักวิชาการท่านหนึ่งได้กล่าวสรุปไว้ว่า การบริหารจัดการนั้น เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ ศาสตร์นั้นต้องรู้ (To Know) ในเนื้อหาทางการบริหารจัดการ ส่วนศิลป์เป็นการนำความรู้ไปปฏิบัติหรือทำ (To Do) ดังนั้น การจัดการจึงเป็นทั้งสองอย่างคู่กัน ผู้บริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จ จึงมักเป็นผู้ที่มีทั้งศาสตร์และศิลปะ ในการบริหารจัดการอยู่ในตัวเอง ซึ่งจะเห็นว่านักวิชาการชาวไทยส่วนใหญ่จะประยุกต์แนวความคิดทั้งสองแนวเข้าด้วยกัน โดยมีนำเสนอความคิดเห็นเป็นประเด็นให้เห็น ได้อย่างเด่นชัด ดังเช่นที่ นักวิชาการได้แสดงทัศนะไว้ ได้แก่[๒๐]

๑. แต่ก่อนถือว่า การจัดการให้ได้รับผลสำเร็จนั้น เป็นศิลปะ หรือ ศิลป์ (Art) ในปัจจุบันการจัดการที่จะให้ได้รับความสำเร็จนั้น จะเป็นศิลปะการใช้ความสามารถหรือทักษะในการดำเนินงานให้ได้รับความสำเร็จมากกว่าอย่างอื่นๆ

๒. ในเชิงศิลป์นี้ถือว่า การจัดการจะสำเร็จหรือไม่แค่ไหนขึ้นอยู่กับความสามารถและทักษะในการจัดการของผู้จักการเป็นสำคัญ

๓. ต่อมาเรื่องของการจัดการนั้น ได้มีการศึกษาอย่างมีระบบ และได้มีการคิดค้นหลักการต่างๆในการจัดการ และมีความจำเป็นในการปรับปรุงหลักการ ให้สอดคล้องกับความรู้ใหม่ๆ การจัดการจึงการเป็นศาสตร์ (Science) หรือวิทยาการหรือเทคโนโลยี (Technology) สาขาหนึ่ง

๔. ในปัจจุบันนี้เป็นการจัดการศาสตร์ที่มีความก้าวหน้า มีการคิดค้น มีการวิจัยและการพัฒนาไปอย่างกว้างไกลมาก

๕. แต่อย่างไรก็ตามทุกวันนี้มีการยอมรับอยู่ว่า แม้ว่าการจัดการหรือการบริหารนั้นเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งซึ่งมีการศึกษากันอย่างเป็นระบบก็ตามและผู้ซึ่งได้รับความสำเร็จในการจัดการหรือการบริหารนั้นต้องอาศัยศิลปะอยู่มาก สมัยก่อนยอมรับว่าเป็นศิลป์เพราะเรื่องความสามารถส่วนบุคคล สมัยนี้ถือว่าเป็นศิลป์เพราะเป็นเรื่องของความสามารถ และทักษะในการดำเนินงานมากกว่าอย่างอื่น ขณะเดียวกันปัจจุบันยอมรับว่าเป็นศาสตร์ด้วยเพราะสามารถศึกษาได้อย่างมีระบบและมีการคิดค้นเป็นหลักต่างๆ และนำไปปฏิบัติได้ผล

---

[๒๐]บรรยงค์ โตจินดา, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทรวมสาสน์ จำกัด, ๒๕๔๒), ๒๕๔๒), หน้า ๒๕.

ปัจจุบันนี้มีทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการเกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งโดยมากแล้วได้ต่อยอดมาจากการศึกษาแนวทางของนักบริหารในอดีตของยุคอุตสาหกรรมในยุโรป บุคคลผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการบริหาร ได้แก่ เฟรเดอริค เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) วิศวกรเครื่องจักรกลชาวอเมริกัน มีชีวิตอยู่ช่วงปี ค.ศ. ๑๘๕๖ – ๑๙๑๕ เขาเขียนหนังสือชื่อ หลักการของการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (The Principles of Scientific Management) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๙๑๑ และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ด้วยหลักการบริหารของเขาสรุปได้มี ๔ ประการ[๒๑] ดังนี้

๑. ต้องคิดค้นวิธีที่ดีที่สุด (The best way) สำหรับงานที่จะทำแต่ละอย่าง เช่น ทำอย่างไรจึงจะผลิตชิ้นงานให้เสร็จได้โดยเร็วที่สุด ด้วยการจับเวลา เป็นต้น

๒. มีการคัดเลือกและพัฒนาคนงานเพื่อจัดสรรคนให้เหมาะกับงาน (Put the right man on the right job)

๓. ให้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน การเคลื่อนไหวของคนงาน เป็นต้น

๔. มีการประสานงานใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน

เป้าหมายของการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ก็คือการเพิ่มประสิทธิภาพสูงสุดของการทำงาน จึงได้เสนอให้ค้นหาวิถีทางที่ดีที่สุดซึ่งจะทำให้ผลผลิตสูงขึ้นได้โดยใช้หลักการเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้นยังเน้นการจัดการในลักษณะที่เป็นอาชีพ การออกแบบกระบวนการทำงาน ศึกษาเรื่องเวลา และการเคลื่อนไหวในการทำงาน การใช้สิ่งจูงใจต่างๆ การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตโดยพยายามลดต้นทุนและเพิ่มกำไร รวมถึงเพิ่มค่าจ้างให้คนงานที่สามารถเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น โดยถือหลักของการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม

สรุปว่า การบริหารหรือการจัดการ คือ กระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอน มีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีเงินทุน เครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร มาประกอบเป็นกระบวนการบริหาร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์ การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นสำคัญ การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐานการบริหารมีลักษณะการดำเนินการที่เป็นกระบวนการ การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มคน การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคลและของกลุ่มคน และการบริหารมีลักษณะเป็นการร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผล

---

[๒๑] Alan C. Filley and Robert J. House, **Managerial Process and Organization Behavior**, (Glenview III : Scott Foreman and Company, 1969), p. 12.

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ จะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ มนุษย์มีความซับซ้อนและแปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ จึงเป็นการยากยิ่งที่จะทำนายพฤติกรรมมนุษย์ได้อย่างเที่ยงตรง จึงจำเป็นที่จะต้องทำการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการนั้นๆ เพื่อให้ได้ซึ่งวิธีการและเทคนิคต่างๆ ที่ค้นพบระหว่างขณะที่ดำเนินการปฏิบัติ ผู้จัดการที่มีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ของการบริหารจัดการ จึงจำเป็นต้องมีศิลปะในการประยุกต์ความรู้เหล่านี้ โดยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
การบริหารกับการจัดการ, (ออนไลน์), (๒๕๕๙).	คำว่า “การบริหาร” นั้น นอกจากใช้คำภาษาอังกฤษว่า “ Administration” ยังมีคำอีกคำหนึ่งที่ใช้แทนกันได้ คือ คำว่า “Management” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันแต่ทางวิชาการจะเลือกใช้คำว่า “Administration” ก็ด้วยเหตุผล ๒ ประการ คือ เหตุผลประการแรก เมื่อไม่ต้องการใช้คำว่า “ผู้จัดการ” ซึ่งมีความหมายแคบจำกัดลงไปว่าเป็นผู้บริหารงานขององค์การแห่งใดแห่งหนึ่งหรือหน่วยงานในหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น เมื่อพูดถึงการบริหารงานโดยทั่วๆ ไป หรือการบริหารราชการ จึงนิยมใช้คำว่า “Administration”
สัมฤทธิ์ ท่าเหล็กเจริญ, (๒๕๔๖, หน้า ๑๐).	การบริหาร (Administration) เป็นการบริหารขององค์กรโดยไม่คำนึงถึงผลกำไรแต่ต้องทำทุกวิถีทางให้เป้าหมายที่วางไว้บรรลุสำเร็จ การบริหารมักใช้กับการบริหารราชการหรือกิจการสาธารณะการจัดการ (Management) คือ การบริหารงานขององค์กรโดยมุ่งหวังผลกำไรและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้เพื่อความอยู่รอด
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), (๒๕๔๙, หน้า ๓).	**การบริหาร** หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น พุทธพจน์ที่เกี่ยวเนื่องกับการบริหารกระจายอยู่ในพระไตรปิฎก การศึกษาพุทธพจน์เหล่านั้นก็จะทำให้ทราบถึงพุทธวิธีบริหาร

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ต่อ)

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคโล), (๒๕๔๘, หน้า ๒๖).	การบริหาร คือ การปกครอง (Government) การดูแลรักษาหมู่คณะและการดำเนินงานหรือจัดการงาน (Management) กิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะ หรือองค์การต่างๆ ให้ได้บรรลุผลสำเร็จลุล่วงตามนโยบายและวัตถุประสงค์ (Purpose/Objective) ขององค์กรนั้นๆ ด้วยดีมีประสิทธิภาพ (Efficiency)
ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, (๒๕๔๐, หน้า ๓-๔).	การจัดการเป็นงานด้านสมอง ใช้ความคิดปฏิภาณ และการตัดสินใจ เพื่อสร้างเงื่อนไขและรักษาไว้ซึ่งเงื่อนไขสำหรับการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม
ประธาน คงฤทธิ์ศึกษากร, (๒๕๓๙, หน้า ๑๗).	การจัดการในการบริหารหรือการทำงานเพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์
บรรจบ เนียมมณี, (๒๕๒๓).	**การบริหาร** คือ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองขึ้นไปมาทำงานร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างร่วมกันโดยประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ
Ernest Dale, (1993, p.4).	การบริหารคือกระบวนการจัดองค์การและการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า
สมพงศ์ เกษมสิน, (๒๕๒๓).	การบริหารคือศิลปะในการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น ภายในสภาพองค์การนั้นๆ ทรัพยากรด้านบุคคล จะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้ จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่นๆ เครื่องจักรอุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุนรวมทั้งข้อมูลสนเทศต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่าย และตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ต่อ)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, (๒๕๔๕, หน้า ๑๘-๑๙).	**การจัดการ”** (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business Management) ส่วนคำว่า “ผู้จัดการ” (Manager) จะหมายถึงบุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากร และกิจการงาน
สุปรีชา กมลาศน์, (๒๕๔๕, หน้า ๒).	POSDCORB : Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออานวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)
ทองหล่อ เดชไทย, (๒๕๓๕, หน้า ๕).	การจัดการ ใช้มากในทางธุรกิจ หรืออาจกล่าวว่า การบริหาร มุ่งเน้นที่การกำหนดนโยบายและการวางแผน ส่วนการจัดการเป็นการนำเอานโยบายและแผนไปดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้
ธงชัย สันติวงษ์, (๒๕๔๓, หน้า ๔๗-๔๘).	การบริหารที่มีหลักเกณฑ์ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ ๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด ๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน ๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหาร และคนงาน
Price, Alan, (2114, p 111).	หน้าที่ทาง การบริหาร ๕ ประการ ๑. การวางแผน (Planning) ๒. การจัดองค์การ (Organizing) ๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) ๔. การประสานงาน (Coordinating) ๕. การควบคุม (Controlling)

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ต่อ)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, (๒๕๔๕, หน้า ๖๘-๖๙).	หลักการในการบริหารจัดการเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการ
ธณจรส พูนสิทธิ์, (๒๕๔๑, หน้า ๒๐)	การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานตามลำดับขั้นอันประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การอำนวยการ (Actuating) และการควบคุม (Controlling) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยคนและทรัพยากรอื่น
สมพงษ์ เกษมสิน, (๒๕๑๔, หน้า ๓).	การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐานการบริหารมีลักษณะการดำเนินการที่เป็นกระบวนการ การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มคน การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคลและของกลุ่มคน เป็นการร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผล
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), (๒๕๔๙) หน้า ๓–๕).	หน้าที่ของผู้บริหารมี ๕ ประการ“POSDC” ๑. P คือ planning ๒. O คือ organizing ๓. S คือ staffing ๔. D คือ directing ๕. C คือ controlling
ธีระรัตน์ กิจจารักษ์, (๒๕๔๒, หน้า ๖๗).	กระบวนการบริหารไว้ ๕ ประการ ๑. การวางแผน (Planning) ๒. การแสวงหา และกำหนดตัวบุคคลและอุปกรณ์ (Allocation) ๓. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulation) ๔. การประสานงาน (Co-ordination) ๕. การประเมินผล (Evaluation)
เด่น ชะเนติยัง, (๒๕๓๓, หน้า ๕๒) .	ทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะนำความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งเป็นเรื่องศิลปะ ดังนั้น นักบริหารที่เก่งต้องมีศาสตร์และศิลปะ

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ต่อ)

ทองหล่อ เดชไทย, (๒๕๓๕, หน้า ๕).	การบริหาร และการจัดการ นั้นบางครั้งอาจให้แทนกันได้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่หวังผลขั้นสุดท้ายอย่างเดียวกัน คือความสำเร็จของงาน “การบริหาร” ใช้มากในการบริหารรัฐกิจ ส่วน “การจัดการ” ให้มากในทางธุรกิจ หรืออาจกล่าวว่า “การบริหาร” มุ่งเน้นที่การกำหนดนโยบายและการวางแผน ส่วน “การจัดการ” เป็นการนำเอานโยบายและแผนไปดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้
เอกวิทย์ มณีธร, (๒๕๔๒, หน้า ๕).	การบริหารและการจัดการมีความหมายไม่แตกต่างกัน เป็นความหมายที่เป็นที่ยอมรับกันในสมัยปัจจุบัน แต่ความนิยมในการนำไปใช้งานจะมีความแตกต่างกัน โดยคำว่าการจัดการจะใช้ในหน้าที่การบริหารระดับสูงในด้านกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การสั่งงาน และการควบคุมในองค์การธุรกิจ ส่วนคำว่า การบริหารจะใช้ในหน้าที่เช่นเดียวกับการจัดการแต่ใช้ในองค์การรัฐบาล
พยอม วงศ์สารศรี, (๒๕๕๑, หน้า ๓๕-๓๖).	หลักเกณฑ์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการจัดการจะกำหนดขอบเขต และหน้าที่ตามขั้นตอนต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน
บรรยงค์ โตจินดา, (๒๕๔๒, หน้า ๒๕).	การบริหารจัดการนั้น เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ ศาสตร์นั้นต้องรู้ (To Know) ในเนื้อหาทางการบริหารจัดการ ส่วนศิลป์เป็นการนำความรู้ไปปฏิบัติหรือทำ (To Do)

๒.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการ

กระบวนการบริหาร[๒๒] โดยกระบวนการตามความเห็นของนักบริหารทั้งหลายที่ได้แยกไว้ถึง ๓๕ รายการ แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลกระบวนการบริหารใหม่ โดยแบ่งกระบวนการบริหารได้ ๗ ประการ คือ

๑. **การตัดสินใจสั่งการ** (Decision-making) ซึ่งเป็นหัวใจของกระบวนการบริหารงาน การตัดสินใจมีความจำเป็นต่อการบริหารงานในทุกองค์การ ผู้บริหารควรมีความเข้าใจในความสำคัญของการตัดสินใจ และมีหลักการในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง การตัดสินใจจึงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเลือกปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ หรือการเลือกทางดำเนินการที่เห็นว่าดีที่สุดทางใดทางหนึ่ง จากทางเลือกหลายๆ ทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการหรือการวินิจฉัยสั่งการ คือ การชั่งใจ ไตร่ตรองและตัดสินใจเลือกทางดำเนินงานที่เห็นว่าดีที่สุดทางใดทางหนึ่งจากหลายๆ ทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ในทางปฏิบัติการตัดสินใจมักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่งยากสลับซับซ้อน และมีวิธีการแก้ปัญหาให้วินิจฉัย มากกว่าหนึ่งทางเสมอ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้วินิจฉัยปัญหาว่าจะเลือกสั่งการปฏิบัติ โดยวิธีใด จึงจะบรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุดและบังเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์การนั้น

การบริหาร เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการคิดและการตัดสินใจ (Thought and Decision) ผู้นำมีความเกี่ยวข้องกันโดยตรงกับการวางแผน การวางแผนเกิดขึ้นในทุกระดับของการบริหารในองค์การทุกแห่ง การวางแผนเป็นเรื่องที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องกันตลอดเวลา ไม่มีสิ้นสุดและมีการปรับปรุงแผนที่ได้กำหนดไว้อยู่เสมอ โดยให้แผนนั้นมีความยืดหยุ่นสามารถนาไปสู่การปฏิบัติได้ การวางแผนเป็นการคิดไปในอนาคตที่ยังไม่เกิด โดยผู้นำจะต้องคาดคะเนสถานการณ์ในอนาคตทั้งในระยะใกล้ การวางแผนเป็นเรื่องของการคาดการณ์ล่วงหน้าและสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น ต้องการให้เป็นไปในอนาคต โดยพิจารณาสภาพแวดล้อมต่างๆ ในปัจจุบัน และที่กำลังเกิดขึ้นในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการวางแผนอย่างครอบคลุมในทุกๆ ด้าน เป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบ เป็นความคิดในทางริเริ่ม สร้างสรรค์ (Creative Thinking) และการคิดเชิงวิเคราะห์ การใช้วิจารณญาณ (Critical Thinking) โดยอาศัยความสามารถทางด้านสติปัญญาของผู้นำแต่ละคน (Personal Intelligence) โดยผู้นำแต่ละระดับ จะต้องการวางแผนการทำงานเสมอ และแผนที่ผู้นำแต่ละคนกำหนดมีความแตกต่างกันตามหน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทของผู้นำนั้น ผลของการวางแผนจะทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวได้ ผู้บริหาร จึงควรตระหนักถึง

---

[๒๒]วิโรจน์ สารรัตนะ, **ผู้บริหารโรงเรียนสามมิติการพัฒนาวิชาชีพ สู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล,** (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๙), หน้า ๑๙.

การวางแผนการกำหนดทิศทางนโยบายก่อนเสมอ ตั้งแต่เข้ามาดำรงตำแหน่ง โดยเฉพาะตำแหน่งสำคัญๆ เพราะผู้รับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร คือ ผู้กำหนดกลยุทธ์ (Strategist) ได้แก่ ประธานบริษัท (President) ประธานกรรมการ (Chairman) ผู้บริหารระดับสูง (Top executive) ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรขึ้นอยู่กับการวางแผนของผู้นำ แผนการที่กำหนดไว้จะนาไปสู่หน้าที่อื่นๆ ทางการบริหารอย่างสอดคล้องต่อเนื่องซึ่งจะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จในที่สุด ผู้บริหารแต้ละระดับมีการวางแผนและจะต้องตัดสินใจที่แตกต่างกันดังนี้

๑. ผู้บริหารระดับสูง มีหน้าที่วางแผนที่เรียกว่า แผนกลยุทธ์ (Strategic Plan)

๒. ผู้บริหารระดับกลาง มีหน้าที่ในการวางแผนที่เรียกว่า แผนสำหรับหน้าที่

๓. ผู้บริหารระดับล่าง มีหน้าที่ในการวางแผนที่เรียกว่า แผนปฏิบัติการ

การบริหารและการตัดสินใจ จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้บริหารในการทาหน้าที่ทางการบริหารและตัดสินใจในปัญหาต่างๆ

การตัดสินใจขององค์การขึ้นอยู่กับบุคคลหลายฝ่าย เพราะไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยบุคคลเพียงคนเดียว บางครั้งมีความคิดเห็นแตกต่างกันหลากหลาย ต้องมีการรวมกันเพิ่มการตัดสินใจที่เพิ่มมากขึ้น การเลือกตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ได้แก่ การพิจารณาลำดับขั้นตอนของการตัดสินใจตามกระบวนการตัดสินใจ การพิจารณาสภาพแวดล้อม การตัดสินใจเน้นที่ประสิทธิภาพของการตัดสินใจ การรวมอำนาจการตัดสินใจเป็นสิ่งที่อาจทำให้การตัดสินใจผิดพลาดได้ง่าย เพราะมีข้อมูลเพื่อการตัดสินใจน้อยขาดความคิดเห็นจากบุคคลฝ่ายต่างๆ มีผลประโยชน์มากมายเข้ามาเกี่ยวข้องมีเป้าหมายและค่านิยมที่แตกต่างกัน และความไม่เห็นด้วยทำให้เกิดความขัดแย้งในผลประโยชน์ ดังนั้น ผู้บริหารควรทำความร่วมมือกันในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลประโยชน์ลงตัว การตัดสินใจที่ดีควรดำเนินตามกระบวนการตัดสินใจดังกล่าวข้างต้นเสมอด้วยความระมัดระวัง แต่ในบางครั้งก็อาจมีปัญหาจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดอันเนื่องมาจากสาเหตุดังนี้

๑. การเบี่ยงเบนที่ไม่ปรากฏออกมาให้เห็น (Psychological biases) หมายถึง การเบี่ยงเบนผิดพลาดไป โดยที่ไม่มีเอกสารหรือตัวเลขยืนยันได้

๒. การตัดสินใจผิดเพราะไม่สามารถควบคุมบางอย่างได้ (Illusion of control) หมายถึง การที่คนเรามีความเชื่อว่า ไม่สามารถควบคุมได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า คงไม่ทำอะไรผิดพลาด หรือคำนึงถึงแต่ในด้านดีโดยไม่ได้นึกถึงความล้มเหลวหรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

๓. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น (Framing effect) หมายถึง การตัดสินใจผิดที่เกิดการเบี่ยงเบน เพราะมีการกำหนดและคาดคะเนความสำเร็จและความล้มเหลวออกมา จึงทำให้เกิดขอบเขตจำกัดการตัดสินใจเพราะผลของความสำเร็จและความล้มเหลวมีเท่าๆ กัน

๔. การเปลี่ยนแปลงในอนาคต (Discount the future) หมายถึง การประเมินทางเลือกโดยให้ความสำคัญกับผลที่จะเกิดในระยะสั้นเท่านั้น การตัดสินใจมีความสำเร็จมีผลในระยะสั้นมากกว่าระยะยาว เพราะระยะยาวอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

๕. ข้อจากัดด้านเวลา (Time pressures) หมายถึง การมีเวลาในการตัดสินใจน้อย เพราะในภาวการณ์ปัจจุบันต้องการความเร่งด่วนในการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว การตัดสินใจที่มีคุณภาพในเวลาอันจำกัดเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ผู้บริหารควรมีการวางแผนในระยะยาวไว้ก่อนล่วงหน้า โดยเน้นที่ข้อมูลปัจจุบันที่มีอยู่ และการตัดสินใจโดยมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาเกี่ยวข้องให้คำแนะนำรวมทั้งพิจารณาถึงความเห็นที่แตกต่างกัน ความขัดแย้งกันที่อาจจะเกิดขึ้น

๖. การตัดสินใจโดยเน้นที่ความพอใจและการยอมรับของคนในองค์การ (Social Realities) หมายถึง การตัดสินใจโดยกลุ่มหรือการตัดสินใจร่วมกันของคนในองค์กร (Decision making in groups) ซึ่งทำให้การตัดสินใจถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ที่สำคัญๆ ต้องการการตัดสินใจโดยบุคคลหลายฝ่ายหรือกลุ่มคน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรเข้าใจว่าจะตัดสินใจอย่างไรและจะปรับปรุงการตัดสินใจอย่างไรโดยใช้กลุ่มเข้ามาช่วยในการ

การตัดสินใจที่ดีคือการส่งเสริมให้เกิดการแสดงความคิดเห็นที่จะแก้ปัญหา เทคนิคในการให้มีความคิดริเริ่มมากที่สุด คือ การระดมสมอง (Brainstorming) หมายถึง การให้กลุ่มคนเหล่านั้นแสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด เกี่ยวกับปัญหานั้นมากเท่าที่จะทำได้ ในสภาพแวดล้อมของการระดมสมองควรจะมีสภาพที่ไม่เป็นทางการ ไม่มีวิกฤติกดดันโดยปล่อยให้เป็นไปอย่างธรรมดาที่สุด แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างๆ ให้ได้ปริมาณของความคิดมากๆ ร่วมกันระหว่างบุคคลต่างๆ หลีกเลี่ยงความขัดแย้งกันอันทำให้เกิดวิกฤติในที่ประชุมหลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์ (avoid criticizing) ควรแสดงความคิดเห็นออกมา (exhaust ideas) และผสมผสานความคิดเห็นของแต่ละคนเข้าด้วยกัน (combine ideas) กระบวนการตัดสินใจถือเป็นขั้นตอนหนึ่งอันนำไปสู่การวางแผนทางการบริหาร การตัดสินใจที่มีคุณภาพทำให้การบริหารในหน่วยงานนั้นเจริญก้าวหน้า โดยผู้ตัดสินใจกระทำด้วยความระมัดระวัง เพื่อให้ผลของการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับ และเป็นไปได้มากที่สุด มีผลกระทบน้อยที่สุดโดยคำนึงถึงทางเลือกต่างๆ ที่นำมาวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อหาข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกจนกระทั่งเลือดทางเลือกที่ดีที่สุด โดยอาศัยข้อมูลเพียงพอและระยะเวลาในการตัดสินใจที่เพียงพอ ผู้บริหารอาจใช้เทคนิคในการตัดสินใจในเชิงปริมาณเข้าช่วยให้การตัดสินใจถูต้องยิ่งขึ้น โดยการพิจารณาจากข้อมูลตัวเลขต่างๆ การคำนวณหาค่าตัวเลขที่ชี้บอกถึงการตัดสินใจได้เรียกว่า วิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative method) และปัญหาบางอย่างอาจเป็นปัญหาที่ไม่อาจวัดเป็นตัวเลขได้ ผู้

ตัดสินใจต้องใช้ดุลยพินิจประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งประสบการณ์ในอดีตช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. **การวางแผน** (Planning) มีความสำคัญต่อการบริหารทุกประการถ้าขาดการวางแผนกิจกรรมนั้น จะไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดหมายและการตัดสินใจ เลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุจุดหมายนั้น[๒๓] การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้า โดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ (Forecasting) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Set Objective) การพัฒนากลวิธี (Develop strategies) ในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน[๒๔]

การวางแผน หมายถึง ความพยายามอย่างจริงจังของรัฐบาลที่จะเข้าไปมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทาง และควบคุมการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจของประเทศภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ การวางแผนพัฒนาเป็นความพยายามของรัฐบาลในการดำเนินการเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับส่วนรวม การกำหนดเป้าหมายเฉพาะอย่างและการจัดเตรียมเค้าโครงสำหรับการนำออกปฏิบัติ การประสานงาน การควบคุมติดตามและการประเมินผลการดำเนินการพัฒนา การวางแนวทางปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่อง เพื่อเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การวางแนวทางปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และมีการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่อง เพื่อเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบรรลุเป้าหมาย[๒๕] การตระเตรียมการเพื่อการกระทำและเป็นวิธีการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสุดท้าย ทั้งเป็นกระบวนการบริหารงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ การตัดสินใจในเรื่องการเงิน การจัดองค์การ ความต้องการทางด้านกำลังคน กระบวนการของการทำงานและเครื่องใช้ต่างๆ การวางแผนเป็นกระบวนการทางด้านบริการที่ใช้ทั้งโดยรัฐบาลและองค์กรเอกชน[๒๖]

การวางแผนอย่างมีหลักการและถูกต้องตามหลักวิชาการ จะทำให้ได้แผนงานที่มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างสัมฤทธิผล ซึ่งหลักการพื้นฐานของการวางแผนที่ดีและมีประสิทธิผล เพื่อบรรลุผลสำเร็จของการวางแผน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้ หลักการพื้นฐานของการวางแผน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ จุดมุ่งหมาย เครื่องมือหรือการกระทำ

---

[๒๓]วิโรจน์ สารรัตนะ, **การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา**, ๒๕๕๐, หน้า ๑๑.

[๒๔]พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล, **องค์การและการจัดการ,** (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๕๒), หน้า ๖๔-๗๒.

[๒๕]จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ, **การบริหารงานพัฒนาชนบท**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียน สโตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๓๙.

[๒๖]อนันต์ เกตุวงศ์, **การบริหารการพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๒๒.

และคน โดยคนจะเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายและเครื่องมือหรือวิธีการ เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ การตัดสินใจของคนจึงต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยก่อนที่จะตัดสินใจต้องมีการพิจารณาทางเลือกต่างๆ เท่าที่มีเสียก่อน แล้วจึงเลือกทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ ภายใต้สภาพการณ์และจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ในการนี้จะต้องมีการพิจารณาเปรียบเทียบถึงผลดีผลเสียของแต่ละหนทางเลือกเสียก่อน แล้วจึงเลือกหนทางเลือกที่ดีที่สุด ด้วยเหตุนี้การวางแผนจึงมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

๑) การวางแผนเกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเทคนิควิชาการเพื่อค้นหาปัญหาเครื่องมือและคาดคะเนถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้เครื่องมือ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ การวางแผนจึงเป็นรากฐานทางวิชาการให้กับผู้ที่ทำหน้าที่ทางด้านการตัดสินใจได้เป็นอย่างดี

๒) การวางแผนมีลักษณะของความสมบูรณ์แบบในตัว กล่าวคือ นักวางแผนจะพิจารณาหนทางเลือกต่างๆ เท่าที่มี และผลที่จะเกิดขึ้นตามแต่ละหนทางเลือก กล่าวอีกนัยหนึ่งนักวางแผนจะต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายกับหนทาง และผลที่จะเกิดขึ้นของแต่ละหนทาง

๓) การวางแผนมีลักษณะเป็นเครื่องมือเพื่อการจัดการทรัพยากร คือ เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดีที่สุด ภายใต้กรอบของความสมบูรณ์ตามข้อ ๒ ข้างต้น[๒๗]

๓. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกระทำให้เกิดความมีระเบียบในการปฏิบัติงาน การกำหนดอำนาจหน้าที่และตำแหน่งต่างๆ อย่างชัดเจน

๔. การติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นกระบวนการส่งข่าวสาร คำสั่ง คำอธิบายจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง จากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งจะต้องชัดเจนได้ใจความก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นการผ่านข่าวสารข้อมูลและความเข้าใจ เพื่อที่จะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

๕. การใช้อิทธิพลจูงใจกระตุ้นให้บุคลากรทำงาน (Influencing) ในหน่วยงานทุกชนิดจำเป็นต้องมีระบบควบคุมบังคับบัญชา เพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปอย่างราบรื่นโดยการปฏิบัติตามคำสั่ง รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้นำงานปฏิบัติอย่างเต็มที่ การจูงใจเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง ที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่างที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ การกระตุ้นที่ว่านี้ เรียกว่าการจูงใจ ซึ่งเรามักจะพูดกันว่า บุคคลหนึ่งสามารถที่จะจูงใจบุคคลอีกผู้หนึ่งได้นอกเหนือไปจากการสร้างการจูงใจให้มีขึ้นในตนเอง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งถูกจูงใจแล้วนั้น ก็หมายถึงบุคคลนั้นพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างออกมาให้เห็นได้

---

[๒๗] ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ, **การวางแผนพัฒนาของไทย : สำเร็จการหรือล้มเหลว**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๕-๓๐.

๖. การประสานงาน (Coordinating) เป็นความร่วมมือระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือหน่วยงานต่อหน่วยงาน[๒๘] มีการติดต่อสัมพันธ์กันช่วยเหลือกันในด้านบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ และมีการประสานงานให้ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจในงาน เข้ามาร่วมทำงานกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ข้อตกลงที่สำคัญยิ่งของการประสานงาน คือ ความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่อง “จิตใจ”

๗. การประเมินผล (Evaluation) คือ การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะอย่างต่อเนื่องเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการเนินงานตลอดจนการประชาสัมพันธ์ (Public Relation) แจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งโดยทั่วไปการรายงานจะหมายถึงวิธีการของสถาบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชาผู้ร่วมงาน ความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล หากมีการนำไปปฏิบัติหรือดำเนินการแล้ว ย่อมจะเป็นปัจจัยให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้

แนวคิดหลักการและทฤษฎีการบริหารองค์การ เป็นแนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ มีเหตุผลและสามารถนาไปประยุกต์และปฏิบัติได้ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานในองค์การ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อหน่วยงานในองค์การนั้นๆ

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการของเกรก

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิโรจน์ สารรัตนะ, (๒๕๔๙, หน้า ๑๙).	กระบวนการตามความเห็นของนักบริหารทั้งหลายที่ได้แยกไว้ถึง ๓๕ รายการ แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลกระบวนการบริหารใหม่ หน้าที่ทางการบริหารในการกำหนดจุดหมายและการตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุจุดหมายนั้น
พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล, (๒๕๕๒, หน้า ๖๔-๗๒).	การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้า โดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ (Forecasting) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Set Objective) การพัฒนากลวิธี ในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน

[๒๘] Gulick L. and UrwickJ., **Papers on the Science of Administration**, (New York : Institute of Public Administration, 1973), PP. 18-19.

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการของเกรก (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ประภา พร้อมมูล, (๒๕๔๓).	ความพยายามอย่างจริงจังของรัฐบาลที่จะเข้าไปมีอิทธิพลควบคุมการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจ ภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้บรรลุ
จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ, (๒๕๕๒, หน้า ๓๙).	การวางแนวทางปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่อง เพื่อเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การวางแนวทางปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และมีการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่องเพื่อเลือกแนวทางปฏิบัติในการบรรลุเป้าหมาย
อนันต์ เกตุวงศ์, (๒๕๒๓, หน้า ๒๒).	การตระเตรียมการเพื่อการกระทำและเป็นวิธีการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสุดท้าย ทั้งเป็นกระบวนการบริหารงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ การตัดสินใจในเรื่องการเงิน การจัดองค์การ ความต้องการทางด้านกำลังคน กระบวนการของการทำงานและเครื่องใช้ต่างๆ การวางแผนเป็นกระบวนการทางด้านบริการที่ใช้ทั้งโดยรัฐบาลและองค์กรเอกชน
ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ, (๒๕๓๔, หน้า ๒๕-๓๐).	การวางแผนมีลักษณะเป็นเครื่องมือเพื่อการจัดการทรัพยากร คือ เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดีที่สุด
Gulick L.and UrwickJ. (1973, : 18-19)	การประสานงาน (Coordinating) เป็นความร่วมมือระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือหน่วยงานต่อหน่วยงาน

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์

ในสังคมปัจจุบัน เงินเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้านถ้าไม่มีเงินทุน ชาวบ้านก็ยากที่จะทำอะไรได้ ดังนั้น การออมเงินทุน การสร้างกองทุนสำหรับหมู่บ้าน จึงจำเป็นต้องทำกัน เพื่อ

นำเงินไปพัฒนาหมู่บ้าน และแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการนำไปส่งเสริมอาชีพและช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่างๆ

นอกจากนั้น การสร้างแหล่งเงินทุนขึ้นในหมู่บ้าน ไม่เพียงจะเป็นแหล่งกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ มีการช่วยเหลือสวัสดิการที่ประกันความเจ็บไข้ได้ป่วย และการจัดตั้งร้านค้าชุมชนเท่านั้น การมีเงินทุนของหมู่บ้าน ยังก่อให้เกิดการรวบรวมกลุ่มรวบรวมสินค้าจากชาวบ้าน เพื่อนำไปขายในตลาดหรือพ่อค้าซึ่งทำให้ราคาสูงขึ้นกว่าที่ชาวบ้านต่างคนต่างขายกันเอง การออมทุนการมีแหล่งเงินทุนของหมู่บ้าน มีกระแสการเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน คือ ความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในระบบที่ชาวบ้านยังถูกอิทธิพลจากเศรษฐกิจ หรือการใช้เงินตราครอบงำอยู่

นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ เชื่อว่า การออมทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการเจริญทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจ ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ นักเศรษฐศาสตร์ได้ศึกษาบทบาทของทุนโดยละเอียดขึ้น ในเมื่อทุนเกิดจากการออมหรือการลดการบริโภคในปัจจุบัน เพื่อการผลิตที่สูงขึ้นในอนาคต ทุนจึงเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ เช่น สินค้าทุน (เครื่องจักร เครื่องยนต์ และสิ่งก่อสร้างทั้งหลาย) ทุนมนุษย์ (การศึกษาและการฝึกอบรม) และทุนทางการเงิน (ทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องหรือทุนทางสังคมและวัฒนธรรม)

๒.๓.๑ ความหมายของกองทุนสัจจะออมทรัพย์

กองทุนหรือกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะไว้ว่า กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ หมายถึง กิจกรรมของประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ด้วยการประหยัดและออมทรัพย์ร่วมกัน ใครมีความเดือนร้อนก็นำไปใช้เมื่อจำเป็น โดยคิดดอกเบี้ยตามความเหมาะสมที่ตกลงร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม[๒๙] หรือหมายถึง องค์กรชุมชนประเภทหนึ่งที่คนในชุมชนเข้ามาร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสมทบทุนร่วมกันโดยอาศัยหลักการของสหกรณ์เป็นสำคัญ และแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนมีแหล่งเงินทุนเป็นของตนเอง[๓๐]

นอกจากนี้นักวิชาการบางคนยังได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อการผลิตไว้ว่า[๓๑] กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นองค์กรธุรกิจขนาดเล็กในระดับหมู่บ้านหรือตำบล ซึ่งจัดตั้งขึ้น โดยกลุ่มชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อสร้างกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดย ใช้เงิน

---

[๒๙]กรมการพัฒนาชุมชน, **งานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี ๒๕๔๒**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๒), หน้า ๒๕.

[๓๐]อารีย์ เชื้อเมืองพาน, กลุ่มออมทรัพย์ : สถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชุมชน, **วารสารแม่โจ้ปริทัศน์,** ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒, (เชียงใหม่ : ๒๕๔๒), : ๘๒.

[๓๑]ภราดร ปรีดาศักดิ์, บทบาทสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มออมทรัพย์ที่มีต่อตลาดเงินในชนบทไทย ๒๕๓๙ **รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการตลาดการเงินในชนบทไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๔๑), หน้า ๒๓๗.

เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ซึ่งสมาชิกภายในกลุ่มได้ตกลงหรือให้สัจจะต่อกันว่าจะออมเงินอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน โดยนำเงินนั้นมาฝากไว้กับกลุ่ม ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างนิสัยในการออมและนำเงินที่ออมไว้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการให้สมาชิกกู้ไปใช้เพื่อการพัฒนาอาชีพ และแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินของครอบครัว ตามลักษณะข้างต้นนี้จึงทำให้มีผู้เรียกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในชื่อต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ธนาคารหมู่บ้าน

อีกความหมายหนึ่งของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ คือ องค์กรหรือกลุ่มคนมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการระดมเงินทุนด้วยวิธีการออมทรัพย์ที่กระจัดกระจายในท้องถิ่น หรือแหล่งชุมชนให้เข้าเป็นกลุ่มก้อนเพื่อช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกในด้านการลงทุนประกอบอาชีพ กิจกรรมต่อเนื่องด้านการผลิต การตลาดและอื่นๆ ด้วยวิธีการประหยัด โดยมีการกำหนดกฎระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม และมีคณะบุคคลที่ผ่านการเลือกตั้งของสมาชิกเป็นกรรมการ เพื่อดำเนินงานกลุ่มให้ถูกต้องโดยอาศัยหลักการดำเนินงานจากการยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติกัน โดยสมาชิกจะได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน สมาชิกกลุ่มจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเป็นการปลูกฝังการมีส่วนร่วมในหมู่บ้าน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน[๓๒] โดยนำหลักธรรมเข้ามาอธิบายและเปลี่ยนจากชื่อ “กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ครบวงจรชีวิต” มาเป็น “กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต” ความแตกต่างอยู่ที่พระสุบินเห็นว่า คำว่า “ออม” เวลาไปอธิบายแก่ชาวบ้านจะเอาธรรมะสอดแทรกได้ยาก แต่ถ้าใช้คำว่า “สะสม” แล้ว สามารถยกตัวอย่างจากแมลงผึ้งบ้าง หรือ จอมปลวกบ้างที่ค่อยๆ ออมน้ำหวานจากดอกไม้ จนได้เป็นรังใหญ่ หรือมดปลวกที่ค่อยๆ คาบดินทีละน้อยมาสร้างเป็นจอมปลวกได้ และยังไปสอดคล้องกับหลักที่ว่า “อย่าหมิ่นเงินน้อย อย่าคอยโชควาสนา” เป็นต้น[๓๓]

ส่วนธรรมะในเรื่อง **“สัจจะ”** ในหลักธรรมได้กล่าวถึงเรื่อง **“สัจจะ”** คือความจริง และเป็นความจริงที่ “ใจ” ที่มีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ไม่ว่าจะต่อหน้าหรือลับหลัง นับว่าเป็นธรรมพื้นฐานความเป็น “มนุษย์”

คำท้ายที่ว่า **“ทรัพย์”** นั้น โดยความเข้าใจทั่วไป ทรัพย์ คือ วัตถุสิ่งของที่มีมูลค่า เป็นเงิน แต่ **“ทรัพย์”** ซึ่งรากศัพท์มาจากภาษาบาลี มีความหมายว่า **“เครื่องปลื้มใจ”** ดังจะเห็นได้ว่าบางคนยอมทำงานบางอย่างก็เพื่อให้ผู้อื่นยกย่อง บางคนเสียสละแม้จะทำแบบปิดทองหลังพระก็เพราะ มี

---

[๓๒]กุศล บุณยมาลิก และประพันธ์ ภู่สุดแสวง, **ความเหมือนที่แตกต่าง,** วารสารไทย**,** วารสารพัฒนาชุมชน, ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๖๒ (๒๕๔๙), : ๗-๘.

[๓๓]พระสุบิน ปณีโต, **สัจจะออมทรัพย์ : ออมทุนสังคม (พิมพ์ครั้งที่ ๓),** (กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๕๔), หน้า ๑๕.

ความอิ่มใจจากการให้ เป็นต้น ดังนั้น การออมทรัพย์ นั้น จึงมิใช่การออม **“เงิน”** แต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการออมความภาคภูมิใจ ออมบุญ ออมความดีงาม เป็นต้น

ในส่วนคำว่า **“เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต”** นั้นมีเจตนามุ่งให้เห็นเป้าหมายของกลุ่มว่า กลุ่มที่ตั้งขึ้นมามุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมเป็นหลัก โดยมี “เงิน” เป็นเครื่องมือ จึงเป็นคุณธรรมที่กินได้ ไม่แยกส่วนซึ่งก่อให้เกิดความสงสัย เช่น คนดี การทำดี ย่อมได้รับผลดี นอกจากนี้ กระบวนการของกลุ่มจะเชื่อมโยงกันครบวงจรชีวิต คือ เมื่อมีการออมกันมาถึงระดับหนึ่ง แล้วเงิน ปันผลของกลุ่มจะสามารถนำไปชำระค่าหุ้นของสมาชิก ๑ คนได้ ดังนั้น คนแก่ที่ไม่สามารถหาเลี้ยงชีพได้แล้ว ไม่มีญาติพี่น้องแล้ว ก็สามารถจะอยู่ในกลุ่มได้โดยอาศัยเงินปันผลที่ได้ตอนสิ้นปี ออมกลับเข้าไปในกลุ่มอีกได้ และคนแก่คนนั้น ก็ยังได้รับการดูแลจากกลุ่ม เมื่อเจ็บป่วยก็มีค่ารักษาพยาบาล จนถึงวันตาย ก็มีคนที่คอยช่วยเหลือนั้นเอง

การจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นแนวความคิดที่ดัดแปลงผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์การเกษตรเครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร ซึ่งสามารถแยกออกได้ ดังนี้[๓๔]

แนวความคิดที่ ๑ เป็นการรวมคนในหมู่บ้านมาช่วยเหลือกัน เพราะสภาพความเป็นอยู่ชองคนในหมู่บ้านนั้น คนจนก็อยู่อย่างนั้น และคนรวยก็รวยมากขึ้นเรื่อยๆ ทำอย่างไรจึงจะให้คนรวยได้มีโอกาสช่วยเหลือคนจน การรวมคนจึงควรเริ่มจากคนจนที่สุดแล้วดึงคนฐานะดีมาช่วย ดังนั้น หมู่บ้านที่มีฐานะยากจนหรือหมู่บ้านที่คนจนมาก ยิ่งควรจะตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อยกฐานะคนยาก คนจนเหล่านั้นให้ดีขึ้นแนวความคิดนี้จึงอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ”

แนวความคิดที่ ๒ คนชนบทขาดแคลนเงินลงทุน เพราะการพัฒนาอาชีพที่จะให้เกิดผลดีนั้น จะต้องอาศัยวิชาการสมัยใหม่เข้าช่วย การจัดหาพันธุ์พืช พันธ์สัตว์ดีๆ การใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ยาปราบศัตรูพืช ตลอดจนบำรุงรักษา เป็นสิ่งจำเป็น คนจนในชนบทถูกปิดล้อมด้วยวงจรแห่ง ความยากจน จึงขาดแคลนเงินทุน การหาเงินเพื่อมาลงทุนยังเป็นสิ่งจำเป็น แต่เป็นไปด้วยความยากลำบาก การกู้เงินจากธนาคาร จากเพื่อนฝูง พี่น้อง นายทุน เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง หรือต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน คนจนไม่สามารถหาหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ได้ การหันมาช่วยกันเองโดยการรวมกลุ่มออมเงินแล้วกู้ไปใช้ทำทุน น่าจะเป็นทางออกที่ดีกว่า

แนวความคิดที่ ๓ การทำงานด้วยความขยันอย่างฉลาด เมื่อคนจนสามารถรวมกัน ออมเงินจนมีทุนเป็นของตนเองแล้ว ผู้ที่กู้ไปลงทุนในการประกอบอาชีพต้องระลึกอยู่เสมอว่า เงินเหล่านั้นได้มาจากเพื่อนฝูง ญาติมิตร ที่ให้น้ำใจ จึงควรนำไปใช้แบบประหยัด เพระเท่ากับประหยัดทั้งเงินตัวเอง ประหยัดทั้งเงินเพื่อนฝูงที่กู้เขามา ประหยัดในการลงทุนและทำงานด้วยความขยันอย่างฉลาด

---

[๓๔] กรมพัฒนาชุมชน, **กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๑), หน้า ๑๒.

คือต้องรู้ว่าจะนำเงินที่กู้ยืมไปทำอะไร ทำแล้วเกิดผลอย่างไรเพราะฉะนั้นแนวความคิดนี้สรุปได้ คือ เมื่อนำเงินไปแล้วต้องลงทุนและเมื่อลงทุนแล้วต้องขยันเพื่อให้ได้ทุนคืนและมีกำไรเป็นรายได้

แนวความคิดที่ ๔ ลดต้นทุนการกินอยู่ในครอบครัว เพราะกลุ่มสัจจะออมทรัพย์มุ่งให้คนในหมู่บ้านช่วยเหลือกัน การลดต้นทุนการกินอยู่จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่สมาชิกกลุ่มต้องทำวิธีการของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในการลดต้นทุนการกินอยู่คือการจัดตั้ง “ศูนย์สาธิตการตลาด” เพื่อให้สมาชิกได้ซื้อของราคาถูก มีคุณภาพดีมาใช้ในครอบครัว เพราะปัจจุบันประชาชนในหมู่บ้านถูกเอารัดเอาเปรียบมากโดยพ่อค้า การจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์จึงมีความจำเป็น สินค้าประเภทอาหารการกิน ปัจจัยในการผลิตและเครื่องใช้ในการเกษตร เช่น จอบ เสียม ปุ๋ย ต้องจัดหามาขายเพื่อลดต้นทุนการกินอยู่ในครอบครัวแก่สมาชิก เพราะถ้าสามารถลดต้นทุนการกินอยู่ในครอบครัวได้ ก็จะมีเงินออมมากขึ้น เมื่อมีเงินออมมากขึ้นก็ใช้เงินออมนั้นเป็นทุนในการประกอบอาชีพได้มากขึ้น

สรุปได้ว่า กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นกิจกรรมของประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ด้วยการประหยัดและออมทรัพย์ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสมบททุนร่วมกัน โดยอาศัยหลักการของสหกรณ์เป็นสำคัญ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างนิสัยในการออมและนำเงินที่ออมไว้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการให้สมาชิกกู้ไปใช้เพื่อการพัฒนาอาชีพ และแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินของครอบครัว การดำเนินงานกลุ่มให้ถูกต้องโดยอาศัยหลักการดำเนินงานจากการยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติกัน โดยสมาชิกจะได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน สมาชิกกลุ่มจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมเป็นการปลูกฝังการมีส่วนร่วมในหมู่บ้าน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน นักวิชาการได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ไว้ คือ

๑.ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความรับผิดชอบและช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม

๒. การพึ่งตนเอง ฝึกนิสัยการประหยัดและอดออมโดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ ๓ ประการของชาวชนบท คือ ความซื่อสัตย์ ความทนอด และความอดทนมารวมกันในรูปกลุ่มทำให้มีการรวมเงินทุนชุมชนเป็นของตนเองไม่ต้องพึ่งพิงแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน

๓. หลักคุณธรรม ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเพื่อให้คนมีคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจกันและความไว้วางใจกัน[๓๕]

---

[๓๕]สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม, **กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดจันทบุรี ชุดการจัดการทางสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๕) หน้า ๗.

๒.๓.๒ วัตถุประสงค์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ไว้ว่า[๓๖]

๑. เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จักการเก็บออมรายได้ที่หามาได้

๒. เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่คนในชุมชนในการนำไปประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีขึ้น

๓. เพื่อเสริมสร้างสวัสดิการต่างๆ ให้กับคนในชุมชน

๔. เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความรักสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชน

นักวิชาการได้ให้ทัศนะถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ไว้ คือ

๑.เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและเพื่อนสมาชิกให้มีคุณธรรม ๕ ประการ

๒. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออมจัดตั้งเป็นกองทุน ทำให้ชุมชนมีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ และใช้ตามความจำเป็นของครอบครัว รวมถึงเรียนรู้กิจกรรมเชิงธุรกิจที่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

๓. เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม ๕ ประการ ปลูกฝังวิถีประชาธิปไตย ก่อให้เกิดความสามัคคี การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน ความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งเดียวกัน ความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันสมาชิก

๒.๓.๓ หลักการของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นการรวมคนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กลุ่มบุคคลที่จะมารวมกันดังกล่าวจึงต้องเป็นคนที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว และเนื่องจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นกลุ่มที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการเงิน ลำพังการรู้จักกันเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอจึงจำเป็นจะต้องเข้าใจในหลักการของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ด้วย คือ การพัฒนาคนให้มีคุณธรรม ๕ ประการ อันได้แก่

๑. ความซื่อสัตย์

๒. ความเสียสละ

๓. ความรับผิดชอบ

๔. ความเห็นอกเห็นใจ และ

๕. ให้เกียรติกัน

---

[๓๖]อารีย์ เชื้อเมืองพาน, **กลุ่มออมทรัพย์ : สถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชุมชน**, (เชียงใหม่ : ๒๕๔๒), หน้า ๓๔.

คุณธรรมทั้ง ๕ ประการ ดังกล่าวนี้จะส่งผลให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ดำรงอยู่ได้อย่างมีความคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลไปสู่การอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี[๓๗]

นอกจากหลักการที่กล่าวมาแล้ว หลักการในการส่งเสริมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่ทำให้ประสบความสำเร็จ จนทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ คือ

๑) การประสานวิธีคิด ๓ สถาบัน คือ ศาสนา ชุมชน ครอบครัว เข้าด้วยกัน

๒) การเจาะกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในชุมชน คือ “วัด” กลุ่มทำบุญ ซึ่งอนุมานได้ว่าเป็น “คนดี” ในชุมชน การขยายเครือข่ายพระ

๓) การเรียนรู้จากการลงมือทำทันที กล่าวคือ ตั้งกลุ่มแล้วให้กู้และออมในวันแรกเลย

๔) การผูกเชื่อมโยง บุญ ใจ และเงินออมเข้าด้วยกันกับสัจจะ และกฎเกณฑ์ประชาธิปไตยของกลุ่ม

๕) การปรับสร้าง **“วิธีคิดใหม่”** ด้วยการให้สวัสดิการแก่ปัจเจก เพื่อให้เกิดเป็นกลุ่มที่แข็งแรง ฝึกฝนความเสียสละและควบคุมพฤติกรรมสมาชิกร่วมกัน

๖) ระบบ ๕ ปี ๔ รุ่น ปิดรับสมาชิก เพื่อเพิ่มกองทุนสวัสดิการ

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์สร้างให้เกิดทุนชุมชนทั้งทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของชุมชน เป็นการนำชุมชนไปสู่เป้าหมายแห่งการพึ่งตนเองที่ยั่งยืน คือ

๑. การแก้ปัญหาความยากจน หนี้สิน ที่จะลุกลามไปสู่ปัญหาสังคมด้านอื่นๆ โดยการให้ชุมชนมีเงินออมเป็นของตน ที่เกิดจากความประหยัด และความซื่อสัตย์

๒. ให้ชุมชนรู้จักการพึ่งตนเองในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านทุน การจัดการ โดยตั้งอยู่บนฐานของหลักคำสอนทางศาสนาที่ว่า **“อัตตา หิ อัตตะโน นาโถ”**

๓. การแก้ปัญหาความแตกร้าว การทะเลาะวิวาทของคนในชุมชน ให้หวนกับมา สู่ความสามัคคี ตะหนักถึงการแก้ปัญหาชุมชนร่วมกัน

๔. เป็นการสร้างพลังต่อรองให้แก่ชุมชน ให้หลุดพ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้านายทุน โดยอาศัยพลังชุมชนในการจัดการทุนและธุรกิจชุมชน

๕. สร้างความภาคภูมิใจ ความมีศักดิ์ศรีให้หวนคือสู่ชุมชน

๖. ให้คุณธรรม ความรัก ความสามัคคี และการปฏิบัติตามคำสอนพุทธศาสนากลับมาสู่ใจ ของชุมชน[๓๘]

---

[๓๗] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๕.

[๓๘] กรมการพัฒนาชุมชน, **กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๕–๑๖.

เหล่านี้เป็นความสำเร็จที่เกิดจากหลักการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรของพระสงฆ์ โดยผ่านกระบวนการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่ผสมผสานหลักคำสอนทางศาสนาพุทธ และหลักการพัฒนาเข้าด้วยกัน จนสามารถเชื่อมโยง คุณธรรม ความสามารถ ทรัพยากร เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืน

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์จึงเป็นกิจกรรมของประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันและกันด้วยการประหยัดและออมทรัพย์ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสมบททุนร่วมกันโดยอาศัยหลักการของสหกรณ์เป็นสำคัญ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างนิสัยในการออมและนำเงินที่ออมไว้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการให้สมาชิกกู้ไปใช้เพื่อการพัฒนาอาชีพ และแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินของครอบครัว การดำเนินงานกลุ่มให้ถูกต้องโดยอาศัยหลักการดำเนินงานจากการยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติกัน โดยสมาชิกจะได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน สมาชิกกลุ่มจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเป็นการปลูกฝังการมีส่วนร่วมในหมู่บ้าน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน

๒.๓.๔ ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาข้อมูล ศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในทางเศรษฐกิจและสังคม อาชีพ รายได้ และสภาพปัญหาต่างๆ ของชุมชน เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

ขั้นตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหามีอะไรบ้าง ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับชุมชน แหล่งเงินทุนและการตลาด ให้หาแนวทางแก้ไข โดยการวางแผนการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

ขั้นตอนที่ ๓ วางแผนการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

๑. นำความคิดเรื่องกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เผยแพร่แก่ประชาชนเพื่อให้สำนึกถึงปัญหาที่เขาประสบอยู่ว่าจะมีแนวทางแก้ไขได้อย่างไร

๒. รวมกลุ่มผู้นำและฝึกอบรมให้เข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินการของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างแท้จริง

๓. ให้ผู้นำที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว นำแนวความคิดเรื่องกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ไปเผยแพร่ต่อญาติ เพื่อนฝูง หรือคนอื่นๆ เพื่อรวบรวมผู้สนใจไว้

ขั้นตอนที่ ๔ จัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

๑. นัดหมายผู้นำ ผู้ที่สนใจ สมัครใจศรัทธาในวิธีการของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เข้าร่วมประชุม และอธิบายวิธีการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างละเอียดในทุกขั้นตอน ให้ผู้เข้าร่วมประชุมฟังแล้วดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม เรียกว่า สมาชิกก่อตั้ง

๒. กำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ของกลุ่มเพื่อถือเป็นข้อปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม กำหนดวันส่งสัจจะออม การนำเงินฝาก วันประชุม และอื่นๆ ที่จำเป็น

๓. เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

๔. จัดทำทะเบียนและบัญชีต่างๆ ได้แก่ ทะเบียนคุมเงินสัจจะออม บัญชีรายชื่อสมาชิก บัญชีเงินสด บัญชีรายรับ – จ่ายเงิน อื่นๆ ที่จำเป็น

ขั้นตอนที่ ๕ การเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

๑. การประชุมคณะกรรมการบริหาร ควรประชุมทุก ๓ เดือน เพื่อปรึกษาหารือแก้ไขปัญหาร่วมกัน

๒. คณะกรรมการแต่ละคน ควรประชุมเดือนละ ๑ ครั้ง

๓. ควรจัดให้มีการประชุมสมาชิกเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และรายงานผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานให้สมาชิกทราบในการประชุมทุกครั้งควรที่มีการเพิ่มพูนความรู้แก่สมาชิกกลุ่มด้วย

นักวิชาการได้แสดงทัศนะในของขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ไว้คือ

๑.ประชุมประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อชี้แจงหลักการและแนวคิดกลุ่มออมทรัพย์อย่างชัดเจน

๒. ให้ประชาชนลงมติด้วยความสมัครใจ

๓. รับสมัครสมาชิก

๔. เลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม

๕. ร่างระเบียบข้อตกลงกลุ่มเบื้องต้น กำหนดวันส่งเงินสัจจะสะสม

๖. จัดทำเอกสาร ทะเบียน บัญชี สมุดสัจจะสะสม

๗. กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน

๘. รายงานให้อำเภอทราบเพื่อประสานงานกับธนาคาร

การจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นขั้นตอนท้ายสุดของการกระตุ้นแนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์ แก่กลุ่มชาวบ้านที่สนใจมารวมตัวกันเพื่อตอกย้ำให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินอย่างยั่งยืน ทั้งยังสามารถพัฒนาสติปัญญาและความเป็นอยู่ของชาวบ้านด้วย เมื่อทุกคนที่สนใจเข้าร่วมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เข้าใจและรับรู้ เห็นฟ้องต้องกันเป็นครั้งสุดท้าย จึงลงมติจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ รับสมัครสมาชิก เลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ร่างระเบียบ จนถึงจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ ตามลำดับ อนึ่ง การทำงานกลุ่มออมทรัพย์จะประสบผลสำเร็จในระยะยาวได้ พัฒนากรเป็นผู้ที่

จะชี้ให้ชาวบ้านได้เห็นว่าการดำเนินของกลุ่มที่ได้ยึดหลักการและแนวทางของกลุ่มการพัฒนาชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางที่ถูกต้องแบบค่อยเป็นค่อยไป ร่วมกันเรียนรู้ สร้างนิสัยรักการออมให้เกิดขึ้นเป็นนิสัย ยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์ มีระบบบริหารจัดการที่เข้มแข็ง สมาชิกเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม เกิดระบบบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล สามารถเป็นต้นแบบที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีตามวิถีพอเพียง[๓๙]

ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์สรุปได้ดังนี้

๑. ขั้นตอนศึกษาข้อมูล สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในทางเศรษฐกิจและสังคม

๒. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อให้ทราบสภาพปัญหา

๓. ขั้นตอนวางแผนจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

๔. ขั้นจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

๕. ขั้นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ โดยให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารและสมาชิกเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

๒.๓.๕ กิจกรรมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

การจัดกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารกลุ่มกำหนด และโดยความเห็นชอบของสมาชิกกลุ่มในที่ประชุม สรุปกิจกรรมหลัก ที่ดำเนินงานอยู่ ๒ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมออมทรัพย์ เป็นกิจกรรมหลักของทุกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งแตกต่างกันเพียงรูปแบบของการออมเท่านั้น

๒. กิจกรรมการให้กู้ยืม เป็นกิจกรรมที่สำคัญอีกกิจกรรมหนึ่ง เพราะวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ก็เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นองค์กรทางการเงิน ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงการส่งเสริมให้สมาชิกเกิดการประหยัดและออมทรัพย์เพื่อเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกการประหยัดและออมทรัพย์เพื่อเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก ครอบครัว และสังคม โดยกิจกรรมพื้นฐานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ประกอบด้วย

๑. **การดำเนินการทางการเงิน** ส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาออมทรัพย์ในรูปของเงิน ค่าหุ้น โดยจะต้องมาสะสมเงินหุ้นอย่างสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อเป็นกองทุนสำหรับสมาชิกที่เดือดร้อนให้กู้ยืมเมื่อถึงคราวจำเป็น สมาชิกต้องมีหน้าที่นำเงินมาฝากไว้กับกลุ่มเป็นเงินที่

---

[๓๙]สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, **แนวทางส่งส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**, (กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๖), หน้า ๓๐.

นอกเหนือจากการสะสมของสมาชิก เพื่อเป็นการระดมทุน และสมาชิกจะได้รับผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ย

๒. **การดำเนินธุรกิจ** เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ยุ้งฉาง ปั้มน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงสีข้าว กองทุนปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น เป็นการฝึกหัดการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังผลกำไรเพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์ยังสนับสนุนเงินกู้ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวบ้านในชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นำไปเป็นเงินทุนในการลงทุนในการประกอบอาชีพและในศูนย์สาธิตการตลาดเป็นแหล่งกระจายสินค้า OTOP ในพื้นที่

๓. **การจัดสวัสดิการ** กลุ่มออมทรัพย์ต้องนำเงินจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีมาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การรักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ ทุนการศึกษา ทุนสาธารณะประโยชน์ ฯลฯ

๔. **การส่งเสริมคุณภาพชีวิต** เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์จึงต้องส่งเสริมสมาชิกในการพัฒนาอาชีพให้เกิดรายได้ โดยกลุ่มมีบทบาทด้านการสนับสนุนเงินทุน รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยมั่นคง[๔๐]

๒.๓.๖ การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ พบว่า มีการบริหารจัดการ ๒ ลักษณะ คือ

๑. กลุ่มคณะกรรมการบริหารซึ่งเป็นผู้บริหารงานกลุ่มออมทรัพย์ ประกอบด้วย ๔ คณะ ดังนี้

๑.๑ คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณารับสมาชิก รับเงินฝาก กำหนดอัตราดอกเบี้ย กำหนการประชุมใหญ่ กำหนดวงเงินกู้ จัดสรรเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืนเป็นต้น

๑.๒ คณะกรรมการเงินกู้ ทำหน้าที่พิจารณาคำร้องขอกู้เงินของสมาชิกเข้าประชุมกรณีมีการพิจารณาคำร้องกู้ และหน้าที่สอดส่องดูแลความเคลื่อนไหวของสมาชิกผู้กู้และเยี่ยมเยียนผู้กู้

๑.๓ คณะกรรมการตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการงานของกลุ่ม เช่น งานบัญชีการเงิน เอกสารการประชุม และมีอำนาจสั่งพักกรรมการที่ไม่ซื่อสัตย์หรือมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต

๑.๔ คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่ชักชวนผู้สนใจให้สมัครเป็นสมาชิกและหน้าที่ให้ความรู้แก่สมาชิก

๒. มีกรรมการบริหารเป็นรายบุคคลซึ่งแบ่งหน้าที่ในการบริหารจัดการดังนี้

---

[๔๐]สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, **แนวทางส่งส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**, หน้า ๒๓.

๒.๑ เงินทุนของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ทุนสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกลุ่ม และทุนดำเนินการซึ่งนำเงินทุนไปทำกิจกรรมของกลุ่ม

๒.๒ เงินสัจจะออม คือ เงินที่สมาชิกสัญญาออมไว้กับกลุ่ม เมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม ส่วนเป็นจำนวนเงินเท่าใด ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและความสามารถของสมาชิกแต่ต้องมาออมเป็นประจำสม่ำเสมอ

๒.๓ การเก็บเงินทุนของกลุ่ม โดยฝากกับธนาคารซึ่งเก็บได้ ๒ บัญชี คือ บัญชีเงินฝากประจำ และบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ หรือ เผื่อเรียก

๒.๔ การจัดสรรกำไรสุทธิของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ โดยแบ่งเป็น ๒ คือ เงินปันผลและเงินกองทุนต่างๆ

นักวิชาการได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์ เป็นกิจกรรมที่สมาชิกร่วมมือกันทำงานซึ่งเป็นการทำงานกับคนหมู่มาก จึงให้สมาชิกเลือกตั้งเพื่อนสมาชิกที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ความเสียสละ ให้มาทำงานแทนสมาชิกทุกคน เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์” เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักควบคุมตนเอง บริหารงาน และตัดสินใจกันเอง ตามวิถีประชาธิปไตย โดยคณะกรรมการบริหารฯ ประกอบด้วย ๔ คณะ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ ทำหน้าที่พิจารณารับสมาชิก การรับฝากเงิน การจัดทำงบดุลทางการเงินและการจัดสรรเงินปันผลแก่สมาชิก

๒. คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่พิจารณาคำขอกู้ของสมาชิก ต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการพิจารณาเงินกู้ และคอยติดตามเยี่ยมเยียนความเคลื่อนไหวของสมาชิกผู้กู้เงิน

๓. คณะกรรมการการตรวจสอบ มีหน้าที่ตรวจสอบกิจการของกลุ่ม กรณีที่กรรมการบริหารฯ ดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ มีอำนาจในการสั่งพักกรรมการได้ และการตรวจสอบทุกครั้งต้องทำบันทึกหรือรายงานให้คณะกรรมการอำนวยการทราบด้วย

๔. คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่ให้ความรู้แก่สมาชิก เพื่อสร้างความเข้าใจอันถ่องแท้ถึงหลักการของกลุ่มและพัฒนาคุณธรรมของสมาชิก ทั้งนี้ อาจเชิญผู้มีความรู้ความสามารถหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นวิทยากรแก่กลุ่มด้วยก็ได้

ทั้งนี้ คณะกรรมการทั้ง ๔ คณะ ต้องปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการบริหารฯ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ

- ทำงบประมาณ รายรับ-รายจ่าย ของกลุ่ม
- แต่งตั้งที่ปรึกษาของกลุ่ม
- กำหนดระเบียบต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อบังคับสำหรับกลุ่ม
- จัดให้มีการเลือกตั้งซ่อม แทนคณะกรรมการที่ว่างลง
- จ้างหรือแต่งตั้งพนักงานประจำตามความจำเป็น

๒.๓.๗ ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ประสบความสำเร็จ คือ[๔๑]

๑. โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะและช่องทางการสื่อสาร เป็นการพูดคุยที่เป็นทางการและการพบปะพูดคุยที่ไม่เป็นทางการ มีการพูดคุยปัญหาร่วมของกลุ่ม พัฒนาสำนึกความผูกพัน สร้างเครือข่ายและแบ่งปันทรัพยากร เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ของคนต่างฐานะต่างชนชั้นเข้าด้วยกัน

๒. กระบวนการสำคัญของกลุ่ม กระบวนการดำเนินการของกลุ่มต้องไม่รีบร้อนและไม่บังคับให้คนในกลุ่มตัดสินใจ แต่ต้องมีเวลาและโอกาสในการคิดอย่างเพียงพอ เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มได้เข้ามาเรียนรู้และสมาชิกรู้สึกเป็น “เจ้าของ” กลุ่ม

๓. ภาวะผู้นำและผู้นำกลุ่ม เป็นคนที่ดึงการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้คน และไม่ผูกขาดการเป็นเจ้าของปัญหาหรือเจ้าของกลุ่ม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้ที่พร้อมเรียนรู้จากความล้มเหลวและเป็นผู้นำที่ผนึกตัวเองเข้ากับกลุ่มอย่างแนบแน่นและทำประโยชน์เพื่อกลุ่ม

๔. ความคิดของคนในกลุ่ม มีการแสวงหาความเป็นไปของกลุ่มอื่น พร้อมชักนำผู้รู้มาให้คำแนะนำปรึกษา และรู้จักปรับเปลี่ยนสิ่งที่สร้างสรรค์

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสถาบัน เป็นความสัมพันธ์ในรูปองค์กรหรือเครือข่ายทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดความซื่อสัตย์และไว้วางใจต่อกัน

๖. สำนึกความเป็นกลุ่มและขนบธรรมเนียมแห่งการแบ่งปัน เป็นสิ่งที่เกิดจากกระบวนการทำงานร่วมกันของคนในกลุ่ม เป็นตัวช่วยถักทอความสัมพันธ์ของคน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหาของกลุ่ม เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดสำนึกความเป็นกลุ่ม และส่งเสริมให้สมาชิกอยากทำงานร่วมกันในอนาคต เป็นตัวเสริมสร้างพลังที่จะแก้ปัญหาอุปสรรค และพร้อมที่จะร่วมกันทำงาน

นักวิชาการได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ คือ

๑. ปัจจัยภายใน

องค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ผู้นำ คณะกรรมการ สมาชิกของกลุ่ม และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยแต่ละส่วนจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ ผู้นำหรือคณะกรรมการ ต้องมีความเสียสละ ซื่อสัตย์ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก เน้นการมีส่วนร่วม ยึดถือผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลักและสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถจัดหาเงินทุนและตลาดรองรับผลผลิตของชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีงานทำและมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ มีการบริหาร

---

[๔๑]ฐิราวุฒิ เสนาคำ, **จากปักเจกสู่สาธารณะ : กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๐), หน้า ๒๗.

จัดการที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และมีความยุติธรรม ตลอดจนได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานและพัฒนาความรู้ในการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ สมาชิกกลุ่มหรือคนในชุมชน จะต้องมีความสามัคคีและให้ความร่วมมือในการร่วมคิด ร่วมทำ ในกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยได้รับการฝึกฝน อบรม ดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญในกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่อง มีจิตสำนึกที่ดีต่อกลุ่มในการร่วมกันพัฒนาและร่วมกิจกรรมในชุมชน ตลอดจนการมีพื้นฐานการนับถือศาสนาและวัฒนธรรมที่เหมือนกันจำทำให้คนในชุมชนมีความผูกพันกันมาก จึงมีความเอื้อเฟื้อต่อกัน

๑.๓ การมีทรัพยากรในท้องถิ่นที่เอื้ออำนวย จะมีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น พบว่า ชุมชนกลุ่มพัฒนาอาชีพตาลโตนดและออมทรัพย์ในเขตพื้นที่อำเภอสิงหนคร และอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีวัตถุดิบตาลโตนดที่เป็นพื้นที่มีอยู่เฉพาะในท้องถิ่น จึงทำให้เพิ่มโอกาสในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้ง่ายขึ้น

๒. ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอกที่สำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม คือ

๒.๑ หน่วยงานภายนอก ซึ่งหมายถึงภาครัฐและเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริม และให้คำแนะนำ ทั้งด้านเงินทุน การตลาด อุปกรณ์การผลิต การสนับสนุนด้านวิชาการ การให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการดำเนินงานและการแก้ปัญหาของกลุ่มอย่างต่อเนื่องรวมทั้งการประสานขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นให้เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน

๒.๒ การปะสานเครือข่ายด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้าและการตลาด ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตดันให้กลุ่มประสบความสำเร็จ หากมีการจัดการด้านคุณภาพสินค้าการตลาดและการประชาสัมพันธ์ที่ดี ก็จะช่วยให้ผลผลิตจำหน่ายออกสู่ท้องตลาดและเป็นที่ต้องการของตลาดได้ ดังตัวอย่างการผลิตน้ำสมุนไพรของศูนย์อินแปง จังหวัดสกลนคร ที่สามารถขยายเครือข่ายไปยังประเทศญี่ปุ่น จีน และมีแผนการขยายเครือข่ายไปยังต่างประเทศให้มากขึ้น ผลิตภัณฑ์ขนมงา ของกลุ่มพัฒนาอาชีพตาลโตนดและออมทรัพย์ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา สามารถขยายเครือข่ายการตลาดไปยังประเทศมาเลเซีย

๒.๓ กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะกระแสชีวจิต ส่งผลให้ผลผลิตของชุมชนเป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค[๔๒]

การดำเนินการของกลุ่มโดยมีโครงสร้างพื้นฐานของกลุ่ม คือ นำแนวคิดของพระอาจารย์สุบิน ปณีโต พระสงฆ์จังหวัดตราด เป็นแนวคิด มีพระสงฆ์เจ้าอาวาสนั้นๆ เป็นที่ปรึกษา มีประธานกลุ่ม คณะกรรมการทำงานฝ่ายต่างๆ และสมาชิก แนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม ใช้หลักธรรมเน้นเรื่องสัจจะ พัฒนาการออมทรัพย์ให้เกิดเป็นผลประโยชน์ร่วมของชุมชน ใช้วิธีคิดจิตสำนึกร่วมชุมชน มีระบบการจัดการในรูปของคณะกรรมการบริหาร ใช้วัดเป็นศูนย์กลาง สมาชิกต้องมาพบปะกันทุกเดือน และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร ทำให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของของทุกคน สวัสดิการเป็นสิ่งจูงใจ ใช้เวลาทำงานช่วงสั้นตามสภาพของกลุ่ม จำกัดพื้นที่รับสมาชิก มีพระสงฆ์ติดตามคอยเป็นพี่เลี้ยงอย่างใกล้ชิด เปิดรับสมาชิกเพียง ๔ รุ่น ไม่เรียกดอกเบี้ยแต่กลับเรียกว่าค่าบำรุงแทน ใช้สังคมควบคุมพฤติกรรม และปรับบทเรียนสู่แผนงาน คือใช้ประสบการณ์เป็นครูนอกตำรา กิจกรรมที่สำคัญคือ กิจกรรมทางการเงินและกิจกรรมการจัดสวัสดิการชุมชน สิ่งเหล่านี้จึงทำให้กิจกรรมในการรวมกลุ่มของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ประสบความสำเร็จและมีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี

สรุปว่า แนวคิดการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นความสำเร็จที่เกิดจากหลักการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรชุมชนของพระสงฆ์ โดยผ่านกระบวนการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่ผสมผสานหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและหลักการพัฒนาเข้าด้วยกัน จนสามารถเชื่อมโยงคุณธรรม ความสามารถ ทรัพยากรเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืน กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นกิจกรรมของประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ด้วยการประหยัดและออมทรัพย์ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสมบททุนร่วมกันโดยอาศัยหลักการของสหกรณ์เป็นสำคัญ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างนิสัยในการออมและนำเงินที่ออมไว้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการให้สมาชิกกู้ไปใช้เพื่อการพัฒนาอาชีพ และแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินของครอบครัว การดำเนินงานกลุ่มให้ถูกต้องโดยอาศัยหลักการดำเนินงานจากการยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติกัน โดยสมาชิกจะได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน สมาชิกกลุ่มจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเป็นการปลูกฝังการมีส่วนร่วมในหมู่บ้าน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน โดยมีขั้นตอน คือ ศึกษาข้อมูล สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในทางเศรษฐกิจและสังคม นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

---

[๔๒]ศูนย์พัฒนาภาคเหนือ และคณะ, การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง, **โครงการการศึกษา**, (สำนักงานคณะกรรมพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๔), หน้า ๖–๗.

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อให้ทราบสภาพปัญหา ต่อจากนั้นจะมีการวางแผนจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ทำการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สู่การเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดกองทุนสัจจะออมทรัพย์ จะเห็นได้ว่า กองทุนสัจจะออมทรัพย์ จะต้องมีการวางแผนเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ โดยให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารและสมาชิกเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กรมการพัฒนาชุมชน, (๒๕๔๒, หน้า ๒๕).	กองทุนหรือกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะไว้ว่า กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ หมายถึง กิจกรรมของประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ด้วยการประหยัดและออมทรัพย์ร่วมกัน ใครมีความเดือนร้อนก็นำไปใช้เมื่อจำเป็น โดยคิดดอกเบี้ยตามความเหมาะสมที่ตกลงร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม
อารีย์ เชื้อเมืองพาน, (๒๕๔๒, หน้า ๘๒).	องค์กรชุมชนประเภทหนึ่งที่คนในชุมชนเข้ามาร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสมทบทุนร่วมกันโดยอาศัยหลักการของสหกรณ์เป็นสำคัญ และแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนมีแหล่งเงินทุนเป็นของตนเอง
ภราดร ปรีดาศักดิ์, (๒๕๔๑, หน้า ๒๓๗).	กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นองค์กรธุรกิจขนาดเล็กในระดับหมู่บ้านหรือตำบล ซึ่งจัดตั้งขึ้น โดยกลุ่มชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อสร้างกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนา
กุศล บุณยมาลิก และประพันธ์ ภู่สุดแสวง, (๒๕๔๑, หน้า ๗-๘).	หลักการดำเนินงานจากการยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติกัน โดยสมาชิกจะได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน สมาชิกกลุ่มจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเป็นการ

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	ปลูกฝังการมีส่วนร่วมในหมู่บ้าน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน
พระสุบิน ปณีโต, (๒๕๕๔, หน้า ๑๕).	คำว่า “ออม” เวลาไปอธิบายแก่ชาวบ้านจะเอาธรรมะสอดแทรกได้ยาก แต่ถ้าใช้คำว่า “สะสม” แล้ว สามารถยกตัวอย่างจากแมลงผึ้งบ้าง หรือ จอมปลวกบ้างที่ค่อยๆ ออมน้ำหวานจากดอกไม้ จนได้เป็นรังใหญ่ หรือมดปลวกที่ค่อยๆ คาบดินทีละน้อยมาสร้างเป็นจอมปลวกได้ และยังไปสอดคล้องกับหลักที่ว่า “อย่าหมิ่นเงินน้อย อย่าคอยโชควาสนา”
กรมพัฒนาชุมชน, (๒๕๔๑, หน้า ๑๒).	การจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นแนวความคิดที่ดัดแปลงผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์ การเกษตรเครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร
สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม, (๒๕๔๕, หน้า ๗).	หลักคุณธรรม ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเพื่อให้คนมีคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจกันและความไว้วางใจกัน
อารีย์ เชื้อเมืองพาน, (๒๕๔๒, หน้า ๓๔).	วัตถุประสงค์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ไว้ว่า ๑. เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จักการเก็บออม ๒. เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่คนในชุมชนในการประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ ๓. เพื่อเสริมสร้างสวัสดิการต่างๆ ให้กับคนในชุมชน ๔. เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความรักสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน, (๒๕๔๓, หน้า ๑๕–๑๖)	ให้คุณธรรม ความรัก ความสามัคคี และการปฏิบัติตามคำสอนพุทธศาสนากลับมาสู่ใจของชุมชน
สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, (๒๕๕๖, หน้า ๓๐).	การดำเนินของกลุ่มที่ได้ยึดหลักการและแนวทางของกลุ่มการพัฒนาชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางที่ถูกต้องแบบค่อยเป็นค่อยไป ร่วมกันเรียนรู้ สร้างนิสัยรักการออมให้เกิดขึ้นเป็นนิสัย ยึด

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	มั่นในคุณธรรม ๕ ประการ จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์มีระบบบริหารจัดการที่เข้มแข็ง สมาชิกเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม เกิดระบบบริหารจัดการแบบ ธรรมาภิบาล สามารถเป็นต้นแบบที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีตามวิถีพอเพียง
สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, (๒๕๕๖,หน้า ๒๓).	การส่งเสริมคุณภาพชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์จึงต้องส่งเสริมสมาชิกในการพัฒนาอาชีพให้เกิดรายได้ โดยกลุ่มมีบทบาทด้านการสนับสนุนเงินทุน รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยมั่นคง
ฐิราวุฒิ เสนาคำ, (๒๕๔๐, หน้า ๒๗).	๑. โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะและช่องทางการสื่อสาร ๒. กระบวนการสำคัญของกลุ่ม ๓. ภาวะผู้นำและผู้นำกลุ่ม ๔. ความคิดของคนในกลุ่ม ๕. ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสถาบัน ๖. สำนึกความเป็นกลุ่มและขนบธรรมเนียมแห่งการแบ่งปัน
ศูนย์พัฒนาภาคเหนือ และคณะ, (๒๕๔๔, หน้า ๖–๗)	กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะกระแสชีวจิต ส่งผลให้ผลผลิตของชุมชนเป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

ชุมชนเข้มแข็งเป็นมโนทัศน์ที่ค่อนข้างใหม่ในแวดวงวิชาการของสังคมไทยหากย้อนกลับไปดูเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม หรือการพัฒนาประเทศ หรือการพัฒนาชุมชน เมื่อประมาณก่อนทศวรรษปัจจุบันจะไม่พบศัพท์ **“ชุมชนเข้มแข็ง”** โดยตรง แม้ว่าในการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนหรือผลการวิจัยเกี่ยวกับชุมชนมักจะมีนัยเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนปรากฏอยู่บ้าง เช่น ความเป็นปึกแผ่นของชุมชน ความร่วมมือร่วมใจ ความสุข ความเอื้ออาทร ความเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน เป็นต้น มีความเป็นไปได้ที่ว่า การสร้างคำว่า “ชุมชนแข็งแข็ง” จะนำไปสู่การสร้าง

แบบอุดมคติแบบใหม่ของชุมชนขึ้นมา คือชุมชนถูกแบ่งขั้วออกเป็นชุมชนเข้มแข็ง และชุมชนที่อ่อนแอ ซึ่งอาจเป็นการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนให้แตกต่างกัน

๑) ความหมายของเศรษฐกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง พฤติกรรมของชุมชนในการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน โดยเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรชุมชน หรือเอกชนร่วมกิจการ ช่วยกันดำเนินงานด้วยตนเองทั้งหมด หรือบางส่วนโดยประสานทำงานกับ พหุภาคีและผู้คนในท้องถิ่น มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมช่วยเหลือการผลิต การตลาด ทุน การจัดการร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การค้าขาย การบริการ การท่องเที่ยว การพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดรายได้ ส่งผลต่อบุคคล ครอบครัวและชุมชน[๔๓]

คำจำกัดความในเรื่อง เศรษฐกิจชุมชนโดยตรงเพราะเห็นว่าจะเป็นเพียงข้อความหนึ่ง ที่ทำให้ผู้คนพยายามจำความหมาย มากกกว่าที่จะพยายามทำความเข้าใจ ดังนั้นในที่นี้จึงใช้วิธีตั้งเป็นประเด็นเพื่อตอบคำถาม ให้เกิดความเข้าใจในศัพท์ เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงการจำ โดยได้ตั้งเป็นประเด็นในลักษณะเป็นกรอบแนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน[๔๔]

คำว่า **“ชุมชน”** นั้นจะประกอบไปด้วย ครอบครัวหลายๆ ครอบครัวที่เข้ามารวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือก่อตั้งเป็นชุมชนในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งอาจจะเรียกเป็นละแวกบ้าน หรือหย่อมบ้าน หรือหมู่บ้านก็ได้ความเป็นชุมชนไม่จำกัดเฉพาะขอบเขตของหมู่บ้านเท่านั้น แต่อาจจะรวมถึงลักษณะเครือข่ายของความสัมพันธ์ที่กว้างขวางทั้งระบบอุปถัมภ์และแบบเครือญาติด้วย

ส่วนคำว่า **“เศรษฐกิจ”** เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริ โภค และการกระจายผลผลิตโดยผ่านกระบวนการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลผลิตซึ่งกันและกัน และมีการใช้สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนดังนั้นคำว่า “เศรษฐกิจชุมชน” จึงหมายถึง ระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น หรือชุมชนที่มีลักษณะเป็นองค์รวม ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงมิติทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นตัวเลขของรายได้ รายจ่าย การผลิต

---

[๔๓] ภัทรธิรา ผลงาม, **แนวทางการวิจัยชุมชน**, (เลย : สถาบันราชภัฏเลย, ๒๕๔๘), หน้า ๓๔.

[๔๔] มงคล ด่านธานินทร์, **เศรษฐกิจชุมชนเชิงระบบ : หลักการและแนวการปฏิบัติในเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : แนวความคิดและยุทธศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทยกรมการปกครอง, ๒๕๔๑), หน้า ๒๑.

และการบริโภคเท่านั้น แต่จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และรวมถึงการมีระบบคุณค่าเข้าไปด้วย[๔๕]

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรชุมชน หรือเอกชนรวมกิจการและ/หรือชวยกันดำเนินงานด้วยตนเองทั้งหมดหรือบางส่วนหรือรับช่วงงานไปทำจากเอกชนหรือกลุมองคกรอื่น โดยการประสานทำงานกับพหุภาคี กับหนวยงานหรือเอกชน และผูคนในท่องถิ่น มีการใชภูมิปญญาทองถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมช วยเหลือการผลิต การตลาด ทุน การจัดการรวมกันในเรื่องเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การคาขาย การบริการ การท องเที่ยวการพัฒนาสงเสริมวัฒนธรรมทองถิ่น เพื่อมุงใหเกิดรายได้สงผลตอคน ครอบครัว ชุมชน[๔๖]

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การสร้างคนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อจะได้มีความรูความสามารถในการผลิต การแปรรูป การบริหารการจัดการในการประกอบอาชีพในภายภาคหนา และทำให้ชุมชนมีความสามารถ สร้างงานแลกเปลี่ยนผลผลิต มีรายไดมั่นคง มีการออม มีการนำรายไดและเงินออมไปลงทุนในกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างรายไดและการออมเพิ่มขึ้น[๔๗]

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การประกอบสัมมาชีพของชาวบานที่เน้นการร่วมมือกันในรูปกลุ่มกิจกรรมการเกษตรต่อเนื่องการเกษตรและนอกภาคการเกษตรในระดับครอบครัว เพื่อพอกินพอใช้จากนั้น กิจกรรมลักษณะกลุ่มอาจขยายตัวสู่ระดับชุมชน และสูภูมิภาคในอนาคต ในการนี้ได้เน้นจัดหมายเพื่อให้คนมีความสุขและชุมขนเข้มแข็ง ซึ่งเมื่อพิจาณาภาพรวมของประเทศจะช วยให้สังคมไทยอยูรอดปลอดภัยพรอมจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในอนาคต[๔๘]

เศรษฐกิจชุมชน ตัวนำที่ทำให้ชุมชนเข มแข็งนำไปสู การเรียนรูและสร้างเสริมวัฒนธรรมของชุมชนหลายประการคือ[๔๙]

จากการทบทวนเอกสารผู้วิจัยพิจารณาว่า เศรษฐกิจชุมชนสามารถสร้างชุมชนให้เข้มแข็งเกิดการเรียนรู้มีภูมิคุ้มกันในตัวเองไม่ต้องรอคอยการช่วยเหลือจากภาครัฐ ชาวบ้านในชุมชน

---

[๔๕]Kemp, Jeremy, "The Dialectics of Village and State in Modern Thailand", **Journal of Southeast Asian Studies,** 22 (2), 1991, : 312-326.

[๔๖]กรมการพัฒนาชุมชน, **ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง**, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๗), หน้า ๒๑.

[๔๗]กองฝกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน, **แนวทางการพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

[๔๘]คณะที่ปรึกษาฝายเศรษฐกิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย, **เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองและยุทธศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๑), หน้า ๖๓.

[๔๙]โสภณ สุภาพงศ์, **การจัดการด้านพลังงานเพื่อลดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจไทย**, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑), หน้า ๑๘-๑๙.

สร้างการงานที่อยู่นอกเหนืออาชีพหลักเป็นรายได้เสริม เกิดความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางด้านกายภาพ มีศูนย์เด็กเล็กสวัสดิการ ที่คนในชุมชนเข้าถึงเป็นความแข็งแรง ชาวบ้านมีการบริหารจัดการ โดยการมีส่วนร่วมในเรื่องนั้นๆ เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ คิดทำลงมือปฏิบัติเกิดการพัฒนาการเรียนรู้

๑) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ต้องหากิจกรรมหรือตัวนำที่เป็นการพัฒนาศักยภาพของคน และเกี่ยวของกับความเป็นอยู่ของเขาให้มากที่สุดซึ่ง **“เศรษฐกิจชุมชน”** จะเป็นคำตอบที่เหมาะสมที่สุด ถาถามวาการประกอบธุรกิจตองมีปจจัยอะไรบาง คำตอบคืออย่างน้อยต้องมี ๖ อย่างได้แก่ การตลาด การจัดการทุน ข้อมูล แรงงาน และวัตถุดิบทั้งหมดนี้ชนบทไมมีอะไรเลย นอกจากแรงงาน สำหรับการตลาดการจัดการตลาด การจัดการ ทุน ขอมูลและวัตถุดิบมีบางไมมีบาง แตถามีภาคธุรกิจไปชวยชุมชนใหเกิดธุรกิจ (Partnership) ชวยเรื่องการตลาด การจัดการและทุน โดยเริ่มต้นให้ชุมชนลงมือดำเนินการเป็นเจาของเองตั้งแต คิด ทำ บริหารจัดการและแบงปนผลประโยชน์ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้การจัดการ และการตลาดอยางเป็นระบบได้ซึ่งนำไปสู่การศึกษาการเรียนรูนอกระบบตามธรรมชาติ กระบวนการกลุมในการทำการเลี้ยงชีพรวมกันอยางเปดเผยโปรงใสจะทำให้เกิดการเน้นอาชีพที่สุดจริตและมีการควบคุมจริยธรรมของกลุมกันเองและเมื่อเศรษฐกิจชุมชนเขมแข็งก็จะนำไปสู่การพัฒนาในเรื่องอื่นๆ โดยอัตโนมัติ เชนเรื่องสังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดลอมและที่สำคัญ ชุมชนมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีรายได มักจะแบงรายได ๒ ถึง ๓ เปอรเซ็นตมาสนับสนุนเรื่องสังคม เชน ศูนยเด็กเล็กนำเงินไปพัฒนาทางด้านโภชนาการของชุมชนพัฒนาการศึกษา หรือใชสำหรับชวยเหลือคาเจ็บปวยของคนในชุมชน เป็นต้นทั้งหมดจะชวยทางดานจริยธรรมให้เกิดขึ้นด้วย ในขณะเดียวกันก็สามารถใชกระบวนการเศรษฐกิจมาสนับสนุนบทบาทสตรีไดดวย เพราะมีหลายกลุมที่สตรีเข้ามามีบทบาทในการจดการดำเนินธุรกิจ ฉะนั้นเศรษฐกิจชนบทจะเป็นตัวการทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนรูและนำไปสูการพัฒนาด้านวัฒนธรรมและจริยธรรมชุมชนอื่นๆ อยางตอเนื่องอีกหลายประการ

๒) ธุรกิจชุมชนที่เกิดขึ้นมีหลายตัวอยาง เชน การมีกลุมแมบานรวมตัวกันตั้งปั้มน้ำมันซึ่งบริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ชวยเรื่องทุน การตลาด และใหมีการเรียนรู การจัดการก็สามารถขยายไปเปิดเป็น ร้านค้า ร้านอาหารต่อเนื่องไปได้ หรือการตั้งรานคาขนาดเล็กในชุมชนสินคาเกษตรก็มาขายได หรือการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนต้องมีคนไปชวยฝกอบรมมีเงินทุนซึ่งธนาคารออมสินอาจจะเขาไปสนับสนุนด้านเงินทุนได

๓) ในการทำเรื่องเศรษฐกิจชุมชน ถาให้ชาวบ้านร่วมกับธุรกิจเอกชนทำจะเกิดได้และต่อเนื่องเพราะมีมุมมองใกล้เคียงกัน โดยรัฐควรจะทำในเรื่องการจัดเวที ในเรื่องปจจัยดานระบบภาษีการคลังทองถิ่น รายไดทองถิ่นเพื่อให้ทองถิ่นแข็งแรง

๔) สิ่งที่รัฐควรทำ คือ สร้างระบบจูงใจเพื่อให้ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมที่จะกระจายสูภูมิภาคมีความสัมพันธกับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งจะตองศึกษาวาหากอุตสาหกรรมไปตั้งในชุมชนแลว

สามารถพัฒนาชุมชน โดยเสริมความเขมแข็งของเศรษฐกิจชุมชนใหเจริญควบคูกันไป มีมาตรการจูงใจใดบางอะไรเกื้อหนุนอะไรที่จะให้ภาคธุรกิจเอกชนเขามามีสวนรวมมากขึ้นสรุป การสร้างความเขมแข็งของชุมชนจะเกิดขึ้นไดตองอาศัยเศรษฐกิจของชุมชนเป็นตัวนำและจะนำไปสู่การพัฒนาในเรื่องอื่น ๆ ตอไปได เศรษฐกิจของชุมชนที่จะสร้างการเรียนรูและการพัฒนาคนได จะตองริเริ่มโดยชุมชนบริหารการจัดการโดย ชุมชนเป็นเขาของและแบงปนผลกำไรสวนหนึ่เพื่อพัฒนาชมชน โดยภาคธุรกิจเอกชนเนนการรวมคารวมทุน (Partnership) ในสวนประกอบของการดำเนินธุรกิจที่จำเป็น อันได้แก่ การหาตลาด การเสริมทักษะ การบริหารจัดการ หรือการสนับสนุนด้านเงินทุน โดยภายนอกซึ่งอาจจะเป็นภาครัฐหรือธุรกิจหรือองค์กรพัฒนาเอกชนจะเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนด้านปัจจัยและองค์ประกอบตลอดจนการเสริมสร้างโอกาสใหการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเกิดขึ้น และเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง เช่น มาตรการดานภาษี

เศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจพื้นฐาน หมายถึง เศรษฐกิจที่คำนึงถึงการทะนุบำรุงพื้นฐานของตัวเองให้เข้มแข็ง ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจพื้นฐานของสังคมคือชุมชน[๕๐]

นักวิชาการได้อธิบาย “ความหมายของชุมชน” ไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกเพื่อนำมาประกอบการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

ชุมชน หมายถึง กลุ่มชนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปรกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกัน หรือการมีอาชีพร่วมกัน หรือการประกอบกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือการมีวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือ ความสนใจร่วมกัน[๕๑] หมู่ชน ชุมชนที่รวมกันอยู่เป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันมีผลประโยชน์ร่วมกัน กลุ่มคนหรือบริเวณที่กลุ่มคนนั้นๆ อยู่รวมกันได้ทั้งๆ ที่แต่ละคนมีความแตกต่างกัน หรือความหลากหลายในชุมชนนั้น เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น[๕๒] เป็นต้นหรืออีกอย่างหนึ่ง ชุมชน คือ การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามในการกระทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ และร่วมรวมถึงมีการติดต่อสื่อสาร (Communicate) ร่วมกัน

---

[๕๐]ประเวศ วะสี, **เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟนเศรษฐกิจสังคม,** (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพหมอชาวบาน, ๒๕๔๑), หน้า ๔๓-๔๔.

[๕๑]ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม, **ข้อเสนอคำจำกัดความ. ในประชาสังคม : ทรรศนะนักคิดในสังคมไทย,** (กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๐), หน้า ๑๖๑.

[๕๒]เฉลียว บุรีภักดีและคณะ, **ชุดวิชาวิจัยชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์, ๒๕๔๕), หน้า ๔๔-๔๕.

นอกจากนี้ชุมชนอาจมีลักษณะทางกายภาพที่กว้างขวางออกไปและหลากหลาย เช่น ชุมชนสงฆ์ ชุมชนครอบครัว ชุมชนในที่ทำงาน(หรือบางกรณีเรียกว่าสโมสร เช่น สโมสรครู สโมสรทหาร ตำรวจ หรือ สโมสรไลออนส์จังหวัด เป็นต้น) ชุมชนวิชาการ (Academic Community) ชุมชนทางอินเตอร์เน็ต หรือชุมชนทางอากาศ ที่เรียกว่า วิทยุชุมชน โดยการรวมตัวใช้วิทยุติดต่อสื่อสารกัน เช่น รายการวิทยุชุมชนร่วมด้วยช่วยกัน[๕๓] เป็นต้น

นอกจากนี้ชุมชนที่แท้ (True Community) เป็นลักษณะของการที่ผู้คนหันหน้าเข้าหากันเพื่อเผชิญกับปัญหา หรือแรงกดดันจากสังคมภายนอก หรือจากความตั้งใจในความปรารถนาร่วมกันของคนในสังคม (Community by Design) ว่าต้องการให้ชุมชนของตนเป็นเช่นไร โดยความเป็นชุมชนที่แท้จริงนั้นย่อมดำเนินไปบนพื้นฐานของความรัก ความเอื้ออาทรกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง รู้จักใจกว้างยอมรับความแตกต่างและความหลากหลาย ซึ่งเป็นคุณค่าหลักของระบอบประชาธิปไตยและความเป็นพลเมือง[๕๔]

ดังนั้น **ชุมชน** จึงหมายถึง องค์กรทางสังคมประเภทหนึ่ง เกิดจากกลุ่มบุคคลหลายๆกลุ่มมารวมกันอยู่ในอาณาเขตและภายใต้กฎหมายหรือบังคับเดียวกัน อาจมีเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์หรือศาสนาเดียวกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการสังสรรค์กัน มีความใส่ใจร่วมกันและมีผลประโยชน์คล้ายๆกัน และมีแนวพฤติกรรมเป็นอย่างเดียวกัน เช่น ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นต้น นักวิชาการได้อธิบาย “ความหมายของการพัฒนาชุมชน” ไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกเพื่อนำมาประกอบการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

ส่วน **การพัฒนาชุมชน** คือ การเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของชุมชนจากสภาพที่เป็นอยู่ (สภาพที่ไม่พึงปรารถนา ไม่ดีงาม) ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (สภาพที่พึงปรารถนา ที่ดีงามหรือที่เจริญ) กล่าวคือ เป็นการจงใจก่อให้เกิดความ เปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชน เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพส่วนประกอบต่างๆ ในชุมชน จากสภาพที่ไม่พึงปรารถนาไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาอันเป็นเป้าหมายที่ชุมชนตั้งไว้ การพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงชุมชนโดยมีการวางแผน (Planned Community Change)[๕๕] หรือองค์การทางสังคมอย่างหนึ่ง ที่มีอาณาเขตครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่ง และปวงสมาชิกสามารถบรรลุถึงความต้องการพื้นฐาน ส่วนใหญ่ได้และสามารถแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ในชุมชนของตนเองได้

---

[๕๓]ประเวศ วะสี, **ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคม และศีลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, ๒๕๕๔), หน้า ๓๕-๓๖.

[๕๔]อนุชาติ พวงสำลี, **ขบวนการประชาสังคมไทยความเคลื่อนไหวภาคพลเมือง,** พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์บุ๊คเซนเตอร์ จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๒๙๔.

[๕๕]สัญญา สัญญาวิวัฒน์, **การพัฒนาชุมชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๓), หน้า ๓.

ดังนั้น **การพัฒนาชุมชน** จึงหมายถึง การสร้างชุมชนให้เจริญขึ้นโดยอาศัยความรู้ความสามารถของประชาชน รัฐ และองค์กรทางสังคมต่างๆ ซึ่งการพัฒนาชุมชนนี้เป็นกระบวนการอันเป็นวิธีการ และยังเป็นทั้งโครงการหรือแผนงานอีกทั้งขบวนการอยู่ในตัว ซึ่งในหลักการดังกล่าวก็เพื่อการพัฒนาให้คนในชุมชน มีคุณภาพในการดำรงชีวิตอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสังคม

๒) ความหมายของชุมชนเข้มแข็ง

นักวิชาการได้อธิบาย “ความหมายของชุมชนเข้มแข็ง” ไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกเพื่อนำมาประกอบการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง ชุมชนที่สามารถกำหนดอนาคตของตนเอง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งสุขภาพ และได้เสนอให้พิจารณา ความเข้มแข็งของชุมชน ในแง่มุมของสิทธิชุมชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจโดยชุมชนเอง อำนาจการตัดสินใจของชุมชนถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ดังนั้นจำเป็นที่ชุมชนต้องรู้ถึงสิทธิของตนเองที่มีอยู่ตามกฎหมายและการนำมาใช้เพื่อพิทักษ์สิทธิ์ของตนเอง เช่นใน

มาตรา ๔๖ รับรองสิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

มาตรา ๕๖ กล่าวถึง สิทธิของบุคคลในการมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชน “ในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ”

มาตรา ๕๙ กล่าวถึงสิทธิของบุคคลที่จะได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินการโครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว

มาตรา ๘๐ กำหนดไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐว่า รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน[๕๖]

นอกจากนี้ชุมชนที่เข้มแข็ง ยังหมายถึงชุมชนที่มีลักษณะดังนี้[๕๗]

---

[๕๖]กิตติศักดิ์ ปรกติ และมาลี พฤกษ์พงศาวลี, สิทธิมนุษยชนในมุมของนิติศาสตร์ไทย, **บทความพิเศษ**, (จดหมายข่าวสิทธิมนุษยชน ฉบับที่ ๕ พฤษภาคม – สิงหาคม, ๒๕๔๔), หน้า ๕–๑๓.

๑) ชุมชนที่มีสภาพรวมกันเป็นปึกแผ่นอย่างแน่นแฟ้นในทางกายภาพหรือรูปธรรมคือ สมาชิกของชุมชนมีศักยภาพ มีการพึ่งพาอาศัยและร่วมมือกันในกิจกรรมต่างๆ ทั้งของส่วนตัวและส่วนรวม ทั้งด้านอาชีพ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม การพัฒนาชุมชน การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ฯลฯ ในทางจิตวิญญาณ คือ สมาชิกของชุมชนมีค่านิยม ความเชื่อต่อสิ่งสูงสุดอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันและรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรู้สึกผูกพันกับชุมชนและสมาชิกในชุมชน มีความรักใคร่สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความช่วยเหลือแบ่งปันระหว่างกัน

๒) ชุมชนมีศักยภาพที่พึ่งพิงตนเองได้ในระดับที่สูง โดยที่ทุนแรงงานทรัพยากรเพื่อการยังชีพพื้นฐานของครอบครัวตนเอง แม้จะมีการพึ่งพิงภายนอกก็อยู่ในลักษณะที่ชุมชนมีอำนาจใน การจัดการ การเลือกสรรการตัดสินใจต่อส่วนรวมสูง ไม่ว่าด้านอาชีพ การศึกษา การกินอยู่ ประเพณีการรักษาพยาบาล

๓) ชุมชนที่สามารถควบคุมและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่โดยอาศัยอำนาจ ความรู้ และกลไกภายในชุมชน กำหนดแนวทางของการแก้ปัญหาโดยอาศัย ความร่วมมือภายในชุมชนเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

๔) ชุมชนที่พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้สร้างภูมิปัญญาของตนเองในด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ การบริหารจัดการ การครองวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยี ฯลฯ มีผลให้ชุมชนมีความรู้ความสามารถที่พัฒนาตนเองและถ่ายทอดความรู้นั้นได้อย่างต่อเนื่อง

ชุมชนเข้มแข็ง จึงหมายถึง ชุมชนที่สมาชิกในชุมชนมีพื้นฐานของความมีจิตสำนึกที่ต้องการจะมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วย ความสามัคคี สามารถที่จะวิเคราะห์ปัญหา ทางเลือก และตัดสินทางเลือกนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ พัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนทำให้ชุมชนมีความสามารถที่พึ่งตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ความเข้มแข็งของชุมชนเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถของแต่ละชุมชนที่รวมตัวกันของคนในชุมชนไม่ว่าจะเป็นในเมืองหรือในชนบททั้งที่รู้จักกัน โดยมีพื้นฐานของความมีจิตสำนึกที่ต้องการจะมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน มีความสมานสามัคคี มีความรัก มีน้ำใจ มีความเอื้ออาทรต่อกันโดยไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น ฐานะ สามารถที่จะวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์ทางเลือก และตัดสินทางเลือกนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ พัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความสามารถที่พึ่งตนเอง อย่างมีศักดิ์ศรี มีความภูมิใจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

---

[๕๗]อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์, **ภาพการศึกษากับชุมชน : กรอบแนวคิดและข้อเสนอในการศึกษาวิจัย,** พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : สานักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๑.

ได้มีนักวิชาการบางท่านเสนอไว้ว่า ความเข้มแข็งของชุมชนจึงเปรียบประดุจภูมิคุ้มกันทางสังคม ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ ๓ ประการเข้ามาผนวกกัน ได้แก่ (๑) ธรรมะ (๒) การเรียนรู้ (๓) การจัดการ องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบทั้ง ๓ นั้น มีพลังมาก กล่าวคือ ธรรมะ การเรียนรู้ และการจัดการ แต่ละองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งยังไม่เพียงพอที่จะเผชิญกับความยากของปัญหา แต่เมื่อทั้ง ๓ เข้ามาผนวกกัน ศักยภาพอันสูงส่งจึงเกิดขึ้น การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ กล่าวคือ เรื่องความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจชุมชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่ออนาคตของประเทศ ควรที่ทุกฝ่ายในสังคมจะศึกษาให้เข้าใจและรณรงค์เคลื่อนไหวให้เกิดเป็นทิศทางและกระแสสังคมจะขับเคลื่อนนโยบายและการกระทำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจชุมชนทรัพยากรทั้งของรัฐและเอกชน มีมากเกินพอที่จะสนับสนุนให้ชุมชนและเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง แต่ทรัพยากรเหล่านี้ใช้ไปอย่างกระจัดกระจายไม่เป็นระบบและไม่มีจุดรวมที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน การใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบจะสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งประเวศ วะสี ได้เสนอแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้[๕๘]

๑) สำรวจชุมชนและเครือข่าย

๒) ส่งเสริมและขยายตัวของเครือข่ายชุมชน

๓) สร้างศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ

๔) เชื่อมต่อการค้าขาย

๕) สื่อเพื่อสังคม

๖) ปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน

๗) ออกกฎหมาย

๘) การฝึกอบรม

๙) การวิจัยและประเมินผล

ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประเวศ วะสี ควรส่งเสริมให้ชุมชนชนบทมีความเข้มแข็ง คือ มีเบญจขันธ์ ได้แก่

๑) จิตใจมีธรรมะ ขยัน หมั่นเพียร และสันโดษ

๒) แบบแผนการผลิตเป็นผลิตแบบเพื่อกันเอง เป็นเกษตรกรผสมผสาน

๓) สมดุลกับธรรมชาติแวดล้อม

๔) พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ ไม่ต้องพึ่งพาภายนอก

---

[๕๘]ประเวศ วะสี, **บทสัมภาษณ์ในประชาสังคม : ทรรศนะนักคิดในสังคมไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๕๔), หน้า ๓๖.

๕) มีวิถีชุมชน มีสถาบันครอบครัว วัด และวัฒนธรรมชุมชนแห่งการช่วยเหลือพึ่งพากัน

อย่างไรก็ตามชุมชนชนบทจะพัฒนาความรู้ความสามารถจากความรู้เดิมที่เรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือปรีชาญาณท้องถิ่นผสมเข้ากับกลวิธีที่สำคัญในการพัฒนาอย่างสมดุลและมีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากชุมชนให้องค์กรพัฒนาเอกชนมีบทบาทมากขึ้น เพราะองค์กรเหล่านี้เข้าไปสู่ชุมชน โดยเคารพชุมชน ต้องอ่อนน้อมเพราะว่าไม่มีอำนาจ และการที่ประชาชนจัดตั้งกันเองเป็นกลุ่ม ๗ - ๒๐ คน พบปะกันสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ศึกษาค้นคว้าแล้วมาแลกเปลี่ยนกันในเรื่องความรู้ความดี และการนำความรู้และความดีนั้นมาทำให้สังคมและชุมชนมีสันติภาพและพัฒนากลุ่มดังกล่าวไม่แสวงหาประโยชน์และอำนาจ เชื่อมโยงกันอย่างที่ไม่มีลักษณะบังคับบัญชา แต่เป็นความเชื่อมสัมพันธ์เชิงกัลยาณมิตร การไม่แสวงอำนาจและผลประโยชน์จะทำให้ขบวนการนี้ยั่งยืน การเสนอให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นกลุ่มและองค์กรย่อยๆ เพื่อช่วยเหลือและสร้างความเข้มแข็งให้สมาชิกแต่ละคน กลุ่มและองค์กรเหล่านี้อาจปรากฏในรูปชุมชนหมู่บ้าน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือกลุ่มทางปัญญา ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่มเป็นแบบเท่าเทียมกัน การลดอำนาจและหน้าที่ของรัฐแล้วเอาอำนาจและหน้าที่นั้นกลับคืนมาที่องค์กรเหล่านี้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ความเข้มแข็งจากภายในหมู่บ้านนั้นต่างหากที่จะทำให้กำลังของพวกเขาขึ้นมาเสมอกับปัจจัยภายนอกอื่นๆพอที่ จะเจรจาตกลงร้องขอต่อรองได้อย่างมีศักดิ์ศรี”[๕๙]

๓) การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ และมีความสุข

ชุมชนที่เข้มแข็งเป็นชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถแก้ปัญหาได้ทุกชนิดทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง และสุขภาพ ได้จากภายในชุมชนเองดังกล่าวนี้ นักวิชาการได้กล่าวถึง ชุมชนเข้มแข็ง ว่ามีลักษณะสำคัญ ดังนี้[๖๐]

๑) มีจิตสำนึกชุมชน หรือเป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ คือ สมาชิกสำนึกว่า ตนเองเป็นเจ้าของชุมชน มีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมรับผิดชอบปัญหาต่างๆ กับบุคคลอื่นๆ อย่างเท่าเทียมกันและมิตรภาพ ยอมรับในศักยภาพของกันและกันและยอมรับในความแตกต่างหลากหลายระหว่างสมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนร่วมกัน เป็นต้น

๒) มีจิตวิญญาณชุมชน คือ การที่สมาชิกมีความจงรักภักดีต่อชุมชน เสียสละทำงานเพื่อชุมชน หวงแหนชุมชน มีสิ่งยึดเหนี่ยวร่วมกัน เช่น วัด เครือญาติ หรือความสัมพันธ์ทางสังคมแบบต่างๆ ทำให้ชุมชนมีชีวิตจิตใจเหมือนเป็นสิ่งมีชีวิตอย่างหนึ่ง ความมีจิตวิญญาณชุมชน ทำให้เกิดความปิติความสุขอย่างล้นเหลือ และเกิดพลังอย่างมโหฬาร เป็นพลังเยียวยาที่ทำให้คนและชุมชนมีความสุข

---

[๕๙]พรพิไล เลิศวิชา, **วัฒนธรรมไทยกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑.

[๖๐]สนธยา พลศรี, **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน,** พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๕๔-๕๖.

๓) เป็นชุมชนเรียนรู้ คือ สมาชิกช่วยกันเรียนรู้ หรือเรียนรู้เป็นกลุ่ม มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา รู้ข่าวคราวในด้านต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งอยู่นอกชุมชน และความรู้เกี่ยวกับชุมชนที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติหรือประสบการณ์ที่ได้รับร่วมกัน หรือเป็นกระบวนการเรียนรู้และการตัดสินใจร่วมกัน ความรู้ที่เกิดขึ้นจึงเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน การเป็นชุมชนเรียนรู้ทำให้สมาชิกมีการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานพัฒนาชุมชนร่วมกัน เพราะผลจากการเรียนรู้จะนำไปสู่การคิดหาวิธีการที่จะร่วมกันพัฒนาชุมชนของตน

๔) มีองค์กรชุมชนเข้มแข็ง คือ ประชาชนรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นด้วยจิตสำนึกชุมชนและจิตวิญญาณชุมชน ผนึกกำลังกัน เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ใช้ต่างคนต่างทำ

๕) มีการจัดการชุมชนที่ดี คือ สมาชิกของชุมชนมีความสามารถในการจัดการตนเองและชุมชนได้ วางแผน จัดกระบวนการ ดำเนินงานและประเมินผลการพัฒนาชุมชนของตนเองได้ ทำให้องค์กรชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖) มีเครือข่ายชุมชน คือ มีกระบวนการเชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่มและองค์การชุมชนต่างๆ เข้าด้วยกัน ด้วยระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการประชาสัมพันธ์ด้วยความสมานฉันท์ทำให้เกิดการรวมจิตและจิตวิญญาณของสมาชิกและองค์กรชุมชนต่างๆ ให้มีพลังเข้มแข็ง

๗) มีภาวะผู้นำชุมชน คือ ผู้นำเป็นผู้ประสานความคิดของสมาชิกให้โอกาสสมาชิกได้แสดงความคิดเห็น ไม่ผูกขาดความคิดหรือเป็นเจ้าของชุมชนเพียงผู้เดียวพร้อมที่จะเรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นกับผู้อื่น ผนึกตัวเองเข้ากับชุมชนได้อย่างแนบแน่นและร่วมทำประโยชน์เพื่อชุมชน โดยสรุป ผู้นำที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง คือ ผู้ที่เชื่อมประสานแนวคิดต่างๆ ของสมาชิกและองค์กรชุมชน เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมนั่นเอง

๘) เป็นชุมชนพึ่งตนเองได้ คือ สมาชิกและองค์กรต่างๆ ในชุมชน มีความเข้มแข็งพอที่จะช่วยเหลือหรือพึ่งตนเองได้ ทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม ทั้งในยามปกติและประสบกับภาวะวิกฤตต่างๆ อันเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืนที่พึงประสงค์

๙) เป็นชุมชนสงบสุข ชุมชนเข้มแข็งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม และมีความสุข เมื่อคนมารวมกันเป็นชุมชน และสร้างชุมชนให้เข้มแข็งได้ก็ทำให้คนและชุมชนมีความสงบสุข บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาชุมชน

๑๐) เป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็งมีลักษณะดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ชุมชนดำรงอยู่ และดำรงต่อไปได้โดยไม่ล่มสลาย อันเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืนนั่นเอง

ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับที่ นักวิชาการบางท่านได้นิพนธ์ถึงฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า รากฐานองค์รวมแห่งองค์รวมสามประสาร คือระบบการดำรงอยู่ของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยองค์รวมทั้ง ๓ คือ[๖๑]

๑) ตัวมนุษย์

๒) สังคม

๓) ธรรมชาติ

การที่มนุษย์จะดำรงอยู่ด้วยดีจะต้องให้องค์รวมทั้ง ๓ ประสานกลมกลืนกันให้ได้หรือปรับเข้าหากันให้สัมพันธ์ได้สัดส่วนอย่างพอดี หากองค์รวมทั้ง ๓ ขัดแย้งกันเป็นปฏิปักษ์ต่อกันใน เชิงผลประโยชน์หรือเอารัดเอาเปรียบกันหรือเป็นเครื่องสนองความต้องการ ไม่มองลักษณะเป็นองค์ประกอบรวมอยู่ในระบบเดียว ต้องอิงอาศัย ส่งผลกระทบต่อกัน เมื่อมองผิดพลาดขัดแย้งต่อความจริงอย่างนี้ เวลาปฏิบัติก็จะเกิดผลเป็นความขัดแย้งที่เสียหายด้วย เช่น เพื่อให้ตัวมนุษย์ได้ตามที่ต้องการก็จะต้องเกิดผลเสียแก่ธรรมชาติ หรือต้องเกิดการเบียดเบียนแย่งชิงกันในสังคม และเมื่อธรรมชาติเสีย สังคมมีปัญหา ชีวิตมนุษย์แต่ละคนก็ไม่ได้สุขสมดังใจ แล้วก็พากันแปรปรวนหมดทั้ง ๓ องค์ประกอบ ฉะนั้น ต้องทำให้องค์ประกอบทั้ง ๓ นี้ประสานกลมกลืนกันให้ได้ หมายความว่าต้องทำให้เกิดความสัมพันธ์ในลักษณะที่หลากหลายเป็นว่า สิ่งที่ดีแก่มนุษย์ก็ดีแก่สังคมด้วย สิ่งที่ดีแก่สังคมก็ดีต่อมนุษย์แต่ละคน สิ่งที่ดีต่อมนุษย์ก็ดีแก่ธรรมชาติด้วย สิ่งที่ดีแก่ธรรมชาติก็ดีแก่สังคมและดีแก่ชีวิตมนุษย์ด้วย แต่เราจะทำอย่างไรให้ทั้ง ๓ องค์ประกอบนี้ มาประสานกลมกลืนสอดคล้องกันในระบบองค์รวมที่มีดุลภาพ

การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ และมีความสุข คือ การทำให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกันในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกันในการกระทำบางอย่าง ด้วยความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการ ให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน เพื่อประโยชน์สาธารณะการรวมตัวกันอาจจะเป็นกลุ่มเล็กๆ กระจัดกระจายกันก็ได้ แต่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้จนกลายเป็นองค์กร และมีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายย่อยๆ ขึ้นเทียมกัน ซึ่งเมื่อประสานกับโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์ในแนวดิ่งด้วยความสมานฉันท์แล้ว ก็จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้น

---

[๖๑]พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **คนไทยกับป่า**, พิมพ์ครั้งที่ ๒,(กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิก, ๒๕๕๔), หน้า ๗๗.

๔) องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง

มีนักวิชาการได้กล่าวถึง “องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง” ไว้ ดังนี้

การศึกษาเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการจัดการกับปัญหาและการพัฒนา พบว่า ภายใต้กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและยุทธศาสตร์ชุมชนท้องถิ่น มีองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาโดยเน้นชุมชนเป็นตัวตั้งนี้ ได้แก่[๖๒]

๑) ภูมิปัญญาและความรู้ที่สืบสานและประยุกต์ให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก

๒) องค์กรชุมชนและกลุ่มผู้นำที่มีคุณธรรมและภูมิปัญญา รวมถึงการจัดตั้งกลุ่มและจัดระเบียบในชุมชน

๓) เวทีการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการบุกรุกจากภายนอก

จากการศึกษาของกลุ่มนักวิชาการในประเทศตะวันตก บทบาทของนักพัฒนาชุมชนมีข้อสรุปที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับสิ่งที่นักพัฒนาควรเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมคนในชุมชน ได้แก่

๑) ปรัชญาหรือระบบความเชื่อในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคนในชุมชน

๒) กลไกที่ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกระบวนการตัดสินใจแก่ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน

๓) กิจกรรมพัฒนาจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาต่างๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหา

ประเด็นที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง จากการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น ประสบการณ์ของนักพัฒนาชนบทไทยเกี่ยวกับตัวชี้วัดสำหรับงานพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ไว้ดังนี้[๖๓]

๑) มีการนำมิติด้านวัฒนธรรมมาผสมผสานในการทำกิจกรรม เพราะการมีรากฐานทางวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้สามารถสร้างองค์กรชุมชนที่มีคุณภาพได้

๒) มีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อปัญหา

๓) มีการจัดกลุ่ม

---

[๖๒] บัณฑร อ่อนดำ และวิริยา น้อยวงศ์, **ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบท : ประสบการณ์ของประเทศไทย**, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๓๔.

[๖๓] ลีลาภรณ์ นาครทรรพ และคณะ, **ตัวชี้วัดสำหรับงานพัฒนาชนบทประสบการณ์จากนักพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๖.

๔) มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

๕) มีผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกและชุมชน

๖) มีการกระจายผลประโยชน์แก่สมาชิกอย่างยุติธรรม

๗) ได้รับการยอมรับนับถือจากองค์กรภายนอก

๘) มีการขยายผล ขยายกิจกรรม และขยายเครือข่ายสมาชิก รวมถึงความร่วมมือองค์กรชุมชนได้เป็นอย่างดี

ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนอาจพิจารณาได้จากหลากหลายปัจจัย ดังนี้[๖๔]

๑) ตัวบุคคลหรือทุนมนุษย์ สิ่งที่บ่งบอกความเข้มแข็งของชุมชน คือ การเจริญเติบโตในเชิงปริมาณและคุณภาพขององค์กร นั่นคือมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้นและมีการสืบทอดคนรุ่นใหม่ๆ เข้ามารับต่อช่วงภาระงาน ส่วนในมิติเชิงคุณภาพดูได้จากความรู้ความสามารถและทักษะ รวมทั้งความคิดและพลังแห่งศีลธรรมทั้งของสมาชิกและผู้นำ อีกทั้งผู้นำอาจดูได้จากความสามารถและการประสานผลประโยชน์ ส่วนสิ่งสำคัญที่ต้องดูอีกอย่าง คือ พลังสร้างสรรค์ของสมาชิกในการคิดค้นและทำกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา และมีความต่อเนื่อง

๒) ปริมาณและคุณภาพของกิจกรรม ผลงานหรือกิจกรรมของกลุ่มมีความต่อเนื่องดำเนินการอย่างเป็นเครือข่าย และขยายกิจกรรมใหม่ๆ นอกจากนี้พิจารณาได้จาความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่องค์กรเผชิญในภาวะวิกฤต

๓) ปริมาณและคุณภาพของทุนที่เป็นวัสดุอุปกรณ์หรือสภาพแวดล้อม พิจารณาจากทุนด้านปริมาณของวัตถุที่เพิ่มมากขึ้นหรือได้มา เช่น กลุ่มวัวควาย มีวัวควายเพิ่มขึ้น กลุ่มสมุนไพรมีการรักษาพันธุ์พืชและป่าตามธรรมชาติ เป็นต้น ส่วนมิติเชิงคุณภาพพิจารณาจากความยั่งยืนของทุน เช่น ระบบการบริหารจัดการที่ทำให้สามารถเพิ่มวัตถุและสภาพแวดล้อมที่เป็นทุน เป็นต้น

๔) ทุนเพื่อนหรือเครือข่าย การมีเครือข่ายสมาชิกหรือกิจกรรมสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และเห็นถึงศักยภาพในการระดมทุน ในแง่ปริมาณอาจดูได้จากเครือข่ายสมาชิกที่มีกว้างขวางมากขึ้น ในแง่คุณภาพดูได้จากความสามารถในการจัดการกับเครือข่ายในลักษณะของความร่วมมือในการปฏิบัติและลักษณะของอำนาจในการเจรจาต่อรองหรือประสานงาน

๕) สถานภาพขององค์กรชุมชน ซึ่งจากองค์ประกอบที่หนึ่งถึงสี่เป็นเพียงการพิจารณาจากตัวองค์กรชุมชนเท่านั้น การพิจารณาศักยภาพควรอ้างอิงจากภายนอกด้วย นั่นคือ การ

---

[๖๔]กาญจนา แก้วเทพ, **เครื่องมือการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร : สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา, ๒๕๕๓), หน้า ๕๓-๕๙.

ประเมินการยอมรับต่อองค์กรชุมชนจากกลุ่มบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องว่าให้การยอมรับในเรื่องอะไร และมากน้อยแค่ไหน

แนวคิดความเป็นชุมชนและองค์กรชุมชนที่กล่าวมานั้น จะเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลุ่มสมาชิก ตัวองค์กรและการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดกิจกรรม ผลประโยชน์เกิดเครือข่าย และเกิดอุดมการณ์ ดังนั้นเราอาจสามารถแยกพิจารณาเพื่อนำไปใช้ประกอบในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งโดยแบ่งออกเป็น ๒ ประการ คือ

ประการแรก พิจารณาถึงเฉพาะความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนหรือองค์กรชาวบ้านในทัศนะของนักพัฒนาหลายคน โดยความเป็นองค์กรชุมชนดังกล่าวมีบทบาทไม่มากต่อความเคลื่อนไหวใน ภาคสาธารณะหรือสังคมโดยส่วนรวม เป็นเพียงความเคลื่อนไหวในระดับองค์กรกลุ่มของตน

ประการที่สอง พิจารณาความเป็นชุมชน เป็นลักษณะของการรวมตัวขององค์กรที่หลากหลายทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในความร่วมมือเป็น “ประชาคม” กล่าวคือ มีความร่วมมือกันกว้างขวางและหลากหลายเป็นพหุภาคี มีสำนึกการพึ่งตนเอง และขยับผลประโยชน์จากเฉพาะกลุ่มสู่จิตสำนึกสาธารณะมากขึ้น มีอาณาเขตจะเป็นเป้าหมายกิจกรรมหรือบริเวณพื้นที่ที่รู้สึกมีความเป็นเจ้าของ เช่น มีความเป็นเจ้าของหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ก็เกิดประชาคมหมู่บ้านตำบล อำเภอ หรือจังหวัด เป็นต้น องค์ประกอบชุมชนเข้มแข็งภายในโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (พ.ศ.๒๕๔๒) มี ๙ ประการ คือ

๑) มีบุคคลหลากหลายที่รวมตัวกันอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

๒) มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะ และของสมาชิก

๓) มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง รักและเอื้ออาทรต่อกัน และมีความรักท้องถิ่น รักชุมชน

๔) มีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ

๕) มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

๖) มีการเรียนรู้เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายเป็นแนวราบ และติดต่อสื่อสารกันหลากหลายรูปแบบ

๗) มีการจัดทำกิจกรรมเป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๘) มีการจัดการบริหารงานกลุ่มที่หลากหลายและเครือข่ายที่ดี

๙) มีการเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป

องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง จึงมีหลากหลายแนวคิด หลายระดับ เริ่มจากกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือองค์กรชาวบ้าน ที่อาจมุ่งประโยชน์เฉพาะกลุ่ม นำมาสู่ลักษณะความร่วมมือที่หลากหลายเป็น “พหุภาคี หรือ ประชาคม” ที่เคลื่อนย้ายการมุ่งผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มมาสู่ภาคสาธารณะและมีความเป็นเจ้าของพื้นที่หรือกิจกรรมมากยิ่งขึ้น และท้ายสุดมีการนำเสนอภาคสังคมชุมชนในอุดมคติ คือ “แนวคิดประชาสังคม” ที่มุ่งการพัฒนาสู่ภาคสังคมโดยรวมหรือภาคสาธารณะ อย่างไรก็ตาม ส่วน

ที่มีความคล้ายคลึงกันของแนวคิดทั้งสาม คือ ศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง อุดมการณ์ร่วม และความร่วมมือ

๕) ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง ชุมชนที่เป็นชุมชนเรียนรู้ (Learning Organization) คือ สมาชิกของชุมชนเรียนรู้มีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาต่อความเป็นไปของโลก รู้ข่าวคราวทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ รวมทั้งการเพิ่มความรู้ที่จำเป็นให้แก่ชุมชน เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ จากการลงมือทำ ทำร่วมกัน เป็นการเรียนรู้ชั้นสูงเรียกว่า (ปัญญา) ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ เพราะปัญญาเช่นนี้จะเสมือนพลังผลักดันชุมชนตลอดเวลา สองเป็นชุมชนที่รู้จักจัดการตัวเอง (Community Management) การจัดการประกอบด้วย การวางแผน (Planning) คือ มีโครงการ (Project) ของชุมชน ในโครงการต้องระบุว่าชุมชนจะทำอะไร (What) ใครจะทำ (Who) ทำที่ไหน (Where) ทำเมื่อไร (When) และทำอย่างไร (How) การจัดกระบวน (Organizing) เป็นการเตรียมการเพื่อการดำเนินการตามแผนข้อแรก ต้องเตรียมคน เตรียมวัสดุ เตรียมเงิน มีการวางแผนว่าใครรับผิดชอบงานใด การลงมือตามแผนเป็นการทำตามแผนงานที่กำหนด และปฏิบัติตามขั้นตอนจนกว่าจะเสร็จงาน สามเป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ (Spirituality) แสดงออกโดยการที่สมาชิกมีความผูกพัน ภักดีต่อชุมชน เสียสละทำงานเพื่อชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน หวงแหนชุมชน มีสิ่งที่สมาชิกจะยึดเหนี่ยวร่วมกัน เช่น มีวัด มีพระ หรือมีผลประโยชน์ปัจจุบันและอนาคตร่วมกัน ทำให้ชุมชนมีชีวิตจิตใจเหมือนสิ่งมีชีวิตอย่างหนึ่ง สี่เป็นชุมชนที่มีสันติภาพ (Peaceful) หมายถึง ภาพรวมของคนมีความสันติสุข ในขณะที่สันติสุขเป็นยอดของคุณภาพและคุณธรรม สันติภาพก็เป็นศูนย์รวมการเรียนรู้ความสามารถในการจัดการและการมีชีวิตจิตใจ หรือจิตวิญญาณ

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งส่งผลต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยหลายอย่าง เช่น เกิดโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก คนในชนบทอพยพมาทำงานโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น เกิดปัญหาความยากจนและช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างภาคเกษตรกรรมกับอุตสาหกรรม และในทศวรรษ ๒๕๓๐ รัฐบาลมุ่งพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ แต่เมื่อเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจใน พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้ธุรกิจจำนวนมากล้มละลาย คนตกงานจำนวนมาก รัฐบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดความ ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย และบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อชุมชนในด้านเศรษฐกิจ ก็คือการแนะนำให้ประชาชนดำเนินชีวิตด้วยความพอดี สมดุลในการบริโภค ซึ่งดังกล่าวนี้ เรียกว่า “เศรษฐศาสตร์แนวพุทธศาสตร์”

เศรษฐศาสตร์แนวพุทธศาสตร์ หรือ เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ มีลักษณะที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

๑) เป็นศาสตร์สายกลางหรือเศรษฐศาสตร์มัชฌิมาปฏิปทา เศรษฐศาสตร์แนวพุทธมุ่งที่ความพอดีหรือความสมดุล สมดุลในแง่หนึ่งก็คือการบริโภคเพื่อสนองหรือบำบัดความต้องการจะทำให้เกิดความ

พอดี ส่วนเศรษฐศาสตร์ปัจจุบันเป็นการบริโภคที่ตอบสนองความต้องการไม่รู้จบเพราะมีความต้องการไม่จำกัด แต่ทางพระพุทธศาสนา จะมีหลักของความพอ คือมีปัญญาและฉันทะเข้ามาเกี่ยวข้องในพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ และทำให้เกิดความพึงพอใจ โดยมีความคิดเห็นพอดีเกิดขึ้นเพราะความต้องการมาบรรจบกับจุดหมายที่สิ้นสุดของมัน เป็นความพอใจที่มีความพอดีและ ความพอใจที่ทำให้เกิดความพอดี โดยความพอดีก็คือการที่ได้สนองความต้องการคุณภาพชีวิตและความพอใจที่ได้คุณภาพชีวิต หรือจุดของความพอดีอีกอย่างหนึ่งคือหลักการไม่เบียดเบียนตนและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

๒) เศรษฐศาสตร์แนวพุทธศาสตร์มีลักษณะที่สำคัญที่ถือว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกอย่างเป็นกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือเป็นกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ไปด้วยในตัว ไม่ว่าการบริโภค การตลาด การแลกเปลี่ยน การค้าขายด้วยเงินตรา โดยภาพรวมกิจการใน การดำเนินชีวิตทุกอย่างในภาพรวมของมนุษย์ในด้านวัตถุ ที่จะส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี และเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ฉะนั้น พุทธศาสตร์นี้มองเศรษฐศาสตร์และกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างไร อย่างน้อยให้เห็นว่ามันเป็นส่วนที่ส่งเสริมการมีชีวิตที่ดีงาม ยังเป็นส่วนที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์เพื่อให้มนุษย์เพื่อให้มนุษย์ได้มีโอกาสมีความพร้อมยิ่งขึ้น ในการที่จะเข้าถึงสิ่งที่ดีงามสิ่งที่ประเสริฐที่ชีวิตจะพึงได้รับยิ่งๆ ขึ้นไป

ด้านเศรษฐกิจ เกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ธุรกิจจำนวนมากล้มละลาย คนตกงานจำนวนมาก บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อความต้องการของชุมชนจึงเกิดขึ้นได้แก่ การแนะนำปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนดำเนินชีวิตด้วยความพอดี สมดุลในการบริโภค ซึ่งดังกล่าวนี้ เรียกว่า **เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ เป็นเศรษฐศาสตร์มัชฌิมาปฏิปทา** ส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย

นักวิชาการได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับชุมชนที่มีความเข้มแข็งมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ คือ

๑. สมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง

๒. สมาชิกของชุมชนพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนและชุมชน

๓. มีกระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องจน เป็นวิถีของชุมชน ภายใต้การสนับสนุนของผู้นำองค์กรชุมชน ในลักษณะเปิดโอกาสให้กับสมาชิกทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมโปร่งใส และพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ

๔. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชนกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการชุมชน

๕. สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน

๖. มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุกๆ ด้านของชุมชน ที่มุ่งการพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุกๆ คนและมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

๗. การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุดไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป

๘. มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้านชุมชนอื่นๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน[๖๕]

ชุมชนที่สมาชิกในชุมชนมีพื้นฐานของความมีจิตสำนึกที่ต้องการจะมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วยความสามัคคี สามารถที่จะวิเคราะห์ปัญหา ทางเลือก และตัดสินทางเลือกนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ พัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนทำให้ชุมชนมีความสามารถที่พึ่งตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ความเข้มแข็งของชุมชนเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถของแต่ละชุมชนที่รวมตัวกันของคนในชุมชนไม่ว่าจะเป็นในเมืองหรือในชนบททั้งที่รู้จักกัน โดยมีพื้นฐานของความมีจิตสำนึกที่ต้องการจะมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน มีความสมานสามัคคี มีความรัก มีน้ำใจ มีความเอื้ออาทรต่อกันโดยไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น ฐานะ สามารถที่จะวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์ทางเลือก และตัดสินทางเลือกนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ พัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความสามารถที่พึ่งตนเอง อย่างมีศักดิ์ศรี มีความภูมิใจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ และมีความสุข คือ การทำให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกันในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกันในการกระทำบางอย่าง ด้วยความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการ ให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน เพื่อประโยชน์สาธารณะการรวมตัวกันอาจจะเป็นกลุ่มเล็กๆ กระจัดกระจายกันก็ได้ แต่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้จนกลายเป็นองค์กร และมีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายย่อยๆ ขึ้น ซึ่งเมื่อประสานกับโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์ในแนวดิ่งด้วยความสมานฉันท์แล้ว ก็จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้น องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง มีหลากหลายแนวคิด หลายระดับ เริ่มจากกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือองค์กรชาวบ้าน ที่อาจมุ่งประโยชน์เฉพาะกลุ่ม นำมาสู่ลักษณะความร่วมมือที่หลากหลายเป็น “พหุภาคี หรือ ประชาคม” ที่เคลื่อนย้ายการมุ่งผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มมาสู่ภาคสาธารณะและมีความเป็นเจ้าของพื้นที่หรือกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

---

[๖๕]สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐–๒๕๔๔),** (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๐).

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ชุมชน หมายถึง องค์กรทางสังคมประเภทหนึ่ง เกิดจากกลุ่มบุคคลหลายๆกลุ่มมารวมกันอยู่ในอาณาเขตและภายใต้กฎหมายหรือบังคับเดียวกัน อาจมีเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์หรือศาสนาเดียวกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการสังสรรค์กัน มีความใส่ใจร่วมกันและมีผลประโยชน์คล้ายๆกัน และมีแนวพฤติกรรมเป็นอย่างเดียวกัน เช่น ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นต้น เกิดการพัฒนาชุมชน โดยการสร้างชุมชนให้เจริญขึ้นโดยอาศัยความรู้ความสามารถของประชาชน รัฐ และองค์กรทางสังคมต่างๆ ซึ่งการพัฒนาชุมชนนี้เป็นกระบวนการอันเป็นวิธีการ และยังเป็นทั้งโครงการหรือแผนงานอีกทั้งขบวนการอยู่ในตัว ซึ่งในหลักการดังกล่าวก็เพื่อการพัฒนาให้คนในชุมชน มีคุณภาพในการดำรงชีวิตอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสังคม ทำให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็ง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน จะเห็นได้ว่า การนำเสนอภาคสังคมชุมชนในอุดมคติ คือ **“แนวคิดประชาสังคม”** ที่มุ่งการพัฒนาสู่ภาคสังคมโดยรวมหรือภาคสาธารณะ อย่างไรก็ตามส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันของแนวคิดทั้งสาม คือ ศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง อุดมการณ์ร่วม และความร่วมมือ ดังนั้นความเข้มแข็งของชุมชน ต้องพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic) โดยพัฒนาคน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การพัฒนาองค์กรต้องกระทำ โดยคนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้สึก มีปัญหา มีความต้องการในการแก้ปัญหาร่วมกัน รวมทั้งมีความรัก ความเอื้ออาทรจริงใจต่อกันภายใต้ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และความต้องการที่แท้จริงของชุมชน จึงจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๓ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ภัทรธิรา ผลงาม, (๒๕๕๔, หน้า ๓๔).	การจัดการร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การค้าขาย การบริการ การท่องเที่ยว การพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมในท้องถิ่นเพื่อมุ่งให้เกิดรายได้ ส่งผลต่อบุคคล ครอบครัวและชุมชน
มงคล ด่านธานินทร์, (๒๕๕๑, หน้า ๒๑).	คำว่า **“ชุมชน”** นั้นจะประกอบไปด้วย ครอบครัวหลายๆ ครอบครัวที่เข้ามารวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือก่อตั้งเป็นชุมชนในพื้นที่เดียวกัน

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

Kemp, Jeremy, (1991, : 312-326).	ระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น หรือชุมชนที่มีลักษณะเป็นองค์รวม ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงมิติทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นตัวเลขของรายได้ รายจ่าย การผลิต และการบริโภคเท่านั้น แต่จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต
กรมการพัฒนาชุมชน, (๒๕๕๓, หน้า ๒๑).	กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรชุมชน หรือเอกชนรวมกิจการและ/หรือช่วยกันดำเนินงานด้วยตนเองทั้งหมดหรือบางส่วนหรือรับช่วงงานไปทำจากเอกชนหรือ กลุ่มองคกรอื่น โดยการประสานทำงานกับพหุภาคี กับหนวยงานหรือเอกชน และผูคนใน ทองถิ่นมีการใช้ภูมิปญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ชวยเหลือการผลิต การตลาด และทุน
กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน, (๒๕๕๑, หน้า ๒๕).	การสร้างคนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อจะไดมีความรูความสามารถในการผลิต การแปรรูป การบริหารการจัดการในการประกอบอาชีพในภายภาคหนา และทำให้ชุมชนมีความสามารถ สร้างงาน แลกเปลี่ยนผลผลิต มีรายไดมั่นคง มีการออม มีการนำรายไดและเงินออมไปลงทุนในกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างรายไดและการออมเพิ่มขึ้น
คณะที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย, (๒๕๕๑, หน้า ๖๓).	การประกอบสัมมาชีพของชาวบานที่เน้นการร่วมมือกันในรูปกลุ่มกิจกรรมการเกษตร โดยเน้นจัดหมายเพื่อให้คนมีความสุขและชุมขนเข้มแข็ง ซึ่งเมื่อพิจาณาภาพรวมของประเทศจะชวยใหสังคมไทยอยูรอดปลอดภัยพรอมจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงใน
โสภณ สุภาพงศ์, (๒๕๕๑), หน้า ๑๘-๑๙).	เศรษฐกิจชุมชน ตัวนำที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งนำไปสูการเรียนรูและสร้างเสริมวัฒนธรรมของชุมชน
ประเวศ วะสี, (๒๕๕๑, หน้า ๔๓-๔๔).	เศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจพื้นฐาน หมายถึงเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการทะนุบำรุงพื้นฐานของตัวเองให้เข้มแข็ง ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจพื้นฐานของสังคมคือชุมชน

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม, (๒๕๕๐, หน้า ๑๖๑).	กลุ่มชนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปรกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกัน หรือการมีอาชีพร่วมกัน หรือการประกอบกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือการมีวัฒนธรรม
เฉลียว บุรีภักดีและคณะ, (๒๕๕๐, หน้า ๔๔-๔๕).	หมู่ชนชุมชนที่รวมกันอยู่เป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันมีผลประโยชน์ร่วมกัน กลุ่มคนหรือบริเวณที่กลุ่มคนนั้นๆ อยู่รวมกันได้ทั้งๆ ที่แต่ละคนมีความแตกต่างกัน หรือความหลากหลายในชุมชนนั้น เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี
ประเวศ วะสี, (๒๕๕๑, หน้า ๓๕-๓๖).	ชุมชนอาจมีลักษณะทางกายภาพที่กว้างขวางออกไปและหลากหลาย เช่น ชุมชนสงฆ์ ชุมชนครอบครัว ชุมชนในที่ทำงาน(หรือบางกรณีเรียกว่าสโมสร เช่น สโมสรครู สโมสรทหาร ตำรวจ หรือสโมสรไลออนส์จังหวัด ชุมชนวิชาการ (Academic Community) ชุมชนทางอินเตอร์เน็ต หรือชุมชนทางอากาศ ที่เรียกว่า วิทยุชุมชน
อนุชาติ พวงสำลี, (๒๕๕๒, หน้า ๒๙๔).	ชุมชนที่แท้จริงนั้นย่อมดำเนินไปบนพื้นฐานของความรัก ความเอื้ออาทรกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง รู้จักใจกว้างยอมรับความแตกต่างและความหลากหลาย ซึ่งเป็นคุณค่าหลักของระบอบประชาธิปไตยและความเป็นพลเมือง
สัญญา สัญญาวิวัฒน์, (๒๕๕๓, หน้า ๓).	การพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงชุมชนโดยมีการวางแผน (Planned Community Change)
กิตติศักดิ์ ปรกติ และมาลี พฤกษ์พงศาวลี, (๒๕๕๔, หน้า ๕–๑๓).	มาตรา ๘๐ กำหนดไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐว่า รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์, (๒๕๕๐, หน้า ๑๑).	ชุมชนที่เข้มแข็ง ยังหมายถึงชุมชนที่มีลักษณะ ๑) ชุมชนที่มีสภาพรวมกันเป็นปึกแผ่นอย่างแน่น ๒) ชุมชนมีศักยภาพที่พึ่งพิงตนเองได้ในระดับที่สูง ๓) ชุมชนที่สามารถควบคุมและจัดการกับปัญหาที่ ๔) ชุมชนที่พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง
ประเวศ วะสี, (๒๕๕๐, หน้า ๓๖).	ความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจชุมชน ๑) สำรวจชุมชนและเครือข่าย ๒) ส่งเสริมและขยายตัวของเครือข่ายชุมชน ๓) สร้างศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ ๔) เชื่อมต่อการค้าขาย ๕) สื่อเพื่อสังคม ๖) ปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน ๗) ออกกฎหมาย ๘) การฝึกอบรม ๙) การวิจัยและประเมินผล
พรพิไล เลิศวิชา, (๒๕๕๐, หน้า ๑๑).	ความเข้มแข็งจากภายในหมู่บ้านนั้นต่างหากที่จะทำให้กำลังของพวกเขาขึ้นมาเสมอกับปัจจัยภายนอกอื่นๆพอที่ จะเจรจาตกลงร้องขอต่อรองได้อย่างมีศักดิ์ศรี
สนธยา พลศรี, (๒๕๕๐, หน้า ๕๔-๕๖).	ชุมชนเข้มแข็ง ว่ามีลักษณะสำคัญ ๑) มีจิตสำนึกชุมชน ๒) มีจิตวิญญาณชุมชน ๓) เป็นชุมชนเรียนรู้ ๔) มีองค์กรชุมชนเข้มแข็ง ๕) มีการจัดการชุมชนที่ดี ๖) มีเครือข่ายชุมชน ๗) มีภาวะผู้นำชุมชน ๘) เป็นชุมชนพึ่งตนเองได้ ๙) เป็นชุมชนสงบสุข ๑๐) เป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), (๒๕๕๓, หน้า ๗๗).	การพัฒนาที่ยั่งยืนว่า รากฐานองค์รวมแห่งองค์รวมสามประสาร คือระบบการดำรงอยู่ของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยองค์รวมทั้ง ๓ คือ ๑) ตัวมนุษย์ ๒) สังคม ๓) ธรรมชาติ
บัณฑร อ่อนดำ และวิริยา น้อยวงศ์, (๒๕๕๓, หน้า ๓๔).	การศึกษาเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการจัดการกับปัญหาและการพัฒนา ภายใต้กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและยุทธศาสตร์ชุมชนท้องถิ่น มีองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาโดยเน้นชุมชน
ลีลาภรณ์ นาครทรรพ และคณะ, (๒๕๕๔, หน้า ๑๖).	ตัวชี้วัดสำหรับงานพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กร ๑) มีการนำมิติด้านวัฒนธรรมมาผสมผสานในการ ๒) มีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อปัญหา ๓) มีการจัดกลุ่ม ๔) มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ๕) มีผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกและชุมชน ๖) มีการกระจายผลประโยชน์แก่สมาชิกอย่าง ๗) ได้รับการยอมรับนับถือจากองค์กรภายนอก ๘) มีการขยายผล ขยายกิจกรรม และขยาย
กาญจนา แก้วเทพ, (๒๕๕๓, หน้า ๕๓-๕๙).	ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนอาจพิจารณาได้จาก ๑) ตัวบุคคลหรือทุนมนุษย์ ๒) ปริมาณและคุณภาพของกิจกรรม ๓) ปริมาณและคุณภาพของทุนที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ ๔) ทุนเพื่อนหรือเครือข่าย ๕) สถานภาพขององค์กรชุมชน
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, (๒๕๔๐).	มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้านชุมชนอื่นๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน

๒.๕ หลักพุทธธรรมที่ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

การวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่เน้นให้พุทธบริษัทรู้จักหาและรู้จักใช้ทรัพย์ หรือหาเงินเป็นใช้เงินเป็น เป็นคนทำมาหากินที่ดี ตั้งตัวสร้างหลักฐานได้ และใช้ทรัพย์สมบัติให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางเศรษฐกิจอย่างถูกต้อง ก็เพราะปฏิบัติตามหลักธรรมต่อไปนี้

หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔[๖๖]

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เน้นให้พุทธบริษัทรู้จักหาและรู้จักใช้ทรัพย์ หรือหาเงินเป็นใช้เงินเป็น เป็นคนทำมาหากินที่ดี ตั้งตัวสร้างหลักฐานได้ และใช้ทรัพย์สมบัติให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางเศรษฐกิจอย่างถูกต้อง ก็เพราะปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมต่อไปนี้

การปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันหลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้นที่เรียกว่า ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ประการ

๑) **อุฏฐานสัมปทา** การถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน และการประกอบอาชีพที่สุจริตฝึกฝนให้มีความชำนิชำนาญและรู้จริง รู้จักใช้ปัญญาสอดส่องตรวจตรา หาวิธีการที่เหมาะสมที่ดี จัดการและดำเนินการให้ได้ผลดี

๒) **อารักขสัมปทา** ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือรู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานที่ตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรม ด้วยกำลังของตน ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย

๓) **กัลยาณมิตตตา** คบคนดีเป็นมิตร คือ รู้จักเสวนาคบหาคน ไม่คบไม่เอาอย่างผู้ที่ชักจูงไปทางที่เสื่อมเสีย เลือกเสวนาศึกษาเอาเยี่ยงอย่างคนผู้รู้ผู้ทรงคุณธรรม ผู้มีความสามารถผู้น่าเคารพนับถือ และมีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพการงาน

๔) **สมชีวิตา** เลี้ยงชีวิตแต่พอดี คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่าย เป็นอยู่ให้พอดีกับรายได้ หรือให้สมกับรายได้ มิให้ฝืดเคืองหรือฟุ่มเฟือยให้รายได้เหนือรายจ่ายหรือที่เรียกกันว่าหัวใจเศรษฐี ๔ ประการ คือ (อุ อา กะ สะ)

(๑) อุ = อุฏฐานสัมปทา เพิ่มพูนความขยัน

(๒) อา = อารักขสัมปทา แข่งขันกันประหยัด

(๓) กะ = กัลยาณมิตตา ฝึกหัดทำความดี

(๔) สะ = สมชีวิตา สามัคคีร่วมชาติ

---

[๖๖]องฺ.อฏฺ.ก. (ไทย) ๒๓/๕๔/๓๔๐.

หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ได้แก่ ประโยชน์ขั้นต้น หมายถึงประโยชน์ที่จะได้รับในปัจจุบันหรือประโยชน์เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ได้แก่ เรื่องปากท้องของประชาชน ซึ่งการจะสำเร็จประโยชน์ขั้นนี้ได้จะต้องปฏิบัติตามหลัก ๔ ประการ คือ ๑) อุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร ๒) อารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์ ๓) กัลป์ยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร และ ๔) สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี

๒. หลักธรรมอันเป็นฐานแห่งการพัฒนาที่จะส่งเสริมให้เกิดการออมทุน คือ ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกธรรม[๖๗] ๔ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน หลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้น ประโยชน์ในปัจจุบัน ซึ่งหมายถึงการมีทรัพย์มีเงินใช้ มีรายได้ มีปัจจัยสี่พอแก่การดำรงชีวิต เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้คนคำนึงถึงความเป็นอยู่ก่อนอื่น ปากท้องมาก่อน ดังนั้นนโยบายการพัฒนาของพระสงฆ์อย่าง คือ ความรัก ความห่วงใยช่วยเหลือผู้อื่นการเบิกบานในการทำงานไม่อิจฉาผู้อื่น และมีความยุติธรรมในส่วนรวมนั้น

๑) อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ประกอบอาชีพอันสุจริต มีความชำนาญ รู้จักใช้ปัญญาสอดส่อง ตรวจตรา หาอุบายวิธีสามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดี

๒) อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือรู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร โดยชอบธรรม ด้วยกำลังงานของตน ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย

๓) กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร คือ รู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัย เลือกเสวนาสำเหนียกศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา

๔) สมชีวิตา มีความเป็นอยู่เหมาะสม คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยงชีวิตแต่พอดี มิให้ฝืดเคืองหรือฟูมฟาย ให้รายได้เหนือรายจ่าย มีประหยัดเก็บไว้

คาถาหัวใจเศรษฐี ๔ ตัวนี้ควรจำให้แม่น แล้วนำไปปฏิบัติในกิจการงานให้ได้สักวันละเล็กละน้อยเรื่อยไปไม่หยุด ก็จะสามารถเลี้ยงตัวได้ ถ้าไม่ถึงขั้นเศรษฐี อย่างน้อยก็ต้องพอเพียง พออยู่พอกิน ไม่อดอยาก[๖๘]

---

[๖๗]พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม,** พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๕๒), หน้า ๑๔๔.

[๖๘]อุดมพร อมรธรรม, **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว,** (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๕๐), หน้า ๙๙ – ๑๐๓.

ดังนั้นผู้วิจัยพิจาณาว่า หลักธรรมหมวดนี้ เรียกกันสั้นๆ ว่า ทิฏฐธัมมิกัตถะ หรือเรียกติดปากอย่างไทยๆ ว่า ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ (อัตถะ แปลว่า ประโยชน์ จึงมีประโยชน์ซ้ำซ้อนกันสองคำ) เป็นคาถาหัวใจเศรษฐี คติธรรมสอนใจว่า อุ อา กะ สะ อุ มาจากคำว่า อุฏฐานสัมปทา การขยันหา อา มาจากคำว่า อารักขสัมปทา การรักษาไว้ กะ มาจากคำว่า กัลยาณมิตรตา การมีมิตรหรือเพื่อนเป็นคนดี สะ มาจากคำว่า สมชีวิตา การเลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบไม่หลงไปกับอบายมุข เช่น การเป็นนักเลงการพนัน ซึ่งจะทำให้การดำเนินชีวิตไปในทางตกต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทบทวนหลักธรรมหมวดนี้ที่เห็นว่า เหมาะสมแล้ว ที่จะนำมาเป็นหลักในกระบวนการบริหารจัดการเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย

หลักฆราวาสธรรม ๔ คือ

หลักฆราวาสธรรม ๔[๖๙] คือ ธรรมสำหรับฆราวาส, ธรรมสำหรับการครองเรือน, หลักการครองชีวิตของคฤหัสถ์

๑. สัจจะ ความจริง, ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พูดจริง ทำจริง การรักษาสัจจะความจริงใจต่อตนเอง ที่จะไม่ประพฤติล่วงความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

๒. ทมะ การฝึกฝน, การข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว, รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดดัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยการข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

๓. ขันติ ความอดทน, ตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ทนทาน ไม่หวั่นไหว มั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย ความอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะประพฤติปฏิบัติในความซื่อสัตย์ความดีนั้น

๔. จาคะ ความเสียสละ, สละกิเลส สละความสุขสบายและผลประโยชน์ส่วนตนได้ ใจกว้าง พร้อมที่จะรับฟังความทุกข์ ความคิดเห็น และความต้องการของผู้อื่น พร้อมที่จะร่วมมือช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่คับแคบเห็นแก่ตนหรือเอาแต่ใจตัว

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการออม เป็นการการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นบูรณาการ คือ ทำให้เกิดองค์รวม (Holistic) หมายความว่า องค์ประกอบ

---

[๖๙]พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๕๒), หน้า ๑๔๘.

ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ การมีดุลยภาพ (Balance) หรืออีกนัยหนึ่งคือการทำให้กิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับธรรมชาติ[๗๐]

สรุปได้ว่า หลักพุทธธรรมที่ประยุกต์ใช้ในกลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้น หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ได้แก่ ประโยชน์ขั้นต้น หมายถึงประโยชน์ที่จะได้รับในปัจจุบันหรือประโยชน์เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ได้แก่ เรื่องปากท้องของประชาชน ซึ่งการจะสำเร็จประโยชน์ขั้นนี้ได้จะต้องปฏิบัติตามหลัก ๔ ประการ คือ อุฏฐานสัมปทา อารักขสัมปทา กัลยาณมิตตตา และสมชีวิตา ที่เน้นให้พุทธบริษัทรู้จักหาและรู้จักใช้ทรัพย์ หรือหาเงินเป็นใช้เงินเป็น เป็นคนทำมาหากินที่ดี ตั้งตัวสร้างหลักฐานได้ และใช้ทรัพย์สมบัติให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางเศรษฐกิจอย่างถูกต้อง โดยมีหลักการตรงกับแนวทางชี้แนะให้ประชาชนมีสำนึกในคุณธรรม และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ซึ่งเมื่อประชาชนประพฤติปฏิบัติ ก็จะเกิดหลักธรรมอันเป็นฐานแห่งการพัฒนาที่จะส่งเสริมให้เกิดการออมทุน คือ ประโยชน์ในปัจจุบัน ซึ่งหมายถึงการมีทรัพย์มีเงินใช้ มีรายได้ มีปัจจัยสี่พอแก่การดำรงชีวิต เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้คนคำนึงถึงความเป็นอยู่เป็นอันดับแรกปากท้องต้องมาก่อน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จะเห็นได้ว่า นโยบายการพัฒนาของพระสงฆ์ คือความรัก ความห่วงใยช่วยเหลือผู้อื่นการเบิกบานในการทำงานไม่อิจฉาผู้อื่น และมีความยุติธรรมในส่วนรวมนั้น โดยประพฤติปฏิบัติตามหลักของฆราวาสธรรม ๔ ประการ คือ มีสัจจะซื่อสัตย์ต่อกัน การแบ่งปันกัน เอื้อเฟื้อกัน บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๕ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (๒๕๕๒. หน้า ๑๔๔)	**หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔** ๑. อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น ๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา ๓. กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร ๔. สมชีวิตา มีความเป็นอยู่เหมาะสม

[๗๐]พระธรรมปฎก (ป.อ. ปยุตโต), **พจนานกรมพุทธศาสตร ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๘๗๘,

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ (ต่อ)

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๕๒. หน้า ๑๔๔)	หลักฆราวาสธรรม ๔ ๑. สัจจะ ความจริง, ๒. ทมะ การฝึกฝน, ๓. ขันติ ความอดทน ๔. จาคะ ความเสียสละ
อุดมพร อมรธรรม, (๒๕๕๐, หน้า ๙๙ – ๑๐๓.	คาถาหัวใจเศรษฐี ๔ ตัวนี้ควรจำให้แม่น แล้วนำไปปฏิบัติในกิจการงานให้ได้สักวันละเล็กละน้อย เรื่อยไปไม่หยุด ก็จะสามารถเลี้ยงตัวได้ ถ้าไม่ถึงขั้นเศรษฐี อย่างน้อยก็ต้องพอเพียง พออยู่พอกินไม่อดอยาก
พระธรรมปฎก (ประยุทธ ปยุตฺโต), (๒๕๕๒, หน้า ๘๗๘)	การการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นบูรณาการ คือ ทำให้เกิดองค์รวม (Holistic) หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ การมีดุลยภาพ (Balance) หรืออีกนัยหนึ่งคือการทำให้กิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับธรรมชาติ

๒.๖ ข้อมูลพื้นที่การวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่มีนโยบาย หลักการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ที่เป็นการรวมกลุ่มกัน เพื่อทำให้เศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ คือ มีวินัยในการออม ไม่ติดอยู่ในกระแสทุนนิยม สมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ยึดหลักสัจจะ คือ ความจริงใจ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของกลุ่มไว้ได้อย่างมั่นคง พัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างครบวงจร กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่ตั้งออยู่ในจังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อำเภอเมืองระยอง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง รวมทั้งหมด ๖ แห่ง ซึ่งมีประวัติความเป็นมา หลักการและเหตุ นโยบาย โครงการและแผนงาน ดังต่อไปนี้

๒.๖.๑ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม ประธานผู้ก่อตั้ง มีพระครูบวรศีลวัฒน์ เป็นประธานที่ปรึกษา ก่อตั้งตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ทำงานของทุวันที่ ๓ ของทุกเดือน มีสมาชิกแรกเข้า จำนวน ๑๖๓ คน เงินออมเดือนแรก ๑๖,๓๐๐ บาท จำนวนสมาชิกปัจจุบัน ๔๕๔ คน เงินออมปัจจุบันต่อเดือน ๑๗,๘๐๐ บาท

บัญชีใหญ่ มีเงินออมรวมทั้งสิ้น ๘๕๔,๔๐๐ บาท สมาชิกค้างจ่าย ๙๑๒,๕๐๐ บาท มีค่าบำรุงกำไรทั้งสิ้น ๑๕๓,๑๗๐ บาท เงินในมือในธนาคาร จำนวน ๒๕๑,๐๗๐ บาท มีเงินฝากของสวัสดิการ จำนวน ๓๗๓,๕๐๐ บาท ฝากลุ่ม ๑ จำนวน ๒๑๗,๕๐๐ บาท

๒.๖.๒ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม ประธานผู้ก่อตั้ง มีพระครูธรรมสารโสภิต เจ้าคณะอำเภอแกลง จังหวัดระยอง เป็นประธานฝ่ายส่งเสริม ก่อตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ ๒๓ เดือน มากราคม พ.ศ.๒๕๔๖ ทำงานทุกวันที่ ๒๓ ของเดือน สมาชิกแรกเข้า ๗๘ คน เงินออมเดือนแรก ๖,๖๕๐ บาท จำนวนสมาชิกปัจจุบัน ๑๖๖ คน เงินออมปัจจุบันต่อเดือน ๑๖,๖๕๐ บาท มีเงินออมทั้งสิ้น ๑,๘๓๗,๓๐๐ บาท สมาชิกค้างจ่าย ๓,๔๑๓,๕๐๐ บาท ค่าบำรุงกำไรทั้งสิ้น ๒๑๔,๐๐๓ บาท เงินในมือ-ในธนาคาร ๘๐,๘๐๓ บาท มีเงินฝากของสวัสดิการทั้งสิ้น ๑.๔๔๓,๐๐๐ บาท

๒.๖.๓ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม ประธานผู้ก่อตั้ง มีพระปลัดบำเพ็ญ กิตติปาโล เป็นประธานฝ่ายส่งเสริม ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๒๘ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๓ ทำงานทุกวันที่ ๒ ของทุกเดือน จำนวนสมาชิกแรกเข้า ๑๙๑ คน เงินออมเดือนแรก ๑๖,๐๐๐ บาท จำนวนสมาชิกปัจจุบัน ๓๘๔ คน เงินออมปัจจุบันต่อเดือน ๓๘,๔๐๐ บาท มีเงินออมรวมทั้งสิ้น ๖๒๓๒,๕๐๐ บาท สมาชิกค้างจ่าย ๑๑,๐๐๓,๕๐๐ บาท ค่าบำรุงกำไรทั้งสิ้น ๖๙๕,๔๐๔ บาท เงินในมือ–ในธนาคาร ๙๑๖,๑๐๔ บาท เงินฝากของสวัสดิการ ๔,๙๙๑,๗๐๐ บาท

๒.๖.๔ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม ประธานผู้ก่อตั้ง มีพระครูพิมลจริยาภิรัต เป็นประธานที่ปรึกษา ก่อตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๖ ทำงานทุกวันที่ ๑๕ ของทุกเดือน สมาชิกแรกเข้า ๒๘๑ คน เงินออมเดือนแรก ๒๒,๓๖๐ บาท จำนวนสมาชิกปัจจุบัน ๓๑๔ คน เงินออมปัจจุบันต่อเดือน ๓๒,๓๕๐ บาท มีเงินออมทั้งสิ้น ๔,๘๓๖,๖๐๐ บาท สมาชิกค้างจ่าย ๙,๖๘๐,๐๐๐ บาท ค่าบำรุงกำไรทั้งสิ้น ๕๐๕,๙๓๖ บาท เงินในมือ-ในธนาคาร ๗๙๙,๘๓๖ บาท เงินฝากขอบงสวัสดิการ ๕,๑๓๗,๓๐๐ บาท

๒.๖.๕ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม ประธานผู้ก่อตั้ง มีพระอาจารย์เมธาสิทธิ์ เป็นประธานฝ่ายส่งเสริม ก่อตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๗ ทำงานทุกวันที่ ๕ ของทุกเดือน สมาชิกแรกเข้า ๑๕๗ คน เงินอออมเดือนแรก ๘,๑๕๐ บาท จำนวนสมาชิกปัจจุบัน ๑๒๖ คน เงินออมปัจจุบันต่อเดือน ๘,๒๐๐ บาท มีเงินออมทั้งสิ้น ๑,๓๘๔,๒๐๐ บาท สมาชิกค้างจ่าย ๒,๖๑๗,๖๐๐ บาท ค่าบำรุงกำไรทั้งสิ้น ๑๑๓,๐๓๙ บาท เงินในมือ-ในธนาคาร ๓๒,๑๓๙ บาท เงินฝากของสวัสดิการ ๑,๓๒๐,๒๐๐ บาท

๒.๖.๖ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ เป็นชื่อวัดโดยทางราชการ ชื่อที่ชาวบ้านเรียกหรือชื่อเดิม วัดปลวกแดง สังกัดมหานิกาย อยู่ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ตำบลปลวกแดง-ตาสิทธิ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ภาค ๑๓ ที่ดินตั้งวัดมีจำนวน ๓๒ ไร่ ๒ งาน ๘๐ ตารางวา ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปของบริเวณที่ตั้งวัดเป็นรูปลักษณะเขตที่ดินตั้งวัดเกือบเป็นสี่เหลี่ยมจตุรัส ทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันออกเป็นแนวตรง ส่วนทิศตะวันตกแนวโค้งเล็กน้อย ไปตามสภาพขอบอ่างเก็บน้ำ ลักษณะพื้นที่เป็นเนินราบ ลาดจากทิศตะวันออกลงไปสู่ทิศตะวันตก ได้รับอนุญาตสร้างวัด เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๓ ประกาศตั้งเป็นวัด เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๓ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๓ ปัจจุบันมีพระมหาธนู อินทโชโต เป็นเจ้าอาวาส ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ๔๙๗ คน

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้หลายท่าน ฉะนั้น ผู้วิจัยจะได้นำมาศึกษาให้เห็นประเด็นต่างๆ ที่จะนำมาสนับสนุน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความนิยมของนักวิจัยทั้งหลาย ดังต่อไปนี้

๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ พบว่า มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

จรรยาภรณ์ พรหมคุณ ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ลุ่มน้ำล้าปะเทีย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความพร้อมด้านงบประมาณส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำล้ำปะเทียมากที่สุด งบประมาณที่มีจำกัดทำให้ไม่สามารถจัดสรรสำหรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ได้ จากสภาพปัญหาที่พบคือตลอดทั้งลำน้ำตื้นเขิน การ

ขุดลอกลำน้ำจึงมีความจำเป็นเพื่อให้มีพื้นที่กักเก็บน้ำเพิ่มมากขึ้น แหล่งกักเก็บน้ำในแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนไม่เพียงพอ ดังนั้น การก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำในแต่ละหมู่บ้านจึงมีความจำเป็นควบคู่ไปกับระบบส่งน้ำสำหรับพื้นที่ต้นน้ำพบว่า มีความต้องการ ฝายเพื่อชะลอการไหลของน้ำในช่วงฤดูฝน ส่วนประสิทธิผลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ลุ่มน้ำล้าปะเทียส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรในลำน้ำ และไม่มีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชนในพื้นที่ที่ชัดเจน ขาดการประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำกับท้องถิ่นใกล้เคียงในพื้นที่ลุ่มน้ำเดียวกันส่วนประสิทธิผลด้านการป้องกันมลพิษทางน้ำ และการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำพบว่าลุ่มน้ำล้าปะเทียยังไม่พบกับสภาพความเสี่ยงที่ จะก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำ การเตรียมแผนในด้านการป้องกันหรือแก้ไขมลพิษทางน้ำจึงยังไม่มีความจำเป็นในพื้นที่[๗๑]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๑ ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า สามารถสรุปได้ดังนี้

(๑) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการด้านพัฒนาระบบการวางแผนและบริหารจัดการมีโรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้มีค่าความถี่ จำนวน ๗๒ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕๑

(๒) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการด้านพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษามีโรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้มีค่าความถี่ จำนวน ๑๒๐ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑๖

(๓) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการด้านเสริมสร้างความพร้อมและความเข็มแข็งของโรงเรียนมีโรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้ มีค่าความถี่ จำนวน ๙๕ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๗

---

[๗๑] จรรยาภรณ์ พรหมคุณ, **รายงานการวิจัยเรื่อง** การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ลุ่มน้ำล้าปะเทีย, (สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๕, กรมทรัพยากรน้ำ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๔), หน้า ค.

(๔) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษามีโรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้มีค่าความถี่ จำนวน ๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒๔[๗๒]

นฤนันท สุริยมณ และคณะ[๗๓] ได้วิจัยเรื่อง คุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า จุดเด่นในการบริหารงานที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทการบริหารจัดการที่ดีประจำปี ๒๕๔๗ ได้แก การบริหารจัดการ ส่วนหลักคุณธรรมองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติตามระเบียบขอบังคับของกฎหมายอย่าง เคร่งครัด ส่วนหลักความโปร่งใสองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง มีการเผยแพรขอมูลข่าวสาร รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีในทุกๆทางการสื่อสาร ส่วนหลักความรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลจะสอบถามความเห็นของประชาชนโดยผ่านประชาคมหมู่บาน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการในแต่ละหมู่บานก่อนแล้วจึงนำมารวมกันเพื่อและจัดลำดับตามความจำเป็นเร่งดวนในภาพรวมอีกครั้งและส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาท้องถิ่นจะมีการ ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ

ชัชภูมิ สีชมภู[๗๔] ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ คือ (๑) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (๒) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเชิงอุดมคติของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล (๓) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบริหารในเขตพื้นที่การศึกษาระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา

---

[๗๒] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๑**, แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๑,** [ออนไลน์], แหล่งที่มา **:** http://www.chusak.net/index.php?mo=21&catid=2130&fid=120304&detail [๗ กันยายน ๒๕๕๕].

[๗๓] คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง **คุณธรรมจริยธรรมที่มีผลตอการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล,** (ศูนยสงเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้(องค์การมหาชน), ๒๕๔๙), หน้า ก-ง.

[๗๔] ชัชภูมิ สีชมพู, “รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล” **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา),** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๘), หน้า ง.

ขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓๑๗ คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๓๐๗ คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๓๐๘ คนได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความต้องการการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากทุกด้าน รูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๒ ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการบริหารจัดกาด้านปัจจัยนำเข้าจำแนกเป็นภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และภาวะผู้นำของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ด้านกระบวนการบริหารจัดการ จำแนกเป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ การบริหารตามแผนบุคลากร การบริหารตามแผนงบประมาณการบริหารตามแผนการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาการวางแนวปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและตรวจสอบถ่วงดุล การรายงานผลการจัดการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบริหารในเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากทุกรูปแบบ

สรุปได้ว่า จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าระบบการบริหารจัดการมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนเป้าหมายในการดำเนินให้เกิดประสิทธิภาพของงาน นอกจากนี้การบริหารจัดการยังเป็นหัวใจขององค์กรทุกๆองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจเอกชนหรือองค์กรของรัฐก็ตามเพราะนั้นหมายถึงการทำงานให้เร็วโดยรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ จะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้กองทุนมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเข้มแข็งของกองทุนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๖ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ผลการวิจัย
จรรยาภร พรหมคุณ, (รายงานวิจัย, ๒๕๕๔).	ปัจจัยความพร้อมด้านงบประมาณส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำลำปะเทียมากที่สุด งบประมาณที่มีจำกัดทำให้ไม่สามารถจัดสรรสำหรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ลุ่มน้ำลำปะเทีย ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรในลำน้ำ และไม่มีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชนในพื้นที่ที่ชัดเจน

ตารางที่ ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ (ต่อ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๑, (แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต ๑, ๒๕๕๐).	ปัจจัยที่มีผลมากที่สุด คือ คุณสมบัติของผู้บริหาร กลยุทธ์การบริหารจัดการในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคใต้ตอนล่างที่เหมาะสม ได้แก่ ๑.กลยุทธ์ด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล ๒.กลยุทธ์ด้านวามรู้และความเข้าใจในศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ๓.กลยุทธ์ด้านนโยบายการบริหารจัดการ ๔กลยุทธ์ด้านการปลูกจิตสำนึกความเป็นไทย
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, (รายงานการวิจัย. ๒๕๔๙).	การบริหารจัดการ ประกอบด้วย ๑) ลักษณะส่วนบุคคล ๒) การจัดการความหลากหลายในองค์กร และ ๓) บริบทอื่น ส่วนนโยบายเกี่ยวกับการจัดการความหลากหลายทางเพศของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรที่ทำงานอยู่มีคณะกรรมการบริหารองค์กรที่มีความหลากหลายขณะที่องค์กรที่ทำงานอยู่มีการจัดฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร
ชัชภูมิ สีชมพู, (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบันทิต, ๒๕๔๘).	ภาครัฐและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยังไม่มีความจริงจังและจริงใจต่อการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติยังมีความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลไม่ชัดเจน หรือมีการอาศัยช่องว่างของระเบียบกฎหมายในการยืดเวลาการถ่ายโอนภารกิจออกไป ผลของการกระจายอำนาจต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนยังไม่เห็นผลมากนัก
วัลยาภรณ์ ทังสุภูติ, (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๓).	(๑) มีการถ่ายทอดนโยบายต่างๆ ตั้งแต่ระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล (๒) มีการวิเคราะห์ความรู้เชิงระบบอย่างมีส่วนร่วมทั้งในระดับบุคคล งาน และองค์กร (๓) จัดระบบสิ่งจูงใจให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาทุนมนุษย์ (๔) การพัฒนาทุนมนุษย์จะต้องให้ความสำคัญกับการจัดหมวดหมู่ความรู้อย่างเป็นระบบ และการเรียนรู้ระดับบุคคล เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและครอบคลุมทุกปัจจัย

ตารางที่ ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ (ต่อ)

สุดาภรณ์ อรุณดี, (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๑).	การสร้างทุนสมองมนุษย์หรือสมรรถนะสู่ระดับโลก ตามหลักพุทธญาณวิทยา (หลักไตรสิกขา) นั้นสามารถพัฒนาสู่ระดับโลกได้ เพราะการพัฒนามนุษย์นั้นต้องเริ่มด้วยการพัฒนาจิตใจเพราะจิตใจเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างพฤติกรรมเมื่อมนุษย์มีพื้นฐานจิตใจที่แล้วดีจะเก่งได้เองเกิดเป็นทุนสมองหรือทุนทางปัญญา

๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์

นอกจากงานวิจัยข้างต้นที่เกี่ยวกับการจัดการ ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

พระมหาประพันธ์ สิริปญโญ (ไทยใหญ่) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ภาระที่พระสงฆ์ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพของแต่ละรูป และสิ่งที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้พระสงฆ์ปฏิบัติ เรียกว่า บทบาทพระสงฆ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงให้เห็นถึงบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์จังหวัดเชียงราย บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยผ่านกระบวนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มในชุมชนนั้นๆ กลุ่มสัจจะ ออมทรัพย์เป็นความสำเร็จที่เกิดจากหลักการส่งเสริมกลุ่มของพระสงฆ์ โดยผ่านกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่ผสมผสานหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและหลักการพัฒนาเข้าด้วยกัน จนสามารถเชื่อมโยง คุณธรรม ความสามารถ ทรัพยากรเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นกิจกรรมของประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ด้วยการประหยัดและออมทรัพย์ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสมทบทุนร่วมกันโดยอาศัยหลักการของสหกรณ์เป็นสำคัญ แก้ปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินของครอบครัว การดำเนินงานกลุ่มให้ถูกต้อง โดยอาศัยหลักการดำเนินงานจากการยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติกัน โดยสมาชิกจะได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน สมาชิกกลุ่มจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเป็นการปลูกฝังการมีส่วนร่วมในชุมชน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน สิ่ง

เหล่านี้จึงทำให้กิจกรรมในการรวมกลุ่มของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ประสบความสำเร็จและมีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปีทำให้เกิดผลต่อชุมชน คือการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง[๗๕]

สุริยา รักการศิลป์ ได้วิจัยเรื่อง "บทบาทพระสงฆ์กับพลวัตเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา" ผลการวิจัย พบว่า บทบาทพระสงฆ์ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจชุมชน สามารถแยกออกได้เป็นสองส่วนใหญ่ๆ คือ ๑) บทบาททางด้านการเผยแผ่ธรรมะ กับกึ่งเผยแผ่ธรรมะ เช่น การจัดตั้งโรงเรียนเด็กก่อนเกณฑ์ และโรงเรียนพุทธเกษตร บทบาทสองส่วนนี้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนทางอ้อม ในส่วนที่โรงเรียนเด็กก่อนเกณฑ์ ได้ช่วยลดภาระการใช้จ่ายของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน ส่วนโรงเรียนพุทธเกษตรนั้นการใช้จ่ายของเด็กนักเรียนประจำมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชน บทบาทในส่วนของการเผยแผ่ธรรมะนั้นแม้ว่าจะไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนโดยตรง แต่กลับมีผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวของปัจเจกชนที่เข้ามาปฏิบัติธรรมในวัด บางรายนั้นได้ช่วยให้กลับมามีรายได้ปีละนับแสนบาท ๒) บทบาทที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนโดยตรงและส่วนที่มีผลกระบทต่อสังคมเศรษฐกิจ

บทบาทในส่วนแรกที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนโดยตรงนั้น ส่วนที่ส่งผลกระทบได้มากที่สุดคือการผลิตน้ำหมักชีวภาพ มีมูลค่าประเมินเฉพาะวัดหนองหัวแรด วัดเดียวสูงถึง ๓.๑๕ ล้านบาทต่อปี ส่วนที่มีผลกระทบในระดับรองลงมาคือการจัดทำและซ่อมบำรุงระบบน้ำประปา ในส่วนของกลุ่มธุรกิจชุมชนนั้นมีผลกระทบต่อเนื่องทุกปีแต่ปริมาณเงินนั้นไม่มาก เพราะประเมินจากดอกเบี้ยจ่ายและกำไรจากกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกไม่มาก และแม้ว่าราษฎรในพื้นที่จะได้รับการศึกษาในระบบของภาครัฐน้อยมาก แต่พระพุทธศาสนาสามารถขัดเกลายกระดับศักยภาพของทั้งพระสงฆ์และราษฎรให้สูงขึ้นได้ สะท้อนผ่านการดำเนินกิจกรรม กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพของหมู่บ้านทุ่งสว่างและบ้านข้างเคียง ๑๒ หมู่บ้าน พระสงฆ์และราษฎรในพื้นที่ไม่มีความต่างด้านชนชั้น ความรู้สึกเป็นชนชั้นจะมีอยู่บ้างระหว่างราษฎรกับพ่อค้าในตลาดและราษฎรกับผู้มีตำแหน่งราชการ แต่ชนชั้นไม่ได้ก่อให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งและการนำไปสู่เงื่อนไขทางการเมือง ตำแหน่งราชการที่มีอำนาจยังเป็นเป้าหมายของคนบางกลุ่มและเป็นสิ่งสร้างความขัดแย้งในระดับชุมชนได้และพระสงฆ์ยัง

---

[๗๕]พระมหาประพันธ์ สิริปณโณ (ไทยใหญ่),"บทบาทพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเชียงราย", **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

มีบทบาทมีส่วนเข้ามาช่วยในเรื่องลดการทำลายสภาพแวดล้อม ลดต้นทุนการผลิตของชาวบ้าน ส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนมีความมั่งคงและยั่งยืน[๗๖]

พระฐาณี ฐิตวิริโย (จองเจน) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาขีดความสามารถของพระสงฆ์เพื่อหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน” ผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ เป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณ มีบทบาทในด้านการปรับทัศนคติ ความเชื่อของชาวบ้าน ด้วยความศรัทธาเคารพยอมรับนับถือของชาวบ้านที่มีต่อพระสงฆ์ ทำให้พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของชาวบ้าน การเทศน์ การแนะนำสั่งสอน เป็นสิ่งที่พระสงฆ์ทำเป็นประจำเป็นกิจของสงฆ์ที่ต้องเผยแผ่หลักพุทธธรรมสู่ประชาชนเป็นการพัฒนาคนทั้งกายและจิตใจ เป้าหมายของการพัฒนา คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี คนที่ได้รับการพัฒนาด้านร่ายกาย จิตใจ ความคิด และทักษะในการทำงานให้เป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม มีทัศนคติที่ถูกต้อง มีค่านิยมเหมาะสมดีงาม ย่อมสามารถนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม พัฒนาหน่วยงานสังคมที่มีคุณภาพในทุกๆ ด้าน จำเป็นต้องยึดหลักการพัฒนาจิตใจ พระสงฆ์เป็นผู้นำทางด้านจิตใจ เมื่อได้รับการพัฒนาขีดความสามารถอย่างเต็มที่ย่อมมีคุณค่าต่อการพัฒนาคน พัฒนาจิตใจ ให้สำเร็จ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ดังนั้นการพัฒนาขีดความสามารถของพระสงฆ์จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการทำงานหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน ให้พระสงฆ์มีความรู้ความสามารถ ทักษะและการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ[๗๗]

ลักขณา เติมศิริกุลชัย ได้วิจัยเรื่อง “เรื่องทุนทางสังคมกับการเคลื่อนไหวสุขภาพ : กรณีศึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จังหวัดตราด” ผลการศึกษา พบว่า ทุนทางสังคมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นปรากฏการณ์ชีวิตของผู้คนที่อยู่ร่วมกันมาเนิ่นนานของสถาบันครอบครัว ชุมชนและศาสนา โดยมีวัดไผ่ล้อมที่มีการสืบสารปฏิปทาอันงดงามจกสามคนเจ้าคุณ จึงเป็นแหล่งกำเนิดทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนมนุษย์ของจังหวัดตราด และช่วยหนุนเสริมการทำงานของพระสุบิน ปณีโต ผู้ก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งจำพรรษาที่วัดแห่งนี้ จนทำให้เกิดการสถาปนาพื้นที่ทางเลือกที่มีลักษณะจำเพาะใน ๔ รูปแบบ คือ ๑) เครือข่ายทางสังคมโดยกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้เพิ่มความสัมพันธ์ในระดับหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เกิดเป็นเครือข่ายภายในหมู่บ้าน

---

[๗๖]สุริยา รักการศิลป์, บทบาทพระสงฆ์กับพลวัตเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา,**วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค (เศรษฐกิจและวัฒนธรรมชุมชน), (คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๓).

[๗๗]พระฐาณี ฐิตวิริโย (จองเจน**),** การพัฒนาขีดความสามารถของพระสงฆ์เพื่อหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน, **วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชาบริหารศาสตร์, สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๒).

ในขณะเดียวกันก็มีการขยายเครือข่ายสู่ระดับตำบล ระดับจังหวัด และระดับประเทศเป็นเครือข่ายข้ามกลุ่ม ๒) สืบ/ภาษา/สัญลักษณ์ และการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ทั้งในรูปของภาษา และวิธีการปฏิบัติการเฉพาะในเรื่องการออม การกู้ และวันทำการกลุ่ม เกิดเป็นรูปสัญญาตัวสื่อ/เป้าหมายที่เงินทั้งเรื่องของความสัมพันธ์และความแตกต่างไปพร้อมๆ กันและเกิดเป็นทุนที่ได้รับการยอมรับในเครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์และในจังหวัดตราด ๓) กฎ กติกา และอำนาจ พบว่า กฎ กติกาของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีอำนาจเข้ามากำกับอยู่ ๒ ส่วน คือ อำนาจจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผ่านการทำพิธีสาบานและสาปแช่งกับอำนาจที่เกิดจากกฎเกณฑ์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งมีหลักพุทธธรรมกำกับ ๔) พื้นที่ของการสถาปนาตนเองเป็นคู่ตรงข้ามกับเศรษฐกิจกระแสหลัก ดังเช่น เครือข่ายกากน้ำตาลที่กลุ่มสัจจะออมทรัพย์จัดตั้งขึ้น สามารถลด/ตรึงราคากากน้ำตาลในตลาดให้อยู่ในราคาที่เหมาะสมและสร้างวาทกรรมกระแสเรื่องกำไรมิใช่เป้าหมายสูงสุด พื้นที่ทางเลือกเหล่านี้ก็ได้แปรเปลี่ยนมาเป็นทุนทางสังคมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งสามารถเติบโตงอกงามต่อไปได้ก็ด้วยเงื่อนไขสำคัญ คือ การดำรงอยู่ภายใต้ตรรกะของเศรษฐศาสตร์แบบพุทธ ซึ่งปฏิเสธตรรกะของเศรษฐศาสตร์ กระแสหลักที่เน้นกำไรสูงสุด เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะไม่ใส่ใจในจริยธรรม และขาดความเข้าใจในธรรมชาติมนุษย์ ในขณะที่เศรษฐศาสตร์แบบพุทธเน้นความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกื้อกูลกัน ความไว้วางใจ และความศรัทธาไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความอยู่รอดของกองทุนในกลุ่มสัจจะออมทรัพย์[๗๘]

วิทยา คามุณี ได้วิจัยเรื่อง “ทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชน : กรณีศึกษาองค์กรออมทรัพย์ชุมชนในจังหวัดลำปางและตาก” ผลการวิจัย พบว่า องค์กรออมทรัพย์เกิดจากการรวมตัวเป็นทุนทางสังคมของสองกลุ่มในระยะแรกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ การรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจเนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยจัดกิจกรรมเงินออมและการกู้ยืมเงินเพื่อสนับสนุนการผลิตในหมู่สมาชิกโดยอาศัยผู้นำและคณะกรรมการบริหารกองทุนซึ่งได้รับความไว้วางใจจากสมาชิก การทำกิจกรรมกลุ่มของทั้งสองกลุ่มไม่ประสบปัญหาหนี้เสียเนื่องจากมีกระบวนการควบคุมทางสังคม หรือ “กฎเกณฑ์ของชาวบ้าน” ที่ค่อนข้างเข้มแข็ง ทุนทางสังคมและกิจกรรมของกลุ่มมีวิวัฒนาการและการปรับตัวก่อให้เกิดการขยายเครือข่ายระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ทั้งนี้ พบว่า มีข้อแตกต่างกันในระหว่างสองกลุ่มที่ศึกษากล่าวคือ องค์กรออมทรัพย์ฯ มีการระดมเงินออม ๒ ประเภท คือ กองทุนหมุนเวียนหนึ่งร้อยบาท และกองทุนสวัสดิการชุมชนวันละบาท ซึ่งเน้นเรื่อง “การออมเพื่อให้” กิจกรรมด้านสวัสดิการซึ่งอาจจะเป็นเพราะความต้องการของสมาชิกโดยจัดกิจกรรมด้านสวัสดิการร้อยละ ๕๐ ของกองทุนสวัสดิการชุมชนและผล

---

[๗๘]ลักขณา เติมศิริกุลชัย, ทุนทางสังคมกับการเคลื่อนไหวสุขภาพ : กรณีศึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์จังหวัด ตราด, **วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต** (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘).

กำไรจากดอกเบี้ยของกองทุนหมุนเวียนโดยมีเงินหมุนเวียนจากสมาชิกในกลุ่มประมาณ ๑.๑ ล้านบาท สำหรับกลุ่มออมทรัพย์ฯ เน้นกิจกรรมการออมเงินสินเชื่อ โดยมีกิจกรรมออมทรัพย์ ๒ ประเภท คือ สัจจะสะสมสามัญและสัจจะสะสมพิเศษโดยนำเงินผลกำไรมาจัดกิจกรรมสวัสดิการเพียงร้อยละ ๕ มีเงินหมุนเวียนจากสมาชิกภายในกลุ่มประมาณ ๘.๔ ล้านบาท

การสร้างเครือข่ายปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในและนอกกลุ่ม พบว่า องค์กรออมทรัพย์ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกค่อนข้างมาก เนื่องจากมีผู้นำที่ทำงานประสานกับหน่วยงานภายนอกสามารถระดมทรัพยากรเงินทุนและเงินสนับสนุนโครงการพัฒนาได้เป็นจำนวนเงินประมาณ ๙.๔ ล้านบาท ในทางตรงกันข้ามเครือข่ายปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในมีน้อยมีผลให้ความเป็นปึกแผ่นและการพึ่งตนเองน้อยลง ในขณะที่เครือข่ายปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีสูงทำให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นและพึ่งตนเองแม้ว่าจะระดมทรัพยากรเงินทุนจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มประมาณ ๑ ล้านบาทก็ตาม นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายภายนอกให้เข้มแข็งสามารถสร้างนวัตกรรมขององค์กรออมทรัพย์ฯ คือการขยายผลสู่กิจกรรมสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการขยะโดยการรับซื้อขยะไปขายต่อรวมทั้งรับซื้อขยะแทนการชำระเงินกู้ซึ่งช่วยส่งเสริมกิจกรรมของคนจนให้มีงานทำ และทำน้ำดื่มของชุมชน ในขณะที่กลุ่มออมทรัพย์ฯ ขยายผลสู่กิจกรรมสาธารณะด้านการพัฒนาชุมชนโดยการจัดสรรงบประมาณสร้างหอระฆัง และร่วมกิจกรรมด้านเกี่ยวข้าวของโรงเรียนรวมทั้งการซ่อมแซมถนน[๗๙]

ธนาชัย สุขวณิช ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย” ผลการวิจัย พบว่า ๑) การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้มีการจัดโครงสร้างหน่วยงานตามลักษณะของการจัดแบ่งงานตามหน้าที่ การรวมอำนาจอยู่ที่ประธานบริหาร ๒) การกำหนดกำลังคน พบว่า สมาชิกในปัจจุบันได้ จำแนกเป็นสมาชิกสามัญและสมาชิกวิสามัญโดยรับสมัครสมาชิกเฉพาะวันประชุมใหญ่ประจำปี ในการสรรหาคณะกรรมการบริหาร ๓) การวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบาย การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งตามลักษณะงานที่ต้องรับผิดชอบเป็น ๒ ส่วน คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายกิจกรรมสวัสดิการ การบริหารงานบุคคล โดยใช้วิธีการเลือกตั้งสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมกับตำแหน่งต่างๆ เข้ามาร่วมงาน ซึ่งเน้นหลักการประชาธิปไตย และ๔) การอำนวยการสั่งการ มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงถึงผลการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้สมาชิกได้รับทราบและในระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้กำหนดกฎ กติกา เอาไว้ให้สมาชิกคณะกรรมการได้ปฏิบัติ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความ

---

[๗๙] วิทยา คามุณี, ทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชน : กรณีศึกษาองค์กรออมทรัพย์ชุมชนในจังหวัดลำปางและตาก, **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาพัฒนาสังคม), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๑).

เข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ ๑) การเข้าถึงแหล่งทุน พบว่า เกิดจากการเข้าไม่ถึงแหล่งทุนที่จะนำมาลงทุนในการประกอบอาชีพ ๒) การบริหารจัดการทุนและสมาชิกอันเป็นสาเหตุหลักเกิดแนวคิดในการรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นเพื่อระดมทุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ๓) การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน สมาชิกได้ปรับปรุงและพัฒนาฐานะความเป็นอยู่ของบุคคลในชุมชน ๔) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการร่วมของสมาชิกในการร่วมดำเนินการร่มตัดสินใจร่วมกับผลประโยชน์[๘๐]

วรรณรา ชื่นวัฒนา และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการออมและแนวทางส่งเสริมการออมสำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๔ จังหวัด ยโสธร อุบลราชธานี นครราชสีมาและชัยภูมิ” ผลการวิจัย พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ คือบ้านและที่ดิน แหล่งหนี้ส่วนใหญ่ครัวเรือนเกือบทุกอาชีพเป็นหนี้กองทุนเงินล้าน รูปแบบการออม ส่วนใหญ่เป็นการออมในการกรมธรรม์ประกันชีวิต มีวิธีการออมด้วยการเก็บออมหลังจากได้รับเงินจากการประกอบอาชีพมากที่สุด ซึ่งเป็นการออมรายเดือนโดยมีลูกเป็นบุคคลที่ทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการออม เงินที่ออมส่วนใหญ่จะอยู่ที่ร้อยละ ๖–๑๕ ของรายได้ เป้าหมายของการออมเพื่อใช้จ่ายยามเจ็บป่วยมากที่สุดจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมทุกรูปแบบ

กลุ่มการออมในชุมชน มีหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน ในพื้นที่โครงการที่มีบทบาทต่อการออม มีที่มาจากหน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่เบื้องหลังที่สำคัญ ๓ หน่วยงานหลัก ประกอบด้วยชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย มีสหกรณ์ในพื้นที่จำนวย ๖๙ แห่ง กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จัดตั้งกลุ่มการออมทุกหมู่บ้าน และคณะสงฆ์ที่มีอุดมการณ์การพัฒนาในชนบท เป็นองค์คณะในการก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต โดยมีการดำเนินงานในพื้นที่จัดหวัดอุบลราชธานีจำนวน ๗๘ กลุ่ม กลุ่มการออมที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากทั้ง ๓ หน่วยงาน มีการจัดตั้งเครือข่ายเพื่อความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเครือข่ายที่มีระบบ และมีความเข้มแข็งคือเครือข่ายชุมชมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย กระบวนการในการสนับสนุนกลุ่มการออม มีการสนับสนุนระบบบริหารจัดการ ระบบบัญชี และทุนในการดำเนินงาน กลุ่มการออมในชุมชนมีเป้าหมายและอุดมการณ์แตกต่างกันเป็น ๓ ลักษณะคือกลุ่มการออมเพื่อออมทรัพย์ กลุ่มการออมเพื่อการผลิต สถาบันการเงินชุมชน และกลุ่มการออมเพื่อชีวิตชุมชน การพัฒนากลุ่มการออมควรให้

---

[๘๐]ธนาชัย สุขวณิช, การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์), ๒๕๕๕.

การสนับสนุนกลุ่มการออมอย่างสอดคล้องกับพัฒนาการของกลุ่มการออมแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไป ปัจจุบันในพื้นที่ ๔ จังหวัดมีกลุ่มการออมที่เป็นต้นแบบกลุ่มการออมที่ดีที่สุดกระจายอยู่ทุกจังหวัด[๘๑]

หม่อมหลวงพงศ์ระพีพร อาภากร และคณะ ได้วิจัยเรื่อง "บทบาทของระบบการเงินระดับฐานรากในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน" ผลการวิจัย พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกลุ่มออมทรัพย์ เป็นองค์กรการเงินระดับฐานรากที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการทางการเงินแก่ผู้ที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท อาชีพเกษตรกร เป็นต้น

บทบาทขององค์กรการเงินระดับฐานราก

๑) ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์ยังไม่มีบทบาทในการให้บริการทางการเงินกับผู้มีรายได้น้อยและยากจน

๒) สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ธ.ก.ส. สามารถให้บริการทางการเงินแก่เกษตรกรครอบคลุมความต้องกรรของเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศ อย่างไรก็ดี ธ.ก.ส. ควรเพิ่มบทบาทในการเป็นธนาคารเพื่อพัฒนาชนบท

๓) สหกรณ์ สหกรณ์มีโครงสร้างการจัดตั้งและการกำกับดูแลที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ดี แม้ว่าสหกรณ์ทุกประเภทจะมีสมาชิกรวม ๑๐.๖ ล้านคน และมีทุนในการดำเนินงาน ๑.๒๖ ล้านล้านบาท แต่ทุนในการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มลูกค้าการเงินระดับฐานราก

๔) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การให้บริการสินเชื่อของกองทุนมีข้อจำกัดด้านแหล่งเงินทุน เนื่องจากเงินสมทบจากรัฐบาลมีจำกัด โดยสามารถให้สินเชื่อแก่สมาชิกได้รายละไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท และอาจทำให้มีการจำกัดการรับสมาชิกเพิ่มเติม

๕) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีข้อจำกัดด้านการดำเนินงานเนื่องจากขาดกฎหมายรองรับสถานภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตถือเป็นองค์กรการเงินระดับฐานรากที่สำคัญ โดยมีมิติทั้งในด้านการเงิน สวัสดิการ และสังคม และมีสมาชิกที่เกิดจากการรวมตัวกันเองตามความสมัครใจภายในชุมชน

๖) กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นการรวมตัวของประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างสวัสดิการให้แก่ชุมชนจากรายได้ที่ได้จากกาให้สินเชื่อแก่สมาชิก โดยกลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีผู้นำสายพระที่น่าเชื่อถือ มีการนำหลักศาสนามาประยุกต์ใช้กับวิถีชุมชน(คุณธรรมเป็นหลักนำ) และจัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวตามความสมัครใจของประชาชนในชุมชน[๘๒]

---

[๘๑]วรรณรา ชื่นวัฒนาและคณะ, รูปแบบการออมและแนวทางส่งเสริมการออมสำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๔ จังหวัด ยโสธร อุบลราชธานี นครราชสีมาและชัยภูมิ, **รายงานการวิจัย**, (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๒),

[๘๒]หม่อมหลวงพงศ์ระพีพร อาภากร และคณะ, บทบาทของระบบการเงินระดับฐานรากในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน, **รายงานวิจัย**, (สำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน, ๒๕๕๔).

วัชระ งามจิตรเจริญ, รศ.ดร. ได้วิจัยเรื่อง “แนวคิดในการใช้พุทธธรรมเพื่อดำเนินการทางเศรษฐกิจในสังคมทุนนิยม : กรณีศึกษา ผลการวิจัย พบว่า พุทธธรรมสามารถนำไปใช้ในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการทางเศรษฐกิจ เช่น การบริหาร และการตลาด และมีนักธุรกิจชาวพุทธได้นำพุทธธรรมไปใช้ในการดำเนินธุรกิจของตนจนประสบความสำเร็จจำนวนไม่น้อย โดยแนวคิดหรือหลักธรรมที่สามารถไปใช้เพื่อดำเนินการทางเศรษฐกิจนั้นมีมากมาย เช่น พรหมวิหารสี่ สังคหวัตถุ ๔ หรือแม้แต่คำสอนอนัตตตา ส่วนการเปรียบพุทธธรรมกับหลักการและวิธีการของทุนนิยม ปรากฏว่า แม้พุทธธรรมจะมีความต่างหรือความขัดแย้งกับทุนนิยมอยู่ไม่น้อย แต่ก็ไม่ได้ขัดแย้งถึงขนาดไปด้วยกันไม่ได้เลย เพราะยังสามารถปรับให้ไปด้วยกันได้ เช่น ปรับแนวคิดปัจเจกนิยมที่ปฏิบัติอยู่ในทุนนิยมให้อ่อนลงแล้วเพิ่มแนวคิดองค์รวมนิยมของ พุทธธรรมเข้าไป ทำให้มีการคำนึงถึงส่วนรวมและการคิดในระยะยาว หรือสามารถนำพุทธธรรมมาเสริมส่วนที่ขาดหรือบกพร่องของทุนนิยมได้โดยเฉพาะมิติดด้านศีลธรรมและจิตวิญญาณ เช่น การเพิ่มเป้าหมายด้วยคุณภาพชีวิตให้แก่ทุนนิยม อันจะทำให้ทุนนิยมกลายเป็นเศรษฐศาสตร์แบบยั่งยืนและเศรษฐศาสตร์ การุณยธรรม หรือ **“เศรษฐศาสตร์พอเพียง”** อีกทั้งพุทธธรรมก็มีแนวคิดบางอย่างที่คล้ายหรือเข้ากันได้กับแนวคิดของทุนนิยม เช่น แนวคิดเรื่องการประหยัดและการออมมีความคล้ายคลึงกัน และแนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพก็เข้ากันได้กับแนวคิดของพุทธธรรม นอกจากนั้น ความคิดในเรื่องศาสนาและศีลธรรมของทุนนิยมแม้จะมีความต่างกัน แต่อย่างน้อยก็พูดได้ว่า ทุนนิยมยังยอมรับความสำคัญของศาสนาและศีลธรรมอยู่ไม่มากก็น้อย เพราะศาสนาและศีลธรรมมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ทำให้สังคมมีความสงบสุขซึ่งส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจดำเนินไปได้ด้วยดีและคุณธรรมอย่างความซื่อสัตย์ทำให้การดำเนินการทางเศรษฐกิจดำเนินการทางเศรษฐกิจเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าพุทธธรรมไม่ได้ขัดกับทุนนิยมถึงขนาดไปด้วยกันไม่ได้ แม้จะมีความแตกต่างหรือความขัดแย้งมากกว่าความเหมือนหรือความสอดคล้องก็ตาม[๘๓]

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ พบว่า กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นปรากฏการณ์ชีวิตของผู้คนที่อยู่ร่วมกันมาเนิ่นนานของสถาบันครอบครัว ชุมชนและศาสนาโดยมีวัดเป็นแหล่งกำเนิดทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนมนุษย์ โดยผู้นำทางศาสนาและผู้นำทางความคิดมีอุดมการณ์ในการทำงานของชุมชน เป็นที่ศรัทธาและเชื่อถือของสมาชิกดำเนินกิจกรรมยึดหลักธรรมในการขับเคลื่อนกิจกรรมกลุ่ม ทำให้เป็นกลุ่มองค์กรชุมชนที่มีความเข้มแข็ง

---

[๘๓] วัชระ งามจิตรเจริญ, รศ.ดร. แนวคิดในการใช้พุทธธรรมเพื่อดำเนินการทางเศรษฐกิจในสังคมทุนนิยม : กรณีศึกษา, **รายงานวิจัย**, (ศูนย์พุทธศาสน์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับกองทุนกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยประมวลได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนากลุ่มสัจจะออมทรัพย์ให้มีความเข้มแข็ง โดยมีงานวิจัยหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๗ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ผลการวิจัย
พระมหาประพันธ์ สิริปญโญ (ไทยใหญ่), (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๗).	หลักการดำเนินงานจากการยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติกัน โดยสมาชิกจะได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน สมาชิกกลุ่มจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเป็นการปลูกฝังการมีส่วนร่วมในชุมชน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน สิ่งเหล่านี้จึงทำให้กิจกรรมในการรวมกลุ่มของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ประสบความสำเร็จและมีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปีทำให้เกิดผลต่อชุมชน คือการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง
สุริยา รักการศิลป์, (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๓).	บทบาทพระสงฆ์ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจชุมชน สามารถแยกออกได้เป็นสองส่วนใหญ่ๆ คือ ๑) บทบาททางด้านการเผยแผ่ธรรมะ กับกึ่งเผยแผ่ธรรมะ ๒) บทบาทที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนโดยตรงและส่วนที่มีผลกระบทต่อสังคมเศรษฐกิจ พระสงฆ์ยังมีบทบาทมีส่วนเข้ามาช่วยในเรื่องลดการทำลายสภาพแวดล้อม ลดต้นทุนการผลิตของชาวบ้านส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนมีความมั่งคงและยั่งยืน
พระฐาณี ฐิตวิริโย (จองเจน), (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๒).	การพัฒนาขีดความสามารถของพระสงฆ์จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการทำงานหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน ให้พระสงฆ์มีความรู้ความสามารถทักษะและ การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ (ต่อ)

ลักขณา เติมศิริกุลชัย, (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๔๘).	ทุนทางสังคมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นปรากฏการณ์ชีวิตของผู้คนที่อยู่ร่วมกันมาเนิ่นนานของสถาบันครอบครัว ชุมชนและศาสนาเป็นแหล่งกำเนิดทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนมนุษย์ จนทำให้เกิดการสถาปนาพื้นที่ทางเลือกที่มีลักษณะจำเพาะใน ๔ รูปแบบ คือ ๑) เครือข่ายทางสังคม ๒) สืบ/ภาษา/สัญลักษณ์ และการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ๓) กฎ กติกา และอำนาจ ๔) พื้นที่ของการสถาปนาตนเองเป็นคู่ตรงข้ามกับเศรษฐกิจกระแสหลัก
วิทยา คามุณี, (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๑).	องค์กรออมทรัพย์เกิดจากการรวมตัวเป็นทุนทางสังคมของสองกลุ่ม ทุนทางสังคมและกิจกรรมของกลุ่มมีวิวัฒนาการและการปรับตัวก่อให้เกิดการขยายเครือข่ายระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด
ธนาชัย สุขวณิช, (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๕).	๑) การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้มีการจัดโครงสร้างหน่วยงานตามลักษณะของการจัดแบ่งงานตามหน้าที่ ๒) การกำหนดกำลังคน ๓) การวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
วรรณรา ชื่นวัฒนา และคณะ, (รายงานการวิจัย, ๒๕๕๒).	รูปแบบการออม ส่วนใหญ่เป็นการออมในการกรมธรรม์ประกันชีวิต มีวิธีการออมด้วยการเก็บออมหลังจากได้รับเงินจากการประกอบอาชีพมากที่สุด ซึ่งเป็นการออมรายเดือนโดยมีลูกเป็นบุคคลที่ทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการออม กลุ่มการออมในชุมชน มีหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน ในพื้นที่โครงการที่มีบทบาทต่อการออม มีที่มาจากหน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่เบื้องหลังที่สำคัญ ๓ หน่วยงานหลัก ประกอบด้วยชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย กลุ่มการออมทุกหมู่บ้าน และคณะสงฆ์ที่มีอุดมการณ์การพัฒนาในชนบท เป็นองค์คณะในการก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต

ตารางที่ ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ (ต่อ)

หม่อมหลวงพงศ์ระพีพร อาภากร และคณะ, (รายงานวิจัย, ๒๕๕๔).	กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกลุ่มออมทรัพย์ เป็นองค์กรการเงินระดับฐานรากที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการทางกการเงินแก่ผู้ที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท อาชีพเกษตรกร
วัชระ งามจิตรเจริญ, (รายงานวิจัย, ๒๕๕๒).	พุทธธรรมสามารถนำไปใช้ในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการทางเศรษฐกิจ เช่น การบริหาร และการตลาด และมีนักธุรกิจชาวพุทธได้นำพุทธธรรมไปใช้ในการดำเนินธุรกิจของตนจนประสบความสำเร็จจำนวนไม่น้อย โดยแนวคิดหรือหลักธรรมที่สามารถไปใช้เพื่อดำเนินการทางเศรษฐกิจนั้นมีมากมาย เช่น พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ หรือแม้แต่คำสอนอนัตตา

๒.๗.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน/ชุมชนเข้มแข็ง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของชุมชน มีผู้ทำการศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าวไว้ ดังนี้

จารีรัตน์ ปรกแก้ว และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนในระบบกับชุมชนเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาพื้นที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นบุรีรัมย์ ในเขตการเคลื่อนไหวของโรงเรียนชุมชนอีสาน” ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของหลักอปริหานิยธรรม หรือการใช้หลักการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นประจำ และต่อเนื่องนั้น เป็นการคาดหวังให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ของการประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ปรับจากเดิม จากที่เคยเป็นวัฒนธรรมแห่งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมแบบแนวดิ่งและมักเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว โดยแต่เดิมชุมชนมักเข้าร่วมประชุมเพื่อมารับแจ้งข่าวสาร หรือมารับนโยบายการบริจาคสนับสนุน ปรับมาเป็นวัฒนธรรมแห่งความสัมพันธ์แบบแนวราบ ที่ทั้งฝ่ายโรงเรียนและชุมชน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกันอย่างเสมอภาค เคียงบ่าเคียงไหล่[๘๔]

---

[๘๔]จารีรัตน์ ปรกแก้ว และคณะ, “โครงการศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนในระบบกับชุมชนเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาพื้นที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นบุรีรัมย์ ในเขตการเคลื่อนไหวของโรงเรียนชุมชนอีสาน”, **รายงานวิจัยฉบับย่อ**, (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๔๖)

อรัญญา พงศ์สะอาด ได้วิจัยเรื่อง “ประวัติศาสตร์ชุมชนในการจัดสวัสดิการ เชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานใต้” ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนทั้งสามแห่งที่ศึกษามีระบบเศรษฐกิจชุมชนชาวนาเป็นแกนครอบครัวยังคงเป็นหน่วยผลิต มีเป้าหมายการผลิตคือการประกันการบริโภคของครอบครัวและใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลักนับจากอดีตถึงปัจจุบันจากการศึกษายัง พบว่า ชุมชนชาวนานี้มีศักยภาพในด้านความเหนียวแน่น ความผูกพัน และความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมความเชื่อที่สั่งสมและสืบทอดต่อกันมา ส่งผลให้ชุมชนมีศักยภาพที่เอื้อต่อการจัดสวัสดิการเชิงวัฒนธรรม อันประกอบด้วยศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ในด้านการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและเป็นเจ้าของทรัพยากรรอบๆ ชุมชนร่วมกัน เป็นพื้นฐานของการจัดสวัสดิการเชิงวัฒนธรรมฐานเศรษฐกิจ อันได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกองทุนหมุนเวียนเพื่อการผลิต กลุ่มเครือข่ายอาชีพเสริม เช่นกลุ่ม ปลูกผัก กลุ่มทอผ้า ฯลฯ นอกจากนี้ พบว่า ชุมชนชาวนา มีศักยภาพส่วนบุคคลในด้านความอดทน ความมีมานะ รวมถึงลักษณะนิสัยชอบช่วยเหลือและเผื่อแผ่ อันจะสามารถพัฒนาศักยภาพไปสู่ การรวมกลุ่มเป็นองค์กรเครือข่ายด้านการผลิตในแนวราบ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรประเภทเดียวกัน และจัดตั้งสหกรณ์หรือสมาพันธ์ตามแนวคิดสำนักสหกรณ์ ข้อสรุปในเรื่องการเป็นชุมชนสวัสดิการเชิงวัฒนธรรมที่ค้นพบ คือ ชุมชนมีความเชื่ออย่างเหนียวแน่นในเรื่องผี พราหมณ์ พุทธ ที่ปรากฏในประเพณีพิธีกรรมต่างๆ เช่น โจลมะม๊วดของชาวเขมร แกลมอของชาวกูย ซึ่งเป็นพิธีกรรมการทำนายดวงชะตาและการรักษาโรคด้วยการใช้ดนตรีบำบัด(Music Therapy) และเป็นวิถีประชาอันบ่งบอกถึงระบบความช่วยเหลือเกื้อกูลและเป็นสวัสดิการที่แฝงอยู่ในวัฒนธรรมมาช้านาน ดำรงอยู่และสืบทอดต่อมา

ในด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ โดยเฉพาะรัฐท้องถิ่น พบว่า ปัจจุบันรัฐจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนภายใต้แนวคิดเรื่องการจัดการปัญหาความยากไร้ มุ่งตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน ดังปรากฏในรูปแบบการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้ด้อยโอกาส แต่มิได้เกิดความร่วมมือในการจัดสวัสดิการจากกระบวนการถัดทออุดมการณ์ของชาวบ้านอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงยังมีปรากฏรูปธรรมของความร่วมมือหรือนำศักยภาพของชุมชนในด้านวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้กับระบบสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์ แต่อย่างใด[๘๕]

วิทยา จันทร์แดง ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน” ผลการวิจัย พบว่า

---

[๘๕]อรัญญา พงศ์สะอาด, ประวัติศาสตร์ชุมชนในการจัดสวัสดิการเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานใต้, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค), (เศรษฐกิจและวัฒนธรรมชุมชน : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๓).

๑) นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน

๒) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการชุมชนการประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน

๓) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบคือ การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิจัยในครั้งนี้นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ คือ ๑)การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสนับสนุน ๒) ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง ๓)แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คือ แนวทางด้านการฟื้นฟูชุมชนแนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน และแนวทางด้านการดำรงอยู่ของชุมชน[๘๖]

สมบูรณ์ ธรรมลังกา ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัย พบว่า ในบริบททางด้านสังคมของชุมชนที่เข้มแข็งในจังหวัดเชียงราย เป็นสังคมแบบเครือญาติ มีโครงสร้างทางสังคมเป็นทั้งแนวราบและแนวตั้ง ทางด้านการเมือง มีการกระจายอำนาจแบ่งการปกครองชุมชนเป็นหมวดหรือคุ้มชุมชนต่างๆ ทางด้านวัฒนธรรมชุมชน มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และทางด้านเศรษฐกิจ มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต การจำหน่ายผลผลิตเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดเชียงราย มีอาทิเช่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านผู้นำชุมชน การเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน มีปัจจัยสำคัญคือ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ระบบเครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานได้ใช้ปัจจัยต่างๆเหล่านี้มากำหนดรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ส่วนกลยุทธ์การนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน ได้แก่ กลยุทธ์การบริหาร

---

[๘๖]วิทยา จันทร์แดง, การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕).

จัดการชุมชน กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ กลยุทธ์การสร้างเครือข่าย และกลยุทธ์สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด[๘๗]

พัชราวดี ตรีชัย ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความเป็นชุมชนเข้มแข็งของหมู่บ้านหนองกลางดง ตำบลศิลาลอย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผลการวิจัย พบว่า ๑.ปัจจัยสำคัญของการพลิกฟื้นจากสังคมที่มีปัญหาวิกฤติในด้านต่างๆ สามารถทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้เป็นลักษณะที่สำคัญคือ ๑)ผู้นำ มีภาวะผู้นำโดดเด่นในด้านขีดความสามารถของผู้นำในการสร้างกระบวนการประชาธิปไตย ในการบริหาร เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา การมีจุดยืนทางความคิด วิธีคิดเห็นคุณค่าและพลังในการพัฒนาชุมชน ตระหนักสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนรู้จักพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพิงจากภายนอก เป็นผู้นำที่มีความมั่นใจในตนเองสูง มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมุ่งมั่น และมีความสามารถในการถ่ายทอดอย่างชัดเจน ๒) การมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนบ้านหนองกลางดง การสร้างพลังการทำงานเป็นทีม สร้างคนดี คนเก่ง คนมีความสามารถ สร้างผู้นำในชุมชน ประสานผนึกกำลังร่วมคิดร่วมทำ ๓) การมีทุนทางสังคมในมิติต่างๆ ความสัมพันธ์เกื้อกูลภายในชุมชน ความรักสามัคคี ผูกพันกัน สานสัมพันธ์กันในระบบอาวุโส ภูมิปัญญาชาวบ้าน เก่งคิด เก่งทำ เห็นผลได้ในทางปฏิบัติ ๔) ทุนทางเศรษฐกิจ สามารถพึ่งตนเองได้ มีการรวมกลุ่มทางอาชีพ นำภูมิปัญญาเพิ่มมูลค่าผลผลิต(แปรรูป) ลดปัญหาการว่างงาน สร้างรายได้ ชุมชนปลอดหนี้ สังคมมีความสุข ๕) เป็นปัจจัยที่ประกันว่าชุมชนสำเร็จเป็นชุมชนเข้มแข็ง แต่มิใช่ปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง

๒.กลยุทธ์ที่ผู้นำชุมชนสามารถพลิกฟื้นไปสู่ความเข้มแข็ง พบว่า การมีสภา ๕๙ และการจัดทำแผนชุมชน เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ทำให้เกิดการหลอมรวมคนในชุมชนและเป็นการผลึกกำลังประสานประโยชน์เป็นหนึ่งเดียว การมีสภา ๕๙ เป็นพื้นฐานที่มั่นคงในประบอบประชาธิปไตย การจัดทำแผนชุมชน เป็นการสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพ กองทุนชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม ให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพัฒนาพลิกฟื้นให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างแท้จริง แผนชุมชนเป็นแผนที่ชีวิตของสังคมให้ดำเนินไปตามแนวทางที่ได้ร่วมกันคิด

---

[๘๗]สมบูรณ์ ธรรมลังกา, รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม), (คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๕).

แก้ปัญหาเพิ่มเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนบ้านหนองกลางดง สภา ๕๙ และแผนชุมชนถือเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ทำให้ชุมชนบ้านหนองกลางดงเข้มแข็งอย่างยั่งยืน[๘๘]

สรุปว่า จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน/ชุมชนเข้มแข็ง พบว่า ความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ ด้านความมั่นคงปลอดภัยของชุมชน ด้านการมีวิสัยทัศน์ของชุมชน ด้านความรักและหวงแหนชุมชน และด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง ความเข้มแข็งของชุมขนนั้นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะต้องมีการเรียนรู้ โดยอาศัยภูมิปัญญาพื้นบ้าน พฤติกรรมของชาวชุมชน การปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมผู้นำ และการสร้างเครือข่ายภายในชุมชน ชุมชนมีศักยภาพในด้านความเหนียวแน่น ความผูกพัน และความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมความเชื่อที่สั่งสมและสืบทอดต่อกันมา และมีศักยภาพส่วนบุคคลในด้านความอดทน ความมีมานะ รวมถึงลักษณะนิสัยชอบช่วยเหลือและเผื่อแผ่ อันจะสามารถพัฒนาศักยภาพไปสู่การรวมกลุ่มเป็นองค์กรสู่ความเข้มแข็งของชุมชนได้

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน/ชุมชนเข้มแข็ง และผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยประมวลได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของชมชุน โดยมีงานวิจัยหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๘ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน/ชุมชนเข้มแข็ง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ผลการวิจัย
จารีรัตน์ ปรกแก้ว และคณะ, (รายงานวิจัยฉบับย่อ, ๒๕๔๖).	ในส่วนของหลักอปริหานิยธรรม หรือการใช้หลักการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นประจำ และต่อเนื่องนั้น เป็นการคาดหวังให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ของการประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ชาติชาย โทสินธิติ, (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๔๙).	ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ทำให้หมู่บ้าน/ชุมชนประสบความสำเร็จในการต่อด้านยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน ได้แก่ ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนชายแดน และทัศนคติของคนใน

[๘๘]พัชราวดี ตรีชัย, การวิเคราะห์ความเป็นชุมชนเข้มแข็งของหมู่บ้านหนองกลางดง ตำบลศิลาลอย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (คณะศิลปะศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒).

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ผลการวิจัย
	หมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่ชายแดนต่อปัญหายาเสพติด
สมเกียรติ ศรีธาราธิคุณ, (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๒).	ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อสุขภาวะที่เพียงพอของประชาชน ได้แก่ ๑) การเรียนรู้ ๒) พฤติกรรมสุขภาพ ๓) การปรับเปลี่ยน ๔) พฤติกรรม ๕) การสร้างเครือข่าย
อรัญญา พงศ์สะอาด, (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ๒๕๕๓).	ชุมชนชาวนามีศักยภาพในด้านความเหนียวแน่น ความผูกพัน และความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งเกิดจากวัฒนธรรม ความเชื่อที่สั่งสมและสืบทอดต่อกันมา ส่งผลให้ชุมชนมีศักยภาพที่เอื้อต่อการจัดสวัสดิการเชิงวัฒนธรรม อันประกอบด้วยศักยภาพด้านเศรษฐกิจ
วิทยา จันทร์แดง, (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๕).	๑) นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนใน ๒) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการชุมชนการประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนา ๓) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบคือ การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
สมบูรณ์ ธรรมลังกา, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๕).	ในบริบททางด้านสังคมของชุมชนที่เข้มแข็งในจังหวัดเชียงราย เป็นสังคมแบบเครือญาติ มีโครงสร้างทางสังคมเป็นทั้งแนวราบและแนวตั้ง ทางด้านการเมือง มีการกระจายอำนาจแบ่งการปกครองชุมชนเป็นหมวดหรือคุ้มชุมชนต่างๆ ทางด้านวัฒนธรรมชุมชน มีวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และทางด้านเศรษฐกิจ
พัชราวดี ตรีชัย, วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๒).	๑. ปัจจัยสำคัญของการพลิกฟื้นจากสังคมที่มีปัญหาวิกฤติในด้านต่างๆ สามารถทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้เป็นลักษณะที่สำคัญคือ ๑) ผู้นำ ๒) การมีส่วนร่วมของประชาชน ๓) การมีทุนทางสังคมในมิติ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ผลการวิจัย
	ต่างๆ ๔) ทุนทางเศรษฐกิจ ๕) ปัจจัยที่ประกันว่าชุมชนสำเร็จเข้มแข็ง ๒. กลยุทธ์ที่ผู้นำชุมชนสามารถพลิกฟื้นไปสู่ความเข้มแข็ง คือ การมีสภา ๕๙ และการจัดทำแผน

๒.๗.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร มีผู้ทำการศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าวไว้ ดังนี้

เทพศักดิ์ บุณยรัตพันธุ์ ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร” ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ผลการทดสอบสมมติฐานหลัก พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง ๔ ตัวแปร รวมกันสามารถอธิบายความมีประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือระดับ ๐.๐๑ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลในการอธิบายประสิทธิผลมากที่สุด ได้แก่ ความพร้อมของทรัพยากร รองลงมาตามลำดับ คือ ความซับซ้อนของโครงสร้าง ความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบาย และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานรองทั้ง ๒ สมมุติฐาน พบว่า คือความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ และ การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือระดับ ๐.๐๑[๘๙]

วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายชายฝั่งทะเลตะวันออก” พบว่า ปัจจัยที่ส่งผล ๑. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย ๙ ด้าน คือ (๑) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร (๒) วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร (๓)บรรยากาศสถานศึกษา (๔) คุณภาพการสอน (๕) ความพึงพอใจในการทำงานของครู (๖) การได้รับการสนับสนุนของครู (๗) พฤติกรรมการมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษา (๘) เจตคติต่อสถานศึกษา (๙) การระดมทรัพยากรเพื่อศึกษา ๒. ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ (๑) การบริหารสถานศึกษา (๒) การบริหารและการ

---

[๘๙]เทพศักดิ์ บุณยรัตพันธุ์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร”, **ปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต,** (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖).

สนับสนุน (๓) การพัฒนาบุคลากร (๔) การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ๓. ปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน ๑ ชุด และเมื่อตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญผลการตรวจสอบมีความเหมาะ สมกับบริบทเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีความถูกต้องเชิงทฤษฎีและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาสถานศึกษา[๙๐]

ณัฐศรัณย์ ชุมวรฐายี ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดตราด" ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมความเข้มแข็งของชุมชนใน จังหวัดตราด มีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงปลอดภัยของชุมชน ด้านการมีวิสัยทัศน์ของชุมชน ด้านความรักและหวงแหนชุมชน และด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง

ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ปัจจัยพื้นฐานทางสังคม และปัจจัยพื้นฐานทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนในระดับมาก ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองสามารถร่วมกันทำนายความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดตราด เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจสามารถทำนายความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัด ปัจจัยพื้นฐานทางสังคมสามารถทำนายความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดตราด และปัจจัยพื้นฐานทางการเมือง สามารถทำนายความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดตราด และพิจารณาตัวแปรย่อย พบว่า ตัวแปรด้านการจัดระเบียบสังคมของชุมชนในปัจจัยทางสังคม มีค่าสามประสิทธิ์การทำนายความเข้มแข็งของชุมชนในภาพรวม มากที่สุด รองลงมา คือ ตัวแปรด้านการบูรณาการความรู้ในการผลิต และความเข้มแข็งของกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ในปัจจัยทางเศรษฐกิจตามลำดับ[๙๑]

ชินรัตน์ ขุณณรงค์[๙๒] ได้วิจัยเรื่อง "กิจกรรมต่อยอดกับการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต บ้านหนองน้ำจืด ตำบลท่าพริก อำเภอเมืองจังหวัดตราด"ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินกิจกรรมต่อยอดของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ บ้านหนองน้ำจืด ก่อให้เกิดคุณลักษณะที่สร้างและสนับสนุนความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เนื่องจากทำให้เกิดทุนต่างๆโดยเฉพาะช่วยเพิ่มทุนเงินตราอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำมาใช้ในกิจกรรมปล่อยกู้

---

[๙๐]วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน , "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายชายฝั่งทะเลตะวันออก", **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒).

[๙๑]ณัฐศรัณย์ ชุมวรฐายี, ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนจังหวัดตราด, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชาสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, ๒๕๕๓).

[๙๒]ชินรัตน์ ขุณณรงค์, "กิจกรรมต่อยอดกับการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต บ้านหนองน้ำจืด", **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๕).

ให้กับสมาชิกได้อย่างพอเพียง รวมถึงสามารถนำมาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้อย่างทั่วถึง ตอบสนองต่อความต้องการ ทั้งยังพัฒนาคุณลักษณะกระบวนการเรียนรู้และทักษะการจัดการของกรรมการและสมาชิกกลุ่มจนสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยกลุ่มเองได้

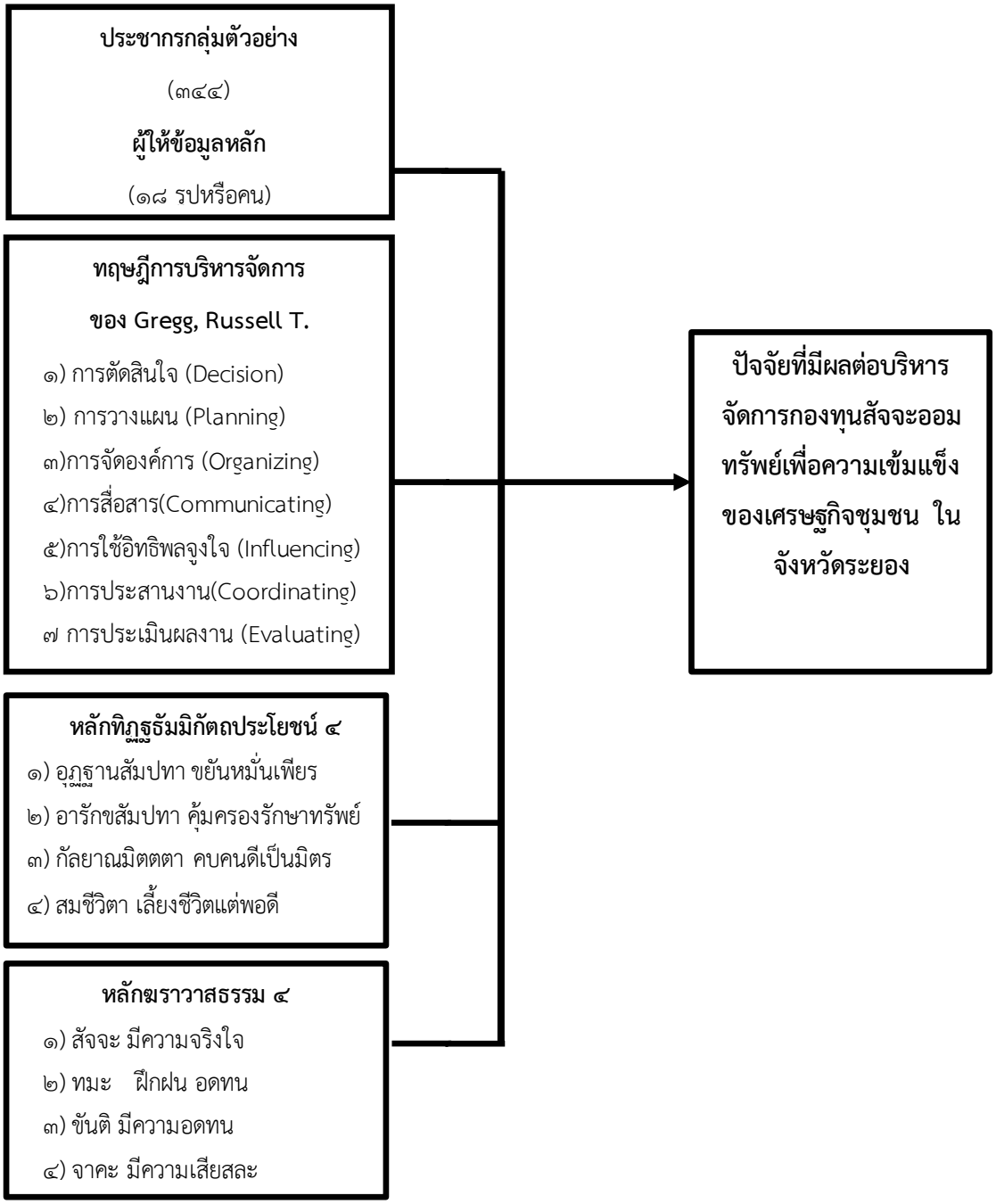
จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร สามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒.๙ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ผลการวิจัย
เทพศักดิ์ บุณยรัตพันธุ์, (วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๓๖).	ผลการทดสอบสมมติฐานหลัก พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง ๔ ตัวแปร รวมกันสามารถอธิบายความมีประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือระดับ ๐.๐๑ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลในการอธิบายประสิทธิผลมากที่สุด ได้แก่ ความพร้อมของทรัพยากร รองลงมาตามลำดับ คือ ความซับซ้อนของโครงสร้าง ความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบาย และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ
ชุติมา มาลัย, (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๒).	จากการวิเคราะห์ สหพันธ์คาโนนิคอล มีจำนวน ๓ ชุด ซึ่งแสดงทิศทางความสัมพันธ์คาโนนิคอล ๕ รูปแบบ และผลการทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
ณัฐศรัณย์ ชุมวรฐายี, (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๓).	ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจสามารถทำนายความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัด ปัจจัยพื้นฐานทางสังคม สามารถทำนายความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดตราด และปัจจัยพื้นฐานทางการเมือง สามารถทำนายความเข้มแข็งของชุมชน
ชิณรัตน์ ขุณณรงค์, (วิทยานินพธ์ศิลปศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, ๒๕๕๕)	รวมถึงพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตวิญญาณหรือความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มให้เพิ่มมากขึ้นจนถือได้ว่ากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตบ้านหนองน้ำจืดมีความเข้มแข็งและถือได้ว่าเป็นตัวอย่างอันดีของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯในระดับประเทศ

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง” นำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ดังแผนภาพที่ ๒.๑ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ : แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) วิธีวิจัยเชิงประมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นหลัก โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยดำเนินการ วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แล้วจึงทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๖ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบ (Check List) จำนวน ๖ ข้อ ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำนวน ๓๕ ข้อ ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน จำนวน ๒๕ ข้อ ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน จำนวน ๒๐ ข้อ ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส จำนวน ๒๐ ข้อ ตอนที่ ๖ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำนวน ๔ ข้อ แจกแบบสอบถามโดยการสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling) แต่ละข้อจะมี Scale ระดับความคิดเห็นในการจัดการให้เลือกตอบ ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์

ก่อนที่จะขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์เห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เริ่มด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยนั้นมี ๔ ขั้นตอน คือ ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ตอนที่ ๔ เป็นคำถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์กับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จากนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์แบบสามเส้า (Triangulation Method) คือ ตรวจสอบความแตกต่างของผู้ให้ข้อมูลหลัก ความแตกต่างของเวลาที่ได้ข้อมูล และความแตกต่างของสถานที่ที่ได้ข้อมูล เมื่อตรวจดูแล้วปรากฏว่าข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือสอดคล้องกัน จึงนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อตอบโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อเวทีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) นำเสนอรูปแบบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ให้เป็นมาตรฐานก่อนที่จะเสนอผลงานวิจัยต่อสาธารณะในลำดับต่อไป

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๒ กลุ่ม ได้แก่

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๑๘ รูปหรือคน ได้แก่ บุคคลสำคัญซึ่งมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย ตัวแทนกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ทั้ง ๖ แห่ง รวมจำนวน ๑๘ โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพราะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์โดยตรง มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ และมีความสามารถในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบเป็นอย่างดี ได้แก่

๑) พระครูบวรศีลวัฒน์ (อำนวย สีลธโร) เจ้าอาวาสวัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๒) พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล (เจ้าอาวาสวัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

๓) นายมานพ งามเสงี่ยม ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๔) นายยงยุทธ กะหมายสม รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๕) นายสุทา งามสม ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๖) นายไพศาล งามสม รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๗) นางสาวธาราทิพย์ แก้วบัวขาว เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๘) นายถวน วิลัยแลง ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

๙) นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

๑๐) นายดนัย สมบูรณ์ ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๑๑) นายอุดม วงศ์จันทร์รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๑๒) นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๑๓) นายทน จันทร์ศรี ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

๑๔) นายสุคนธ์ มาลีเลิศ รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

๑๕) นางสุภัค จันทร์ศรี กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

๑๖) นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฎ์ ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

๑๗) นายกมลนิฐ์ วงศ์วิศิษฎ์ รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

๑๘) นางนรินทร เนื่องจำนงค์ กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

๓.๒.๒ ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ สมาชิกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน อำเภอเมืองระยอง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง รวมทั้งหมด ๖ แห่ง มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๒,๐๓๒ คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๓๔๔ คน คำนวณ จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)[๑]

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๒,๐๓๒ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{2{,}032}{1 + 2{,}032 \times (0.0025)}$$

$$n = \frac{2{,}032}{1 + 5.08}$$

$$n = \frac{2{,}032}{6.08}$$

$$n = 344.210$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ **๔๐๐** คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้นประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

---

[๑]Taro Yamane **Statistics: An Introductory Analysis.**3rdEd. (New York : Harper and Row Publications, 1973), p. 1130.

(Stratified random sampling) โดยใช้จำนวนของบุคลากรทั้ง ๖ แห่ง เป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

จำนวนตัวอย่างของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง =

$$\frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรของกองทุนสัจจะออมทรัพย์}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของประชากร ของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ทั้ง ๖ แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน **๓๔๔** คน รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานที่	อำเภอ	ประชากร (จำนวน)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน)
๑. วัดหนองกันเกรา	แกลง	๕๔๕	๙๓
๒. วัดถนนกะเพรา	แกลง	๑๖๖	๒๘
๓. วัดช้างชน	เมืองระยอง	๓๘๔	๖๕
๔. วัดเนินเขาดิน	แกลง	๓๑๔	๕๓
๕. วัดปากแพรก	เขาชะเมา	๑๒๖	๒๑
๖. วัดไพรสณฑ์	ปลวกแดง	๔๙๗	๘๔
รวม	**๔ อำเภอ**	**๒,๐๓๒**	**๓๔๔**

๓.๒.๓ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๑๒ รูปหรือคน ได้แก่

๑) พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม, ดร. (มนัส ขนติธมโม) เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ตำบลแสลง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

๒) อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) นางกุหลาบ รัตนวิจิตร กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา

๔) นางซ่อนกลิ่น จันทร์หอม กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา

๕) นายวิชัย แสนเจริญ กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน

๖) นายดนัย รัตนวิจิตร กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน

๗) นายสมบัติ ชลสวัสดิ์ กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน

๘) นางกมลทิพย์ ศรีสุวรรณ กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน

๙) นางวราภรณ์ แซ่อึ้ง กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน

๑๐) นางสาวตวงทิพย์ โยธี พนักงานบริหารจัดการความรู้ชำนาญการ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา ๑๑ (ชลบุรี)

๑๑) นางสาวฐิตารีย์ จีระวรพรรณ พนักงานปฏิบัติการประชารัฐ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ สาขา ๑๑ (ชลบุรี)

๑๒) นายฉัตรชัย รอดรัตน์ กรรมการกองทุนชุมชนบ้านเหมือง เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) เป็นการผสานระหว่างการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) และวิจัยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้

๓.๓.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(๑) แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In-depth Interview) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

(๒) การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง และนำมาร่างข้อคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ ในส่วนของความสอดคล้องกับเนื้อหาและทฤษฎี และนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ต่อจากนั้น นำแบบสัมภาษณ์และข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการสัมภาษณ์จริง

(๓) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๒ รูปหรือคน จะใช้การสนทนากลุ่มแบบที่มีโครงสร้าง เปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Hearing) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จากภาคส่วนต่างๆ

มาร่วมประชุมและเสวนา เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษา ตลอดจนร่วมกันเสนอแนะรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

๓.๓.๒ เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) ลักษณะของแบบสอบถาม

เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้าแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยแบ่งออกเป็น ๖ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๖ ข้อ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำนวน ๓๕ ข้อ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน จำนวน ๒๕ ข้อ

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน จำนวน ๒๐ ข้อ

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส จำนวน ๒๐ ข้อ

ตอนที่ ๖ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำนวน ๔ ข้อ

สำหรับแบบสอบถามในแต่ละข้อเป็นชนิดมาตรวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ของเรนสิส ลิเคิร์ท หรือเรียกว่า มาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert-type)[๒] แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ จาก ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	๕
ระดับมาก	ให้คะแนนเท่ากับ	๔
ระดับปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ	๓
ระดับน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ	๒
ระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ	๑

---

[๒]สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์, **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับประศาสนศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๐.

จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์[๓] ดังนี้[๔]

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ มีการบริหารจัดการ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙ มีการบริหารจัดการ มาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ มีการบริหารจัดการ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ มีการบริหารจัดการ น้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ มีการบริหารจัดการ น้อยที่สุด

สำหรับการแปลค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้เกณฑ์ ดังนี้

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ต่ำกว่า ๐.๕๐	สอดคล้องกัน มากที่สุด
๐.๕๑-๐.๙๙	สอดคล้องกัน มาก
๑.๐๐-๑.๔๙	สอดคล้องกัน ปานกลาง
๑.๕๐-๑.๙๙	สอดคล้องกัน น้อย
๒.๐๐ - ขึ้นไป	สอดคล้องกัน น้อยที่สุด[๕]

๒) การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

๑) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ คือ จากพระไตรปิฎก และข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของ

---

[๓]บุญส่ง นิลแก้ว, “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒประสานมิตร, ๒๕๕๐).

[๔]สิน พันธุ์พินิจ, **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด ,๒๕๔๗), หน้า ๑๙๒.

[๕]บุญส่ง นิลแก้ว, “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).

เศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม และร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย กำหนดกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เพื่อสร้างเครื่องมือแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่จะดำเนินการวิจัย เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๒) ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยแบบสอบถามเป็นคำถามประเภทคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

๓) การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้ได้ข้อความที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruent : IOC)[๖]

(๓) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน เพื่อตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Contents Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในรูปแบบของเทคนิคการวิเคราะห์ IOC (Index of Congruence)[๗] ได้ผลการหาค่า IOC > ๐.๕ ขึ้นไป จำนวน ๑๐๐ ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๐.๗๕ โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ IOC ดังนี้

---

[๖]สุนทร พูนเอียด, **แนวคิด ทฤษฎี และหลักการปฏิบัติการวิจัยภาคสนาม**, (สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๙.

[๗]สุวรีย์ ศิริโภคารภิรมย์, **การวิจัยทางการศึกษา**, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร. - ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท - อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี - เลขานุการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร - เลขานุการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว - อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๔) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ตรงตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ

(๕) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญนำมาคำนวณหาค่าของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้สูตร ดังนี้คือ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดรรชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยที่ +๑ = แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามวัตถุประสงค์

๐ = ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามวัตถุประสงค์

-๑ = แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ค่าความสอดคล้องแบบ IOC ของแบบสอบถามเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องแบบ IOC ที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปจำนวน ๑๐๐ ข้อ จึงบ่งชี้ให้เห็นว่า คำถามแต่ละข้อมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำแบบทดสอบนี้ไปหาค่าความเชื่อมั่นได้

(๖) การหาเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขและเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย จำนวน ๓๐ คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการทางสถิติ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)[๘] ดังนี้คือ

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1}\right] \left[1-\frac{\sum s_i^2}{s_t^2}\right]$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

k = จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ

$\sum s_i^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ

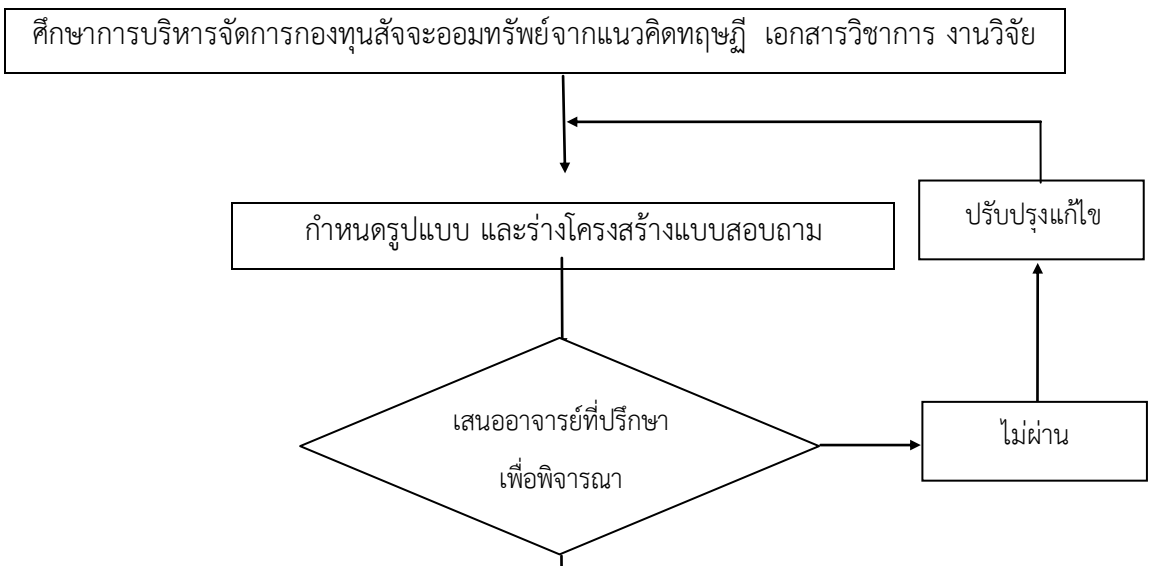
s_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด

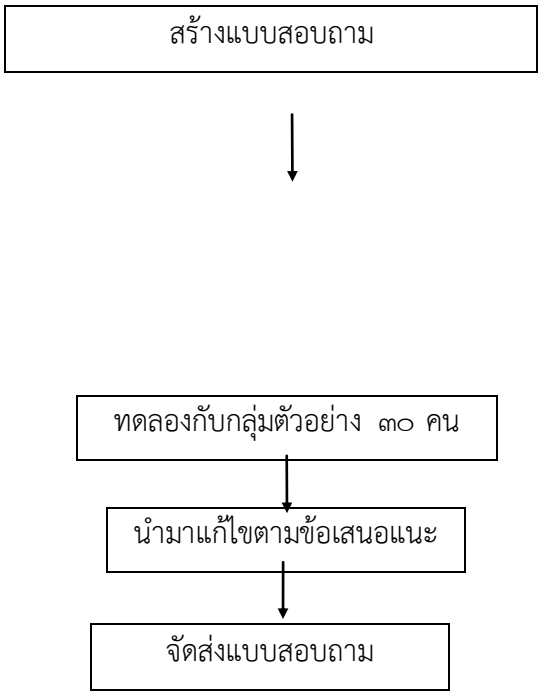
ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับการปฏิบัติการเท่ากับ **๐.๙๕๕** ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม “มีค่ามากกว่า ๐.๗๐-๑.๐๐”[๙] จากคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ จำนวน ๑๐๐ ข้อ ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังกล่าวมีค่ามากกว่า ๐.๗๐ จึงเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพและมีความเชื่อถือได้สูง สามารถนำไปใช้วัดระดับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามแผนภาพที่ ๓.๑ ดังนี้

---

[๘]สิน พันธุ์พินิจ, **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

[๙]สุจินต์ ธรรมชาติ, **การวิจัยภาคปฏิบัติ**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗๒.

ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์จากแนวคิดทฤษฎี เอกสารวิชาการ งานวิจัย
กำหนดรูปแบบ และร่างโครงสร้างแบบสอบถาม
ปรับปรุงแก้ไข
เสนออาจารย์ที่ปรึกษา
เพื่อพิจารณา
ไม่ผ่าน

แผนภาพที่ ๓.๑ แสดงกระบวนการดำเนินงานสร้างแบบสอบถาม[๑๐]

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นก่อนลงพื้นที่ ข้อมูลที่สำคัญในช่วงนี้ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการ

---

[๑๐]ธานินทร์ ศิลป์จารุ, **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS,** พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๓), หน้า ๘๕.

บริหาร (Theory of Administration) ของเกรก[๑๑] ที่ได้จัดกระบวนการบริหาร เพื่อให้มีขั้นตอนที่ชัดเจนขึ้น มีปัจจัยกระบวนการบริหาร ๗ ประการ เรียงลำดับและหมุนเวียนเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑) การตัดสินใจ (Decision)

๒) การวางแผน (Planning)

๓) การจัดองค์การ (Organizing)

๔) การสื่อสาร (Communicating)

๕) การใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)

๖) การประสานงาน (Coordinating)

๗) การประเมินผลงาน (Evaluating)

ในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนใช้หลักธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ และหลักฆราวาสธรรม ๔ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง และผลงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล Silverman ได้มีการจัดเก็บข้อมูล ๔ วิธี คือ (๑) การสังเกต (Observation) (๒) ตำราและเอกสาร (Texts & Documents) (๓) การสัมภาษณ์ (Interviews) (๔) การบันทึกวีดีทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ (Audio & video recording)[๑๒] การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นและมุมมอง ค่านิยมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ระบุไปถึงการบอกเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นในบุคคลนั้น ๆ และที่สำคัญการสัมภาษณ์จะเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตมาพรรณนาได้[๑๓] การเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

๑) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๑๘ รูปหรือคน จะใช้การสัมภาษณ์แบบที่มีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการโดยคำรับรองของผู้อำนวยการหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

---

[๑๑] Gregg, Russell T. (1957). **"The Administrative Process" in Administrative Behavior in Education,** (New York : Harper and Row. 1957, p. 5.

[๑๒] Silverman, D., **Doing Qualitative Research: A Practical Handbook,** (London, Sange, 2000), p. 90.

[๑๓] Creswell, J. W., **Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing among Five Traditions**, 2007, p. 121.

การสำรวจเชิงประจักษ์และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมกับส่งบริบทเนื้อหาต่าง ๆ ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า และกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ส่วนในขณะการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตจากผู้เชี่ยวชาญใช้เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพนิ่ง และเคลื่อนไหว อนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จึงมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๒) ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับขอเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง พร้อมกันนั้น ผู้วิจัย จะศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

๓) ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูป เพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกเสียงไว้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียงเลย ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกมีรายชื่อตามตารางที่ ๓.๒ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๒ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
๑.	พระครูบวรศีลวัฒน์ (อำนวย สีลธโร)	เจ้าอาวาสวัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
๒.	พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล	เจ้าอาวาสวัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง วัดช้างชนศิริราษฎร์

ตารางที่ ๓.๒ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) (ต่อ)

		แกลง จังหวัดระยอง
๔.	นายยงยุทธ กะหมายสม	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
๕.	นายสุทา งามสม	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
๖.	นายไพศาล งามสม	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
๗.	นางสาวธาราทิพย์ แก้วบัวขาว	เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
๘.	นายถวน วิลัยแลง	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
๙.	นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
๑๐.	นายดนัย สมบูรณ์	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
๑๑.	นายอุดม วงศ์จันทร์	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
๑๒.	นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง	กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
๑๓.	นายทน จันทร์ศรี	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
๑๔.	นายสุคนธ์ มาลีเลิศ	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

ตารางที่ ๓.๒ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
๑๕.	นางสุภัค จันทร์ศรี	กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
๑๖.	นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฏ์	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
๑๗.	นายกมลนิธิ์ วงศ์วิศิษฏ์	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
๑๘.	นางนรินทร เนื่องจำนงค์	กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๒ รูปหรือคน จะใช้การสนทนากลุ่มแบบที่มีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการโดยคำรับรองของผู้อำนวยหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เพื่อขอให้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม ณ วัน เวลาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ พร้อมกับส่งบริบทเนื้อหาต่าง ๆ ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า และกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ส่วนในขณะการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตจากผู้เชี่ยวชาญใช้เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพนิ่ง และเคลื่อนไหว จากนั้น ผู้วิจัยจะเปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Hearing) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง จากภาคส่วนต่างๆ มาร่วมประชุมและเสวนา เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษา ตลอดจนร่วมกันเสนอแนะรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๓.๔.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ

๑) ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อส่งแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แจ้งไปยังกองทุนสัจจะออมทรัพย์ทั้ง ๖ แห่ง ในจังหวัดระยอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๔๔ คน เพื่อทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการศึกษา เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและการจัดทำรายงานดุษฎีนิพนธ์ มีการวิเคราะห์ข้อมูลในเวลาเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล จะเป็น

ประโยชน์ในด้านการช่วยให้เห็นภาพ หรือโครงสร้างของการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลควรทำไปตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อสะดวกในการดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูลควรจะเริ่มทำตั้งแต่วันแรกของการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อสัมภาษณ์เสร็จ จึงมีการถอดเทปออกมา และทำการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ มีกฎเกณฑ์ด้วยวิธีในการรายงานที่มีประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูล และกระบวนการของการวิเคราะห์ สามารถตรวจสอบผลผลิตของดุษฎีนิพนธ์ได้[๑๔]

๓.๕.๑.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

๑) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

๒) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้ว ไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ เชิงทฤษฎี

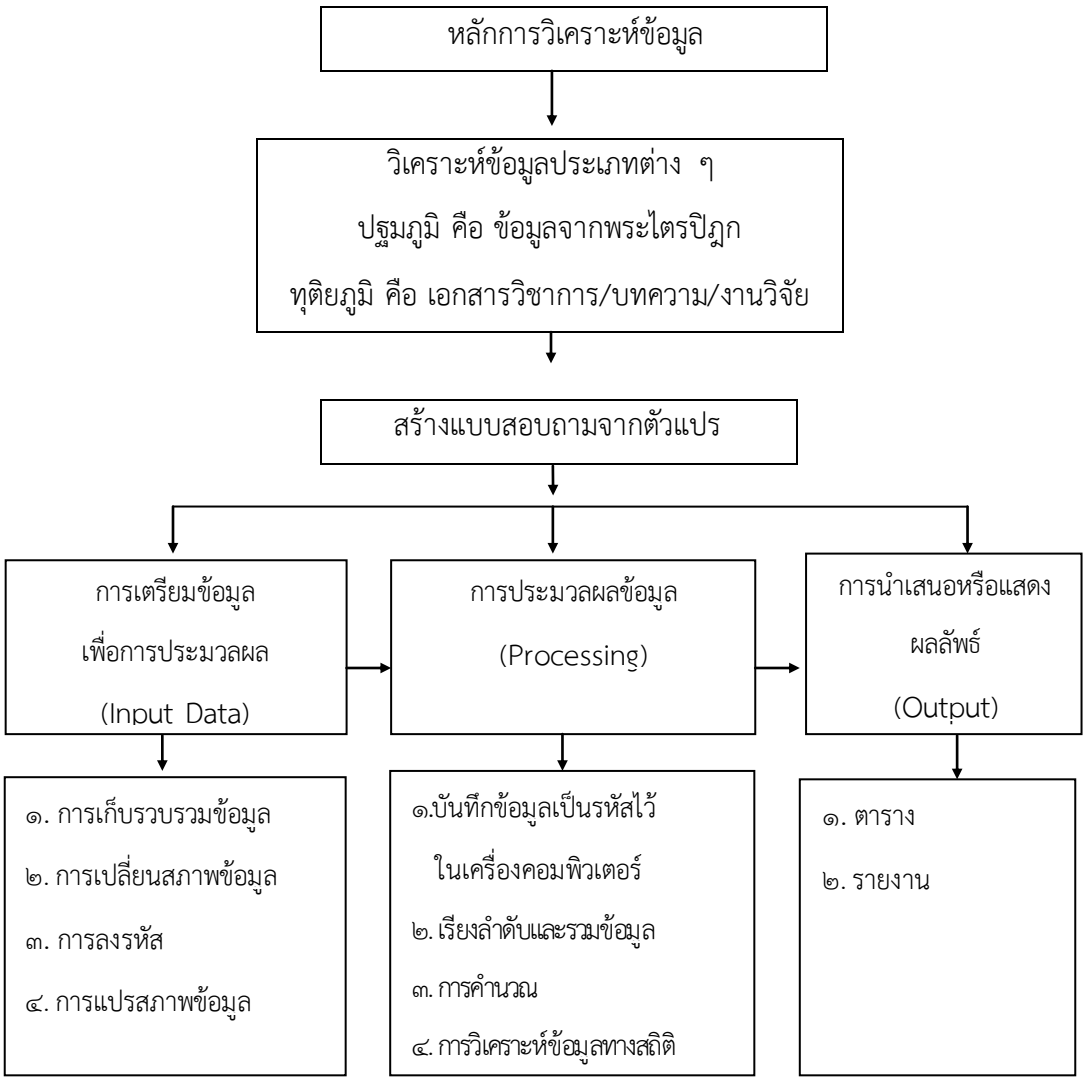
๓) การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป เป็นการนำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ทางวิชาการ มาสร้างเป็นบทสรุปร่วมกับข้อมูลที่เชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง โดยเน้นความเชื่อมโยงเพื่อนำไปสู่การพิสูจน์ที่เป็นรูปธรรมและตรงต่อข้อเท็จจริง

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีขั้นตอนดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นหลักก่อน โดยการดำเนินการขั้นแรก คือ นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน ๓๔๔ ชุด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจ (Editing) แล้วดำเนินการลงรหัสตามคู่มือการลงรหัส (Code Book) หลังจากนั้น ได้มีการตรวจสอบแบบสำรวจ เพื่อความถูกต้องอีก ๑ ครั้ง แล้วจึงดำเนินการถ่ายรหัสทั้งหลายลงในแบบฟอร์มถ่ายข้อมูล (Transfer Sheet) บรรจุข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าทางสถิติ เพื่อให้สามารถเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสามารถสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตามแผนภาพที่ ๓.๒ ดังต่อไปนี้

---

[๑๔]Patton, M., **Qualitative Evaluation and Research Methods,** (Newbury Park, California, Sage, 1990), p. 462.

แผนภาพที่ ๓.๒ แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ สถิติพรรณนา หรือสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย $\overline{X}$ (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) และสถิติ t-test ในการทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี ๒ กลุ่ม กับตัวแปรตาม และสถิติ F-test หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หรือ One Way Analysis of Variance (ANOVA) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่มีมากกว่า ๒ กลุ่ม กับตัวแปรตาม และหากพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แต่ละคู่ในระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ โดยใช้สูตรตามวิธี Least Significant Difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มตัวอย่างเพื่อดูว่าคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน และการทดสอบสมมติฐานใช้สัมประสิทธิ์การถดถอย (regression coefficient)” เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อใช้อธิบายผลของตัวแปร DV ที่เกิดขึ้น

ได้ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงใช้กระบวนการหรือวิธีทางสถิติตั้งแต่การเลือกตัวอย่างถึงการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าลักษณะประจำของกลุ่มตัวอย่างที่เรียกว่า ค่าสถิติ แล้วจึงใช้ค่าสถิติของกลุ่มตัวอย่างไปประมาณค่าลักษณะของประชากร โดยการทดสอบสมมติฐานและสรุปอ้างอิง[๑๕]

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. การหาค่าร้อยละ (Percentage)[๑๖]

$$P = \frac{x \times 100}{N}$$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

๒. การหา "ค่าเฉลี่ย"[๑๗] **(Mean)**

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

๓. การหา "ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน" [๑๘] **(Standard Deviation)**

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนน

N = จำนวนประชากร

---

[๑๕]สิน พันธ์พินิจ, **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : วิทยพัฒน์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๔๒.

[๑๖]นิภา เมธาวิชัย, **วิทยาการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๓๕), หน้า ๒๓๘.

[๑๗]ส่งศรี ชมภูวงศ์, **การวิจัย**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

[๑๘]ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

$(\sum X)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

๔. สถิติเชิงอนุมาน

สถิติ t-test ในการทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม กับตัวแปรตาม[๑๙] ดังสูตรในการคำนวณต่อไปนี้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1}} + \sqrt{\frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $\bar{x}_1, \bar{x}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๑ และกลุ่มตัวอย่างที่ ๒ ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา

สถิติ F-test หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หรือ One Way Analysis of Variance (ANOVA) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่มีมากกว่า ๒ กลุ่ม กับตัวแปรตาม โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

$$F = \frac{MSb}{MSw}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตการแจกแจงแบบ F

MSb แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MSw แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

กรณีพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่แต่ละคู่ในระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ โดยใช้สูตรตามวิธี Least Significant Difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของกลุ่มตัวอย่างเพื่อดูว่าคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันโดยใช้สูตรดังนี้

โดยที่ $n_i \neq n_j$

$$\text{LSD} = t_{1\frac{\alpha}{2}; n-k}\sqrt{MSE}\sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_j}}$$

---

[๑๙]ชูศรี วงศ์รัตนะ, **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย,** พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๖๔-๑๖๖.

เมื่อ LSD แทน ค่าผลต่างนัยสำคัญสำหรับประชากรกลุ่มที่ i และ j

MSE แทนค่า Mean Square Error จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

K แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบ

n แทน จำนวนข้อมูลตัวอย่างทั้งหมด

a แทน ค่าความเชื่อมั่น

๕. การหา "ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (regression coefficient)" เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อใช้อธิบายผลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่เกิดขึ้น ดังสูตรต่อไปนี้

$$Y = \beta_0+\beta_1X_1+ \beta_2X_2+ ...+ \beta_kX_k + e$$

โดยที่ β_0 = ส่วนตัดแกน Y เมื่อกำหนดให้ $X_1 = X_2 = ...=X_k =0$

$\beta_1, \beta_2,...,\beta_k$ เป็นสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงส่วน

(Partial Regression Coefficient)

โดยที่ β_i เป็นค่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม Y เมื่อตัวแปรอิสระ X_i เปลี่ยนไป ๑ หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระ X ตัวอื่น ๆ มีค่าคงที่

เช่น ถ้า X_1 เปลี่ยนไป 1 หน่วย ค่า Y จะเปลี่ยนไป β_1

โดยที่ $X_2 = X_3 = ...=X_k$ มีค่าคงที่

การประมาณค่าพารามิเตอร์ของสมการความถดถอยเชิงพหุใช้ตัวอย่างขนาด n ในการประมาณค่า

$$\hat{Y} == a+b_1X_{1i}+ b_2X_{2i}+ ...+ b_kX_{ki}$$

โดยที่ $\beta_0 = a$

$\beta_1 = b_1, \beta_2 = b_2, \beta_k = b_k$

ดังนั้น ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า Y_i ด้วย $\hat{Y}$ คือ

$Y_i-\hat{Y} = e_i$ หรือ เรียกว่า Residual หรือ Error

๖. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยระดับ (Mean)

S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F- distribution
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)
R^2	แทน	ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)
H_0	แทน	สมมุติฐานหลัก (Null Hypothesis)
H_1	แทน	สมมุติฐานรอง (Alternative Hypothesis)
P value หรือ Sig.	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error of the Estimate)

บทที่ ๔
ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองและเพื่อนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๔.๑ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

๔.๒ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

๔.๓ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน ๑๘ รูปหรือคน ได้แก่ บุคคลสำคัญซึ่งมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย ตัวแทนกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ทั้ง ๖ แห่ง ๆ ละ ๓ คน รวมจำนวน ๑๘ คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพราะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์โดยตรง มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ และมีความสามารถในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบเป็นอย่างดี แล้วนำข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้มาตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ นำมาแสดงในรูปของความเรียงได้ ดังต่อไปนี้ ผลของการวิจัยยืนยันทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง มีดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยผู้วิจัยนำเอาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร (Theory of Administration) ของนักวิชาการตะวันตก(Gregg) ที่ได้จัดกระบวนการบริหาร เพื่อให้มี

ขั้นตอนที่ชัดเจนขึ้น มีปัจจัยกระบวนการบริหาร ๗ ประการ เรียงลำดับและหมุนเวียนเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑. ด้านการตัดสินใจ (Decision) เป็นอย่างไร?

๒. ด้านการวางแผน (Planning) เป็นอย่างไร?

๓. ด้านการจัดองค์การ (Organizing) เป็นอย่างไร?

๔. ด้านการสื่อสาร (Communicating) เป็นอย่างไร?

๕. ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing) เป็นอย่างไร?

๖. ด้านการประสานงาน (Coordinating) เป็นอย่างไร?

๗. ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating) เป็นอย่างไร?

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์พระสงฆ์ผู้รู้หลักพุทธธรรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งมีบทสรุปแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการตัดสินใจ (Decision)

จากการให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key Informant) ผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญแล้วทำการวิเคราะห์แล้วพิจารณาว่า การตัดสินใจตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในครั้งแรก ได้รับอิทธิพลแนวความคิดมาจากพระอาจารย์มนัส ขนฺติธมฺโม เป็นผู้ให้ความรู้กับคนในชุมชน ซึ่งคนในชุมชนส่วนใหญ่ในตอนนั้น ก็เป็นชุมชนของกลุ่มประมง การจัดตั้งครั้งแรกมีสมาชิกประมาณ ๗๐ กว่าคน ปัญหาเริ่มแรกก็มาจากการที่สมาชิกไม่เข้าใจในกฎระเบียบของกลุ่มว่า กฎระเบียบของกลุ่มมีอะไรบ้าง ทำอย่างไรถึงจะเป็นไปตามกฎระเบียบ เพราะเป็นการจัดตั้งขึ้นครั้งแรก เห็นประโยชน์จากการที่เงินหมุนเวียนอยู่ในชุมชน ทุกคนในชุมชนได้ประโยชน์ เงินที่ฝากไว้ไม่สูญหาย มีสวัสดิการตอบแทนให้กับชุมชน[๑] เพราะกองทุนสัจจะออมทรัพย์ในยุคเริ่มแรก มีเงินจากกองทุนมิยาซาว่าของนายกชวน หลีกภัย ที่ให้หมู่บ้านละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ในปี พ. ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งในยุคเริ่มแรกสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ต้องออมเงินให้ได้ ๓ หมื่นบาท เพื่อให้มีเงินรับจากกองทุนมิยาซาว่า และจากกองทุนมิยาซาว่าก็พัฒนามาเป็นกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ โดยท่านสมาชิกสภาจังหวัด ได้กราบนมัสการพระอาจารย์มนัส ขนฺติธมฺโม มาเป็นผู้วางรากฐานและระบบการทำงานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้เรื่องการออมให้กับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น และได้ทำการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างเป็นทางการขึ้น[๒] การมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นการส่งเสริมให้ชุมชน

---

[๑]สัมภาษณ์ นายสุทา งามสม,ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๒]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

มีความสามารถในการวิเคราะห์ คิดค้น เพื่อก่อให้เกิดความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและลงมือทำออมทรัพย์ด้วยตนเองอย่างอิสระ และด้วยความมั่นใจ[๓]

การตัดสินใจที่จะออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ในช่วงแรก คือ ชุมชนไม่เข้าใจในหลักการและเหตุผล และเกิดความไม่มั่นใจว่า ดอกเบี้ยหรือค่าบำรุงร้อยละ ๒ นั้น มีอัตราที่ค่อนข้างแพง จึงทำให้ชาวบ้านคิดว่า การกู้เงินจากกองทุนสัจจะออมทรัพย์นั้นไม่สู้ดีนัก แต่พอหลังจากมีเงินจากกองทุนมิยาซาว่ามาเป็นตัวตั้ง และได้ปล่อยกู้ให้กับสมาชิกจำนวน ๑๐ คน ๆ ละ ๑ หมื่นบาท ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๒ การส่งคืนให้ส่งคืนเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ ๒ แต่พอเดือนต่อไปดอกเบี้ยลดลงเหลือร้อยละ ๘๐ และลดลงไปเรื่อย ๆ จนครบกำหนด ปรากฏว่าอัตราการเสียดอกเบี้ยของสมาชิกนั้นถูกกว่าของธนาคาร ทำให้สมาชิกของกลุ่มเห็นว่า การกู้เงินจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้น ดอกเบี้ยถูกกว่าธนาคารและสามารถกู้ได้ง่ายกว่า อีกทั้งดอกเบี้ยนั้นยังกลับมาคืนสู่สมาชิกในรูปแบบของสวัสดิการ[๔] และกลับคืนมาในรูปแบบของเงินปันผลเมื่อสิ้นปี ตามจำนวนหุ้นที่สมาชิกถือไว้ เมื่อมีกลุ่มสัจจะออมทรัพย์แล้ว จึงทำให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนกันอยู่ภายในชุมชน เป็นที่พึ่งแก่ชุมชนได้ ฉะนั้น การดำเนินกิจกรรมกลุ่มด้วยการออมทรัพย์ จึงเป็นการสร้างทุนชุมชน ที่เป็นทั้งเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน และทุนทางด้านเศรษฐกิจ[๕] โดยที่สมาชิกของกองทุนได้ไปศึกษาดูงาน เห็นการทำงานของกลุ่มต่าง ๆ มองเห็นผลประโยชน์ของการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และสวัสดิการของสมาชิกในกลุ่มที่จะได้รับ จึงกลับมาริเริ่มจัดตั้งกองทุนสัจจะออมทรัพย์ขึ้น[๖] เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับชุมชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างชุมชนให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีเงินที่เกิดจากการออมเป็นเครื่องมือให้เกิดความเข้มแข็ง อันเป็นการแก้ปัญหาความยากจน การเจ็บป่วย ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์[๗]

การตัดสินใจเข้าร่วมกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้น ยึดหลักความพอเพียง ที่มีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในเงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ซึ่งต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน การรวมกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น

---

[๓]สัมภาษณ์ นายถวน วิลัยแลง, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๔]สัมภาษณ์ ยงยุทธ กะหมายสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๕]สัมภาษณ์ นายดนัย สมบูรณ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๖]สัมภาษณ์ นายทน จันทร์ศรี, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๗]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

อย่างยิ่ง ถือเป็นเครื่องมือต่อสู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนทุกชนชั้นไม่ว่าจะเป็นคนยากจน เกษตรกร นักธุรกิจ ซึ่งตกอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบ อีกทั้งยังทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อันเป็นการเพิ่มพลังปัญญา และรวมปัญญาในการจัดการกับปัญหาของตน และริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมที่ยังประโยชน์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การรวมกลุ่มสามารถเพิ่มพลังอำนาจการต่อรองในทางเศรษฐกิจ สังคม ทั้งในระดับปฏิบัติและในระดับนโยบายของประเทศ และในท้ายที่สุด การรวมกลุ่มเอื้อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาชุมชน[๘] มีพระสงฆ์เป็นผู้ริเริ่มศึกษาและพัฒนาโดยการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคน พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต คือ พัฒนาคนให้มีความมั่นคงในชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย[๙] สังคมมีความเหลื่อมล้ำกัน ดังนั้น ในระดับชุมชนมีการบริหารจัดการตนเองด้วยการตัดสินใจ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาให้รู้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเรียกได้ว่า เป็นการพึ่งพาตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น การปรับเปลี่ยนระบบเกษตรกรรมเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร มาเป็นการบูรณาการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อเศรษฐกิจชุมชน ส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนมีกองทุนการเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านที่เติบโตขึ้น เป็นประโยชน์แก่สมาชิกทุกคนทั้งในเรื่องเงินกู้เพื่อบรรเทาความเดือนร้อน และเงินสวัสดิการไว้คอยช่วยเหลือสมาชิก กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ยังได้เข้ามามีบทบาท หรือช่องทางให้สมาชิกทุกคนได้รู้จักเก็บออมทรัพย์ที่หามาได้ เงินที่ออมนั้นถึงแม้จะน้อยก็ตาม แต่เป็นการปลูกจิตสำนึกและสร้างนิสัยให้สมาชิกทุกคนรู้จักฉลาดในการเก็บรักษาทรัพย์อย่างแท้จริง[๑๐] การตัดสินใจของผู้บริหารกองทุนนั้นจะต้องใช้หลักประชาธิปไตยด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยยึดโยงกับระเบียบข้อบังคับ คณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งของมวลสมาชิก ยึดเอาเสียงข้างมากของสมาชิกเป็นหลักในการตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การตัดสินใจของ คณะกรรมการ ต้องมีการตัดสินใจที่พิจารณาหลายอย่างด้วยกัน และที่สำคัญต้องปลูกจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าของการออม กระตุ้นให้ชุมชนตระหนักถึงปัญหาที่ชุมชนกำลังประสบอยู่ เช่น ความยากจนและปัญหาความไม่เข้มแข็งของชุมชน สาเหตุปัญหาและการเชื่อมโยง

---

[๘]สัมภาษณ์ นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฎ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๙]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๐]สัมภาษณ์ กมลนิฐ์ วงศ์วิศิษฎ์, รองประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ของปัญหา แนะนำวิธีการแก้ปัญหาโดยการสร้างศักยภาพของชุมชนผ่านกระบวนการกลุ่มสัจจะสะออมทรัพย์[๑๑]

สรุปว่า พระสงฆ์เป็นที่ปรึกษากลุ่มและเป็นประธานกลุ่มด้วย เป็นความโดดเด่นที่ผู้วิจัยเห็นได้ชัดเจนในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งคุณภาพและปริมาณ ดังนั้นกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างความเชื่อถือให้กับสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มมีการตัดสินใจและมีความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมที่มีพระสงฆ์เป็นผู้แนะนำ มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ จึงทำให้สมาชิกมีความผูกพันและไว้ใจ ฉะนั้น การตัดสินใจร่วมกัน จึงเป็นการปลูกจิตสำนึกให้กับชุมชน ได้เรียนรู้ปัญหาและหาวิธีแก้ไขด้วยตนเอง เป็นการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ การส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรม ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นการสร้างศูนย์รวมหรือสร้างความสามัคคี และนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และเป็นกองทุนทางด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างกองทุนเงินกู้ให้กับชาวชุมชนที่เกิดจากเงินของตนเอง สร้างสวัสดิการให้กับการดำเนินชีวิต ทำเงินให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นมีเงินกู้ใช้หมุนเวียนในชุมชน ที่เป็นทั้งเงินปันผลและเงินสวัสดิการ ที่เกิดจากเงินออมของตนเองและสมาชิกในครอบครัว และยังเป็นการสร้างความช่วยเหลือกัน การไว้เนื้อเชื่อใจกันของคนในชุมชน ใช้ระบบการให้สมาชิกค้ำประกันกันเอง และช่วยตรวจสอบกันเองในชุมชน สร้างชุมชนให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึก ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ ด้านการตัดสินใจ (Decision)

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	สวัสดิการของชุมชน	๗	๓,๔.๕,๘,๑๓,๑๖,๑๗
๒.	ทุนทางด้านเศรษฐกิจ	๓	๑๐,๑๖,๑๗,
๓.	การมีส่วนร่วมของชุมชน	๓	๓,๖,๑๗,
๔.	ความเข้มแข็งของชุมชน	๒	๒,๑๖,
๕.	ความพอเพียง	๒	๒,๑๖
๖.	การปลูกจิตสำนึกในการออม	๒	๖,๑๗

จากตารางที่ ๔.๑ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในการออมกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ สวัสดิการชุมชน ลำดับที่ ๒ ทุนทางด้าน

[๑๑]สัมภาษณ์ นายไพศาล งามสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

เศรษฐกิจ ลำดับที่ ๓ การมีส่วนร่วมของชุมชน ลำดับที่ ๔ ความเข้มแข็งของชุมชน ความพอเพียง และการปลูกจิตสำนึกในการออม

๒. ด้านการวางแผน (Planning)

การวางแผนเพื่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์นั้น มีการทำข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการออมทรัพย์ หรือการวางแผนการใช้จ่ายทรัพย์ในแต่ละเดือนให้มีความเหมาะสมกับรายรับ ซึ่งเมื่อมีการจัดตั้งกองทุนมาระยะหนึ่ง เงินทุนหมุนเวียนมีพัฒนาการเติบโตขึ้น ยอดเงินทุนในขณะนี้มีเงินสดหมุนเวียน ๗๐๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ดอกเบี้ยเดือนละกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท ยอดกองทุนทั้งหมด ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท การคัดสรรคนกู้คัดสรรมาจากเงินออมในสมุดออมทรัพย์ของกลุ่มและประวัติการออม มีการคัดกรองผู้ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกโดยการดูจากความประพฤติ การมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มโดยการซื้อสิทธิ์ เป้าหมายของกลุ่ม คือ ให้เป็นที่พึ่งของชุมชน มีค่าสวัสดิการต่างๆ ให้กับสมาชิก โดยสมาชิกป่วยสามารถนอนโรงพยาบาลได้ ๑๖ คืน ๆ ละ ๓๐๐ บาท สมาชิกตายได้คนละ ๘๐,๐๐๐ บาท[๑๒] ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวางแผนการออมเป็นประจำทุกเดือน ที่มีการออกเงินกู้ให้กับสมาชิกโดยดูจากประวัติการออม สมาชิกในกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของวัดถนนกะเพรา เป็นกลุ่มที่ไม่โตมาก มีสมาชิก ๑๐๐ กว่าคน ยอดหมุนเวียนของเงินอยู่ที่ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท[๑๓] และที่สำคัญในเรื่องของการกู้ยืม ทางกลุ่มมีการวางระเบียบที่ค่อนข้างจะเข้มงวดมาก หากกู้ไป ๑๐ คน ขาดส่งแม้แต่คนเดียวก็จะงดการปล่อยกู้ทั้งหมด ขณะนี้มีสมาชิกทั้งหมด ๕๙๕ คน มียอดกองทุนทั้งหมด ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ปล่อยเงินกู้ทั้งหมด อัตราดอกเบี้ยได้เดือนละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท และมียอดเงินออมในแต่ละเดือน ๕๙,๕๐๐ บาท มีสมาชิกทั้งหมด ๔ รุ่น รุ่นที่ ๒ ถึงรุ่นที่ ๔ อัตราเงินกู้ดอกเบี้ยร้อยละ ๒[๑๔] ในบางครั้งก็ประสบปัญหาทางกลุ่มจึงมีการวางแผนในการคัดสรรคณะกรรมการคัดสรรสมาชิก ในเรื่องของการสื่อสารทำความเข้าใจเกี่ยวกับการออมการกู้ กฎระเบียบต่าง ๆ รวมถึงสวัสดิการ[๑๕] ปัญหาเริ่มแรกมาจากสมาชิกในกลุ่มและประชาชนในพื้นที่ไม่เข้าใจเรื่องกฎระเบียบของกลุ่ม การวางแผนในการใช้เงิน เข้ากลุ่มมาเพื่อที่จะกู้เป็นสำคัญ ไม่ได้เห็นประโยชน์ของการออมและมีความไม่เข้าใจ คิดว่าคนในกลุ่มเอาเงินไป

---

[๑๒]สัมภาษณ์ นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๓]สัมภาษณ์ นายไพศาล งามสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๔]สัมภาษณ์ นายยงยุทธ กะหมายสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๕]สัมภาษณ์ นายอุดม วงศ์จันทร์, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ใช้เองไม่เข้าใจถึงกฎระเบียบและระบบต่าง ๆ ไม่มีวินัยทางการเงิน ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ทำให้มีสมาชิกทั้งเข้าและออกเป็นประจำแล้วในรุ่นแรกแรก มีการกู้ยืมไปแล้วไม่ใช้คืน ทั้งทางกลุ่มก็ได้พยายามติดต่อให้มาทำหนังสือยินยอมการชำระหนี้ และก็ผ่อนผันการชำระหนี้[๑๖]

วางแผนเข้าร่วมกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นการดำเนินชีวิตพัฒนาตนเองให้มีความรู้ สร้างวินัยให้กับตนเอง โดยเฉพาะวินัยทางการเงิน สร้างนิสัยที่มีความคิดก้าวหน้ามุ่งมั่นในเป้าหมายชีวิต เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง หมั่นพิจารณาความคิดตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นระบบโดยใช้ความรู้ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และครอบครัว หมั่นบริหารจิตใจให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักชาติ เสียสละ สามัคคี เที่ยงธรรม ควบคุมจิตใจตนเองประพฤติในสิ่งที่ดีงาม สร้างสรรค์ ความเจริญรุ่งเรือง พัฒนาจิตใจ ให้ลด ละ เลิก อบายมุข เสริมสร้างและฟื้นฟูความรู้และคุณธรรมของตนเองและครอบครัว เช่น เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกทักษะปรับทัศนคติในเชิงบวก จดบันทึกและทำบัญชีรายรับ–รายจ่าย สรุปผลการพัฒนาตนเองและครอบครัว[๑๗] ตั้งอยู่ในความพอเพียง คือตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน ตัดสินใจ และการกระทำโดยเชื่อมโยงทุกเรื่องเข้าด้วยกันทั้งเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม[๑๘] ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของสมาชิกให้ครบวงจร จนทำให้ไปสู่อาชีพหลัก โดยฝึกฝนให้สมาชิกให้รู้จักอดออม มีวิจัยในการออมเงิน มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเองและเงินกู้ของกลุ่มอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการทำบันทึกรายรับรายจ่าย หรือบัญชีครัวเรือน[๑๙] มีการติดตามประเมินผลตลอดเวลาโดยกลุ่ม เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปัจจุบัน และเพื่อการวางแผนงานในอนาคต ซึ่งจะต้องเสริมพื้นฐานจิตใจของคนในชุมชน ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว[๒๐]

---

[๑๖]สัมภาษณ์ นายสุคนธ์ มาลีเลิศ, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๗]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๘]สัมภาษณ์ นางนรินทร เนื่องจำนงค์, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๙]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๒๐]สัมภาษณ์ นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีระเบียบแบบแผนการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกการ และกำหนดอัตราเงินกู้และดอกเบี้ยไว้อย่างชัดเจน ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและส่งผลดีแก่มวลสมาชิก โดยมีพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้นำของชุมชน มีความชัดเจนในเรืองการสร้างกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ขึ้นมาช่วยให้ชาวบ้านในชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และได้เรียนรู้ที่จะปรับตัวและจัดกิจกรรมให้เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสร้างรากฐานความเจริญของชุมชนอันเป็นกลไกในการสร้างความสามัคคีและเป็นปัจจัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต[๒๑]

สรุปว่า การวางแผนจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เป็นการกำหนดโครงสร้างการบริหาร วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน โดยมีนโยบายให้ชุมชนมีการวางแผนการใช้จ่ายทรัพย์ให้มีความเหมาะสมกับรายรับ และมีการสื่อสารทำความเข้าใจเกี่ยวกับการออม การกู้ กฎระเบียบต่างๆ รวมถึงสวัสดิการที่มวลสมาชิกจะได้รับ การวางแผนเข้าร่วมกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นการดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ สร้างวินัยในการออมให้กับตนเอง สร้างนิสัยที่มีความคิดก้าวหน้ามุ่งมั่นในเป้าหมายชีวิตอย่างเป็นระบบโดยใช้ความรู้ ความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและครอบครัว ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ สามัคคี ลด ละ เลิก อบายมุข เสริมสร้างและฟื้นฟูความรู้และคุณธรรมของตนเองและครอบครัว เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกทักษะ ปรับทัศนคติในเชิงบวก จดบันทึกและทำบัญชีรายรับ–รายจ่าย สรุปผลการพัฒนาตนเองและครอบครัว ซึ่งเป็นกลไกในการสร้างความสามัคคี และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึก ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ด้านการวางแผน (Planning)

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	อัตราเงินกู้และดอกเบี้ย	๔	๑,๓.๔,๖,
๒.	วินัยทางการเงิน	๓	๑,๒,๑๔
๓.	มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต	๓	๑,๙,๑๘
๔.	การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	๒	๑,๓
๕.	การจดบันทึกรายรับ รายจ่าย	๒	๑,๒
๖.	ความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม	๒	๑,๑๒,

[๒๑]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

จากตารางที่ ๔.๒ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ อัตราเงินกู้และดอกเบี้ย ลำดับที่ ๒ วินัยทางการเงิน และมีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ลำดับที่ ๓ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การจดบันทึกรายรับ รายจ่าย และความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม

๓. ด้านการจัดองค์การ (Organizing)

การจัดองค์การของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้น มีการคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมาทำงานโดยความเห็นชอบของสมาชิกกลุ่มช่วยกันคัดเลือก ประธาน รองประธาน เหรัญญิก ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้การทำงานกลุ่มแบบมีส่วนร่วม เรียกว่า เป็นการบริหารกลุ่มและเป็นการตรวจสอบกันเอง ด้วยความผูกพันความสามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็เกิดขึ้นกับชุมชน ในแต่ละเดือนที่สมาชิกมีการพบปะกับกลุ่ม จะต้องมีการนำปัญหามาแก้ไข โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ให้คำปรึกษา โดยวิธีการให้คำปรึกษาจะมีสองลักษณะด้วยกัน คือ ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ได้แก่ ประธานกลุ่มหรือผู้ทำบัญชี หรือแนะนำคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ที่จะต้องให้รับทราบในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ตลอดถึงการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม เกี่ยวกับการรักษาสัจจะในการออม ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มจะเน้นในลักษณะของการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม[๒๒] โดยเฉพาะการให้สมาชิกมีการกู้ยืมเงินจากกองทุน จะต้องมีคณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน มีเลขานุการ มีฝ่ายกู้ ฝ่ายออม ฝ่ายทำหนังสือสัญญา ลงมติเห็นชอบร่วมกัน เพื่อที่จะกำจัดการคดโกงในเรื่องของการกู้ยืมเงิน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มห้ามมารับเงินแทนกันโดยเด็ดขาด ถ้าหากไม่สามารถมารับเงินได้ เมื่อมีการรับแทนจะต้องเสียค่ารับแทน ๓๐๐ บาท เพราะหลักการนี้เป็นนโยบายในการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์[๒๓] โดยยึดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กลุ่มตั้งขึ้นตลอดจนระเบียบข้อบังคับตามเป้าหมายที่วางไว้ในแต่ละเดือน ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าความต้องการส่วนตัว เป็นการกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ตามกระบวนการเรียนรู้การทำงานกลุ่มแบบมีส่วนร่วม และการรักษาสัจจะในการออมเงิน[๒๔]

---

[๒๒]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๒๓]สัมภาษณ์ นายดนัย สมบูรณ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๒๔]สัมภาษณ์ นายถวน วิลัยแลง, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๔ ตุลาคม ตุลาคม ๒๕๕๙.

การจัดการองค์การนั้น มีการจัดกลุ่มของสมาชิกให้สมาชิกควบคุมดูแลกันเอง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการจัดการสมาชิกที่มีที่อยู่ใกล้กัน สามารถติดต่อประชาสัมพันธ์หรือประสานงานกันได้ง่าย และทุกวันที่ ๓ ของเดือน ต้องใส่เสื้อขาวเข้ามาทำการออมเงินกับกลุ่ม หากใครไม่ใส่เสื้อขาวที่มีโลโก้ของกลุ่ม จะถูกปรับ ๑๐๐ บาท และหากใครขาดส่งครั้งแรก จะถูกตัด ๒๕ เปอร์เซ็นต์ จากยอดเงินกู้ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ จะหมดสิทธิ์กู้[๒๕] ปัจจุบันก็มีการคัดกรองคณะกรรมการและคนที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกในรุ่นต่อไป รวมทั้งคนที่จะซื้อสิทธิ์เข้ามาเป็นสมาชิกในรุ่นที่ ๑ และรุ่นที่ ๒ ด้วยเช่นเดียวกัน เพื่อปลดปัญหาหนี้เสียที่จะอาจจะเกิดขึ้น ดังนั้น การเพิ่มพูนทักษะเกี่ยวกับการทำบัญชีและผลประโยชน์ที่เกิดจากการกู้ยืม เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ และทำให้ชาวบ้านค่อยซึมซับผลประโยชน์ของกระบวนการกลุ่มอันเกิดจากการลงมือทำของตนเอง นอกจากนี้แล้วพระสงฆ์ยังกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนการทำหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ด้วยการให้สมาชิกเป็นผู้คัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการ การบริหารกลุ่ม ซึ่งจัดเป็นโครงสร้างการบริหารงานหลักขององค์การ แนวทางดังกล่าวเป็นทั้งการพัฒนาบุคลากรของชุมชน และทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมและผลประโยชน์ของกลุ่มที่ทุกคนมีส่วนร่วม[๒๖] และกล่าวได้ว่า เป็นภาระหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการกองทุน โดยมีพระสงฆ์ที่จะต้องส่งเสริมให้คนในชุมชนมีกระบวนการเรียนรู้การทำงานกลุ่มแบบมีส่วนร่วม มีคุณธรรม การมีสัจจะในการออมทรัพย์ ความมีสัจจะต่อกัน เป็นการสร้างความผูกพันและความสามัคคีของคนในชุมชน โดยกลุ่มสัจจะออมทรัพย์จะมีกติการ่วมกันว่าสมาชิกกลุ่มต้องมาส่งเงินสัจจะแก่กลุ่ม ทุกเดือน โดยมีการกำหนดร่วมกันว่า กลุ่มจะเปิดทำการทุกวันที่ ๑ ของเดือน เมื่อถึงวันทำการกลุ่ม สมาชิกทุกคนจะรักษาสัจจะ คือ ความจริงใจ ด้วยการมาส่งเงินสัจจะและร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม เมื่อสมาชิกทุกคนปฏิบัติตามหลักธรรมข้อการมีสัจจะต่อกันแล้ว จึงส่งผลให้ภายในชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนขึ้นและกองทุนก็เจริญเติบโตขึ้นตามลำดับ อำนวยประโยชน์ให้กับสมาชิกกลุ่มเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องบรรเทาความเดือนร้อนและเงินช่วยเหลือในด้านสวัสดิการ[๒๗]

สรุปว่า การจัดองค์การของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมาทำงานโดยความเห็นชอบของสมาชิกกลุ่ม กล่าวคือ มีประธาน รองประธาน เหรัญญิก ซึ่งเป็นประบวนการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารกลุ่มและตรวจสอบกันเอง ด้วยความผูกพัน ความไว้ใจ ความสามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อมีการพบปะระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม จึงมีการนำปัญหามา

---

[๒๕]สัมภาษณ์ นายยงยุทธ กะหมายสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๒๖]สัมภาษณ์ นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฏ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๒๗]สัมภาษณ์ นางสุภัค จันทร์ศรี, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

แก้ไขร่วมกัน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ให้คำปรึกษา ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย เป็นการกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนการทำหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ด้วยการให้สมาชิกเป็นผู้คัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ซึ่งจัดเป็นโครงสร้างการบริหารงานตามหลักขององค์การ แนวทางดังกล่าวเป็นทั้งการพัฒนาบุคลากรของชุมชน และทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมและผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึก ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓ ด้านการจัดองค์การ (Organizing)

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	คณะกรรมการกองทุนสัจจะออมทรัพย์	๕	๑,๔,๑๐,๑๕,๑๖
๒.	การรักษาสัจจะในการออม	๓	๑,๘,๑๕
๓.	กระบวนการเรียนรู้การทำงานกลุ่มแบบมีส่วนร่วม	๓	๑,๘,๑๕
๔.	ความผูกพันความสามัคคี	๒	๑,๑๕
๕.	ผลประโยชน์ของกลุ่ม	๒	๑๕,๑๖

จากตารางที่ ๔.๓ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดองค์การในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ คณะกรรมการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ลำดับที่ ๒ การรักษาสัจจะในการออม กระบวนการเรียนรู้การทำงานกลุ่มแบบมีส่วนร่วม ความผูกพันความสามัคคี และผลประโยชน์ของกลุ่ม

๔. ด้านการสื่อสาร (Communicating)

การบริหารกองทุนสัจจะออมทรัพย์ มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์โดยการบอกกันปากต่อปาก ทำความเข้าใจกันในหมู่ของสมาชิกกับบุคคลที่ยังไม่เป็นสมาชิก อันได้แก่ คนในครอบครัว เพื่อน หรือว่า คนที่รู้จักในระยะเริ่มแรก แต่ปัจจุบันนี้สมาชิกของกลุ่มเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ประจักษ์ของคนในชุมชน ทำให้ผลงานนั้นเป็นการเผยแพร่และการสื่อสารประชาสัมพันธ์กลุ่มไปในตัว[๒๘] จึงทำให้ปัจจุบันมีจำนวนคนที่ต้องการเป็นสมาชิกมากขึ้น แต่กองทุนไม่สามารถที่จะรับคนที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกได้ทุกคน จึงต้องให้มีการซื้อสิทธิ์เข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่ม เรียกได้ว่า เป็นการคัดกรองบุคคล

[๒๘]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกได้ในระดับหนึ่ง เพราะบุคคลที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกของกองทุนนั้น ต้องเป็นบุคคลที่มีความไว้วางใจได้[๒๙] พระอาจารย์มนัส ขนฺติธมฺโม ได้ทำการสื่อสารให้กับคนในชุมชนโดยอาศัยวันพระใหญ่ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ประชาชน หรือคนในชุมชนมารวมตัวกันมาก ๆ ท่านก็ได้มาบอกถึงประโยชน์ของการออมทรัพย์ ประโยชน์สวัสดิการของกลุ่ม การเคารพสิทธิในชีวิตของผู้อื่น และประชาชนหรือคนในชุมชนจะได้ประโยชน์อะไรจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์บ้าง[๓๐] ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและแบบแผนการบริหารงาน หรือลักษณะในการรวมกลุ่ม เช่น มีการแสดงบทบาทตำแหน่งหน้าที่ มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกกองทุนของตนและกองทุนสัจจะออมทรัพย์อื่นๆ เพื่อเป็นการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และให้คำปรึกษาในการใช้เทคนิคเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ลักษณะการตั้งกลุ่มในเมืองจะใช้เทคนิคการตั้งกลุ่มรอบนอกเสียก่อน เพื่อจะให้รอบนอกเป็นเสียงประชาสัมพันธ์หรือเป็นแรงกระตุ้นให้การก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในเมืองหรือที่อื่นๆ ได้รับความร่วมมือเร็วขึ้นและขยายวงกว้างขึ้นโดยอาศัยบทบาทของพระสงฆ์ที่ได้เรียนรู้จากการสัมมนาและการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ซึ่งทำด้วยจิตสำนึกที่ต้องการจะนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาใช้แก้ปัญหาความยากจนให้กับชุมชน ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งและเป็นองค์กรที่มีภาวะของความเป็นผู้นำในชุมชนนั้นๆ ที่จะให้คนในชุมชนเกิดความเคารพสิทธิในชีวิตของผู้อื่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในครอบครัว สิทธิในการสื่อสาร และสิทธิในการรักษาสุขภาพของตนเอง[๓๑] การสร้างความไว้วางใจ ต้องอาศัยความซื่อสัตย์โปร่งใส มีหลักฐาน คุณธรรม ความเสียสละ และมีจิตอาสาความจริงใจต่อผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้บริหารกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ต้องมีความสามารถสูง มีสติปัญญาไหวพริบปฏิภาณดีและมีสมรรถนะในการทำงาน มีความสามารถในด้านการสื่อสารเป็นอย่างดี แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รวมทั้งต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนั้นยังต้องมีความสามารถในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ มีจิตอาสา และความเสียสละความสุขส่วนตน และวิสัยทัศน์ต้องประกอบด้วยความซื่อสัตย์และความยุติธรรม มีวินัย มีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความอดทนอดกลั้น รวมทั้งความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีเป้าหมายการดำเนินของกลุ่มที่ชัดเจนและทิศทางมีทักษะทางสังคมดี มีความยืดหยุ่นสูง

---

[๒๙]สัมภาษณ์ นายไพศาล งามสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๓๐]สัมภาษณ์ นายอุดม วงศ์จันทร์, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๓๑]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ในการออมชอมเวลาที่สมาชิกมีปัญหาในการส่งหุ้น เงินที่กู้ไปจากกลุ่ม[๓๒] อย่างไรก็ตาม การดำเนินกิจกรรมการออม การกู้ การตรวจสอบ การจัดสวัสดิการ พระสงฆ์จะต้องคอยเป็นพี่เลี้ยง เพื่อให้คำแนะนำในเรื่องการทำบัญชี ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม เช่น การออมทรัพย์ การปล่อยกู้ การจัดสวัสดิการชุมชน รวมถึงร้านค้าชุมชน ถือเป็นกลไกสร้างความผูกพันของสมาชิกกลุ่มโดยมีพระสงฆ์เป็นผู้เชื่อมโยงทั้งด้านการพัฒนาในรูปของการสร้างทุนชุมชน และทั้งด้านจิตใจ คือ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับในการดำเนินชีวิต[๓๓] ชีวิต[๓๓] ในแต่ละเดือน ได้รับและจ่ายอะไรไปบ้าง แต่ก็ไม่ควรฟุ่มเฟือยจนเกินไป และก็ไม่ประหยัดจนไม่ใช้จ่าย แต่ทำให้พอดีกับความจำเป็นด้านปัจจัย ๔ ซึ่งหลักการนี้ เป็นการเชื่อมโยงคนและกิจกรรมเข้าด้วยกันโดยมีเงินเป็นเครื่องมือ มีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างคนกับชุมชนหรือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานอื่นๆ ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แล้วทำให้ชุมชนมีคุณธรรมผ่านกิจกรรมที่ชาวบ้านร่วมกันดำเนินไป ความพร้อมเพียงกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ย่อมจะเกิดขึ้นในรูปแบบที่ยั่งยืนได้ในที่สุด[๓๔] การมีสัจจะความจริงใจ มีความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นการเสริมสร้างกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ให้เข้มแข็ง ส่งเสริมวิธีการใหม่ ๆ จัดให้มีกิจกรรมเพิ่มขึ้นในการส่งเสริมคุณธรรมเป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านเกิดความซื่อสัตย์ และไว้เนื้อเชื่อใจต่อกัน เพราะความซื่อสัตย์และการไว้ใจนั้นส่งผลต่อความเข้มแข็งและความยั่งยืนในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงิน ยิ่งต้องอาศัยคุณธรรมดังกล่าวเป็นพื้นฐาน การส่งเสริมคุณธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผนึกจิตใจของสมาชิกให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมกลุ่ม มีความเข้าใจและมีความสัมพันธ์อันดี อันก่อให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง[๓๕]

สรุปว่า การบริหารกองทุนสัจจะออมทรัพย์ มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์โดยการบอกกันปากต่อปาก ทำความเข้าใจกันในหมู่ของสมาชิกกับบุคคลที่ยังไม่เป็นสมาชิก และมีการรวมกลุ่มกันโดยมีพระสงฆ์ที่ปรึกษา ลักษณะคล้ายกัน คือ พระสงฆ์ที่เป็นประธานกลุ่มจะได้ทำการสื่อสารให้กับคนในชุมชนโดยอาศัยวันพระใหญ่ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการ

---

[๓๒]สัมภาษณ์ นายถวน วิลัยแลง, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๓๓]สัมภาษณ์ นายสุทา งามสม,ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๓๔]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๓๕]สัมภาษณ์ กมลนิฐ์ วงศ์วิศิษฎ์, รองประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ออมทรัพย์ และมีการสื่อสารระหว่างสมาชิกกองทุนของตนและกองทุนสัจจะออมทรัพย์อื่นๆ เพื่อเป็นการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และให้คำปรึกษาในการใช้เทคนิคเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การสร้างความไว้วางใจ ต้องอาศัยความซื่อสัตย์โปร่งใส มีหลักฐาน คุณธรรม ความเสียสละและมีจิตอาสา ความจริงใจต่อผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้บริหารกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ต้องมีความสามารถสูงมีสติปัญญาไหวพริบปฏิภาณดีและมีสมรรถนะในการทำงาน มีความสามารถในด้านการสื่อสารเป็นอย่างดี แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รวมทั้งต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความสามารถในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ มีจิตอาสา และความเสียสละความสุขส่วนตน และวิสัยทัศน์ต้องประกอบด้วยความซื่อสัตย์และความยุติธรรม มีวินัย มีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความอดทนอดกลั้น รวมทั้งความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีเป้าหมายการดำเนินของกลุ่มที่ชัดเจนและทิศทางมีทักษะทางสังคมดี มีความยืดหยุ่นสูง ทำให้ชุมชนมีคุณธรรมผ่านกิจกรรมที่ชาวบ้านร่วมกันดำเนินไป ความพร้อมเพียงกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ย่อมจะเกิดขึ้นในรูปแบบที่ยั่งยืนได้ในที่สุด ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึกดังนี้

ตารางที่ ๔.๔ ด้านการสื่อสาร (Communicating)

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	การสื่อสารประชาสัมพันธ์	๔	๑,๒,๘,๑๑,
๒.	เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	๓	๑,๓,๑๗
๓.	การส่งเสริมคุณธรรม	๒	๘,๑๗
๔.	การสร้างความไว้วางใจ	๒	๖,๘,
๕.	การเคารพสิทธิในชีวิตของผู้อื่น	๒	๑,๑๑,

จากตารางที่ ๔.๔ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ลำดับที่ ๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมคุณธรรม การสร้างความไว้วางใจ และการเคารพสิทธิในชีวิตของผู้อื่น

๕. ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)

อิทธิพลของแรงจูงใจในสังคมก็คือสวัสดิการของกลุ่มที่มีต่อสมาชิกทุกๆ คน คือ ใครป่วยนอนโรงพยาบาล ก็มีค่ารักษาพยาบาลให้ ใครเสียชีวิต ก็มีเงินก้อนให้ ใครขัดสนต้องการเงินในการ

ประกอบสัมมาอาชีพก็สามารถกู้ได้จากกลุ่ม[๓๖] โดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ในการค้ำประกันเพียงแต่ใช้ประวัติในการออมเป็นตัวการันตีในการกู้ยืมเงินของกลุ่ม สมาชิกรุ่นที่ ๑, ๒ กู้ได้ ๘๐,๐๐๐ บาท โดยให้สมาชิกเป็นคนค้ำ คนที่มีประวัติในการออมอย่างสม่ำเสมอ ก็สามารถกู้ได้ในวงเงินที่สูง ส่วนใครที่จะกู้เกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไปต้องมีโฉนดค้ำประกัน[๓๗] อย่างไรก็ตาม คนในชุมชนรู้จักกัน ทุกคน รู้ข้อเท็จจริง ทำให้ไม่ต้องกรอกเอกสารมาก ระเบียบกติกา การจ่ายสวัสดิการคล่องตัว การใช้สวัสดิการเป็นแรงจูงใจในการออม การจัดสวัสดิการชุมชนโดยฐานการผลิต หรือธุรกิจชุมชนเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมในการทำมาหากินที่สั่งสมมายาวนาน ประกอบกับการได้มีโอกาสไปดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงาน ทำให้ชุมชนหลายแห่งสามารถจัดสวัสดิการจากการผลิตภายในชุมชน หรือจากกลุ่มที่รวมตัวกันทำธุรกิจชุมชน ได้มีแรงจูงใจที่เข้าไปรวมกับลุ่ม ที่มีการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหรือมีปฏิสัมพันธ์กัน[๓๘] และจะต้องมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ทำให้คนที่เข้ารวมกลุ่มเกิดความพึงพอใจ หรือมีแรงจูงใจอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้คนเข้าร่วมกลุ่ม ซึ่งจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกลุ่มนั้น อาจแตกต่างกันตามความต้องการของแต่ละบุคคล มีเอกลักษณ์และปรัชญาการทำงานที่ชัดเจน กลุ่มช่วยในการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลได้ดี กลุ่มสามารถที่จะก่อให้เกิดพลังมหาศาลได้ทั้งดีและเสีย กลุ่มช่วยให้คนพัฒนาหรือเจริญเติบโตทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลเกิดขึ้นในกลุ่มได้ง่ายกว่า[๓๙] บุคคลมักจะมีความคิดมากขึ้น และมีเหตุผลดีขึ้น เมื่ออยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม การทำงานในรูปกลุ่มเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กลุ่มเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นเครื่องมือต่อสู้กับสถานการณ์ต่างๆ อีกทั้งยังทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อันเป็นการเพิ่มพลังปัญญาและรวมปัญญาในการจัดการกับปัญหา และริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม กลุ่มสามารถเพิ่มพลังอำนาจการต่อรองในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งในระดับปฏิบัติและในระดับนโยบาย และกลุ่มเอื้อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอันเป็นเป้าหมายของการพัฒนา[๔๐] เมื่อสมาชิกกองทุนมีความพึงพอใจในกิจกรรมการออมเงิน จะทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เพราะมีความเชื่อว่ากลุ่มจะสามารถสนอง

---

[๓๖]สัมภาษณ์ นายถวน วิลัยแลง, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๓๗]สัมภาษณ์ นายไพศาล งามสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๓๘]สัมภาษณ์ นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๓๙]สัมภาษณ์ นางนรินทร เนื่องจำนงค์, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๔๐]สัมภาษณ์ นายดนัย สมบูรณ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ความต้องการในการสร้างความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้[๔๑] ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความมั่นคงทางสังคม รองลงมา คือ ความมั่นคงทางการศึกษา น้อยที่สุด คือ ปัจจัยความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และปัจจัยความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยความมั่นคงทางการศึกษา[๔๒]

กองทุนกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่ประกอบขึ้นนั้น ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย และถือเสียงข้างมากของมวลสมาชิก โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำของชุมชนมีความชัดเจนในเรื่องการสร้างกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ขึ้นมา ช่วยให้ชาวบ้านพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเองภายในชุมชน จะเป็นชุมชนดั้งเดิมแต่อิทธิพลจากวัฒนธรรมเมืองเข้ามาในชุมชน สื่อต่างๆ รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เข้ามาภายในชุมชน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างเลี่ยงมิได้ ชุมชนได้เรียนรู้ที่จะปรับตัวและจัดกิจกรรมอันเป็นที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้กับชนรุ่นหลัง เพื่อช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงามของตน กิจกรรมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่เป็นรูปธรรมต่างๆ ถูกจัดขึ้นเพื่อช่วยกันทำโดยใช้วัดเป็นกลไกในการความสามัคคีอยู่ในชุมชน[๔๓]

การบริหารกองทนสัจจะออมทรัพย์นั้น เมื่อครบรอบปีของการออมทรัพย์ กลุ่มจะแบ่งเงินที่ได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ออกเป็นสองส่วนเท่าๆ กัน ส่วนหนึ่งปันผลคืนแก่สมาชิก อีกส่วนหนึ่งจะนำไปเป็นเงินกองทุนสวัสดิการแก่สมาชิก โดยจะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีสวัสดิการ เงินสวัสดิการจะใช้ไปในเรื่องของการรักษาพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีบางกลุ่มที่มีเงินสวัสดิการมากพอ ได้เริ่มนำเงินสวัสดิการไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนให้น่าอยู่มากขึ้น การจัดสวัสดิการเช่นนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์สามารถดำรงอยู่ได้ เพราะถือว่า เป็นการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกไม่ลาออกจากกลุ่ม รูปแบบการจัดการกับเงินในลักษณะนี้ ทำให้สมาชิกมีความผูกพันต่อกลุ่มมากขึ้น เพราะสมาชิกต้องพึ่งพากลุ่มในการที่จะกู้เงินทุนกองกลางไปใช้ประกอบอาชีพหรือไปใช้ในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ในขณะเดียวกันสมาชิกพยายามที่จะทำงานกองทุน สวัสดิการให้โตขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้กองทุนนี้สามารถดูแลสมาชิกได้มากที่สุด[๔๔] การก่อตั้งกลุ่มไม่ว่าจะเป็นชุมชนเมืองหรือชุมชนในชานเมือง ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับที่เวลาและการชักจูงและปลูกจิตสำนึก การตั้งกลุ่มขึ้นมามีความสำคัญอยู่ที่การแนะนำ จูงใจ ให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของปัญหาและแนะนำวิธี

---

[๔๑]สัมภาษณ์ นายสุทา งามสม,ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๔๒]สัมภาษณ์ นายทน จันทร์ศรี, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๔๓]สัมภาษณ์ นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฎ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๔๔]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

แก้ปัญหาให้คนในชุมชนให้ตั้งอยู่บนฐานของคุณธรรมที่ชุมชนพึงปฏิบัติได้ มีความมั่นคงและปลอดภัย[๔๕]

สรุปว่า อิทธิพลของแรงจูงใจของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ คือ สวัสดิการกองทุน ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล บุคคลที่เป็นสมาชิกของกองทุนแล้ว สามารถกู้ยืมเงินเพื่อการประกอบสัมมาอาชีพ โดยใช้ประวัติในการออมเป็นตัวการันตีในการกู้ยืมเงิน เมื่อมีการเข้ากลุ่มแล้ว กลุ่มจะช่วยในการสร้างแรงจูงใจ ก่อให้เกิดพลังมหาศาล ให้สมาชิกพัฒนาหรือเจริญเติบโตทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนทัศนคติการทำงานในรูปของกลุ่มเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อันเป็นการเพิ่มพลังปัญญาและรวมปัญญาในการจัดการกับปัญหา และริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพิ่มพลังอำนาจการต่อรองในทางเศรษฐกิจ และสังคม เอื้อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน การจัดให้มีสวัสดิการนั้นเป็นการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกไม่ลาออกจากกลุ่ม รูปแบบการจัดการกับเงินในลักษณะนี้ ทำให้สมาชิกมีความผูกพันต่อกลุ่มมากขึ้น เพราะสมาชิกต้องพึ่งพากลุ่มในการที่จะกู้เงินทุนกองกลางไปใช้ประกอบอาชีพหรือไปใช้ในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึก ดังนี้

ตารางที่ ๔.๕ ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	สวัสดิการเป็นแรงจูงใจในการออม	๔	๑,๘,๑๒,๑๘
๒.	การสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิก	๒	๑,๑๘,
๓.	ระบอบประชาธิปไตย	๒	๑๐,๑๖
๔.	เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	๒	๕,๑๐
๕.	ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย	๒	๒,๕

จากตารางที่ ๔.๕ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อิทธิพลจูงใจในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ สวัสดิการเป็นแรงจูงใจในการออม ลำดับที่ ๒ การสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิก ระบอบประชาธิปไตย เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย

---

[๔๕]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

๖. ด้านการประสานงาน (Coordinating)

ด้านการประสานงานกลุ่มจะมีการประชุมกันทุกเดือน เพื่อออกเงินกู้ให้กับสมาชิกและทำการเก็บออมจากสมาชิกทุก ๆ คนเป็นประจำ เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีพร้อมเพียงกัน ที่เป็นนามธรรมให้เห็นผลเป็นรูปธรรมผ่านกระบวนการกลุ่ม ด้วยการให้สมาชิกทุกคนมีความสามัคคีพร้อมเพียงกันนำเงินมาออมร่วมกัน และบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน โดยมีเงินออมเป็นเครื่องมือวัดความสามัคคี เพราะถ้าสมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสามัคคีกันผลที่ปรากฏให้เห็น คือ การเกิดขึ้นของกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านที่เติบโตขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งอำนวยประโยชน์ให้กับสมาชิกทุกคนทั้งในเรื่องเงินกู้เพื่อบรรเทาความเดือนร้อน และเงินสวัสดิการไว้คอยช่วยเหลือสมาชิก เมื่อเวลาเจ็บป่วย[๔๖] การบริหารงานและการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยเฉพาะการทำบัญชี จำนวนเงินหุ้น จำนวนเงินกู้ และจำนวนเงินที่สมาชิกจะต้องส่งคืนในแต่ละเดือน ทางกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประสานความร่วมมือจากกลุ่มที่มีศักยภาพ มีประสบการณ์ในการดำเนินการมาแล้ว ตลอดถึงการบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วม เป็นการให้สมาชิกเริ่มต้นทำตั้งแต่เงินน้อยๆ เริ่มตั้งแต่การเขียนสมุดบัญชีหุ้นเงินฝาก การเขียนใบขอกู้การลงบัญชีเงินคงเหลือ เงินที่กู้ไปและจำนวนค่าบำรุงที่จะต้องจ่าย เพื่อจะได้เพิ่มทักษะไปด้วย ตลอดถึงการส่งเสริมหลักประชาธิปไตยให้เกิดในชุมชน โดยให้ชาวบ้านเริ่มจากการก่อตั้งกลุ่มขึ้นมาแล้ว ให้มีการคัดเลือก คณะกรรมการขึ้นมาทำงานในส่วนนี้ โดยความเห็นชอบของสมาชิกกลุ่มช่วยกันคัดเลือก ประธาน รองประธาน เหรัญญิก ต่อไปซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้การทำงานกลุ่มแบบมีส่วนร่วม เรียกว่า เป็นการบริหารกลุ่มและเป็นการตรวจสอบกันเอง สร้างความผูกพันและความสามัคคีกัน[๔๗] กลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีการสร้างเครือข่ายด้วยการประสานความร่วมมือระหว่างกัน และมีกติการ่วมกันว่า สมาชิกกลุ่มต้องมาส่งเงินสัจจะแก่กลุ่มทุกเดือน โดยมีการกำหนดร่วมกันว่า กลุ่มจะเปิดทำการทุกวันที่ ๑ ของเดือน เมื่อถึงวันทำการกลุ่มสมาชิกทุกคนจะรักษาสัจจะ คือ ความจริงใจด้วยการมาส่งเงินต่อกองทุน และร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม เพราะกลุ่มมีการบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วม เมื่อสมาชิกทุกคนปฏิบัติตามหลักธรรมข้อการมีสัจจะต่อกันและต่อกลุ่ม จึงส่งผลให้ภายในชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนขึ้น และกองทุนก็เจริญเติบโตตามลำดับ อำนวยประโยชน์ให้กับสมาชิกกลุ่มเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องบรรเทาความเดือนร้อนและเงินช่วยเหลือในด้านสวัสดิการ พระสงฆ์ควรเข้าไปเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นผู้รับแรงศรัทธาจากชาวบ้าน

---

[๔๖]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๔๗]สัมภาษณ์ นางนรินทร เนื่องจำนงค์, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

อาจแนะนำประชาชนในท้องถิ่นให้เห็นลู่ทางในการพัฒนาด้านวัตถุที่เหมาะสม หรือเป็นผู้ประสานรวมตัวชาวบ้านในการพัฒนาและอาจใช้วัดเป็นสถานที่รวมกลุ่มในการทำกิจกรรมของกลุ่ม[๔๘]

การประสานงานระหว่างกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่มีความเข้มแข็ง และกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ยังไม่มีความเข้มแข็ง การประสานความร่วมมือในการประชุมร่วมกัน ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน โดยเฉพาะผู้นำกลุ่ม เช่น ประธาน รองประธาน เหรัญญิก และเลขานุการ กล่าวได้ว่าเป็นการเสริมการมีส่วนร่วมกัน การบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วม เป็นการสร้างพลังให้เกิดขึ้นกับชุมชนโดยผ่านกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการปลูกจิตสำนึกโดยแนะนำและกระตุ้น เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านรู้คิดหาความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง และหาวิธีแก้ไขที่ถูกต้อง โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ[๔๙] การให้คำปรึกษาในเรื่องของการออมทรัพย์ การส่งเสริมหลักประชาธิปไตยให้เกิดในชุมชนตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มร่วมกัน เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มโดยผ่านผู้นำชุมชน หรือผู้นำกลุ่ม ที่มีการถ่ายทอดและร่วมกันคิดพิจารณาต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งการให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายด้วยการประสานความร่วมมือกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อื่นๆ ในเวลาที่กลุ่มของตนเกิดภาวะวิกฤตทางด้านการเงิน โดยการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ เพราะการที่พระสงฆ์เข้าไปเกี่ยวข้องในฐานะให้คำปรึกษานั้น จะก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือได้ง่าย และมีการดำเนินกิจกรรมอย่างโปร่งใสและจริงใจต่อกัน อันนำไปสู่การขยายกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน[๕๐] อย่างไรก็ตาม การประสานงานเพื่อการปลูกจิตสำนึกของพระสงฆ์นั้น เรียกได้ว่า เป็นการแนะนำกระตุ้น ให้ชุมชนเห็นประโยชน์ของการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและสร้างพลังต่อรองในการแก้ไขปัญหาชุมชน เริ่มตั้งแต่การพูดคุยถึงปัญหาความยากจน การขาดเงินทุน การเป็นหนี้ และปัญหาชุมชนต่างๆ เช่น ขาดความเอื้อเฟื้อต่อกันและกันของคนในชุมชน คนชรา เด็ก ปัญหายาเสพติด การแนะนำให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จริง และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการรวมกลุ่มการออมทรัพย์ การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ที่พระสงฆ์ได้ส่งเสริมคุณธรรม ด้วยการผสมผสานหลักธรรม การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ด้วยการนำวัฒนธรรม ความเอื้อเฟื้อเข้ามาสู่ชุมชน ก็จะเกิดผลได้

---

[๔๘]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๔๙]สัมภาษณ์ นายไพศาล งามสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๕๐]สัมภาษณ์ นายดนัย สมบูรณ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

เร็วโดยเอาเงินมาเป็นเครื่องมือ ทำให้เกิดการช่วยเหลือกันในสังคม เป็นการให้ทาน ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ อันจะส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนโดยรวม[๕๑]

สรุปว่า กองทุนสัจจะออมทรัพย์ มีการประชุมกันเป็นประจำทุกเดือน เพื่อทำการเก็บออมและออกเงินกู้ให้กับสมาชิก เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีพร้อมเพียงกัน โดยมีเงินออมเป็นเครื่องมือวัดความสามัคคี และเป็นการส่งเสริมหลักประชาธิปไตยให้เกิดในชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้การทำงานกลุ่มแบบมีส่วนร่วม เรียกว่า เป็นการบริหารกลุ่มและเป็นการตรวจสอบกันเอง สร้างความผูกพันและความสามัคคีกัน ยึดหลักสัจจะต่อกัน เพราะจะส่งผลให้ภายในชุมชนมีกองทุนหมุนเวียน และเจริญเติบโตขึ้น อำนวยประโยชน์ให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม ในเรื่องบรรเทาความเดือนร้อนและเงินช่วยเหลือในด้านสวัสดิการ ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึก ดังนี้

ตารางที่ ๔.๖ ด้านการประสานงาน (Coordinating)

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	การประสานความร่วมมือจากกลุ่ม	๕	๑,๒,๖,๑๐,๑๘
๒.	การบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วม	๓	๒,๖,๑๘
๓.	การส่งเสริมหลักประชาธิปไตยให้เกิดในชุมชน	๒	๑๐,๑๘
๔.	ความผูกพันและความสามัคคี	๒	๑,๑๘
๕.	การสร้างเครือข่ายด้วยการประสานความร่วมมือ	๒	๒,๑๐

จากตารางที่ ๔.๖ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ การประสานความร่วมมือจากกลุ่ม ลำดับที่ ๒ การบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วม ลำดับที่ ๓ การส่งเสริมหลักประชาธิปไตยให้เกิดในชุมชน ความผูกพันและความสามัคคี และการสร้างเครือข่ายด้วยการประสานความร่วมมือ

๗. ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating)

การประเมินผลงานของกลุ่มมีการประเมินประจำปีทุกปี โดยมีพระอาจารย์มนัส ขนฺติธมฺโม มาเป็นผู้ตรวจสอบบัญชี[๕๒] ปัจจุบันยอดเงินทุนมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท ยอดเงิน

---

[๕๑]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๕๒]สัมภาษณ์ นายสุทา งามสม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

สะพัดในแต่ละเดือน ๑๐๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท หนี้เสียในปัจจุบันที่กลุ่มประสบปัญหาอยู่ที่ ๒๐๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ บาท อัตราสวัสดิการ นอนโรงพยาบาล ๒๐ คืน ๆ ละ ๓๐๐ บาท เสียชีวิตได้ ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งทุกกลุ่มก็จะมีการตรวจสอบประเมินผลงานการบริหารงานที่ผ่านมาในลักษณะนี้[๕๓] สร้างความโปร่งใส การตรวจสอบได้และความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน

การรับฟังการประเมินผลจากภายนอก ช่วยให้เกิดการมองตนเองและการเรียนรู้ชัดเจน กว้างขวางขึ้น ทำให้มองเห็นลู่ทางในการปรับปรุงแก้ไข และแสวงหาความร่วมมือในวงกว้าง ใช้วิธีเรียนรู้โดยกลุ่มเป็นการสะสมข้อมูล การระดมสมองการจัดเวทีชาวบ้าน ความคิดเห็น และนำประสบการณ์ในการปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนกันโดยการสรุปบทเรียนด้วนวิธีต่าง ๆ เช่น การระดมสมองการจัดเวทีชาวบ้าน การติดตามประเมินผลตลอดเวลาโดยกลุ่ม เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปัจจุบัน และเพื่อการวางแผนงานในอนาคต[๕๔] สมาชิกเห็นประโยชน์ของกองทุน จึงได้มีการออมเงินทุกเดือน เมื่อมีปัญหาก็สามารถกู้เงินได้ โดยค้ำประกันกันเองด้วยคุณธรรม ยามจำเป็นมีสวัสดิการให้ สมาชิกมีความพึงพอใจ ภูมิใจที่ได้ช่วยให้กลุ่มมีเงินออม และสมาชิกเป็นเสมือนเครือญาติ ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีเพื่อนบ้าน มีพระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่ปรึกษากู้ยืม ไม่ต้องอายใคร เพราะเป็นเงินของตนเอง อุ่นใจเวลาเจ็บไข้มีหลักประกัน ลูกหลานไม่ต้องเดือดร้อน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น[๕๕] สมาชิกมีความประสงค์จะดูแลรักษากลุ่ม เมื่อมีประโยชน์เช่นนี้ จึงมั่นใจว่า จะช่วยกันดูแลกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาภายในชุมชน และขยายให้เป็นธนาคารหมู่บ้านต่อไปอนาคต อย่างไรก็ตาม สมาชิกบางคนยังไม่เข้าใจแนวคิดและวิธีการของกลุ่ม เพราะถูกชักชวนยังไม่ทันได้ศึกษาให้ถ่องแท้ จึงยังไม่มั่นใจในกลุ่ม เพราะไม่ค่อยเข้าใจในระบบการเงิน และระบบสวัสดิการ[๕๖] หลักการจัดสวัสดิการชุมชน จะต้องทำจากสิ่งที่เป็นจริง ตั้งใจทำภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์และข้อบังคับ ต้องสอดคล้องกับวิถีของแต่ละพื้นที่ เริ่มจากเล็กไปใหญ่ ทำแบบค่อยเป็นค่อยไป เงินเป็นเพียงเครื่องมือไม่ใช่เป้าหมาย ใช้เงินสร้างเงื่อนไข ทำให้คนคิดพึ่งตนเอง ทำความดี ไม่ใช่ใช้เงินเป็นเป้าหมาย หรือหาเงินมาแจกจ่าย ควรให้ตามความจำเป็นและพอดี ยึดหลักความเสมอภาค ความยุติธรรม และการมีส่วนร่วม ซึ่งต้องช่วยเหลือแบบไม่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกใน

---

[๕๓]สัมภาษณ์ นายสุคนธ์ มาลีเลิศ, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๕๔]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๕๕]สัมภาษณ์ นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฎ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๕๖]สัมภาษณ์ นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ชุมชน ใช้หลักความเสมอภาค ยุติธรรม และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มุ่งเน้นคนยากจนและด้อยโอกาส พัฒนากิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนสร้างสวัสดิการเพื่อความมั่นคงในชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย คนในชุชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการต้องเป็นทั้งผู้ให้อย่างมีคุณค่า และผู้รับอย่างมีศักดิ์ศรี ต้องทำด้วยความรักและอดทน มีการติดตามประเมินผล โดยจะต้องมีความศรัทธาเชื่อมั่นว่าสามารถสร้างสวัสดิการของตนเองได้[๕๗]

ผู้ที่ได้ประโยชน์จากสวัสดิการชุมชน ได้แก่ ทุกคนในชุมชน รวมทั้งคนในสังคมส่วนรวม โดยผู้ด้อยโอกาสจะได้รับการช่วยเหลือให้มีโอกาสมีส่วนร่วม และสามารถเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับอย่างมีศักดิ์ศรี ผู้ที่อยู่ในภาวะปกติได้รับการป้องกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ส่วนผู้ที่มีความพร้อมทางการเงิน จะได้รับความอบอุ่น น้ำใจไมตรี มีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ทุนสนับสนุน อนึ่ง การจัดสวัสดิการชุมชนเป็นการทำคนให้เป็นคนดี มีคุณภาพและความสุข ช่วยให้คนช่วยตนเอง และพึ่งตนเองได้ ช่วยให้คนรู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นบ้าง ทำให้คนรับผิดชอบร่วมกันต่อความเดือดร้อนของผู้อื่น ทำให้คนมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อความเดือดร้อนของชุมชน สร้างกิจกรรมหรือบริการสวัสดิการ อันจะเป็นหลักประกันความสุขของชาวชุมชนตั้งแต่เกิดจนถึงตาย[๕๘] คณะกรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จะมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการประเมินผลการพัฒนากลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน มีตัวชี้วัด มีคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนและปฏิบัติตามบทบาทของของตน ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ร่วมกัน และคณะกรรมการมีการประชุมเป็นประจำทุกเดือน และมีการจัดบันทึกรายงานการประชุม[๕๙] เพื่อเป็นการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้ว ย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดีได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างใด การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความยากลำบาก เพราะขาดความชัดเจนในการบริหารงานกองทุน[๖๐] การดำเนินงานเครือข่ายและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานเครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการประเมินผลกิจกรรมของกลุ่ม และการมีส่วนร่วมใน

---

[๕๗]สัมภาษณ์ นางสาวธาราทิพย์ แก้วบัวขาว, เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๕๘]สัมภาษณ์ นางนรินทร เนื่องจำนงค์, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๕๙]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๖๐]สัมภาษณ์ นายสุคนธ์ มาลีเลิศ, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

การประเมินผลเพื่อพัฒนา และร่วมจัดทำระเบียบกฎเกณฑ์และข้อบังคับของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งเป็นประเด็นที่สมาชิกและคณะกรรมการให้ความสำคัญมากที่สุด[๖๑]

สรุปว่า การประเมินผลงานของกลุ่มมีการประเมินประจำปีทุกปี ด้วยการตรวจสอบบัญชี ยอดเงินทุนที่เป็นปัจจุบัน หนี้เสีย อัตราสวัสดิการ และอัตราการเจริญเติบโต มีการระดมสมองการจัดเวทีชาวบ้าน การติดตามประเมินผลตลอดเวลา เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปัจจุบัน และเพื่อการวางแผนงานในอนาคต หลักการจัดสวัสดิการชุมชน เริ่มทำจากสิ่งที่เป็นจริง ด้วยความตั้งใจ สอดคล้องกับวิถีของแต่ละพื้นที่ เริ่มจากเล็กไปใหญ่ ทำแบบค่อยเป็นค่อยไป มีการช่วยเหลือแบบไม่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกในชุมชน ใช้หลักความเสมอภาค ยุติธรรม และการมีส่วนร่วม มุ่งเน้นคนยากจนและด้อยโอกาส พัฒนากิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนสร้างสวัสดิการเพื่อความมั่นคงในชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย คณะกรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการประเมินผลการพัฒนากลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน มีตัวชี้วัด มีคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนและปฏิบัติตามบทบาทของของตน ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ร่วมกัน ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึก ดังนี้

ตารางที่ ๔.๗ ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating)

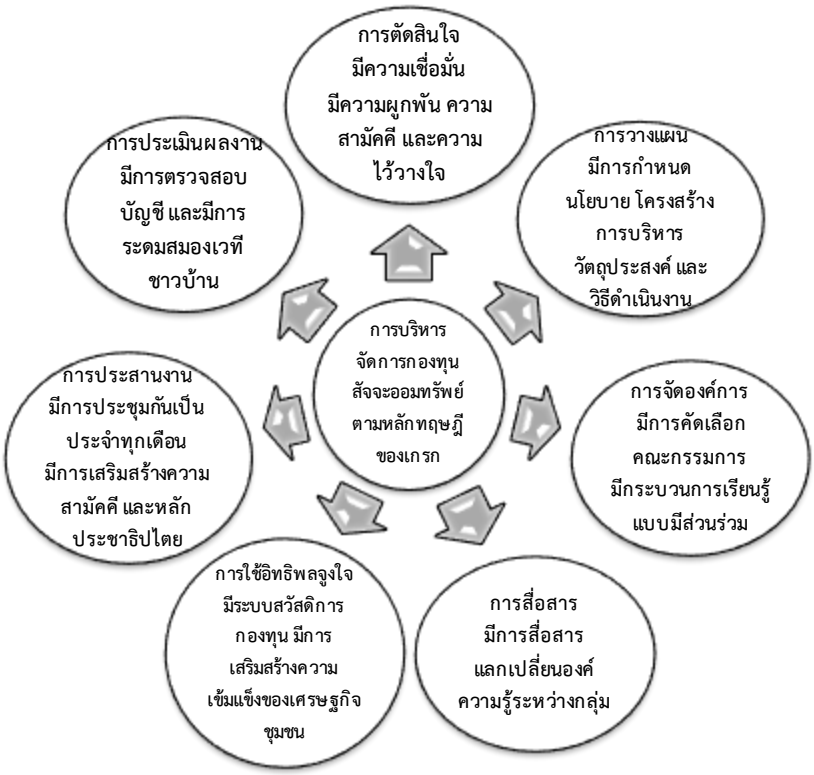
ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	การติดตามและประเมินผลรวมทั้งการรับผลประโยชน์	๕	๑,๒,๕,๑๐,๑๔,
๒.	ระบบสวัสดิการ	๓	๗,๙,๑๘,
๓.	การระดมสมองการจัดเวทีชาวบ้าน	๒	๑,๒,
๔.	หลักความเสมอภาค ยุติธรรม และการมีส่วนร่วม	๒	๗,๑๘
๕.	ระเบียบกฎเกณฑ์และข้อบังคับของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์	๒	๗,๑๐,

จากตารางที่ ๔.๗ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลงานในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้

[๖๑]สัมภาษณ์ นายดนัย สมบูรณ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ การติดตามและประเมินผลรวมทั้งการรับผลประโยชน์ ลำดับที่ ๒ ระบบสวัสดิการ ลำดับที่ ๓ การระดมสมองการจัดเวทีชาวบ้าน หลักความเสมอภาค ยุติธรรม และการมีส่วนร่วม และระเบียบกฎเกณฑ์และข้อบังคับของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บุคคลสำคัญซึ่งมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยผู้วิจัยนำเอาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร (Theory of Administration) ของเกรก ที่ได้จัดกระบวนการบริหาร เพื่อให้มีขั้นตอนที่ชัดเจนขึ้นตามปัจจัยกระบวนการบริหาร ๗ ประการ เรียงลำดับและหมุนเวียนเป็นขั้นตอน กล่าวคือ ๑. ด้านการตัดสินใจ (Decision) ๒. ด้านการวางแผน (Planning) ๓. ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ๔. ด้านการสื่อสาร (Communicating) ๕. ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing) ๖. ด้านการประสานงาน (Coordinating) ๗. ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating) ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำผลการวิจัยที่ค้นพบแต่ละด้านมาสังเคราะห์ได้ดังแผนภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ตามทฤษฎีการบริหารจัดการของเกรก

ตอนที่ ๒ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง โดยผู้วิจัยจะตั้งคำถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ว่าเป็นอย่างไร มี ๕ ประการ ประกอบด้วย

๑. การส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน

จากการวิจัย พบว่า ในการส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน มีการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน การรับคนในชุมชนเข้าเป็นสมาชิก และการให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีดอกเบี้ยน้อย ซึ่งดอกเบี้ยของเงินกู้นั้นก็กลับมาเป็นสวัสดิการของสมาชิกภายในกลุ่มคนในชุมชนสามารถนำเงินกู้ไปลงทุนในสาขาอาชีพของตนเองได้อย่างรวดเร็ว[๖๒] เพื่อเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน คือ คนที่ขาดงบประมาณในการประกอบอาชีพสามารถมากู้ยืมจากกลุ่มได้ง่ายในอัตราดอกเบี้ยที่ถูกกว่าของธนาคาร[๖๓] ซึ่งในการกู้นั้น จะต้องมีหลักค้ำประกันทางการเงินให้กับคนในชุมชน ถ้าคนในชุมชนต้องการเงินหมุนเวียนในการประกอบสัมมาอาชีพ จะหยิบยืมใครในชุมชนสิ่งแรกคนในชุมชนจะถามก่อนว่าได้เข้ากลุ่มหรือเปล่า ทำไมกู้ยืมเงินในกลุ่มแทนการให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีดอกเบี้ยน้อย และดอกเบี้ยของเงินกู้นั้นก็กลับมาเป็นสวัสดิการของสมาชิกภายในกลุ่ม[๖๔] อย่างไรก็ตาม พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมให้แก่มวลสมาชิก และให้คำแนะนำต่อผู้บริหารเพื่อต้องการพัฒนาศักยภาพของผู้นำกลุ่ม ให้มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ตลอดจนเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นกับการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ การให้คำแนะนำดังกล่าวยังเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มโดยผ่านผู้นำกลุ่ม และผู้นำได้นำคำแนะนำที่ได้จากพระสงฆ์ไปถ่ายทอดและร่วมกันคิดพิจารณา รวมทั้งการให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายด้วยการประสานความร่วมมือกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อื่นๆ ในเวลาที่กลุ่มของตนเกิดภาวะวิกฤตทางด้านการเงิน การที่พระสงฆ์เข้าไปเกี่ยวข้องในฐานะให้คำปรึกษาก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือได้ง่ายและมีการดำเนินกิจกรรมอย่างโปร่งใส และจริงใจต่อกัน นับว่าการให้คำปรึกษาของพระสงฆ์ก่อให้เกิด

---

[๖๒]สัมภาษณ์ นางนรินทร เนื่องจำนงค์, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๖๓]สัมภาษณ์ นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฎ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๖๔]สัมภาษณ์ นายสุคนธ์ มาลีเลิศ, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

การสร้างเครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อันนำไปสู่การขยายกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งได้ในที่สุด[๖๕]

การเพิ่มจำนวนของสมาชิก การขยายเครือข่ายสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์จะมีรูปแบบการรวมกลุ่มกันที่วัด กลุ่มเดียวบ้าง รวมกับกลุ่มอื่นบ้าง และจังหวัดใกล้เคียงโดย พระสงฆ์จะให้คำปรึกษาและการส่งเสริมคุณธรรม กล่าวคือ จากวันแรกที่ก่อตั้งให้กลุ่มดำเนินกิจกรรมสัจจะออมทรัพย์ พระสงฆ์จะต้องคอยเป็นพี่เลี้ยงเพื่อให้คำแนะนำในเรื่องการทำบัญชี ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม อย่างน้อย ๑ เดือนแรก จะต้องเป็นที่ปรึกษาให้ตลอดเวลา การดำเนินกิจกรรมหลักๆ ของกลุ่ม เช่น การออมทรัพย์ การปล่อยกู้ การจัดสวัสดิการชุมชน ถือเป็นกลไกสร้างความผูกพันของสมาชิกกลุ่มโดยมีพระสงฆ์เป็นผู้เชื่อมโยง ทั้งด้านการพัฒนาในรูปของการสร้างทุนชุมชนและทั้งด้านจิตใจ คือ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับ[๖๖] การดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้น ส่งผลให้สังคมภายในชุมชน มีความจริงใจต่อกันด้วยการมาส่งเงินสัจจะและร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม เมื่อสมาชิกทุกคนปฏิบัติตามหลักธรรมข้อการมีสัจจะต่อกัน จึงส่งผลให้ภายในชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนขึ้นและกองทุนก็เจริญเติบโตตลอดเวลา อันเกิดจากการร่วมแรงร่วมใจกันเสียสละทั้งเวลาและเงิน สมาชิกทุกคนมีจิตคิดจะช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่เดือนร้อนให้พ้นจากความเดือดร้อน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมร่วมกัน เพื่อความเจริญของกลุ่มหรือหมู่บ้านชุมชน เพราะสมาชิกกลุ่มจะได้ทราบความเป็นไปของกลุ่ม รู้ว่ากลุ่มมีเงินเท่าไร ใครขาดส่งบ้าง แล้วทางกลุ่มได้จ่ายสวัสดิการช่วยเหลือใครไปบ้าง และสมาชิกจะได้เสนอความคิดเห็นมีกระบวนการเรียนรู้โดยร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนากลุ่มอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข[๖๗] เมื่อตั้งกลุ่มได้สำเร็จก็จะประชุมคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มขึ้นมาหนึ่งชุดมีประธาน รองประธาน เหรัญญิก และเลขานุการ กรรมการรับเงินออม กรรมการจ่ายเงินกู้ กรรมการรับเงินกู้ส่งคืน และกรรมการกองทุนสวัสดิการ ซึ่งจะทำงานกันแบบเครือญาติ แบบพี่น้องกัน ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวแน่นอนมากนักมักจะยืดหยุ่นตามความเหมาะสม คณะกรรมการก็ทำงานแบบเสียสละจริง ๆ ไม่มีผลประโยชน์ตอบแทน จึงจัดสรรเงินจากสวัสดิการเป็นค่าตอบแทนบ้างพอได้ค่าน้ำมันรถมาทำงาน ต่อมากลุ่มสัจจะสะออมทรัพย์ ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยคำแนะนำของกลุ่มของพระอาจารย์มนัส ขนฺติธมฺโม จึงเกิดกระบวนการเรียนรู้โดยร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา และมีหลักวิธีการทำงานที่

---

[๖๕]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๖๖]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๖๗]สัมภาษณ์ นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

เป็นแนวเดียวกัน โดยยึดหลักคุณธรรม และความเสียสละเพื่อส่วนรวม[๖๘] เครือข่ายผู้นำกลุ่มที่มีพระสงฆ์ยุคใหม่ ใส่ใจสังคม สามารถดึงดูดสมาชิกในอำเภอต่าง ๆ ทั่วทั้งจังหวัดมาเข้ากลุ่มเพื่อออมทรัพย์ ออมบุญเกื้อหนุนผู้ทุกข์ยาก และมีเงินหมุนเวียนเป็นจำนวนมาก โดยในปัจจุบันมีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุเป็นเครือข่าย มีการจัดสรรเงินจากสวัสดิการเป็นค่าตอบแทน เพื่อให้สวัสดิการสัจจะออมทรัพย์ให้กว้างขวาง ครอบคลุมยิ่งขึ้น[๖๙]

การรวมกลุ่ม ขยายงาน และขยายกลุ่ม ในการรวมกลุ่มใช้หลัก ๒ ประการควบคู่กัน คือ ใช้สัจจะเป็นทรัพย์ภายใน คู่กับเงินที่ใช้ เป็นสื่อแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจเป็นทรัพย์ภายนอก การระดมพลังให้เกิดกองทุน เป็นเสมือนการลงแขกทางการเงิน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มจะเป็นไปทุกขั้นตอนด้วยความสมัครใจหากมั่นใจและมีคุณสมบัติกรอกใบสมัครเป็นสมาชิก การรับสมัครนี้ จะมีเพียงปีละครั้ง สมาชิกมีส่วนร่วมครั้งแรกโดยการจ่ายค่าหุ้นประจำเดือน เดือนละไม่น้อยกว่า ๑๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐ บาท นับเป็นการมีส่วนร่วมสร้างความมั่นใจและร่วมจ่ายเงิน ถัดไปก็คือ การมีสวนร่วมในการประชุมคัดเลือกกรรมการ แล้วจึงร่วมกันสวดมนต์ให้คำปฏิญาณและสาบานตนว่าจะซื่อสัตย์ จากนั้น ก็มีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกอย่างต่อเนื่อง เช่น มาส่งเงินประจำเดือน มาร่วมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นร่วมตัดสินใจกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ร่วมติดตามสมาชิกกู้เงินให้มาผ่อนใช้หนี้ตามงวดเวลา และมาร่วมประชุมใหญ่ประจำปี ซึ่งผู้ใหญ่ในครอบครัวเป็นสมาชิกจะต้องเข้าร่วมอย่างน้อย ๑ คน ถ้าไม่มีใครมาเลย ถือว่าครอบครัวนั้นไม่ประสงค์จะเป็นสมาชิกอีกต่อไปโดยไม่มีข้องอ้างใด ๆ อย่างไรก็ตาม กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ พยายามจำกัดขนาดของกลุ่ม โดยคัดเฉพาะสมาชิกที่มีคุณภาพ เพื่อไม่ให้ขนาดของกลุ่มใหญ่เกินกว่าความสามารถจะดูแล ตรวจสอบกันเองได้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้สมาชิกทุกรุ่นมีสิทธิ์ได้รับประโยชน์เท่าทันกันในเวลาใกล้เคียง โดยการเปิดรับปีละครั้ง และปิดรับเมื่อครบ ๔ ปี (ยกเว้นมติของกลุ่ม เห็นสมควรให้รับเพิ่ม) การขยายงานของกลุ่มย่อยในแต่ละหมู่บ้าน เป็นไปตามความต้องการของสมาชิก และความสามารถของทรัพยากรของแต่ละแห่ง[๗๐]

สรุปว่า พระสงฆ์จะให้คำแนะนำต่อผู้บริหารเพื่อต้องการพัฒนาศักยภาพของผู้นำกลุ่มตลอดจนเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นกับการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มโดยผ่านผู้นำกลุ่ม เพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายด้วยการประสานความร่วมมือกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อื่นๆ ในเวลาที่กลุ่มของตนเกิดภาวะวิกฤตทางด้านการเงิน การที่

---

[๖๘]สัมภาษณ์ นายไพศาล งามสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๖๙]สัมภาษณ์ นางสาวธาราทิพย์ แก้วบัวขาว, เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๗๐]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

พระสงฆ์เข้าไปเกี่ยวข้องในฐานะให้คำปรึกษาก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือได้ง่าย และมีการดำเนินกิจกรรมอย่างโปร่งใส และจริงใจต่อกัน นับว่าการให้คำปรึกษาของพระสงฆ์ก่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อันนำไปสู่การขยายกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง การดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้น ส่งผลให้สังคมภายในชุมชน มีความจริงใจต่อกันด้วยการมาส่งเงินสัจจะและร่วมทำกิจกรรมของกลุ่ม เมื่อสมาชิกทุกคนปฏิบัติตามหลักธรรมข้อการมีสัจจะต่อกัน จึงส่งผลให้ภายในชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนขึ้นและกองทุนก็เจริญเติบโตตลอดเวลาอันเกิดจากการร่วมแรงร่วมใจกันเสียสละทั้งเวลาและเงิน สมาชิกทุกคนมีจิตคิดจะช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่เดือนร้อนให้พ้นจากความเดือดร้อน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมร่วมกัน เพื่อความเจริญของกลุ่มหรือหมู่บ้านชุมชน ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึก ดังนี้

ตารางที่ ๔.๘ การส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	การเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน	๓	๑,๓,๑๔,๑๘
๒.	กระบวนการเรียนรู้โดยร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา	๓	๒,๖,๙
๓.	การขยายกิจกรรมของกลุ่ม	๓	๒,๓,๙
๔.	การส่งเสริมคุณธรรม	๓	๑,๓,๖
๕.	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม	๒	๓,๗
๖.	จัดสรรเงินจากสวัสดิการเป็นค่าตอบแทน	๒	๖,๗,

จากตารางที่ ๔.๘ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน ในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ การเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน ลำดับที่ ๒ กระบวนการเรียนรู้โดยร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ลำดับที่ ๓ การขยายกิจกรรมของกลุ่ม และการส่งเสริมคุณธรรม ลำดับที่ ๔ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และจัดสรรเงินจากสวัสดิการเป็นค่าตอบแทน

๑. การส่งเสริมศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ

จากการวิจัย พบว่า การส่งเสริมและให้ความรู้เรื่องการออม คุณประโยชน์ของการออม ประโยชน์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ว่ากลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีประโยชน์อย่างไร สร้างความเป็นอยู่ให้ที่ดีให้กับชุมชนได้อย่างไร เพราะดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินของกลุ่มจะกลับมาเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการรักษาพยาบาล เรื่องของการเสียชีวิต เรื่องของ

เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ ไม่เหมือนกับดอกเบี้ยของธนาคารดอกเบี้ยของธนาคารในการกู้ยืมนั้นเราจะไม่ได้คืนธนาคารเท่านั้นที่ได้ แต่ดอกเบี้ยของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้นจะกลับคืนให้กับสมาชิกทุกคนในรูปแบบของสวัสดิการ เป็นการพัฒนาอาชีพและธุรกิจชุมชน[๗๑] การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจพอเพียง หรือความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวางทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี[๗๒] ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต[๗๓]

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต และมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนอย่างมากมาย กล่าวคือ ชีวิตคนหนึ่งไม่พ้นกลุ่มตั้งแต่แรกเกิดจนตาย กลุ่มเป็นสถาบันที่สนับสนุนการเรียนรู้ การคิด การแก้ปัญหา ฝึกและกำหนดบุคลิกภาพของบุคคล กลุ่มเป็นเครื่องสะท้อนให้บุคคลรู้จักตนเองได้ดีขึ้น กลุ่มช่วยในการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลได้ดี ทำให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสามารถที่จะก่อให้เกิดพลังมหาศาลได้ทั้งดีและเสีย กลุ่มช่วยให้คนพัฒนาหรือเจริญเติบโตทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลเกิดขึ้นในกลุ่มได้ง่ายกว่า ในแต่ละบุคคลคนเรามักจะมีความคิดมากขึ้น และมีเหตุผลดีขึ้นเมื่ออยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม การทำงานในรูปกลุ่มเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กลุ่มเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นเครื่องมือต่อสู้กับสถานการณ์

---

[๗๑]สัมภาษณ์ นางสาวธาราทิพย์ แก้วบัวขาว, เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๗๒]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๗๓]สัมภาษณ์ นายดนัย สมบูรณ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ต่าง ๆ อีกทั้งยังทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อันเป็นการเพิ่มพลังปัญญาและรวมปัญญาในการจัดการกับปัญหา[๗๔]

กลุ่มสัจจะสะออมทรัพย์เป็นการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต โดยมีจุดเริ่มต้นที่ภาคตะวันออก มีพระสงฆ์เป็นผู้ริเริ่มศึกษาและพัฒนาโดยการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคน พัฒนาชุมชน ให้เข้มแข็งยั่งยืน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต คือ พัฒนาคนให้มีความมั่นคงในชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย มีการรวมกลุ่มของคนในชุมชน เพื่อร่วมคิด ร่วมทำ โดยมีสัจจะวาจา เป็นกฎ กติกา และใช้ชื่อว่า กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต เป็นการยกระดับคุณภาพทางจิตใจด้วยการหล่อหลอมจิตใจของสมาชิก โดยอาศัยหลักธรรมในการดำรงชีวิต และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน โดยผ่านกิจกรรมตามขนบประเพณีของสังคมชนบทไทย กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เรียกได้ว่า เป็นการสร้างคน สร้างเงิน สร้างงาน เป็นฐานสู่ชุมชน การขยายงานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว จากการระดมทุนเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อแก้ปัญหาส่วนตัว สู่การพัฒนาอาชีพและธุรกิจชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ ตามลักษณะพื้นที่ของชุมชน[๗๕] โดยมีการปฏิบัติตามแนวทางวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งยังเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ความรู้ความเข้าใจในกองทุนสวัสดิการ รับฟังปัญหาความคิดเห็นของชาวบ้านด้วยความเป็นกลาง สมาชิกมีสิทธิเท่าเทียมกัน เข้าเป็นสมาชิกได้ตั้งแต่แรกเกิด ส่งเสริมให้สมาชิกเข้าใกล้ธรรมะโดยใช้วัดเป็นสำนักงาน จัดกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกรู้จักเชื่อมโยงความคิดบริหารจัดการกลุ่ม สร้างระบบความสัมพันธ์ในชุมชน ฟื้นฟูระบบเครือญาติ เพื่อนบ้าน สามารถบอกสอนกันเองได้เหมือนระบบสังคมในอดีต การดูแลซึ่งกันและกันของคนในชุมชน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงในชีวิตอย่างยั่งยืน[๗๖] ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของสมาชิกให้ครบวงจร จนทำให้ไปสู่อาชีพหลักโดยฝึกฝนให้สมาชิกให้รู้จักอดออม การวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง ปลูกฝังฝึกนิสัยให้เกิดการพึ่งตนเอง และเงินกู้ของกลุ่มอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ[๗๗] นอกจากนี้ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อการส่งเสริมศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ หรือครบวงจรชีวิตยังมีการพัฒนาคนโดยปลูกฝังฝึกนิสัยให้เกิดการพึ่งตนเอง มีความสามัคคี เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัว มีวินัยในตนเองมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ ให้ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน ให้รู้จักคิด วิจารณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ให้มีขันติธรรมต่อคำ

---

[๗๔]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๗๕]สัมภาษณ์ นายสุทา งามสม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๗๖]สัมภาษณ์ นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๗๗]สัมภาษณ์ นายยงยุทธ กะหมายสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

วิจารณ์ รู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า ให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น ให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักการเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี[๗๘] และที่สำคัญเป็นการสร้างวินัยทางการออมให้ชุมชน เพราะเห็นแล้วว่า คนที่มีหนี้มีสินเพราะไม่รู้จักเก็บ เดือดร้อนไปกู้เงินข้างนอกร้อยละ ๕-๑๐ บาท เสียบ้านเสียที่ดินไม่ใช่น้อยดอกผลที่ได้จากการปล่อยกู้ นำไปจัดสวัสดิการชุมชนอย่างต่อเนื่องครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย และเพิ่มระดับความช่วยเหลือตามการเติบโตของกองทุน เป็นการสร้างคน สร้างเงิน สร้างงาน[๗๙]

สรุปว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์นั้น ยึดหลักความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวางทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม กลุ่มสัจจะสะออมทรัพย์เป็นการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต โดยมีจุดเริ่มต้นที่ภาคตะวันออก มีพระสงฆ์เป็นผู้ริเริ่มศึกษาและพัฒนาโดยการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคน พัฒนาชุมชน ให้เข้มแข็งยั่งยืน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต คือ พัฒนาคนให้มีความมั่นคงในชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย มีการรวมกลุ่มของคนในชุมชน เพื่อร่วมคิด ร่วมทำ โดยมีสัจจะวาจา เป็นกฎ กติกา โดยส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของสมาชิกให้ครบวงจร จนทำให้ไปสู่อาชีพหลักโดยฝึกฝนให้สมาชิกให้รู้จักอดออม การวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง และเงินกู้ของกลุ่มอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ อนึ่ง การส่งเสริมศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ หรือครบวงจรชีวิตยังมีการพัฒนาคนโดยปลูกฝังฝึกนิสัยให้เกิดการพึ่งตนเอง มีความสามัคคี เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัว มีวินัยในตนเองมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ ให้ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน ให้รู้จักคิด วิจารณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึก ดังนี้

---

[๗๘]สัมภาษณ์ กมลนิฐ์ วงศ์วิศิษฎ์, รองประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๗๙]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๙ การส่งเสริมศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	การพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต	๔	๓,๔,๕,๑๗
๒.	เศรษฐกิจพอเพียง	๓	๑,๒,๑๒,
๓.	เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ	๒	๔,๗,
๔.	การสร้างคน สร้างเงิน สร้างงาน	๒	๓,๕,
๕.	การพัฒนาอาชีพและธุรกิจชุมชน	๒	๕,๗
๖.	ปลูกฝังฝึกนิสัยให้เกิดการพึ่งตนเอง	๒	๔,๑๗,

จากตารางที่ ๔.๙ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ การพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต ลำดับที่ ๒ เศรษฐกิจพอเพียง ลำดับที่ ๓ เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ การสร้างคน สร้างเงิน สร้างงาน การพัฒนาอาชีพและธุรกิจชุมชน และปลูกฝังฝึกนิสัยให้เกิดการพึ่งตนเอง

๓. การส่งเสริมสื่อเพื่อสังคม และเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย

จากการวิจัย พบว่า ส่งเสริมอาชีพโดยการที่สมาชิกของกลุ่มที่ต้องการเงินทุนหมุนเวียนในการค้าขาย ในการเกษตรในการประกอบอาชีพต่างๆ ไม่จำเป็นต้องเข้าถึงเงินกู้ของธนาคารที่มีดอกเบี้ยสูงหรือว่าเงินกู้นอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง แต่สามารถกู้ได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์และดอกเบี้ยจะลดลงตามอัตราการส่งในแต่ละเดือน ซึ่งจะไม่ยุ่งยากและมีดอกเบี้ยถูกกว่าเงินกู้ของธนาคารและเงินกู้นอกระบบที่สำคัญดอกเบี้ยที่สมาชิกเสียให้กับกลุ่มนั้นไม่ได้สูญหายเหมือนกับดอกเบี้ยจากธนาคารและเงินกู้นอกระบบเพราะดอกเบี้ยเรานั้นจะกลับคืนสู่ตนเองและสมาชิกของกลุ่มโดยเป็นในรูปแบบของสวัสดิการที่ได้กล่าวมาแล้ว[๘๐] โดยส่วนใหญ่คนในชุมชนก็กู้ยืมเงินไปใช้ในการทำประมงใช้ในการทอดทุเรียน ทอดขนุนเปิดร้านขายของต่างๆภายในชุมชน[๘๑] สังคมไทยเป็นสังคมแห่งมิตรไมตรี เอื้ออาทรต่อกัน เป็นวัฒนธรรมเครือญาติ เป็นการรวมคนทุกช่วงอายุ ตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงผู้เฒ่าผู้แก่ ซึ่งเป็นที่พึ่งทางจิตใจ นำอาหารมาเลี้ยงดูกัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสายสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการรวมกันอยู่อย่างมีวัฒนธรรม

---

[๘๐]สัมภาษณ์ นายยงยุทธ กะหมายสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๘๑]สัมภาษณ์ นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

มีจริยธรรม และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการอยู่ร่วมกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและสวัสดิการชุมชน[๘๒]

ระบบการจัดการ การบริหารชุมชน และกิจกรรมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่ประกอบขึ้นนั้น สื่อต่างๆ รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เข้ามาภายในชุมชน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างเลี่ยงมิได้ ชุมชนได้เรียนรู้ที่จะปรับตัวและจัดกิจกรรมอันเป็นที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้กับชนรุ่นหลัง เพื่อช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงามของตน กิจกรรมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่เป็นรูปธรรมต่างๆ ถูกจัดขึ้นเพื่อช่วยกันทำโดยใช้วัดเป็นกลไกในการร้อยรัดชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคีอยู่ในชุมชนและเป็นปัจจัยต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน[๘๓] การแนะนำหรือเทศน์สอนโดยใช้สื่อต่างๆ พบปะพูดคุยกับกลุ่มจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ทำให้เป็นแบบอย่าง บทบาทให้การเรียนรู้ของพระสงฆ์นั้น เป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้รู้จักคิด หาวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเอง ตลอดจนเพื่อให้ชาวบ้านสามารถศึกษาปัญหาของชุมชนตามความเป็นจริงอันเป็นขั้นตอนของการศึกษาชุมชน กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ว่าจะหาทางออกอย่างไรต่อปัญหาของตนเองและชุมชน โดยพยายามให้การศึกษาแก่ชาวบ้านในชุมชนให้เห็นประโยชน์ของการรวมกลุ่มว่า หากชาวบ้านสามารถอดออมได้และนำเงินมารวมกลุ่มกัน ก็จะสามารถกู้ยืมไปลงทุนได้ทันที สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นจริงได้ ก็ต้องอาศัยการปฏิบัติจริงของชาวบ้านในชุมชน แนวทางในการให้การเรียนรู้ คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากง่ายไปหายาก มีการรวมกันอยู่อย่างมีวัฒนธรรม และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นสื่อกระตุ้นส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ชุมชน โดยอาศัยกลักพระพุทธศาสนาและประสบการณ์จากการเรียนรู้ปัญหาชุมชน มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้คำแนะจากพระสงฆ์[๘๔] การให้คำแนะนำจากพระสงฆ์ จัดเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มโดยผ่านผู้นำ โดยจะนำไปถ่ายทอดและร่วมกันคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายด้วยการประสานความร่วมมือกัน เพื่อประโยชน์แก่การออม และยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะต้องยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือย ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง[๘๕] การที่ทุกคนหันหน้ามาทำบุญร่วมกัน ซึ่งการทำบุญนั้น

---

[๘๒]สัมภาษณ์ นายสุคนธ์ มาลีเลิศ, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๘๓]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๘๔]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๘๕]สัมภาษณ์ นายทน จันทร์ศรี, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

สามารถทำได้โดยการนำเงินมาฝากรวมกันและให้คนกู้เพราะการที่คนตกทุกข์ได้ยาก เผชิญกับปัญหาต้องการมีที่พึ่ง ซึ่งกลุ่มสามารถเป็นพึ่งได้ เรียกว่า ได้ทำบุญร่วมกัน เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม ดังนั้น เมื่อคนมากู้เงินที่ฝากไว้ไปประกอบอาชีพ ไปใช้หนี้ ไปลงทุนค้าขายหรือก็ย่อมเป็นการสงเคราะห์คนอื่น ผลกำไรจากการกู้ยืม ซึ่งก็คือค่าบำรุงนั้น จะเป็นเงินปันผล และนำไปจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการสำหรับสมาชิกที่เจ็บป่วย เป็นเงินฌาปนกิจ และสวัสดิการอื่น ๆ ต่อไป[๘๖]

การสร้างเครือข่ายประสานงานและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคณะสงฆ์ให้เป็นชุมชนหรือกลุ่มเพื่อที่จะทำให้สังคมหรือชุมชนรอบข้างยอมรับ จึงจะทำให้การสร้างชุมชนนั้นมีการเรียนรู้องค์ความรู้ ซึ่งเป็นบทบาทที่จะต้องชี้นำทางในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นด้านแนวความคิด แนะนำสั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณ อันเป็นการชักนำแนวทางไปสู่การพัฒนาสังคม ชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ ทางด้านเศรษฐกิจ เพราะมีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์สามัคคีกันดีเป็นรูปแบบแล้ว ระบบการจัดการ การบริหารชุมชน การปกครองก็เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคมกลุ่มย่อยๆ ไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและการพัฒนาสังคมที่มีเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง[๘๗]

สรุปว่า การส่งเสริมอาชีพโดยการที่สมาชิกของกลุ่มที่ต้องการเงินทุนหมุนเวียนในการค้าขาย ในการเกษตรในการประกอบอาชีพต่างๆ ไม่จำเป็นต้องเข้าถึงเงินกู้ของธนาคารที่มีดอกเบี้ยสูง หรือว่าเงินกู้นอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง แต่สามารถกู้ได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ การแนะนำหรือเทศน์สอนโดยใช้สื่อต่างๆ พบปะพูดคุยกับกลุ่ม จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ทำให้เป็นแบบอย่าง บทบาทให้การเรียนรู้ของพระสงฆ์นั้น เป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้รู้จักคิด หาวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเอง ตลอดจนเพื่อให้ชาวบ้านสามารถศึกษาปัญหาของชุมชนตามความเป็นจริงอันเป็นขั้นตอนของการศึกษาชุมชน กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ว่าจะหาทางออกอย่างไรต่อปัญหาของตนเองและชุมชน การให้คำแนะนำจากพระสงฆ์ จัดเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มโดยผ่านผู้นำ โดยจะนำไปถ่ายทอดและร่วมกันคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายด้วยการประสานความร่วมมือกัน เพื่อประโยชน์แก่การออมและยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะต้องยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือย ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต อันจะไปสู่การพัฒนาสังคมที่มีเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึก ดังนี้

---

[๘๖]สัมภาษณ์ นายไพศาล งามสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๘๗]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ตารางที่ ๔.๑๐ การส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	สวัสดิการชุมชน	๔	๔,๖,๑๒,๑๔
๒.	มีการรวมกันอยู่อย่างมีวัฒนธรรม	๓	๑,๒,๑๔
๓.	อนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม	๒	๒,๖,
๔.	การพัฒนาอย่างยั่งยืน	๒	๒,๓
๕.	ระบบการจัดการ การบริหารชุมชน	๒	๒,๓

จากตารางที่ ๔.๑๐ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขายในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ สวัสดิการชุมชน ลำดับที่ ๒ มีการรวมกันอยู่อย่างมีวัฒนธรรม และลำดับที่ ๓ อนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม การพัฒนาอย่างยั่งยืน และระบบการจัดการ การบริหารชุมชน

๔. การส่งเสริมการปรับวิธีการงบประมาณ และการตั้งกองทุนเพื่อชุมชน

จากการวิจัย พบว่า งบประมาณของกลุ่มที่มีการเติบโตถึง ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท มาจากการเติบโตของอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินของคนในกลุ่มและดอกเบี้ยเหล่านั้นก็กลายเป็นสวัสดิการให้กับกลุ่มและชุมชนโดยกลุ่มนั้นจะมีการบริจาคทุนการศึกษาให้กับโรงเรียนต่างๆ บำรุงสาธารณประโยชน์ในชุมชนจ่ายค่าน้ำค่าไฟให้กับทางวัดซึ่งมีการทำเป็นประจำทุกปี[๘๘] นอกจากนี้ เมื่อมีเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน ก็จะนำเงินปันผลของกลุ่มมาเป็นสวัสดิการ งบประมาณของกลุ่มที่มีการเติบโตถึง ๑๖,๐๐๐,๐๐๐ บาทนั้น มาจากการเติบโตของอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินของคนในกลุ่ม ซึ่งจะมีการบริจาคทุนการศึกษาให้กับโรงเรียนต่าง ๆ บำรุงสาธารณประโยชน์ในชุมชน จ่ายค่าน้ำค่าไฟให้กับทางวัดซึ่งมีการทำเป็นประจำทุกปี[๘๙] เงินสวัสดิการจะใช้ไปในเรื่องของการรักษาพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีบางกลุ่มที่มีเงินสวัสดิการมากพอ ได้เริ่มนำเงินสวัสดิการไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนให้น่าอยู่มากขึ้น เป็นการสร้างความมั่นคงปลอดภัย และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกไม่ลาออกจากกลุ่ม รูปแบบการจัดการกับเงินในลักษณะนี้ กับทำให้สมาชิกมีความผูกพันต่อกลุ่มมากขึ้น เพราะสมาชิกต้องพึ่งพากลุ่มในการที่จะกู้เงินทุนกองกลางไปใช้ประกอบสัมมา

[๘๘]สัมภาษณ์ นางสาวธาราทิพย์ แก้วบัวขาว, เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๘๙]สัมภาษณ์ นายสุทา งามสม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

อาชีพ ทำให้กองทุนนี้สามารถดูแลสมาชิกได้มากที่สุดและทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ในรูปแบบสวัสดิการชุมชน เรียกว่า มีทุนทางด้านเศรษฐกิจ[๙๐]

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์แล้ว มีเครือข่ายสวัสดิการชุมชน มีเงินทุนหมุนเวียนกันอยู่ภายในชุมชน เป็นที่พึ่งแก่ชาวบ้านในชุมชน การดำเนินกิจกรรมกลุ่มเป็นการสร้างทุนชุมชน ที่เป็นทั้งเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน และทุนทางด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างกองทุนเงินกู้ให้กับชาวบ้านที่เกิดจากเงินของตนเอง สร้างความมั่นคงปลอดภัย สร้างสวัสดิการให้กับการดำเนินชีวิตของตนเอง ทำเงินให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา[๙๑] การจัดสวัสดิการจากฐานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นทุนทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดแนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนที่มีการคิดค้นร่วมกันมากขึ้น นำไปสู่การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ที่เน้นให้มีการสมทบงบประมาณจากสามฝ่าย คือ ทุนที่มาจากการออมของสมาชิกในชุมชน ในรูปแบบออมทรัพย์เดิม ทำให้เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นอย่างกว้างขวาง[๙๒]

ส่วนการตั้งกองทุนเพื่อชุมชนนั้น มีหลักการสำคัญในการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ให้มีเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดคุณภาพที่นำไปสู่ความเข้มแข็งที่ยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นหลัก โดยคำนึงถึงการจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณด้วยเครือข่ายสวัสดิการชุมชนทุกระดับในพื้นที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม ดำเนินการยกระดับและต่อยอดจากงานสวัสดิการชุมชนที่ขบวนองค์กรชุมชนดำเนินการอยู่ และบูรณาการกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน ในกระบวนการทำงานต้องสร้างการเรียนรู้และการจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาสวัสดิการชุมชนทั้งในการปฏิบัติและวิชาการ[๙๓]

สรุปว่า งบประมาณของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเติบโตของอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินของคนในกลุ่ม และดอกเบี้ยเหล่านั้นก็กลายเป็นสวัสดิการให้กับกลุ่มและชุมชน โดยมีการนำเงินสวัสดิการไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนให้น่าอยู่มากขึ้น เป็นการสร้างความมั่นคงปลอดภัย และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิก ทำให้สมาชิกมีความผูกพันต่อกลุ่มมากขึ้น

---

[๙๐]สัมภาษณ์ นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๙๑]สัมภาษณ์ นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๙๒]สัมภาษณ์ นายสุคนธ์ มาลีเลิศ, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๙๓]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

เพราะสมาชิกต้องพึ่งพากลุ่มในการที่จะกู้เงินทุนกองกลางไปใช้ประกอบสัมมาอาชีพ ทำให้กองทุนนี้สามารถดูแลสมาชิกได้มากที่สุดและทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ในรูปแบบสวัสดิการ การจัดสวัสดิการจากฐานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ทำให้เกิดแนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนที่มีการคิดค้นร่วมกันมากขึ้น นำไปสู่การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ที่เน้นให้มีการสมทบงบประมาณจากสามฝ่าย คือ ทุนที่มาจากการออมของสมาชิกในชุมชน ในรูปแบบออมทรัพย์เดิม ทำให้เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นอย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึกดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๑ การส่งเสริมการปรับวิธีการงบประมาณ และการตั้งกองทุนเพื่อชุมชน

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	เครือข่ายสวัสดิการชุมชน	๔	๒,๙,๑๒,๑๔
๒.	ทุนทางด้านเศรษฐกิจ	๓	๙,๑๒,๑๔
๓.	เงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน	๓	๒,๕,๑๒
๔.	ทุนการศึกษา	๒	๕,๗,
๕.	การสร้างความมั่นคงปลอดภัย	๒	๙,๑๒

จากตารางที่ ๔.๑๑ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการปรับวิธีการงบประมาณและการตั้งกองทุนเพื่อชุมชนในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ เครือข่ายสวัสดิการชุมชน ลำดับที่ ๒ ทุนทางด้านเศรษฐกิจ ลำดับที่ ๓ เงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน ลำดับที่ ๔ ทุนการศึกษา และการสร้างความมั่นคงปลอดภัย

๕. การส่งเสริมการวิจัยและประเมินผล

จากการวิจัย พบว่า การประเมินผลงานของกลุ่มจะมีการประเมินประจำปีทุกปี โดยมีพระอาจารย์มนัส ขนฺติธมฺโม มาเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีของกลุ่ม เพื่อตรวจสอบว่ามีเงินกลุ่มสูญหายหรือไม่ โดยการตรวจสอบบัญชีภายในกลุ่มกันทุกเดือนแล้วก็มีการประชุมตรวจสอบบัญชี เพื่อให้มีความโปร่งใส เป็นธรรมและมีความน่าเชื่อถือ[๙๔] ด้วยระบบการบริหารกองทุนที่ดีมีความชัดเจน มีความโปร่งใส ทั้งคณะกรรมการ สมาชิก เหรัญญิก เลขานุการ ฝ่ายทะเบียน/ข้อมูลสมาชิก ระเบียบหลักเกณฑ์ของกองทุน ระบบบัญชีการเงิน แผนการพัฒนากองทุน การตรวจสอบบัญชี การติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงานต่อสมาชิกภายในกลุ่ม ในเรื่องของสวัสดิการ เพราะ

[๙๔]สัมภาษณ์ นายทน จันทร์ศรี, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

สวัสดิการเป็นสิ่งจูงใจ ยึดเหนี่ยวให้กลุ่มอยู่ร่วมกันได้อย่างเหนียวแน่นและยืนนาน ทุกสิ้นปีจะมีการตรวจสอบยอดรายได้ หรือผลกำไรของกลุ่มจากการดำเนินงาน เพื่อนำมาจัดสรร แบ่งเป็น ๒ ส่วนเท่าๆ กัน ส่วนแรก นำมาเฉลี่ยคืนเป็นเงินปันผลให้แก่สมาชิก อีกส่วนหนึ่ง จัดเก็บเข้ากองทุนสวัสดิการของกลุ่ม เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ถือเป็นระบบการจัดสวัสดิการของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน ซึ่งพิจารณาจากความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลัก จะแตกต่างจากระบบการจัดสวัสดิการของภาครัฐ[๙๕]

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์แต่ละกลุ่ม ไม่มีสถานที่ทำงานที่หรูหรา ไม่มีพนักงานประจำกินเงินเดือน และไม่ต้องเสียเวลาทำงานเนิ่นนาน การทำกิจการด้านการเงินจะจัดให้มีขึ้นในวันประชุมกลุ่มเดือนละครั้ง โดยจัดที่ศาลาการเปรียญ มีคณะกรรมการแต่ละฝ่าย ทั้งฝ่ายเงินออม ฝ่ายเงินกู้ และฝ่ายสวัสดิการทำหน้าที่ เสมือนพนักงานธนาคารแบ่งพื้นที่ ทำงานเป็นสัดส่วนชัดเจน เพื่อความสะดวกแก่สมาชิก กำหนดเวลาทำงานเปิดรับเงินฝาก ประมาณหนึ่งชั่วโมงครึ่ง สมาชิกทุกคนตกลงในเรื่องเวลาการทำงาน เป็นการสร้างวินัยเกิดขึ้นภายในกลุ่ม โดยในช่วงระยะเวลารับเงินฝากจะรับคำร้องขอกู้เงิน พร้อมกันด้วย ดังนั้น ทุกคนจะรู้หน้าที่ว่าเวลาไหน ควรมารวมตัวกันอย่างพร้อมเพรียงเพื่อทำกิจกรรมให้เสร็จ ไม่เสียเวลาของสมาชิกและกรรมการ จำนวนเงินฝากจะต้องเท่ากันทุกเดือน จะไม่มีการปรับลดหรือเพิ่มระหว่างปี เมื่อหมดเวลาปิดรับเงินฝาก ใครมาช้ากว่านั้นจะถือว่า เป็นบุคคลที่ไม่รู้กติกาของสังคม ไม่รักษากฎระเบียบที่กลุ่มตั้งขึ้น ไม่มีสัจจะที่ให้ไว้กับกลุ่ม และจะถูกปรับความไร้สัจจะ ๑๐ บาท ต่อสมุด ๑ เล่ม ส่วนมีการนับเงินฝากทั้งหมดจะนับต่อหน้าสาธารณชน ให้เห็นกันอย่างทั่วถึง แล้วจึงรวบรวมปล่อยกู้ให้แก่ผู้ทำคำร้องให้เสร็จภายในวันนั้น[๙๖]

การประเมินความพึงพอใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสมาชิกกองทุนสัจจะออมทรัพย์เป็นการนำข้อมูลการสำรวจมาพัฒนากองทุน และสร้างการมีส่วนร่วมของมวลสมาชิก ในการจัดบริหารกองทุนให้เกิดความยั่งยืนตามแผนที่วางเอาไว้ มีการตรวจสอบบัญชี และตรวจสอบให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ด้วยความโปร่งใส[๙๗] ที่ทุกคนสามารถออกความคิดเห็นและเสนอแนะให้โอกาสทุกคนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการเรียนรู้ในชุมชน ร่วมในการประเมินผลงาน กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันว่าผ่านไม่ผ่าน หรือต้องแก้ไขประการใด ดังนั้น คนที่มีความรู้ในชุมชนจึงต้องเข้าร่วมจัดกลุ่มกิจกรรมเพื่อชุมชน รู้จักการแบ่งปันกัน

---

[๙๕]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๙๖]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๙๗]สัมภาษณ์ นางนรินทร เนื่องจำนงค์, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

เพื่อเป็นแบบอย่าง หรือคนที่มีความรู้ในชุมชนในแต่ละสายอาชีพ เพื่อให้คำแนะนำต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาการศึกษาให้ชุมชนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น และร่วมกันรับผิดชอบติดตามประเมินในสิ่งที่ได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ และร่วมกันรับคุณและโทษในสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น[๙๘]

สรุปว่า การประเมินผลงานของกลุ่มจะมีการประเมินประจำปีทุกปี โดยมีพระอาจารย์มนัส ขนฺติธมฺโม มาเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีของกลุ่ม เพื่อให้มีความโปร่งใส เป็นธรรมและมีความน่าเชื่อถือด้วยระบบการบริหารกองทุนที่ดีมีความชัดเจน ทั้งคณะกรรมการ สมาชิก เหรัญญิก เลขานุการ ฝ่ายทะเบียน/ข้อมูลสมาชิก ระเบียบหลักเกณฑ์ของกองทุน ระบบบัญชีการเงิน แผนการพัฒนากองทุน การติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงานต่อสมาชิกภายในกลุ่ม ในเรื่องของสวัสดิการ เพราะสวัสดิการเป็นสิ่งจูงใจ ยึดเหนี่ยวให้กลุ่มอยู่ร่วมกันได้อย่างเหนียวแน่นและยืนนาน การประเมินความพึงพอใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสมาชิกกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เป็นการนำข้อมูลการสำรวจมาพัฒนากองทุนและสร้างการมีส่วนร่วมของมวลสมาชิก ในการจัดบริหารกองทุนให้เกิดความยั่งยืนตามแผนที่วางเอาไว้ ตรวจสอบให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และร่วมกันรับผิดชอบติดตามประเมินในสิ่งที่ได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในที่สุด ผู้วิจัยได้แจกแจงตารางความถี่ของข้อมูลเชิงลึกดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ การส่งเสริมการวิจัยและประเมินผล

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ความถี่	คนที่
๑.	การตรวจสอบบัญชี	๓	๒,๑๓,๑๘
๒.	ความโปร่งใส เป็นธรรม และมีความน่าเชื่อถือ	๓	๒,๑๓,๑๘
๓.	ระบบการบริหารกองทุน	๒	๒,๑๖
๔.	จิตสำนึกรักท้องถิ่น	๒	๑๖,๑๘
๕.	การสร้างวินัยในการออมทรัพย์	๒	๒,๓,

จากตารางที่ ๔.๑๒ แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยและประเมินผลในการออมทรัพย์กับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยการจัดลำดับความเหมาะสม จากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ ๑ การ

[๙๘]สัมภาษณ์ นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฏ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ตรวจสอบบัญชี ลำดับที่ ๒ ความโปร่งใส เป็นธรรม และมีความน่าเชื่อถือ ลำดับที่ ๓ ระบบการบริหารกองทุนจิตสำนึกรักท้องถิ่น และการสร้างวินัยในการออมทรัพย์

ตอนที่ ๓ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ ๓ เพื่อนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน

๑. ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร

จากการวิจัย พบว่า การนำเอาคำสอนหลักธรรมทิฏฐธัมมิกัตถะ ข้อที่ว่า อุฏฐานสัมปทา คือ การขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจประจำวันของผู้ครองเรือน การปฏิบัติหน้าที่การงานที่ทำในปัจจุบัน ต้องฝึกฝนให้มีความชำนาญและรู้จริง รู้จักใช้ปัญญาหาวิธีการที่เหมาะที่ดี และการดำเนินชีวิตจะให้เกิดผลดีคนในชุมชนทุกเพศทุกวัยต้องนำไปปฏิบัติจะเกิดผลดีแก่ทุกคนแน่นอน[๙๙] ถ้าทุกคนมีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงานประกอบอาชีพอันสุจริต เป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการงานนั้น รู้จักใช้ปัญญาไตร่ตรองพิจารณาหาวิธีการที่แยบคายในการประกอบอาชีพการงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักดำเนินการ หาอุบายวิธี สามารถบริหารดำเนินการให้ได้ผลดี เพราะการส่งเสริมคุณธรรม การส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรม ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นการสร้างศูนย์รวมหรือสร้างความสามัคคีในขณะที่กลุ่มได้ดำเนินกิจกรรมไปแต่ละเดือนนั้น บทบาทที่พระสงฆ์ส่งเสริมคุณธรรมนี้ เป็นการนำหลักพุทธธรรมและหลักพัฒนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้อย่างลงตัว หลักการพัฒนา คือ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม โดยในวันที่กำหนดไว้ในแต่ละเดือน จะทำให้กลุ่มเรียนรู้ปัญหาและแก้ไขปัญหาไปในตัว รวมทั้งการตรวจสอบกันและกันในชุมชนเองด้วย หลักพระพุทธศาสนาเป็นการส่งเสริมคุณธรรมโดยการแทรกธรรมะให้เป็นข้อปฏิบัติของกลุ่ม เช่น ใครไม่มีสัจจะ ไม่รักษากฎเกณฑ์ เช่น ขาดส่งเงินหุ้นเป็นเดือนก็ต้องเสียค่าปรับ หลักของทิฏฐธัมมิกัตถะประโยชน์ในปัจจุบัน การใช้หลักอุฏฐานสัมปทา ได้แก่ มีความขยันหมั่นเพียร ทำงานโดยเอาใจใส่และมีความรู้ความเข้าใจในงานที่

---

[๙๙]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

กระทำนั้นๆ เช่น ขยันทำงานในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อที่จะได้มาซึ่งทรัพย์เพื่อนำมาใช้ในการเก็บออม และใช้เลี้ยงครอบครัว[๑๐๐]

สรุปได้ว่า หลักธรรมข้อที่ว่า อุฏฐานสัมปทา คือ มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจการงานด้วยความสุจริต รู้จักใช้ปัญญาหาวิธีการที่เหมาะที่ดี ใช้ปัญญาไตร่ตรองพิจารณาหาวิธีการที่แยบคายในการประกอบอาชีพการงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักดำเนินการหาอุบายวิธี สามารถบริหารดำเนินการให้ได้ผลดี มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรม เพื่อสร้างความสามัคคี และนำเอาหลักพุทธธรรมและหลักพัฒนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ โดยเฉพาะหลักสัจจะ คือ ความจริงใจ รักษากฎเกณฑ์ของกลุ่ม และมีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม จะทำให้กลุ่มเรียนรู้ปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ถูกวิธี

๒. ด้านอารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์

จากการวิจัย พบว่า การนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติจะเกิดผลดีแก่ผู้นั้น หลักธรรมทิฏฐธัมมิกัตถะ ข้อ ๒ อารักขสัมปทา หากคนในชุมชนนำไปปฏิบัติการดำเนินชีวิตปัจจุบันจะดีแน่นอน เป็นคนรู้จักคุ้มครองเก็บรักษาทรัพย์ เงินทองหรือโภคทรัพย์ และผลงานที่ตนทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยกำลังงานของตนไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย การดำเนินชีวิตก็ไม่ฝืดเคือง และฟุ่มเฟือยการเป็นอยู่ก็แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน การรู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์ และสิ่งที่เราหามาหรือผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร โดยชอบธรรมด้วยกำลังงานของตน สามารถปกป้องคุ้มครองรักษาทรัพย์สินที่หามาได้ ไม่ให้ถูกลัก ไม่ให้สูญหายพินาศหรือทำลายไปโดยภัยต่างๆ ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย การรู้จักประหยัด การรู้จักออมทรัพย์ที่หามาได้ และรู้จักแสวงหาทรัพย์เพิ่มเติม เข้าใจการใช้จ่ายครัวเรือนแบบเศรษฐกิจพอเพียง สิ่งใดที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ก็หลีกเลี่ยง ไม่ซื้อมาเกินความจำเป็น[๑๐๑]

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นช่องทางในการรักษาเงินที่ชาวบ้านหามาได้ในแต่ละเดือน เพราะที่ผ่านมาการเก็บเงินแต่ละเดือนนั้น เป็นสิ่งที่ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำได้ยากมาก เพราะอาชีพเกษตรกรรมทำงานได้เงินปีละ ๑ ถึง ๒ ครั้งเท่านั้น และเงินที่หารับจ้างขายแรงงานมาได้ในแค่ละวันแต่ละเดือนนั้น ก็มีไม่มากพอที่จะสามารถนำไปฝากธนาคารได้[๑๐๒] แต่ในกระบวนการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีแนวทางให้ทุกคนเข้ามาเป็นสมาชิกและออมทรัพย์ได้แม้เพียงเล็กน้อย

---

[๑๐๐]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๐๑]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๐๒]สัมภาษณ์ นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฏ์, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

โดยทางกลุ่มกำหนดให้คนออมเงินต่ำสุดได้ตั้งแต่ ๑๐ บาท จนถึงสูงสุด ๑๐๐ บาท เข้าเป็นสมาชิกได้ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้าถึงการเป็นสมาชิกกลุ่มได้ เพื่อรักษาเงินผ่านกลุ่มสร้างความมั่งคงให้แก่ตนเองและครอบครัว กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้เข้ามามีบทบาทหรือช่องทางให้สมาชิกทุกคนได้รู้จักเก็บออมทรัพย์ที่หามาได้เป็นรายเดือน ซึ่งเงินที่ออมนั้นถึงจะน้อยก็ตาม เป็นการสร้างนิสัยให้สมาชิกทุกคนรู้จักฉลาดในการเก็บรักษาทรัพย์[๑๐๓] การเก็บรักษาทรัพย์และการมีสัจจะนั้น ส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนมีกองทุนการเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านที่เติบโตขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งอำนวยประโยชน์ให้กับสมาชิกทุกคนทั้งในเรื่องเงินกู้เพื่อบรรเทาความเดือนร้อน และเงินสวัสดิการไว้คอยช่วยเหลือสมาชิก กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ยังได้เข้ามามีบทบาทหรือช่องทางให้สมาชิกทุกคนได้รู้จักเก็บออมทรัพย์ที่หามาได้เป็นรายเดือน ซึ่งเงินที่ออมนั้นถึงจะน้อยก็ตาม เป็นการสร้างนิสัยให้สมาชิกทุกคนรู้จักฉลาดในการเก็บรักษาทรัพย์และผลของการที่สมาชิกทุกคนมีสัจจะออมทรัพย์เท่ากันทุกเดือนนี้ เมื่อสิ้นปีสมาชิกก็จะเห็นผลของการที่ตนปฏิบัติตามธรรมะข้อมีสัจจะต่อตนเอง[๑๐๔]

สรุปได้ว่า หลักธรรมข้อที่ว่า อารักขสัมปทา คือ รู้จักคุ้มครองเก็บรักษาทรัพย์ เงินทอง หรือโภคทรัพย์ และผลงานที่ตนทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรม ด้วยกำลังงานของตน สามารถปกป้องคุ้มครองรักษาทรัพย์ที่หามาได้ รู้จักประหยัด รู้จักออมทรัพย์ และรู้จักแสวงหาทรัพย์เพิ่มเติม เข้าใจการใช้จ่ายครัวเรือนแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อรักษาเงินผ่านกลุ่มสร้างความมั่งคงให้แก่ตนเองและครอบครัว สร้างนิสัยให้สมาชิกทุกคนรู้จักฉลาดในการเก็บรักษาทรัพย์ การเก็บรักษาทรัพย์และการมีสัจจะส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนมีกองทุนการเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านที่เติบโตขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งอำนวยประโยชน์ให้กับสมาชิกทุกคนทั้งในเรื่องเงินกู้เพื่อบรรเทาความเดือนร้อน และเงินสวัสดิการไว้คอยช่วยเหลือสมาชิก

๓. ด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร

จากการวิจัย พบว่า การใช้หลักกัลยาณมิตตตา ได้แก่ การรู้จักคบหาคนดี หรือปราชญ์ทั้งทางพระพุทธศาสนาและปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ให้คำปรึกษาในกิจการต่างๆ ตลอดจนบัณฑิต ครู อาจารย์ ที่ควรคบหาในชุมชนวัด และหมู่บ้านที่ใกล้เคียง ต้องเป็นคนรู้จักเสวนาคบหากับคนที่ควรคบ การคบมิตรต้องเป็นคนที่ดีทางกาย คนที่ดีทางใจ และคนที่ดีทางวาจา การนำพาหรือชักจูงเราไปในทางที่ดีที่ถูกที่ควร ไม่ชักจูงไปทางเสื่อมเสีย และเลือกคบท่านผู้รู้มีความสามารถ ผู้น่าเคารพนับถือ

---

[๑๐๓]สัมภาษณ์ นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๐๔]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

มีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพการงาน เป็นชุมชนน่าอยู่น่าอาศัย และเป็นสังคมเอื้ออาทรกัน[๑๐๕] การรู้จักคบคนดี ไม่คบคนชั่ว หรือมีกัลยาณมิตร อยู่อาศัยในบ้านหรือชุมชนนิคมใด ย่อมดำรงตน เจรจาสนทนากับบุคคลในบ้านหรือชุมชนนิคมนั้น ซึ่งเป็นผู้มีสมาจารบริสุทธิ์ ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ช่วยให้เจริญก้าวหน้าในวงการอาชีพนั้น ๆ ทำให้รู้เห็นช่องทางและโอกาสต่างๆ ในการงาน ทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนรู้จักปฏิบัติต่อทรัพย์ของตนอย่างถูกต้อง ไม่ถูกมิตรชั่วชักจูงไปในทางอบายมุข ซึ่งจะทำให้ทรัพย์สินไม่เพิ่มพูนหรือมีแต่จะหดหายไป คือ รู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัย เลือกเสวนาสำเหนียกศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา[๑๐๖]

สรุปได้ว่า หลักธรรมข้อที่ว่า กัลยาณมิตตตา คือ การรู้จักคบหาคนดี รู้จักเสวนาคบหากับคนที่ควรคบ นำพาหรือชักจูงเราไปในทางที่ดีที่ถูกที่ควร ไม่ชักจูงไปทางเสื่อมเสีย หรือไม่ถูกมิตรชั่วชักจูงไปในทางอบายมุข ซึ่งจะทำให้ทรัพย์สินไม่เพิ่มพูนหรือมีแต่จะหดหายไป คือ รู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัย เลือกเสวนาสำเหนียกศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณธรรม ซึ่งเป็นผู้รู้มีความสามารถ ผู้น่าเคารพนับถือ มีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพการงาน เป็นชุมชนน่าอยู่น่าอาศัย และเป็นสังคมเอื้ออาทรกัน

๔. ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี

จากการวิจัย พบว่า การปรับประยุกต์หรือนำหลักธรรมข้อ สมชีวิตา คือ การเลี้ยงชีวิตพอประมาณแก่ทรัพย์ที่หามาได้ โดยทางกลุ่มสัจจะออมทรัพย์จะมีแบบฟอร์มบัญชีครัวเรือนให้กับสมาชิกกลุ่มไปทำทุกวัน เมื่อถึงวันทำการกลุ่มเวลาประชุมก็นำบัญชีของแต่ละครอบครัวมาพูดคุยกันว่าครอบครัวมีรายรับเท่าไร และเดือนนี้จ่ายไปเท่าไร จ่ายไปในเรื่องใดบ้าง และจ่ายอะไรมากจะลดรายจ่ายเรื่องใดลงได้บ้าง และนำหลักธรรมข้อสมชีวิตา คือ การเลี้ยงชีวิตแต่พอประมาณมาอธิบายและพูดคุยในที่ประชุม ว่าถ้าเราปฏิบัติตามหลักธรรมข้อนี้ได้ทุกครอบครัวจะมีความมั่นคง ซึ่งทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ขึ้นมาภายในครอบครัว ซึ่งที่ผ่านมาส่งผลให้สมาชิกของกลุ่มหลายครอบครัวรู้จักตนเองมากขึ้น และมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละเดือนมากขึ้น การเลี้ยงชีพแต่พอดีนั้นเป็นการรู้จักกำหนดและแสวงหารายได้ และรายจ่ายแบบสัมพันธ์การ คือ รายได้และรายจ่ายเป็นอยู่พอดีเหมาะสมกับที่ตนหามาได้ เมื่อนำไปปฏิบัติจะทำให้ชีวิตไม่ฝืดเคืองไม่เป็นคนฟุ่มเฟือย รู้จักการออมรู้จักประหยัด และจ่ายทรัพย์ให้เกิดประโยชน์ ทำให้คนในชุมชนที่ปราศจากความยากจน และ

---

[๑๐๕]สัมภาษณ์ นายยงยุทธ กะหมายสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๐๖]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ชุมชนที่มีเศรษฐกิจดี มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียงเหมาะสม คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยงชีวิตแต่พอดี ไม่ให้สุรุ่ยสุร่าย ไม่ให้ฝืดเคืองหรือฟูมฟาย ให้รายได้รายได้เหนือรายจ่าย และรายจ่ายของเราจักต้องไม่เหนือรายได้ ประหยัดเก็บมีเหลือเก็บไว้ใช้ในคราวจำเป็น เพื่อการพัฒนาผู้อยู่อาศัยให้สามารถจัดสรรรายได้และรายจ่ายในการบริหารงานให้มีความเหมาะสม และสามารถให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุและเด็กนักเรียนในชุมชน เพื่อนำรายได้ที่ได้รับมาใช้อย่างเกิดความเหมาะสม[๑๐๗]

สรุปว่า ผู้บริหารกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการบริหารงานตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ กล่าวคือ ใช้หลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ข้อ ๑ อุฏฐานสัมปทา คือ การขยั่นหมั่นเพียรในการประกอบกิจประจำวันของผู้ครองเรือน การปฏิบัติหน้าที่การงานที่ทำในปัจจุบัน ต้องฝึกฝนให้มีความชำนาญและรู้จริง รู้จักใช้ปัญญาหาวิธีการที่เหมาะที่ดี และการดำเนินชีวิตจะให้เกิดผลดีคนในชุมชนทุกเพศทุกวัย ต้องนำไปปฏิบัติจะเกิดผลดีแก่ทุกคนแน่นอนหลักธรรมทิฏฐธัมมิกัตถะ ข้อ ๒ อารักขสัมปทา หากคนในชุมชนนำไปปฏิบัติการดำเนินชีวิตปัจจุบันจะดีแน่นอน เป็นคนรู้จักคุ้มครองเก็บรักษาทรัพย์ เงินทองหรือโภคทรัพย์ และผลงานที่ตนทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร การดำเนินชีวิตก็ไม่ฝืดเคือง และฟุ่มเฟือยการเป็นอยู่ก็แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน การนำหลักธรรมทิฏฐธัมมิกัตถะ ข้อ ๓ กัลยาณมิตตตา ต้องเป็นคนรู้จักเสวนาคบหากับคนที่ควรคบ การคบมิตรต้องเป็นคนที่ดีทางกาย คนที่ดีทางใจ และคนที่ดีทางวาจา การนำพาหรือชักจูงเราไปในทางที่ดีที่ถูกที่ควร ไม่ชักจูงไปทางเสื่อมเสีย และเลือกคบท่านผู้รู้มีความสามารถ ผู้น่าเคารพนับถือมีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพการงาน หากคนในชุมชนนำไปปฏิบัติจะเกิดเห็นผลทันตาไม่ต้องนาน คนในชุมชนก็จะเป็นชุมชนน่าอยู่น่าอาศัย และเป็นสังคมเอื้ออาทรกัน และการนำไปปฏิบัติตามหลักธรรมทิฏฐธัมมิกัตถะ ข้อ ๔ สมชีวิตา คือการเลี้ยงชีพแต่พอดี รู้จักกำหนดและแสวงหารายได้และรายจ่ายแบบสัมพันธ์การคือ รายได้และรายจ่ายเป็นอยู่พอดีเหมาะสมกับที่ตนหามาได้ เมื่อนำไปปฏิบัติจะทำให้ชีวิตไม่ฝืดเคืองไม่เป็นคนฟุ่มเฟือย รู้จักการออมรู้จักประหยัด และจ่ายทรัพย์ให้เกิดประโยชน์ ทำให้คนในชุมชนที่ปราศจากความยากจน และชุมชนที่มีเศรษฐกิจดี ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นการบริหารงานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ได้ดังนี้

๑. มีการส่งเสริมความขยันหมั่นเพียรในการประกอบสัมมาอาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักดำเนินการ หาอุบายวิธี สามารถบริหารดำเนินการให้ได้ผลดี

๒. มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรม ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นการสร้างศูนย์รวมหรือสร้างความผูกพัน ความสามัคคีในชุมชน

---

[๑๐๗]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

๓. มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม โดยในวันที่กำหนดไว้ในแต่ละเดือน จะทำให้กลุ่มเรียนรู้ปัญหาและแก้ไขปัญหาไปในตัว รวมทั้งการตรวจสอบกันและกันในชุมชน

๔. มีการส่งเสริมคุณธรรม โดยการแทรกธรรมะให้เป็นข้อปฏิบัติของกลุ่ม เช่น ใครไม่มีสัจจะ ไม่รักษากฎเกณฑ์ เช่น ขาดส่งเงินหุ้นเป็นเดือนก็ต้องเสียค่าปรับ เป็นต้น

๕. มีการส่งเสริมให้ชุมชนรู้จักประหยัด สร้างนิสัยให้สมาชิกทุกคนรู้จักฉลาดในการเก็บรักษาทรัพย์ รู้จักออมทรัพย์และรู้จักแสวงหาทรัพย์เพิ่มเติม เข้าใจการใช้จ่ายครัวเรือนแบบเศรษฐกิจพอเพียง

๖. เศรษฐกิจในชุมชนมีกองทุนการเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านที่เติบโตขึ้นเป็นลำดับ เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ชุมชน

๗. มีการส่งเสริมให้คบคนดีเป็นมิตร นำพาหรือชักจูงไปในทางที่ดีที่ถูกที่ควร ไม่ชักจูงไปทางเสื่อมเสีย และเลือกคบท่านผู้รู้มีความสามารถ ผู้น่าเคารพนับถือ มีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพการงาน เป็นชุมชนน่าอยู่น่าอาศัย และเป็นสังคมเอื้ออาทรกัน

๘. มีการส่งเสริมการทำตามแบบฟอร์มบัญชีครัวเรือนให้กับสมาชิกกลุ่ม เมื่อถึงวันทำการกลุ่มเวลาประชุมก็นำบัญชีของแต่ละครอบครัวมาพูดคุยร่วมกัน

จากการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์สรุปได้ดังแผนภาพที่ ๔.๒ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๒ การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน

ตอนที่ ๔ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ ๓ เพื่อนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๔ คำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส

๑. ด้านสัจจะ คือ มีความจริงใจ

จากการวิจัย พบว่า พระสงฆ์พยายามกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรักสามัคคีร่วมกันในหมู่สมาชิกของกลุ่มด้วยการประยุกต์หลักฆราวาสธรรมเข้ารับการส่งเสริมพัฒนากลุ่มการประยุกต์หลักธรรมดังกล่าว ก่อให้เกิดการเข้าใจในหน้าที่ของตนต่อกลุ่มและสังคม และการซื่อสัตย์และการไว้วางใจในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และสมาชิกทุกคนควรเพิ่มความเชื่อถือและความไว้วางใจที่สมาชิกมีให้กันเพิ่มมากขึ้น การกระตุ้นให้เกิดการไว้วางใจและความมีสัจจะต่อกันและกันดังกล่าว ทำให้เกิดการระดมเงินออมและเพิ่มจำนวนสมาชิกและจำนวนเงินของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพิ่มจำนวนมากขึ้น และความสำเร็จของกลุ่มได้ก่อให้เกิดการขยายกิจกรรมกลุ่มของชุมชนออกสู่ชุมชนใกล้เคียง[๑๐๘] การจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กำหนดวัตถุประสงค์ จัดโครงสร้างการบริหาร ออกออกกฎ กติกาการแสวงหาทรัพยากร รับสมัครสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มเอาไว้ร่วมกันเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินการร่วมกัน โดยจะมีการปรับปรุงกฎเกณฑ์เหล่านั้นร่วมกันอยู่เสมอทุกปี เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สมาชิกได้เรียนรู้ถึงศักยภาพของตนเองในอันที่จะร่วมกันสร้างกฎเกณฑ์ของชุมชน อันเป็นการกำหนดอนาคตของตนเองด้วย[๑๐๙]

พระสงฆ์ให้ประชาชนรู้จักพึ่งตนเอง ด้วยการพัฒนาแก้ปัญหาสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น โดยการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ขึ้นในชุมชนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับปัญหาที่ชาวบ้านกำลังประสบอยู่ ซึ่งเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง เช่น กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า กิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ตลอดจนการจัดตั้งสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น บทบาทที่พระสงฆ์เข้าไปส่งเสริมให้ชาวบ้านดำเนินกิจกรรมต่างๆ นี้ มีการดำเนินกิจกรรม การออม การกู้ การตรวจสอบ การจัดสวัสดิการ จากวันแรกที่ก่อตั้งให้กลุ่มดำเนินกิจกรรมสัจจะออมทรัพย์ พระสงฆ์จะต้องคอยเป็นพี่เลี้ยง เพื่อให้คำแนะนำในเรื่องการทำบัญชี ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม ถือเป็นกลไกสร้างความผูกพันของสมาชิกกลุ่ม โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้

---

[๑๐๘]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๐๙]สัมภาษณ์ นายทน จันทร์ศรี, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

เชื่อมโยง ทั้งด้านการพัฒนาในรูปของการสร้างทุนชุมชนและทั้งด้านจิตใจ[๑๑๐] หลักธรรมที่นำมาใช้มากที่สุด คือ สัจจะ ความจริงใจต่อกันที่อยู่ในหลักฆราวาสธรรม โดยจะเริ่มที่การปลุกจิตสำนึก ชี้นำให้เห็นความจำเป็นที่ชาวบ้านในชุมชนจะต้องรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยการให้สมาชิกทุกคนมีความสามัคคีพร้อมเพียงกันนำเงินมาออมร่วมกัน และบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน[๑๑๑] กลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การพัฒนาคนให้มีคุณธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และช่วยเหลือกันเป็นสำคัญ ไม่ได้มีเป้าหมายว่า ต้องมีเงินทุนมาก และการทำงานกลุ่มคือการปฏิบัติธรรมร่วมกัน เพราะกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่การออมทรัพย์ การพิจารณาปล่อยกู้ และการร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เป็นเรื่องเน้นให้สมาชิกทุกคนได้ปฏิบัติตามหลักธรรม[๑๑๒] ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความเชื่อถือหรือไว้วางใจกัน ด้วยการฝึกให้เป็นคนจริง มีหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นผลที่ได้มาจากการพูดจริง ทำจริง ทั้งจริงต่อตัวเองและจริงต่อผู้อื่น จริงต่อเวลา จริงต่อหน้าที่การงาน[๑๑๓] ดังนั้น คนที่มีสัจจะเขาจึงมีหลักประจำใจง่าย ๆ ว่า ไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องทำให้ดีที่สุดจะพูดจาอะไรก็ต้องชัดเจนที่สุด ทั้งยังมีจิตใจก็มั่นคงในศีลธรรม จึงทำให้ประสบความสำเร็จและเจริญ ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว[๑๑๔] สัจจะสัตย์ซื่อต่อกัน หมายถึง การดำรงมั่นในสัจจะ การมีความจริง ความซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พูดจริงทำจริง โดยจะทำอะไรก็ให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจกัน เป็นคุณธรรมที่สำคัญในการคบหากับคนทุกคน เพราะความซื่อตรงต่อกันเป็นเครื่องสมานสามัคคีให้มิตรภาพระหว่างผู้คบหากันให้ยั่งยืนยาวนาน ผู้มีความซื่อสัตย์จะทำอะไรก็ย่อมมีผู้เชื่อถือไว้วางใจ และจะไปในที่ใดก็มีคนต้อนรับ และยินดีช่วยเหลือเมื่อตกทุกข์ได้ยาก ฉะนั้น สัจจะคือความสัตย์ซื่อต่อกัน จึงเป็นธรรมสำหรับผู้ครองเรือนที่ควรมีไว้ประจำใจ[๑๑๕]

สรุปได้ว่า หลักสัจจะก่อให้เกิดการเข้าใจในหน้าที่ของตนต่อกลุ่มและสังคม และการซื่อสัตย์และการไว้วางใจในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และสมาชิกทุกคนมีความความเชื่อถือและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กระตุ้นให้เกิดการไว้วางใจและความมีสัจจะต่อกัน อันจะทำให้เกิดการ

---

[๑๑๐]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๑๑]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๑๒]สัมภาษณ์ นายยงยุทธ กะหมายสม, รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๑๓]สัมภาษณ์ นางนรินทร เนื่องจำนงค์, กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๑๔]สัมภาษณ์ นายทน จันทร์ศรี, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดปากแพรก, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๑๕]สัมภาษณ์ นายสุทา งามสม,ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ระดมเงินออมและเพิ่มจำนวนสมาชิก และจำนวนเงินของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพิ่มจำนวนมากขึ้น และความสำเร็จของกลุ่มได้ก่อให้เกิดการขยายกิจกรรมกลุ่มของชุมชนออกสู่ชุมชนใกล้เคียง การจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ จัดโครงสร้างการบริหาร ออกกฎ กติกา การแสวงหาทรัพยากร รับสมัครสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มเอาไว้ร่วมกันเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินการร่วมกัน โดยจะมีการปรับปรุงกฎเกณฑ์เหล่านั้นร่วมกันอยู่เสมอทุกปี เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สมาชิกได้เรียนรู้ถึงศักยภาพของตนเองในอันที่จะร่วมกันสร้างกฎเกณฑ์ของชุมชน หลักธรรมข้อสัจจะ คือ ความจริงใจต่อกันที่อยู่ในหลักฆราวาสธรรม จะเป็นการปลุกจิตสำนึก ชี้นำให้เห็นความจำเป็นที่ชาวบ้านในชุมชนจะต้องรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยการให้สมาชิกทุกคนมีความสามัคคีพร้อมเพียงกันนำเงินมาออมร่วมกัน และบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน

๒. ด้านทมะ คือ ฝึกฝน ข่มใจ

จากการวิจัย พบว่า การปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดดัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา สัจจะจะไปไม่ได้ถ้าหากเราไม่รู้จักควบคุมจิตใจตัวเอง ซึ่งจิตมันจะคิดวุ่นวายสับสนด้วยอำนาจแห่งกิเลส คือ รัก โลภ โกรธ หลง เข้าครอบงำ จะทำให้ตัวเราทิ้งสัจจะ เราจึงต้องเอาทมะเข้าควบคุมกำกับจิตใจตัวเองให้มีสติ และปัญญาเพื่อรู้เท่าทันจะได้รักษาสัจจะนั้นไว้ได้ ผู้ที่มีทมะเป็นหลักธรรมประจำใจ จึงต้องสามารถหยุดตัวเองได้ คือ ชนะใจตัวเอง ไม่กระทำในเรื่องที่เสียหาย ไม่ทำความชั่ว ไม่ถลำไปในทางที่เสื่อม นั่นคือ ต้องรักษา ศีล ๕ ได้ และไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทั้งปวง[๑๑๖] มุ่งเน้นให้ใช้สติใคร่ครวญ และไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนที่จะกระทำการใด ๆ โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่า มีประโยชน์มากกว่าโทษ หรือมีดีมากกว่าชั่วจึงจะกระทำ โดยเฉพาะการเอาชนะความโกรธ เพราะเมื่อความโกรธเกิดขึ้นย่อมส่งผลให้จิตใจขุ่นมัว ผิวพรรณเศร้าหมอง เป็นเหตุให้เกิดผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้ เพราะผู้โกรธย่อมไม่รู้อรรถ ไม่รู้ธรรม ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี สามารถฆ่าได้แม้กระทั่งบิดามารดาของตน ผู้ที่ถูกความโกรธเข้าครอบงำย่อมเสียทรัพย์ เสื่อมลาภยศ หาที่พึ่งพิงได้ยาก ไร้ญาติขาดมิตร[๑๑๗] ซึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคม หรืออยู่กับคนที่เรารักนั้น เราต้องปรับตัวเข้าหาเขา และเขาต้องปรับตัวเข้าหาเรา ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแข็งขืน ไม่ยอมเข้าใจและปรับตัวเข้าหากัน ก็จะทำให้ชีวิตรักหรือชีวิตคู่ไม่สมหวังดังตั้งใจ ดังนั้น เราจึงต้องรู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน รู้จักแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับนิสัยและอัธยาศัยให้กลมกลืนประสานเข้าหากันได้ ไม่เป็นเอาแต่ใจตนเอง หรือดื้อรั้นเอาอารมณ์ของ

---

[๑๑๖]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๑๗]สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

ตนเป็นใหญ่ อาจกล่าวได้ว่า มีการใช้สติและปัญญาในการตัดสินใจ ควบคุมจิตใจ ในการทำความเข้าใจถึงความเป็นไปอันแท้จริงของโลก[๑๑๘]

สรุปได้ว่า การปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดดัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา ไม่กระทำในเรื่องที่เสียหาย ไม่ทำความชั่ว ไม่ถลำไปในทางที่เสื่อม ไม่ยุ่งเกี่ยวกับกับอบายมุขทั้งปวง รักษา ศีล ๕ เป็นประจำ และไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข มุ่งเน้นใช้สติใคร่ครวญและไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนแล้วจึงทำ ความผิดพลาดก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะการใช้สติปัญญาเป็นเครื่องตัดสิในใจ ควบคุมจิตใจ

๓. ด้านขันติ คือ มีความอดทน

จากการวิจัย พบว่า ความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง อดทน ไม่หวั่นไหว มั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญมากใช้ควบคุมพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของมนุษย์ เป็นบารมีธรรมในพระพุทธศาสนา[๑๑๙] ความอดทน อดกลั้น ไม่ใช่เพียงจำเป็นต่อชีวิตของมนุษย์เท่านั้น แต่เป็นหลักธรรมที่สำคัญมากที่ต้องมี หากต้องการให้ชีวิตมีความสมหวัง สำเร็จในกิจการงานน้อยใหญ่ ความอดทนนั้น เป็นหลักการตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว ซึ่งแม้แต่ปัจจุบันนี้ก็ตาม หากใครไม่มี ดูเหมือนว่า ชีวิตนี้จะยากที่จะประสบความสำเร็จได้ เพราะการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน นอกจากจะมีข้อขัดแย้งแตกต่างทางด้านอุปนิสัย การอบรม ประสบการณ์เดิม บางครั้งก็อาจมีอุปสรรคมาให้ร่วมเผชิญ หรือบางครั้งอาจมีการทะเลาะเบาะแว้ง บาดหมางกัน ซึ่งไม่ว่าจะโดยคำพูดหรือการกระทำ จะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม อีกฝ่ายหนึ่งจะต้องรู้จักอดกลั้นระงับใจ ไม่ก่อเหตุให้เรื่องลุกลามกว้างขยายต่อไป เรื่องร้ายที่น่าจะลุกลามจึงจะระงับ สงบลงไป แต่ถ้าระงับห้ามใจไม่ได้ ต่างฝ่ายต่างทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ ก็จะไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ หลักขันตินั้นจะแตกต่างจากหลักของทมะ ตรงที่ขันติมุ่งอดทนที่ร่างกายเป็นหลัก ส่วนหลักของทมะนั้น มุ่งอดทนที่จิตใจและอดทนที่อารมณ์ คนที่มุ่งมั่นจะฝึกให้ขันติมีมาก ต้องอดทนต่อความยากลำบากที่เกิดขึ้นกับตัวเองให้ได้ จึงจะทำให้อดทนต่ออุปสรรคและปัญหาต่างๆ ได้ ทำงานได้ดี เป็นที่พึ่งและเป็นหลักในครอบครัวได้ เป็นที่พึ่งให้คนอื่นที่เดือดร้อนได้ ทำให้ไม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับคนอื่น ไม่หลงผิดไปทำความชั่ว และทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังได้[๑๒๐]

---

[๑๑๘]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๑๙]สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์(อำนวย สีลธโร), ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๒๐]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

สรุปได้ว่า ความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง อดทน ไม่หวั่นไหว มั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญมากใช้ควบคุมพฤติกรรม เพราะการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งทางด้านอุปนิสัย การอบรม ประสบการณ์ และการเมือง จึงต้องมีความอดทน อดกลั้น คนที่มุ่งมั่นฝึกอบรมให้ขันติมีมาก ย่อมอดทนต่อความยากลำบากที่เกิดขึ้นกับตัวเองได้ง่าย ซึ่งทำให้อดทนต่ออุปสรรคและปัญหาต่างๆ ได้ดี ทำงานได้ดี เป็นที่พึ่งและเป็นหลักในครอบครัวได้ ไม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับคนอื่น ไม่หลงผิดไปทำความชั่ว และทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

๔. ด้านจาคะ คือ มีความเสียสละ

จากการวิจัย พบว่า ความเสียสละ สละกิเลส สละความสุขสบาย และผลประโยชน์ส่วนตนได้ การสละสิ่งของอันเป็นของ ๆ ตนแก่บุคคลที่ควรจะให้ปัน การสละอารมณ์บูดและเน่าออกจากใจ จะทำให้ใจสะอาด สงบ สดชื่น เบิกบาน พร้อมที่จะรับฟังความทุกข์ ความคิดเห็นและความต้องการของผู้อื่น พร้อมที่จะร่วมมือ ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ จิตใจไม่มีความคับแคบเห็นแก่ตนหรือเอาแต่ ใจตัว มีน้ำใจให้แก่กัน[๑๒๑] กลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้น มีข้อตกลงร่วมกันในการปล่อยกู้ คือ จะพิจารณาตามเกณฑ์ของกลุ่มว่า ทางกลุ่มจะพิจารณาช่วยเหลือผู้ที่มีความเดือนร้อนมากเป็นอันดับหนึ่ง[๑๒๒] ดังนั้น เมื่อมีสมาชิกที่เดือนร้อนหลายคนได้ยื่นเสนอขอกู้เงิน ด้วยข้อจำกัดที่กลุ่มมีเงินน้อยไม่เพียงพอหรือไม่สามารถที่จะช่วยเหลือสมาชิกที่มีความเดือนร้อน และเสนอขอกู้จากกลุ่มได้ทุกคน ทางกลุ่มจะมีการพิจารณาช่วยเหลือสมาชิกที่มีความเดือนร้อนมากเป็นอันดับหนึ่งก่อน โดยทางกลุ่มมีหลักในการปฏิบัติ คือ ช่วยเหลือผู้ที่ป่วยต้องนำเงินไปรักษาเป็นอันดับที่ ๑ ต่อจากนั้น กลุ่มจะช่วยเหลือสมาชิกที่เดือดร้อนเป็นหนี้ ต้องเสียดอกเบี้ยสูง และอันดับ ๓ กลุ่มจะช่วยเหลือผู้ที่ต้องนำเงินไปเสียค่าเทอมแก่บุตรหลานก่อน หลังจากนั้น จะพิจารณาเป็นกรณีไป ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการ โดยหลังจากนับเงินเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการทั้งหมดจะประชุมกันเพื่อพิจารณาปล่อยเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยยึดยึดเกณฑ์ในการปล่อยเงินกู้ให้เป็นสำคัญ[๑๒๓] คณะกรรมการทุกคนจะไม่มีความลำเอียงให้กับญาติของตน หรือพรรคพวกของตน จะยึดเกณฑ์ของกลุ่มเป็นสำคัญ ซึ่งการดำเนินงานกลุ่มเช่นนี้ เป็นการฝึกให้สมาชิกของกลุ่มปฏิบัติตามหลักธรรม ข้อจาคะ คือ การรู้จักเสียสละช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนกว่า โดยประธานที่ปรึกษากลุ่มและคณะกรรมการจะชี้แจง และอธิบายให้สมาชิกฟังตั้งแต่วันแรกที่ก่อตั้งกลุ่ม และทุกเดือนที่มีการประชุมสมาชิกกลุ่ม โดย

---

[๑๒๑] สัมภาษณ์ นายสุทา งามสม,ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดถนนกะเพรา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๒๒] สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดหนองกันเกรา, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๒๓] สัมภาษณ์ กมลนิฐ์ วงศ์วิศิษฎ์, รองประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดไพรสณฑ์, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙.

คณะกรรมการดำเนินงานจะพิจารณาปล่อยกู้ตามกติกา และสมาชิกก็เคารพในกติกา ผู้ที่มีความเดือดร้อนน้อยกว่าเสียสละให้ผู้ที่มีความเดือนร้อนมากกว่า ให้ได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มก่อน ส่วนผู้ที่เสียสละก็ได้รับความปลื้มใจที่ได้ทำบุญด้วยการช่วยเหลือผู้อื่น[๑๒๔] ความเสียสละ ความเผื่อแผ่แบ่งปัน หรือการให้นั่นเอง จาคะนั้น มีความหมายรวมถึงรู้จักสละสิ่งของช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ซึ่งโดยปกติของชีวิตนั้นเราต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดเวลา เรียกว่า ต้องแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ตลอดจนการเสียสละความพอใจและความสุขส่วนตนได้ เพราะคนที่มีจาคะ ย่อมทำให้มีอารมณ์ผ่องใส มีนิสัยเสียสละแก่ผู้อื่น รักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง ทำให้ตนเองปลอดภัย คนอื่นนับหน้าถือตา ครอบครัวและสังคมเป็นสุข มีเพื่อนดี ๆ รอบตัว จิตใจมีความสุข ช่วยชำระล้างจิตใจที่สกปรกเห็นแก่ตัว[๑๒๕]

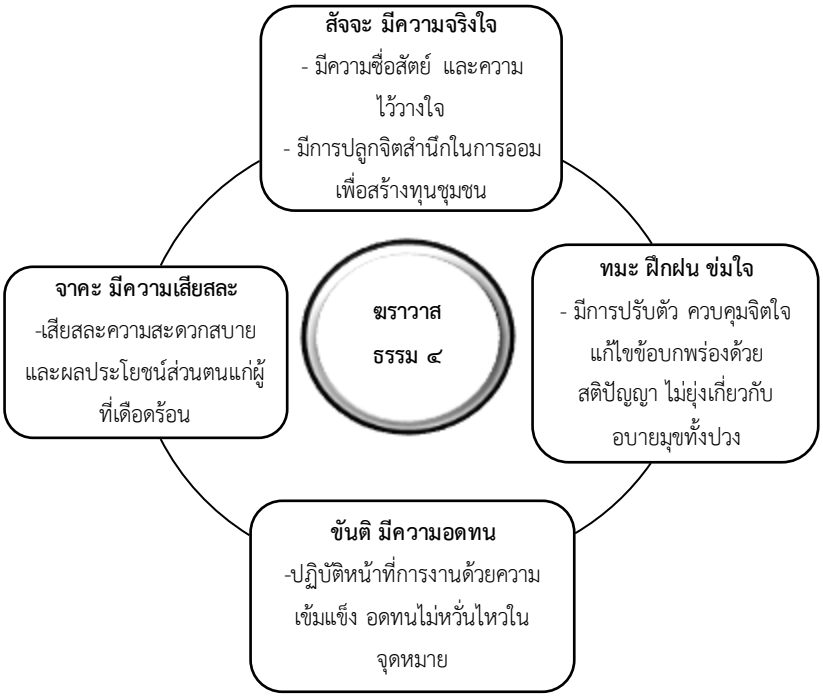
สรุปได้ว่า พระสงฆ์แนะนำวิธีการให้ประชาชนรู้จักพึ่งตนเอง ด้วยการพัฒนาแก้ปัญหาสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น โดยการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ขึ้นในชุมชนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับปัญหาที่ชาวบ้านกำลังประสบอยู่ ซึ่งเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง และมีการกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรักสามัคคีร่วมกันในหมู่สมาชิกของกลุ่ม ก่อให้เกิดการเข้าใจในหน้าที่ของตนต่อกลุ่มและสังคม การซื่อสัตย์และการไว้วางใจในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และสมาชิกทุกคนควรเพิ่มความเชื่อถือและความไว้วางใจที่สมาชิกมีให้กันเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการระดมเงินออมและเพิ่มจำนวนสมาชิกและจำนวนเงินของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพิ่มจำนวนมากขึ้น และความสำเร็จของกลุ่มได้ก่อให้เกิดการขยายกิจกรรมกลุ่มของชุมชนออกสู่ชุมชนใกล้เคียง การจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ จัดโครงสร้างออก กฎ กติกา การแสวงหาทรัพยากร รับสมัครสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มเอาไว้ร่วมกันเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินการร่วมกัน กลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การพัฒนาคนให้มีคุณธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และช่วยเหลือกันเป็นสำคัญ ไม่ได้มีเป้าหมายว่าต้องมีเงินทุนมาก และการทำงานกลุ่มคือการปฏิบัติธรรมร่วมกัน เพราะกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การออมทรัพย์ การพิจารณาปล่อยกู้ และการร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เป็นเรื่องเน้นให้สมาชิกทุกคนได้ปฏิบัติตามหลักธรรม ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความเชื่อถือหรือไว้วางใจกัน ด้วยการฝึกให้เป็นคนจริง มีหลักเกณฑ์ ซึ่งเป็นผลที่ได้มาจากการพูดจริง ทำจริง ทั้งจริงต่อตัวเองและจริงต่อผู้อื่น จริงต่อเวลา จริงต่อหน้าที่การงาน มีการปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วย

---

[๑๒๔]สัมภาษณ์ นายถวน วิลัยแลง, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙.

[๑๒๕]สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙.

สติปัญญา มีความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง อดทน ไม่หวั่นไหว มั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญมากใช้ควบคุมพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของทั้งคนและสัตว์ เป็นบารมีธรรมในพระพุทธศาสนา และมีความเสียสละ สละกิเลส สละความสุขสบาย และผลประโยชน์ส่วนตนได้ การสละสิ่งของอันเป็นของ ๆ ตนแก่บุคคลที่ควรจะให้ปัน การสละอารมณ์บูดและเน่าออกจากใจ จะทำให้ใจสะอาด สงบ สดชื่น เบิกบาน พร้อมที่จะรับฟังความทุกข์ ความคิดเห็นและความต้องการของผู้อื่น พร้อมที่จะร่วมมือ ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ จิตใจไม่มีความคับแคบเห็นแก่ตนหรือเอาแต่ ใจตัว มีน้ำใจให้แก่กัน ในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์สรุปได้ดังแผนภาพที่ ๔.๓ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๓ การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส

๔.๒ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ตอนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

ตอนที่ ๔ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน

ตอนที่ ๕ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส

ตอนที่ ๖ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑๓ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๔๔)

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๙๗	๒๘.๒
หญิง	๒๔๗	๗๑.๘
รวม	**๓๔๔**	**๑๐๐.๐**
อายุ		
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๑๑	๓.๑
๒๐ - ๓๐ ปี	๖๖	๑๙.๒
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๗๗	๕๑.๕
๔๑ – ๕๐ ปี	๖๖	๑๙.๒
๕๑ ปี ขึ้นไป	๒๔	๗.๐
รวม	**๓๔๔**	**๑๐๐.๐**

ตารางที่ ๔.๑๓ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมัธยมตอนต้น	๑๗๒	๕๐.๐
ระดับมัธยมตอนปลาย	๑๒๓	๓๕.๘
ระดับปริญญาตรี	๓๓	๙.๖
ระดับปริญญาโท	๑๐	๒.๙
ระดับปริญญาเอก	๖	๑.๗
รวม	**๓๔๔**	**๑๐๐.๐**
ตำแหน่ง	**จำนวน**	**ร้อยละ**
ผู้บริหาร	๑๒	๓.๕
พนักงาน	๗๑	๒๐.๗
พนักงานจ้าง	๑๘๙	๕๔.๙
อื่นๆ	๗๒	๒๐.๙
รวม	**๓๔๔**	**๑๐๐.๐**
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท	๑๓๓	๓๘.๗
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๑๑๓	๓๒.๘
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓๕	๑๐.๒
๓๐,๐๐๑ ขึ้นไป	๖๓	๑๘.๓
รวม	**๓๔๔**	**๑๐๐.๐**
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก		
๑ – ๕ ปี	๑๑๘	๓๔.๒
๖ – ๑๐ ปี	๙๗	๒๘.๒
๑๑ – ๑๕ ปี	๑๑๒	๓๒.๖
๑๖ – ๒๐ ปี	๑๔	๔.๑
๒๑ ปี ขึ้นไป	๓	๐.๙
รวม	**๓๔๔**	**๑๐๐.๐**

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘ รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒ ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมตอนต้น จำนวน ๑๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ ส่วนใหญ่มีตำแหน่งพนักงานจ้าง มากที่สุดจำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๙ ส่วนใหญ่มีคนได้เฉลี่ยต่อเดือน ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๗ ส่วนใหญ่ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก ๑-๕ ปีมากที่สุด จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ตารางที่๔.๑๔ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการ กองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยรวม

(n=๓๔๔)

ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองโดยรวม	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
การตัดสินใจ (Decision)	๔.๒๘	๐.๔๙	มาก	๒
การวางแผน (Planning)	๔.๐๑	๐.๗๙	มาก	๗
การจัดองค์การ (Organizing)	๔.๑๖	๐.๕๙	มาก	๓
การสื่อสาร (Communicating)	๔.๐๓	๐.๖๐	มาก	๕
การใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)	๔.๐๒	๑.๑๒	มาก	๖
การประสานงาน (Coordinating)	๔.๐๙	๐.๙๘	มาก	๔
การประเมินผลงาน (Evaluating)	๔.๓๓	๐.๗๔	มาก	๑
รวม	**๔.๑๓**	**๐.๗๖**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง การประเมินผลงาน (Evaluating) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ การตัดสินใจ (Decision) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ การจัดองค์การ (Organizing) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือการประสานงาน

(Coordinating) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ การสื่อสาร (Communicating) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับหก คือ การใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับเจ็ด คือ การวางแผน (Planning) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการตัดสินใจ (Decision)

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านการตัดสินใจ (Decision)	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันตัดสินใจกำหนดวิธีการทำงานและคิดค้นกิจกรรมต่างๆ เพื่อก่อตั้งกองทุน	๔.๓๘	๐.๖๖	มาก	๒
๒.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของงานต่างๆ ในกองทุน	๔.๑๒	๐.๗๑	มาก	๔
๓.	สมาชิกเข้าร่วมอนุมัติแผนพัฒนากองทุนสัจจะออมทรัพย์ และงบประมาณต่าง ๆ	๔.๓๖	๐.๖๕	มาก	๓
๔.	สมาชิกร่วมตรวจสอบการจ่ายสวัสดิการและเงินปันผล	๔.๔๘	๐.๗๒	มาก	๑
๕.	กองทุนสัจจะออมทรัพย์มีโครงสร้างกองทุนและระบุตำแหน่งงานไว้อย่างชัดเจน	๔.๐๗	๐.๗๗	มาก	๕
	รวม	**๔.๒๘**	**๐.๔๙**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการตัดสินใจ (Decision) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง สมาชิกร่วมตรวจสอบการจ่ายสวัสดิการและเงินปันผล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันตัดสินใจกำหนดวิธีการทำงานและคิดค้นกิจกรรมต่างๆ เพื่อก่อตั้งกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ สมาชิกเข้าร่วมอนุมัติแผนพัฒนากองทุนสัจจะออมทรัพย์ และงบประมาณต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของงานต่างๆ ในกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ใน

ระดับมาก และอันดับห้า คือ กองทุนสัจจะออมทรัพย์มีโครงสร้างกองทุน และระบุตำแหน่งงานไว้อย่างชัดเจน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการวางแผน (Planning)

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านการวางแผน (Planning)	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดทิศทางและกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนากองทุน	๔.๒๓	๐.๙๐	มาก	๑
๒.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน/กิจกรรมด้านต่าง ๆ	๓.๙๙	๐.๘๓	มาก	๓
๓.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกองทุน	๓.๙๒	๐.๗๗	มาก	๔
๔.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนงานของกองทุน	๔.๐๐	๐.๘๕	มาก	๒
๕.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันให้ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสนับสนุนในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ	๓.๙๐	๐.๙๕	มาก	๕
	รวม	**๔.๐๑**	**๐.๗๙**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการวางแผน (Planning) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดทิศทางและกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนากองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนงานของกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน/กิจกรรมด้านต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันให้ข้อมูล

ข่าวสารเป็นปัจจัยสนับสนุนในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๗ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการจัดองค์การ (Organizing)

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านการจัดองค์การ (Organizing)	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการมีการจัดการกองทุนให้สอดคล้องกับพันธกิจ	๔.๑๓	๐.๗๓	มาก	๓
๒.	คณะกรรมการมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการบริหารงานและการออม	๔.๐๓	๐.๕๘	มาก	๔
๓.	คณะกรรมการส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีทักษะในการบริหารงาน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๓.๙๗	๐.๗๖	มาก	๕
๔.	คณะกรรมการให้ขวัญกำลังใจ มิตรภาพ และการเสริมแรงจูงใจที่ดีแก่มวลสมาชิก	๔.๒๔	๐.๗๐	มาก	๒
๕.	คณะกรรมการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความมั่นใจในความถูกต้อง และความมั่นคง	๔.๔๒	๐.๘๐	มาก	๑
	รวม	**๔.๑๖**	**๐.๕๙**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการจัดองค์การ (Organizing) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความมั่นใจในความถูกต้อง และความมั่นคง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการให้ขวัญกำลังใจ มิตรภาพ และการเสริมแรงจูงใจที่ดีแก่มวลสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการจัดการกองทุนให้สอดคล้องกับพันธกิจ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการบริหารงานและการออม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีทักษะในการบริหารงาน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการสื่อสาร (Communicating)

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านการสื่อสาร (Communicating)	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการมีทักษะการคิดเชิงระบบในการทำงาน	๔.๐๑	๐.๗๐	มาก	๒
๒.	คณะกรรมการมีทักษะการใช้อารมณ์ (EQ) ที่ดี	๓.๙๒	๐.๖๖	มาก	๔
๓.	คณะกรรมการมีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	๓.๙๑	๐.๖๓	มาก	๕
๔.	คณะกรรมการมีทักษะการในการแก้ไขปัญหางานที่ดี	๔.๒๙	๐.๗๙	มาก	๑
๕.	คณะกรรมการมีการยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อื่น	๔.๐๐	๐.๖๕	มาก	๓
	รวม	**๔.๐๓**	**๐.๖๐**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๑๘ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการสื่อสาร (Communicating) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีทักษะการในการแก้ไขปัญหางานที่ดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีทักษะการคิดเชิงระบบในการทำงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีทักษะการใช้อารมณ์ (EQ) ที่ดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๙ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการสร้างความแข็งแกร่งให้กับกองทุนด้วยการสร้างทีมงานที่มีรัดกุมรอบคอบ	๔.๒๑	๑.๒๓	มาก	๑
๒.	คณะกรรมการมีการจัดสวัสดิการ ให้กับเจ้าหน้าที่ บุคลากร และสมาชิกที่มีการทำงานหรือการออมดีเด่น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ	๓.๙๘	๑.๑๘	มาก	๓
๓.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมเสียสละแรงงานหรือวัสดุสิ่งของในการทำกิจกรรม/ประชุมของกองทุน	๓.๙๓	๑.๑๓	มาก	๔
๔.	คณะกรรมการมีการมอบอำนาจทางการบริหารให้สอดคล้องกับงานที่ทำ	๔.๐๘	๑.๒๐	มาก	๒
๕.	คณะกรรมการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถทำงานแทนกันได้ทุกตำแหน่ง	๓.๘๒	๑.๒๑	มาก	๕
	รวม	**๔.๐๑**	**๑.๑๒**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการสร้างความแข็งแกร่งให้กับกองทุนด้วยการสร้างทีมงานที่มีรัดกุมรอบคอบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการมอบอำนาจทางการบริหารให้สอดคล้องกับงานที่ทำ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการจัดสวัสดิการ ให้กับเจ้าหน้าที่ บุคลากร และสมาชิกที่มีการทำงานหรือการออมดีเด่น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมเสียสละแรงงานหรือวัสดุสิ่งของในการทำกิจกรรม/ประชุมของกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถทำงานแทนกันได้ทุกตำแหน่ง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๐ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการประสานงาน (Coordinating)

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านการประสานงาน (Coordinating)	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการและสมาชิกมีการประสานงานร่วมกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์	๔.๑๗	๑.๐๕	มาก	๓
๒.	คณะกรรมการมีการประสานขอคำแนะนำและรับข้อเสนอแนะจากสมาชิกของกองทุน	๔.๒๐	๑.๐๖	มาก	๒
๓.	คณะกรรมการมีการประสานให้ผู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมของกองทุน	๓.๙๐	๑.๐๐	มาก	๕
๔.	คณะกรรมการมีการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายกองทุน เพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิก	๔.๒๓	๑.๐๗	มาก	๑
๕.	คณะกรรมการมีการประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจในสมาชิกกองทุนเพื่อให้งานที่รับผิดชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๙๕	๑.๐๐	มาก	๔
	รวม	**๔.๐๙**	**.๙๘**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการประสานงาน (Coordinating) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายกองทุน เพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการประสานขอคำแนะนำและรับข้อเสนอแนะจากสมาชิกของกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการและสมาชิกมีการประสานงานร่วมกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีการประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจในสมาชิกกองทุนเพื่อให้งานที่รับผิดชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีการประสานให้ผู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมของกองทุนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๑ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating)

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating)	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑,	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันนำผลจากการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อประเมินคุณภาพ	๔.๓๒	๐.๘๐	มาก	๔
๒.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมสรุปผลการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ พร้อมทั้งนำผลสรุปมาปรับปรุงแก้ไขให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพในทุกด้าน	๔.๒๗	๐.๗๘	มาก	๕
๓.	คณะกรรมการกองทุนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปวางแผนพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์	๔.๓๖	๐.๘๔	มาก	๒
๔.	คณะกรรมการมีการตรวจสอบประเมินผลในการปฏิบัติงานตามแผนงาน	๔.๓๓	๐.๗๙	มาก	๓
๕.	คณะกรรมการใช้ระเบียบ กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก	๔.๓๙	๐.๘๑	มาก	๑
	รวม	**๔.๓๓**	**๐.๗๔**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการใช้ระเบียบ กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการกองทุนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปวางแผนพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการตรวจสอบประเมินผลในการปฏิบัติงานตามแผนงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันนำผลจากการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อประเมินคุณภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และ

อันดับห้า คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมสรุปผลการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ พร้อมทั้งนำผลสรุปมาปรับปรุงแก้ไขให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพในทุกด้าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

ตารางที่ ๔.๒๒ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนโดยรวม

(n=๓๔๔)

ข้อ	ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนโดยรวม	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	อันดับ
๑.	ส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน	๔.๒๖	๐.๕๔	มาก	๑
๒.	ส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ	๔.๒๗	๐.๕๕	มาก	๒
๓.	ส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย	๔.๐๙	๐.๔๘	มาก	๔
๔.	ปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน	๔.๐๒	๐.๘๘	มาก	๕
๕.	การวิจัยและประเมินผล	๔.๑๑	๐.๙๗	มาก	๓
	รวม	**๔.๑๕**	**๐.๖๙๐**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ ด้านการวิจัยและประเมินผล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๓ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจ ชุมชนด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	อันดับ
๑.	คณะกรรมการมีการสร้างแรงจูงใจ ให้สวัสดิการและผลตอบแทนที่ชัดเจน	๔.๔๐	๐.๖๗	มาก	๑
๒.	คณะกรรมการแนะนำวิธีแก้ปัญหาโดยการสร้างศักยภาพของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	๔.๓๓	๐.๖๕	มาก	๓
๓.	คณะกรรมการมีการกระตุ้นการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิกองทุนในชุมชน	๓.๙๙	๐.๖๙	มาก	๕
๔.	คณะกรรมการแนะนำให้ชาวบ้านรู้จักการออมทรัพย์ ขยันหมั่นเพียร และขวนขวายในการประกอบสัมมาอาชีพ	๔.๓๖	๐.๖๖	มาก	๒
๕.	คณะกรรมการมีการกระตุ้นและช่วยตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน	๔.๒๓	๐.๖๒	มาก	๔
	รวม	**๔.๒๖**	**๐.๕๔**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีการสร้างแรงจูงใจ ให้สวัสดิการและผลตอบแทนที่ชัดเจน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการแนะนำให้ชาวบ้านรู้จักการออมทรัพย์ ขยันหมั่นเพียร และขวนขวายในการประกอบสัมมาอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการแนะนำวิธีแก้ปัญหาโดยการสร้างศักยภาพของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีการกระตุ้นและช่วยตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีการกระตุ้นการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิกองทุนในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๔ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจ ชุมชนด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	อันดับ
๑.	คณะกรรมการจัดทำฐานข้อมูลสมาชิกให้ถูกต้องสมบูรณ์เป็นปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์งานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์	๔.๒๕	๐.๖๓	มาก	๔
๒.	คณะกรรมการสนับสนุนให้ชาวบ้านมีจิตใจร่วมรักสามัคคี ช่วยเหลืออนุเคราะห์กันในชุมชน	๔.๐๓	๐.๗๒	มาก	๕
๓.	คณะกรรมการให้คำแนะนำส่งเสริมกลุ่มองค์กรเพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง	๔.๓๕	๐.๗๑	มาก	๒
๔.	คณะกรรมการได้แนะนำส่งเสริมให้วัดเป็นแหล่งศูนย์สาธิต ด้านการตลาดแก่ชาวบ้าน	๔.๔๔	๐.๖๗	มาก	๑
๕.	คณะกรรมการมีความเต็มใจให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการในการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์	๔.๒๘	๐.๖๔	มาก	๓
	รวม	**๔.๒๗**	**๐.๕๕**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการได้แนะนำส่งเสริมให้วัดเป็นแหล่งศูนย์สาธิตด้านการตลาดแก่ชาวบ้าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๔ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการให้คำแนะนำส่งเสริมกลุ่มองค์กรเพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีความเต็มใจให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการในการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการจัดทำฐานข้อมูลสมาชิกให้ถูกต้องสมบูรณ์เป็นปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์งานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการสนับสนุนให้ชาวบ้านมี

จิตใจร่วมรักสามัคคี ช่วยเหลืออนุเคราะห์กันในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๕ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	อันดับ
๑.	คณะกรรมการจัดบริการข่าวสาร สิ่งตีพิมพ์ ป้ายประกาศที่เป็นประโยชน์ ประชาสัมพันธ์ให้แก่ชาวบ้าน	๔.๑๕	๐.๕๘	มาก	๓
๒.	คณะกรรมการส่งเสริมให้มีที่อ่านหนังสือในวัดหรือตั้งศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งวิทยาการเรียนรู้แก่ผู้สนใจในชุมชน	๓.๙๕	๐.๔๘	มาก	๕
๓.	คณะกรรมการเผยแผ่ความรู้ให้ชาวบ้านได้รู้คิดและหาความเป็นจริงกลุ่มสัจจะออมทรัพย์	๓.๙๖	๐.๖๗	มาก	๔
๔.	คณะกรรมการจัดอบรบแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านด้านองค์ความรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	๔.๒๒	๐.๖๒	มาก	๑
๕.	คณะกรรมการให้การสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงการ และอาชีพแก่ชาวชุมชน	๔.๑๗	๐.๘๐	มาก	๒
	รวม	**๔.๐๙**	**๐.๔๘**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการจัดอบรบแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านด้านองค์ความรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการให้การสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงการ และอาชีพแก่ชาวชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการจัดบริการข่าวสาร สิ่งตีพิมพ์ ป้ายประกาศที่เป็นประโยชน์ ประชาสัมพันธ์ให้แก่ชาวบ้าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับ

สี่ คือ คณะกรรมการเผยแผ่ความรู้ให้ชาวบ้านได้รู้คิดและหาความเป็นจริงกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้มีที่อ่านหนังสือในวัดหรือตั้งศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งวิทยาการเรียนรู้แก่ผู้สนใจในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๖ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	อันดับ
๑.	คณะกรรมการดำเนินงานให้มีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคม	๔.๐๘	๐.๙๕	มาก	๒
๒.	คณะกรรมการมีระบบงบประมาณที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๔.๐๐	๑.๐๐	มาก	๔
๓.	คณะกรรมการมีนโยบายการกำหนดงบประมาณ อุปกรณ์ คน การจัดการที่จะปฏิบัติสำหรับโครงการระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว	๔.๑๑	๐.๙๕	มาก	๑
๔.	คณะกรรมการมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการกองทุนสัจจะออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง	๓.๘๕	๐.๙๑	มาก	๕
๕.	คณะกรรมการมีการจัดสรรกำไรสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิก	๔.๐๕	๑.๐๖	มาก	๓
	รวม	**๔.๐๒**	**๐.๘๘**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีนโยบายการกำหนดงบประมาณ อุปกรณ์ คน การจัดการที่จะปฏิบัติ สำหรับโครงการระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการดำเนินงานให้มีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ระดับความคิดเห็นอยู่

ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการจัดสรรกำไรสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีระบบงบประมาณที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการกองทุนสัจจะออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๗ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนด้านการวิจัยและประเมินผล

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านการวิจัยและประเมินผล	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	อันดับ
๑.	คณะกรรมการมีการควบคุมและประเมินผลการทำงาน	๔.๐๘	๑.๐๙	มาก	๔
๒.	คณะกรรมการกำหนดความเชื่อมโยงระหว่างกลยุทธ์ระดับแผนงาน วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน	๔.๐๐	๐.๙๙	มาก	๕
๓.	คณะกรรมการมีการทบทวน ปรับปรุง การบริหารงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	๔.๐๙	๑.๐๖	มาก	๓
๔.	คณะกรรมการมีการรายงานผลการรับฝากเงินของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการทุกๆ เดือน	๔.๑๘	๑.๑๓	มาก	๒
๕.	คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบในการบริหารบุคคล เช่น มีเกณฑ์ประเมินผลงานเพื่อวัดผลการทำงานของเจ้าหน้าที่	๔.๒๐	๑.๐๒	มาก	๑
	รวม	**๔.๑๑**	**๐.๙๗**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านการวิจัยและประเมินผล โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไป

หาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบในการบริหารบุคคล เช่น มีเกณฑ์ประเมินผลงานเพื่อวัดผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการรายงานผลการรับฝากเงินของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการทุกๆ เดือน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการทบทวน ปรับปรุง การบริหารงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีการควบคุมและประเมินผลการทำงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการกำหนดความเชื่อมโยงระหว่างกลยุทธ์ระดับแผนงาน วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน

ตารางที่ ๔.๒๘ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน โดยรวม

(n=๓๔๔)

ข้อ	หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน โดยรวม	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	อุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร	๔.๓๓	๐.๘๓	มาก	๒
๒.	อารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์	๓.๙๓	๑.๑๑	มาก	๔
๓.	กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร	๔.๑๑	๑.๐๑	มาก	๓
๔.	สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี	๔.๖๓	๐.๗๖	มากที่สุด	๑
	รวม	**๔.๒๕**	**๐.๙๓**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๘ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับความคิดเห็นมากที่สุด ๑ ด้าน และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ อุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็น

อยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ อารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๙ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนมีความขยันหมั่นเพียรในการดำเนินงาน	๔.๔๑	๐.๙๑	มาก	๒
๒.	คณะกรรมการมีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา	๔.๐๕	๐.๗๙	มาก	๕
๓.	คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับหมอบหมาย	๔.๓๙	๐.๙๑	มาก	๓
๔.	คณะกรรมการทำงานอย่างมีเป้าหมายและตั้งใจทำสุดความสามารถของตน	๔.๔๕	๐.๙๑	มาก	๑
๕.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกลงมือออมมากกว่าการให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้	๔.๓๗	๐.๘๗	มาก	๔
	รวม	**๔.๓๓**	**๐.๘๓**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๒๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการทำงานอย่างมีเป้าหมายและตั้งใจทำสุดความสามารถของตน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนมีความขยันหมั่นเพียรในการดำเนินงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับหมอบหมาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกลงมือออม มากกว่าการให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๐ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันด้านอารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านอารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการรู้จักวิธีบริหารจัดการทรัพย์สินเงินทองที่เข้ามาภายในกองทุน	๔.๑๑	๑.๑๙	มาก	๑
๒.	คณะกรรมการมีการบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล	๔.๐๑	๑.๑๕	มาก	๒
๓.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักเก็บเล็กผสมน้อยให้ มากขึ้น	๓.๘๖	๑.๑๘	มาก	๓
๔.	คณะกรรมการรักษาภาระหน้าที่การงานมิให้เสื่อมเสีย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื้อสัตย์สุจริต	๓.๘๕	๑.๑๘	มาก	๔
๕.	คณะกรรมการมีการควบคุม บริหารการเงินให้มีความมั่นคง ปลอดภัย ปราศจากช่องในการทุจริตคอร์รัปชั่น	๓.๘๑	๑.๓๖	มาก	๕
	รวม	**๓.๙๓**	**๑.๑๑**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๓๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน ด้านอารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการรู้จักวิธีบริหารจัดการทรัพย์สินเงินทองที่เข้ามาภายในกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักเก็บเล็กผสมน้อยให้มากขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓. ๘๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือคณะกรรมการรักษาภาระหน้าที่การงานมิให้เสื่อมเสียประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื้อสัตย์สุจริต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับที่ ๕ คณะกรรมการมีการควบคุม บริหารการเงินให้มีความมั่นคง ปลอดภัย ปราศจากช่องในการทุจริตคอร์รัปชั่น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๑ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้าน กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกเลือกคบคนดีมีศีลธรรม	๔.๒๒	๑.๐๕	มาก	๒
๒.	คณะกรรมการมีการร่วมทุกข์ ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับมวลสมาชิก	๔.๒๑	๑.๑๐	มาก	๓
๓.	คณะกรรมการยกย่องคนที่ควรยอกย่องสรรเสริญคนที่ควรสรรเสริญ และส่งเสริมคนที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี	๓.๙๘	๑.๐๔	มาก	๔
๔.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกคบกับกัลยาณมิตรที่ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย	๔.๒๖	๑.๑๔	มาก	๑
๕.	คณะกรรมการแนะนำพร่ำสอนตักเตือนมวลสมาชิกไม่ให้ทำความชั่ว ทำแต่ความดี	๓.๙๐	๑.๑๘	มาก	๕
	รวม	**๔.๑๑**	**๑.๐๑**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๓๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน ด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกคบกับกัลยาณมิตรที่ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกเลือกคบคนดีมีศีลธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการร่วมทุกข์ ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับมวลสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือคณะกรรมการยกย่องคนที่ควรยอกย่องสรรเสริญคนที่ควรสรรเสริญ และส่งเสริมคนที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับที่ ๕ คณะกรรมการแนะนำพร่ำสอนตักเตือนมวลสมาชิกไม่ให้ทำความชั่ว ทำแต่ความดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๐ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๒ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง	๔.๖๙	๐.๖๔	มากที่สุด	๒
๒.	คณะกรรมการส่งเสริมการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปพอเหมาะพอเพียง	๔.๗๐	๐.๖๔	มากที่สุด	๑
๓.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกมีความสุขตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้	๔.๖๕	๒.๓๐	มากที่สุด	๓
๔.	คณะกรรมการสนับสนุนการทำงานเลี้ยงชีพโดยความชอบธรรม	๔.๖๑	๐.๖๖	มากที่สุด	๔
๕.	คณะกรรมการส่งเสริมการเก็บออมรักษาทรัพย์ไว้เพื่อประโยชน์ในกาลภายหน้า	๔.๔๘	๐.๗๓	มาก	๕
	รวม	**๔.๖๓**	**๐.๗๖**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ ๔.๓๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดีโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๔ ข้อ และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ๑ ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการส่งเสริมการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปพอเหมาะพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสาม คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกมีความสุขตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔. ๖๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ คณะกรรมการสนับสนุนการทำงานเลี้ยงชีพโดยความชอบธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับที่ ๕ คณะกรรมการส่งเสริมการเก็บออมรักษาทรัพย์ไว้เพื่อประโยชน์ในกาลภายหน้า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ ๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส

ตารางที่ ๔.๓๓ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส โดยรวม

(n=๓๔๔)

ข้อ	หลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาสโดยรวม	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	สัจจะ มีความจริงใจ	๔.๖๕	๐.๘๕	มากที่สุด	๑
๒.	ทมะ ฝึกฝน	๔.๖๔	๐.๙๗	มากที่สุด	๒
๓.	ขันติ มีความอดทน	๔.๖๑	๐.๙๐	มากที่สุด	๓
๔.	จาคะ มีความเสียสละ	๔.๐๓	๐.๗๓	มาก	๔
	รวม	**๔.๔๘**	**๐.๘๖**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ ๔.๓๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ข้อ และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ๑ ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง ด้านสัจจะ มีความจริงใจ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ ด้านทมะ ฝึกฝน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสาม คือ ด้านขันติ มีความอดทน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ จาคะ มีความเสียสละ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๔ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านสัจจะ มีความจริงใจ

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านสัจจะ มีความจริงใจ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	๔.๗๑	๐.๘๕	มากที่สุด	๒
๒.	คณะกรรมการมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ต่อสมาชิกกองทุน	๔.๗๒	๐.๘๕	มากที่สุด	๑
๓.	คณะกรรมการมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกกองทุนเต็มศักยภาพของตน	๔.๕๔	๐.๙๙	มากที่สุด	๕

ตารางที่ ๔.๓๔ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านสัจจะ มีความจริงใจ (ต่อ)

๔.	คณะกรรมการให้ข้อมูลข่าวสารเกียวกับกองทุนที่เป็นจริงเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก	๔.๖๑	๐.๘๗	มากที่สุด	๔
๕.	คณะกรรมการบริการสมาชิกด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ	๔.๖๖	๐.๘๖	มากที่สุด	๓
	รวม	**๔.๖๕**	**๐.๘๕**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ ๔.๓๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาสด้านสัจจะ มีความจริงใจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ต่อสมาชิกกองทุน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ อันดับสาม คือ คณะกรรมการบริการสมาชิกด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ คณะกรรมการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนที่เป็นจริงเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับที่ห้า คือ คณะกรรมการมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกกองทุนเต็มศักยภาพของตน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๕ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลัก ฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านทมะ ฝึกฝน

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านทมะ ฝึกฝน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการปฏิบัติงานอย่างมีสติ ไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา	๔.๖๖	๐.๙๗	มากที่สุด	๓
๒.	คณะกรรมการมีการประชุมสัมมนา ในเรื่องการออมทรัพย์เป็นประจำ	๔.๖๖	๐.๙๗	มากที่สุด	๒
๓.	คณะกรรมการปฏิบัติต่อสมาชิกด้วยความเป็นกัลยาณมิตร	๔.๖๐	๐.๙๘	มากที่สุด	๕
๔.	คณะกรรมการส่งเสริมการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง	๔.๖๒	๐.๙๘	มากที่สุด	๔
๕.	คณะกรรมการส่งเสริมให้มีความเสียสละต่อส่วนรวม	๔.๖๗	๐.๙๘	มากที่สุด	๑
	รวม	**๔.๖๔**	**๐.๙๗**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ ๔.๓๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านทมะ ฝึกฝน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๔ ระดับ

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการส่งเสริมให้มีความเสียสละต่อส่วนรวม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการประชุมสัมมนาในเรื่องการออมทรัพย์เป็นประจำ อันดับสาม คือ คณะกรรมการส่งเสริมการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ คือ คณะกรรมการส่งเสริมการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง อันดับห้า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คณะกรรมการปฏิบัติต่อสมาชิกด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๖ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านขันติ มีความอดทน

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านขันติ มีความอดทน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ	๔.๖๕	๐.๙๗	มากที่สุด	๓
๒.	คณะกรรมการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ แม้จะมีอุปสรรค	๔.๖๖	๐.๙๗	มากที่สุด	๒
๓.	คณะกรรมการยึดมั่นในนโยบายของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างแน่วแน่	๔.๖๘	๐.๙๗	มากที่สุด	๑
๔.	คณะกรรมการมีความอดทนอดกลั้นไม่ประพฤติตนเสื่อมเสีย	๔.๖๐	๐.๙๘	มากที่สุด	๔
๕.	คณะกรรมการมีความพยายามแก้ไขปัญหาด้วยความอดทน	๔.๔๖	๐.๙๙	มาก	๕
	รวม	**๔.๖๑**	**๐.๙๐**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ ๔.๓๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาสด้านขันติ มีความอดทน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการยึดมั่นในนโยบายของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างแน่วแน่ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ แม้จะมีอุปสรรค ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสาม คือ คณะกรรมการมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ คณะกรรมการมีความอดทนอดกลั้นไม่ประพฤติตนเสื่อมเสีย ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีความพยายามแก้ไขปัญหาด้วยความอดทน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๗ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)ของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านจาคะ มีความเสียสละ

(n=๓๔๔)

ข้อ	ด้านจาคะ มีความเสียสละ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
๑.	คณะกรรมการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในชุมชน	๔.๐๙	๐.๘๑	มาก	๒
๒.	คณะกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	๔.๐๓	๐.๘๙	มาก	๔
๓.	คณะกรรมการเพียรพยายามสร้างความสมานฉันท์ให้แก่คนในชุมชน	๔.๑๒	๐.๘๕	มาก	๑
๔.	คณะกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มใจ	๓.๘๘	๐.๘๗	มาก	๕
๕.	คณะกรรมการพร้อมอุทิศตน เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขของส่วนรวม	๔.๐๕	๑.๐๖	มาก	๓
	รวม	**๔.๐๓**	**๐.๗๓**	**มาก**	

จากตารางที่ ๔.๓๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับของการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านจาคะ มีความเสียสละโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการเพียรพยายามสร้างความสมานฉันท์ให้แก่คนในชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในชุมชน ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการพร้อมอุทิศตน เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขของส่วนรวม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คณะกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มใจ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๘ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ

(n=๓๔๔)

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๙๗	๔.๐๕	.๖๑๖	-๒.๑๒๒	๐.๐๓๕*
หญิง	๒๔๗	๔.๑๖	.๓๐๓		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๘ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ Independent Sample t-test ในการทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ผลการทดสอบพบว่า ค่า P-value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๓๕ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ นั่นคือ แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐาน H_1 คือ เพศที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๙ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ

(n=๓๔๔)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๘๒๔	๔	.๒๐๖	๑.๑๘๓	๐.๓๑๘
ภายในกลุ่ม	๕๙.๐๑๓	๓๓๙	.๑๗๔		
รวม	**๕๙.๘๓๗**	**๓๔๓**			

จากตารางที่ ๔.๓๙ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามอายุโดยใช้สถิติแบบ One-way ANOVA F-test ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าค่า P-value เท่ากับ ๐.๓๑๘ ซึ่งมากกว่า ๐.๐๕ นั่นคือ สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_1 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๐ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=๓๔๔)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๒๖๕	๔	.๐๖๖	.๓๗๗	๐.๘๒๕
ภายในกลุ่ม	๕๙.๕๗๒	๓๓๙	.๑๗๖		
รวม	**๕๙.๘๓๗**	**๓๔๓**			

จากตารางที่ ๔.๔๐ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามอายุโดยใช้สถิติแบบ One-way ANOVA F-test ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ค่า P-value เท่ากับ ๐.๘๒๕ ซึ่งมากกว่า ๐.๐๕ นั่นคือ สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_1 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๑ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์

(n=๓๔๔)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑.๖๐๕	๓	.๕๓๕	๓.๑๒๔	๐.๐๒๖*
ภายในกลุ่ม	๕๘.๒๓๒	๓๔๐	.๑๗๑		
รวม	**๕๙.๘๓๗**	**๓๔๓**			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๑ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์โดยใช้สถิติแบบ One-way ANOVA F-test ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ค่า P-value เท่ากับ ๐.๐๒๖ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕ นั่นคือ สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้การทดสอบแบบ Least Significant Difference (L.S.D.) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ดังตารางที่ ๔.๓๐

ตารางที่ ๔.๔๒ เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์กับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง

(n=๓๔๔)

ความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์	$\overline{X}$	**ผู้บริหาร**	**พนักงาน**	**สมาชิกกองทุน**	**อื่นๆ**
		๔.๐๔	**๔.๐๑**	**๔.๑๘**	**๔.๑๑**
ผู้บริหาร	๔.๐๔	-	.๐๒	-.๑๔	-.๐๗
พนักงาน	๔.๐๑		-	-.๑๖*	-.๐๙
สมาชิกกองทุน	๔.๑๘			-	.๐๗
อื่น ๆ	๔.๑๑				-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๒ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ LS.D. ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง แตกต่างกันมีดังนี้ คือ

กลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์พนักงานจะแตกต่างกับกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์สมาชิกกองทุน

กลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์สมาชิกกองทุนจะแตกต่างกับกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์พนักงาน

ตารางที่ ๔.๔๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=๓๔๔)

แหล่งความแปรปรวน	**SS**	**df**	**MS**	**F**	**Sig.**
ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๑๓	๓	๑.๑๓๘	๖.๘๕๖	.๐๐๐
ภายในกลุ่ม	๕๖.๔๒๔	๓๔๐	.๑๖๖		
รวม	**๕๙.๘๓๗**	**๓๔๓**			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยใช้สถิติแบบ One-way ANOVA F-test ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ค่า P-value เท่ากับ ๐.๐๐ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕ นั่นคือ สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้การทดสอบแบบ Least Significant Difference (LS.D.) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ดังตารางที่ ๔.๓๑

ตารางที่ ๔.๔๔ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันต่อการให้ความสำคัญปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง

(n=๓๔๔)

รายได้ต่อเดือน	$\overline{X}$	**๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท**	**๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท**	**๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท**	**๓๐,๐๐๐๑ บาทขึ้นไป**
		๔.๐๙	**๔.๒๓**	**๓.๙๐**	**๔.๑๖**
๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๐๙	-	-.๑๔*	.๑๘*	-.๐๗
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๔.๒๓		-	.๓๓*	.๐๗
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๙๐			-	-.๒๖*
๓๐,๐๐๐๑ บาทขึ้นไป	๔.๑๖				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ มี ๔ คู่คือ

๑. ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท หมายความว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท จะมีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยองอยู่ในระดับน้อยกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท

๒. ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท หมายความว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท จะมีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยองอยู่ในระดับมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท

๓. ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท หมายความว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จะมีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง อยู่ในระดับมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท

๔. ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท กับกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๐๑ บาทขึ้นไป หมายความว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท จะมีค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยองอยู่ในระดับน้อยกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ๓๐,๐๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตารางที่ ๔.๔๕ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามระยะเวลาของการเป็นสมาชิก

(n=๓๔๔)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.๔๖๐	๔	.๑๑๕	.๖๕๖	.๖๒๓
ภายในกลุ่ม	๕๙.๓๗๗	๓๓๙	.๑๗๕		
รวม	**๕๙.๘๓๗**	**๓๔๓**			

จากตารางที่ ๔.๔๕ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามระยะเวลาของการเป็นสมาชิก โดยใช้สถิติแบบ One-way ANOVA F-test ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ค่า P-value เท่ากับ ๐.๖๒๓ ซึ่งมากกว่า ๐.๐๕ นั่นคือ สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_1 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาของการเป็นสมาชิกที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยองแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๖ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๖

(n=๓๔๔)

สมมติฐาน	ตัวแปรทดสอบ	t	F	sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	-๒.๑๒๒		๐.๐๓๕*	✓	
๒.	อายุ		๑.๑๘๓	๐.๓๑๘		✓
๓.	ระดับการศึกษา		.๓๗๗	๐.๘๒๕		✓
๔.	ความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์		๓.๑๒๔	๐.๐๒๖*	✓	
๕.	รายได้ต่อเดือน		๖.๘๕๖	.๐๐๐	✓	
๖	ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก		.๖๕๖	.๖๒๓		✓

จากตารางที่ ๔.๔๖ สรุปได้ว่า ประชาชนที่มีเพศ ความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐาน ส่วนประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเป็นสมาชิกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐาน เมื่อผลการทดสอบสมมติฐานสรุปว่ามีรายด้านบางตัวของปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนมีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ดังตารางที่ ๔.๓๕

ตารางที่ ๔.๔๗ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

(n=๓๔๔)

	B	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน (*β*)	ลำดับที่	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	๑.๗๗๕			๑๒.๐๖๕*	๐.๐๐๐
๑. ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน	-.๑๖๔	-.๒๑๕	๕	-๑.๘๙๕	๐.๐๕๙
๒. ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ	.๕๐๔	.๖๖๘	๑	๗.๐๓๒*	๐.๐๐๐
๓. ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย	.๒๓๗	.๒๗๗	๒	๓.๗๕๘*	๐.๐๐๐
๔. ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน	-.๐๐๕	-.๐๑๑	๓	-.๒๒๘	๐.๘๒๐
๕. ด้านการวิจัยและประเมินผล	-.๐๑๑	-.๐๒๕	๔	-.๕๐๙	๐.๖๑๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๗ แสดงการสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองโดยรวมในรูปแบบคะแนนดิบดังนี้

$$Y = a + b_1 X_1 + b_2 X_2$$

การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ = ๑.๗๗๕ + .๕๐๔ (ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ) +.๒๓๗ (ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย)

และเมื่อแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน แล้วได้สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ = .๖๖๘ (ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ) +.๒๗๗ (ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนมีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มีจำนวน ๒ ด้าน โดยเรียงลำดับน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ

ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ (β=.๖๖๘) ลำดับที่ ๒ ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย (β=.๒๗๗) ตามลำดับ และด้านที่ไม่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้แก่ ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน (β=-.๒๑๕) ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน (β=-.๐๑๑) ด้านการวิจัยและประเมินผล (β=-.๐๒๕)

จากการพยากรณ์การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ พบว่า ปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนทั้ง ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ และด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย สามารถอธิบายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ หมายความว่า หากการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ จังหวัดระยองสามารถบริหารจัดความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนทั้ง ๒ ด้านได้ดีเพียงใดจะทำให้ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนนั้นสูงขึ้นด้วย โดยปัจจัยการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด คือ ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ และด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย

ตารางที่ ๔.๔๘ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

(n=๓๔๔)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
จากการถดถอย	๒๒.๓๓๓	๔	๕.๕๘๓	๕๐.๔๖๖*	.๐๐๐
จากแหล่งอื่นๆ	๓๗.๕๐๔	๓๓๙	.๑๑๑		
รวม	**๕๙.๘๓๗**	**๓๔๓**			

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation, R) = .๖๑๑

ค่าสัมประสิทธิ์ด้านการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ (coefficient of determination, R^2) = .๓๖๖

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า ปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .๖๑๑ ซึ่งปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองได้ร้อยละ .๓๖๖ และพบว่ามีรายด้านบางตัวของปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ บางตัวมีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้น ผลการทดสอบสมมติฐานจึงยอมรับ H_1 ปฏิเสธ H_0

เมื่อผลการทดสอบสมมติฐานสรุปว่ามีรายด้านบางตัวของปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ดังตารางที่ ๔.๓๗

ตารางที่ ๔.๔๙ ค่าสัมประสิทธ์การถดถอยต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

(n=๓๔๔)

	B	**ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน** (β)	**ลำดับที่**	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	๒.๓๑๙			๑๖.๘๑๕*	๐.๐๐๐
๑. อุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร	.๒๐๙	.๔๑๙	๑	๘.๘๙๘*	๐.๐๐๐
๒. อารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์	.๐๐๙	.๐๒๓	๔	.๔๘๙	๐.๖๒๕
๓. กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร	.๐๗๔	.๑๗๙	๓	๓.๗๖๑*	๐.๐๐๐
๔. สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี	.๑๒๓	.๒๒๖	๒	๕.๐๔๐*	๐.๐๐๐

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๙ แสดงการสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองโดยรวมในรูปแบบคะแนนดิบดังนี้

$$Y = a + b_{๑} X_{๑} + b_{๒} X_{๒} + b_{๓} X_{๓}$$

การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ = ๒.๓๑๙+.๒๐๙ (อุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร) +.๑๒๓ (สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี) + .๐๗๔ (กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร)

และเมื่อแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน แล้วได้สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

บริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ = .๔๑๙ (อุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร) + .๒๒๖ (สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี) +.๑๗๙ (กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มีจำนวน ๓ ด้าน โดยเรียงลำดับน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร (β=.๔๑๙) ลำดับที่ ๒ ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี (β=.๒๒๖) ลำดับที่ ๓ ด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร (β=.๑๗๙) ตามลำดับ และด้านที่ไม่มีอิทธิพลต่อ

หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้แก่ หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ (β=.๒๐๓)

จากการพยากรณ์การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ พบว่า ปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ทั้ง ๓ ด้านได้แก่ ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี ด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร สามารถอธิบายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ หมายความว่า หากการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ จังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ทั้ง ๓ ด้านได้ดีเพียงใดจะทำให้หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ นั้นสูงขึ้นด้วย โดยปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองมากที่สุด คือ ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี ด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร

ตารางที่ ๔.๕๐ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

(n=๓๔๔)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
จากการถดถอย	๑๒.๑๔๑	๔	๓.๐๓๕	๒๑.๕๗๔*	.๐๐๐
จากแหล่งอื่นๆ	๔๗.๖๙๖	๓๓๙	.๑๔๑		
รวม	**๕๙.๘๓๗**	**๓๔๓**			

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation, R) = .๔๕๐
ค่าสัมประสิทธิ์ด้านความไว้วางใจของผู้บริโภค (coefficient of determination, R^2) = .๑๙๔

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๕๐ พบว่า ปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .๔๕๐ ซึ่งปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองได้ร้อยละ .๑๙๔ และพบว่ามีรายด้านบางตัวของปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ บางตัวมีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นผลการทดสอบสมมติฐานจึงยอมรับ H_1 ปฏิเสธ H_0

เมื่อผลการทดสอบสมมติฐานสรุปว่า มีรายด้านบางตัวของปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ ดังตารางที่ ๔.๕๑

ตารางที่ ๔.๕๑ ค่าสัมประสิทธ์การถดถอยต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

(n=๓๔๔)

	B	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน (β)	ลำดับที่	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	๒.๕๗๐			๑๔.๙๐๓*	.๐๐๐
๑. ด้านสัจจะ มีความจริงใจ	.๐๘๕	.๑๗๓	๒	๓.๓๔๘*	.๐๐๑
๒. ด้านทมะ ฝึกฝน	.๐๓๒	.๐๗๕	๔	๑.๔๑๑	.๑๕๙
ด้านขันติ มีความอดทน	.๐๖๖	.๑๔๔	๓	๒.๗๘๒*	.๐๐๖
๓. ด้านจาคะ มีความเสียสละ	.๑๗๗	.๓๐๙	๑	๖.๒๙๕*	.๐๐๐

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๕๑ แสดงการสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองโดยรวมในรูปแบบคะแนนดิบดังนี้

$$Y = a + b_{๑} X_{๑} + b_{๒} X_{๒} + b_{๓} X_{๓}$$

การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ = ๒.๕๗๐+.๑๗๗ (จาคะ มีความเสียสละ)+.๐๘๕ (สัจจะ มีความจริงใจ) +. ๐๖๖ (ขันติ มีความอดทน) และเมื่อแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน แล้วได้สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ =.๓๐๙ (จาคะ มีความเสียสละ) +.๑๗๓ (สัจจะ มีความจริงใจ) +.๑๔๔ (ขันติ มีความอดทน)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มีจำนวน ๓ ด้าน โดยเรียงลำดับน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ จาคะ มีความเสียสละ (β=.๓๐๙) ลำดับที่ ๒ สัจจะ มีความจริงใจ (β=.๑๗๓) ลำดับที่ ๓ ขันติ มีความอดทน (β=.๑๔๔) ลำดับที่ ๔ ทมะ ฝึกฝน (β=.๐๗๕) ตามลำดับ และด้านที่ไม่มีอิทธิพลต่อหลักฆราวาสธรรม ๔ ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้แก่ ทมะ ฝึกฝน (β=.๐๗๕)

จากการพยากรณ์การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ พบว่าปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ จาคะ มีความเสียสละ สัจจะ มีความจริงใจ ขันติ มีความอดทน สามารถอธิบายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ หมายความว่า หากการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ จังหวัดระยองสามารถบริหารจัดการหลักฆราวาสธรรม ๔ ทั้ง ๓ ด้านได้ดีเพียงใดจะทำให้หลักฆราวาสธรรม ๔ นั้นสูงขึ้นด้วย โดยปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุน

สัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองมากที่สุด คือ จาคะ มีความเสียสละ สัจจะ มีความจริงใจ ขันติ มีความอดทน ทมะ ฝึกฝน

ตอนที่ ๖ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในมุมมองของประชาชนต่อรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ตารางที่ ๔.๕๒ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองด้านการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวนความถี่
๑.	อยากให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มกองทุนสัจจะออมทรัพย์ มีการบริการจัดการให้ดีมากกว่านี้	๑๙
๒.	อยากให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มกองทุนสัจจะออมทรัพย์มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีมากกว่านี้	๑๐
๓.	อยากให้เจ้าหน้าที่จัดการระบบกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้มีระเบียบดีกว่านี้	๘
๔.	ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้มากกว่านี้	๖
๕.	กองทุนสัจจะออมทรัพย์ควรมีโครงสร้างกองทุนและระบุตำแหน่งงานให้มีความชัดเจนมากกว่านี้	๔
๖.	อยากให้คณะกรรมสัจจะออมทรัพย์ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถทำงานแทนกันได้ทุกตำแหน่งเพื่อความสะดวกของผู้ที่มาใช้บริการ	๒

จากตารางที่ ๔.๕๒ ประชาชนต้องการให้มีการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง ในประเด็นที่อยากให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มกองทุนสัจจะออมทรัพย์ มีการบริการจัดการให้ดีมากกว่านี้ จำนวน ๑๙ คน รองลงมาอยากให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มกองทุนสัจจะออมทรัพย์มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีมากกว่านี้ จำนวน ๑๐ คน อยากให้เจ้าหน้าที่จัดการระบบกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้มีระเบียบดีกว่านี้ จำนวน ๘ คน ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้มากกว่านี้ จำนวน ๖ คน กองทุนสัจจะออมทรัพย์ควรมีโครงสร้างกองทุนและระบุตำแหน่งงานให้มีความชัดเจนมากกว่านี้ จำนวน ๔ คนและ

ต่ำสุด อยากให้คณะกรรมสัจจะออมทรัพย์ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถทำงานแทนกันได้ทุกตำแหน่ง เพื่อความสะดวกของผู้ที่มาใช้บริการ จำนวน ๒ คน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองด้านความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวนความถี่
๑.	อยากให้คณะกรรมการสนับสนุนให้ชาวบ้านมีจิตใจร่วมรักสามัคคี ช่วยเหลืออนุเคราะห์กันในชุมชนเพิ่มมากขึ้นจะได้สามัคคีมากขึ้น	๑๓
๒.	อยากให้คณะกรรมการกำหนดความเชื่อมโยงระหว่างกลยุทธ์ระดับแผนงาน วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจนมากกว่านี้	๘
๓.	อยากให้คณะกรรมหาจุดวางหนังสือไว้ให้ผู้ที่สนใจอ่านเพื่อเป็นแหล่งวิทยาการเรียนรู้แก่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น	๕

จากตารางที่ ๔.๕๓ ประชาชนต้องการให้มีการปรับปรุงด้านความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ในประเด็นที่อยากให้คณะกรรมการสนับสนุนให้ชาวบ้านมีจิตใจร่วมรักสามัคคี ช่วยเหลืออนุเคราะห์กันในชุมชนเพิ่มมากขึ้นจะได้สามัคคีมากขึ้น จำนวน ๑๓ คน รองลงมาอยากให้คณะกรรมการสนับสนุนให้ชาวบ้านมีจิตใจร่วมรักสามัคคี ช่วยเหลืออนุเคราะห์กันในชุมชนเพิ่มมากขึ้นจะได้สามัคคีมากขึ้น จำนวน ๘ คน และต่ำสุด อยากให้คณะกรรมหาจุดวางหนังสือไว้ให้ผู้ที่สนใจอ่านเพื่อเป็นแหล่งวิทยาการเรียนรู้แก่ชุมชนเพิ่มมากขึ้นจำนวน ๕ คน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองด้านการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวนความถี่
๑.	อยากให้คณะกรรมการมีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมากขึ้น	๒๐
๒.	อยากให้คณะกรรมการมีการควบคุมของการบริหารด้านการเงินให้มีความมั่นคง ปลอดภัย ปราศจากช่องในการทุจริตคอร์รัปชั่นมากกว่านี้เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน	๑๔
๓.	ควรแนะนำพร่ำสอนตักเตือนสมาชิกไม่ให้ทำความชั่ว ทุจริตคอร์รัปชั่น ให้เข้มงวดมากกว่านี้	๑๐
๔.	คณะกรรมการควรส่งเสริมการเก็บออมรักษาทรัพย์มากกว่านี้ เพื่อเตือนสติจะได้ไม่ต้องมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น	๘

จากตารางที่ ๔.๕๔ ประชาชนต้องการให้มีการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน ในประเด็นที่อยากให้คณะกรรมการมีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมากขึ้น จำนวน ๒๐ คน รองลงมาอยากให้คณะกรรมการมีการควบคุมของการบริหารด้านการเงินให้มีความมั่นคง ปลอดภัย ปราศจากช่องในการทุจริตคอร์รัปชั่นมากกว่านี้เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน จำนวน ๑๔ คน ควรแนะนำพร่ำสอนตักเตือนสมาชิกไม่ให้ทำความชั่ว ทุจริตคอร์รัปชั่น ให้เข้มงวดมากกว่านี้ จำนวน ๑๐ คน และต่ำสุดคณะกรรมการควรส่งเสริมการเก็บออมรักษาทรัพย์มากกว่านี้ เพื่อเตือนสติจะได้ไม่ต้องมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้นจำนวน ๘ คน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการบริหารจัดการตามฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวนความถี่
๑.	คณะกรรมการควรมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกกองทุนเต็มศักยภาพของตนมากกว่านี้ไม่ใช่ใช้เส้นสาย	๑๕
๒.	คณะกรรมการควรปฏิบัติต่อสมาชิกด้วยความเป็นกัลยาณมิตรมากกว่านี้ เต็มใจในการบริการมากกว่านี้	๘
๓.	คณะกรรมการควรมีความพยายามแก้ไขปัญหาด้วยความอดทน ไม่ใช่แก้ไขปัญหาอะไรไม่ได้ก็ลงที่สมาชิก	๗

จากตารางที่ ๔.๕๕ ประชาชนต้องการให้มีการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาสในประเด็นที่ คณะกรรมการควรมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกกองทุนเต็มศักยภาพของตนมากกว่านี้ไม่ใช่ใช้เส้นสายจำนวน ๑๕ คน รองลงมา คณะกรรมการควรปฏิบัติต่อสมาชิกด้วยความเป็นกัลยาณมิตรมากกว่านี้ เต็มใจในการบริการมากกว่านี้ จำนวน ๘ คน คณะกรรมการควรมีความพยายามแก้ไขปัญหาด้วยความอดทน ไม่ใช่แก้ไขปัญหาอะไรไม่ได้ก็ลงที่สมาชิก จำนวน ๗ คน และต่ำสุดคณะกรรมการควรส่งเสริมการเก็บออมรักษาทรัพย์มากกว่านี้ เพื่อเตือนสติจะได้ไม่ต้องมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้นจำนวน ๘ คน ตามลำดับ

๔.๓ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)[๑๒๖]

เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยสรุปจากผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาและประเด็นของการวิจัยตามหัวข้อและวัตถุประสงค์ เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เกิดความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วย ด้านสัจจะ ด้านคุณธรรมครบวงจรชีวิต ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และด้านสวัสดิการชุมชน ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ **พบว่า**

---

[๑๒๖]สรุปผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ, ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

๑. ด้านสัจจะ

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ให้ความสำคัญกับสัจจะ คือ ความจริงใจ หรือการรักษาสัจจะ ซึ่งหมายถึง ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่มีประโยชน์และเป็นธรรม ดังนั้น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์จึงเกิดขึ้นภายใต้แนวคิดที่เชื่อในพลังชุมชน ในการพึ่งตนเอง โดยมีพระสงฆ์เป็นแกนนำทางความคิด ใช้หลักพุทธธรรมมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนการเงิน มีวัดเป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติงาน มีสมาชิกในชุมชนเป็นผู้จัดการไปตามกรอบ ระเบียบ จารีต ของชุมชน จนมีกองทุนการเงินเป็นของชุมชนเอง ในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์นั้น ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกุล่มออมทรัพย์ ขึ้นอยู่กับทุนทางสังคมโดยบริบทของพระพุทธศาสนา ชุมชนในอดีตจะมีทุนเดิมของสังคม เพราะฉะนั้น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้นก็ตั้งขึ้นมาด้วยการที่มีคนหิ้วปิ่นโตมาทำบุญที่วัด โดยมีคนประมาณ ๑๐๐ คน คนที่หิ้วปิ่นโตมาทำบุญนั้นเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ อยู่ในชุมชนของสังคมอยู่แล้ว ดังนั้น ชุมชนจะมีการสกรีนคนที่มาแล้ว สุดท้ายคนเหล่านี้เวลาไปบรรยายชักชวนตั้งกลุ่ม ก็เป็นการชวนคนทำบุญด้วยการออมเงินหนึ่งร้อยบาท ห้าสิบบาท เพื่อช่วยคนทั้งชุมชนทั้งหมู่บ้าน ก็จะไม่แปลกที่กลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้นมีเงินเป็นล้าน สิบล้าน ร้อยล้านก็มี ที่นำเงินมาฝากที่ละร้อย หรือห้าสิบ เพื่อช่วยคนจน ๆ ในชุมชนอย่างเป็นระบบ ดังจะเห็นคนรวยในชุมชนโดนคนจน ๆ ยืมเงินแล้วไม่คืน แต่กลุ่มสัจจะออมทรัพย์นี้ เป็นกลุ่มที่ให้คนรวยช่วยคนจนได้ เพราะฉะนั้น คนทุกคนสามารถมาเป็นสมาชิกได้หมด เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีร่วมด้วยช่วยกันในชุมชน การผนึกกำลังกันเช่นนี้จัดเป็นทุนเดิม คือ ความมีสัจจะ ความซื่อสัตย์ สุจริต ทุนทางสังคมของพระสงฆ์นั้น คือ มีคนเลื่อมใสศรัทธาอยู่แล้ว จึงเป็นเรื่องง่ายที่จะให้การยอมรับและการเข้ามาเป็นสมาชิกองทุน เมื่อเริ่มก่อตั้งเป็นกองทุนแล้ว ก็จะมีการพัฒนา คนไทยเรามีศูนย์รวมอยู่ที่วัดอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดระยอง จึงไม่ต้องติดป้ายว่าห้ามกินเหล้าในที่ประชุม ในที่ทำงาน เพราะมาที่วัดไม่กินเหล้าอยู่แล้ว จึงเป็นการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ให้สำเร็จด้วยดี มีความเข้มแข็ง มีความเข้าใจที่ชัดเจน ในเรื่องของกระบวนการพัฒนาคน มีการประชุม มีการสัมมนา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัด พี่ช่วยน้องอย่างนี้ เป็นต้น การเรียนรู้เช่นนี้ เป็นประสบการณ์ของชุมชน ซึ่งมีใจเอื้อเฟื้อเกื้อกูลซึ่งกันและกัน[๑๒๗]

กลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชน ก่อตั้งโดยคำแนะนำของอาจารย์มนัส ซึ่งท่านได้ให้ความรู้ในเรื่องของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการมีกลุ่มสัจจะ ทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ เข้าใจและเกิดการออมทรัพย์ร่วมกัน ดังที่ท่านอาจารย์มนัสได้กล่าวไว้ว่า "ชุมชนได้สร้างทำนบกั้นเงิน" ทำให้เกิดแหล่งทุนสำหรับชาวบ้าน เพราะชาวบ้านจะหาโอกาสเข้าแหล่งเงินทุน

---

[๑๒๗]สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม, ดร. (มนัส ขนฺติธมฺโม), เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ตำบลแสลง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

นั้นเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะคนยากจน แต่เมื่อมาเข้าร่วมกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์แล้ว ทำให้ชาวบ้านมีสิทธิเข้าถึงแหล่งเงินทุน และยังมีสวัสดิการชุมชน ในเรื่องการเจ็บป่วย และการปันผลประโยชน์ต่าง ๆ ตามแต่ละชุมชน จะเห็นความสำคัญที่จะเอาเงินเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ชุมชนนั้นเป็นสุข ทำให้สมาชิกในชุมชนมีระเบียบ มีวินัยในการส่งเงินกู้ มีระเบียบในการบริหารจัดการเงิน มีสัจจะในการคือเงินตามระยะเวลาที่กำหนด หรือการค้ำประกันซึ่งกันและกัน ทั้งหลายเหล่านี้ทำให้เกิดวินัยในการรวมกลุ่มกัน นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน บริหารจัดการด้วยกันในชุมชนและนอกชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเครือข่ายของจังหวัดระยอง และเครือข่ายจังหวัดจันทบุรี ซึ่งถือว่า กลุ่มสัจจะออมทรัพย์จันทบุรี เป็นแม่แบบในการดำเนินบริหารจัดการเงินในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ทางด้านชาวบ้านนั้น ก็เกิดอาชีพที่หลากหลายจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ธนาคารของชุมชนก็เหมือนธนาคารของชาวบ้าน ซึ่งจะนำไปกู้ยืมมาลงทุนได้ ในจังหวัดระยองนั้น ก็มีการทำเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา ทำประมง และค้าขายที่หลากหลาย เพราะฉะนั้น ชาวบ้านกว่าจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนของรัฐได้นั้น บางครั้งก็ต้องนำโฉนดเข้าไปกู้ และอื่น ๆ อีกหลายอย่าง แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นที่ทราบดีว่าชาวบ้านนั้นยากจนไม่ค่อยมีทรัพย์ที่เป็นที่ดินที่จะไปจำนองได้ แต่เมื่อมารวมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ก็จะทำให้เกิดแหล่งทุนของชุมชนที่เข้ามาร่วมกันบริหารจัดการการเงิน แล้วก็จัดการในเรื่องต่าง ๆ ของแต่ละชุมชนนั้น ๆ ที่มีความขาดแคลน[๑๒๘] เมื่อกล่าวโดยความเป็นจริง การออมทรัพย์เป็นเหมือนการปลูกฝังให้คนรู้จักการใช้จ่าย หรือการออมก่อนการใช้จ่าย เนื่องจากการใช้ชีวิตประจำวันในปัจจุบันนี้ค่อนข้างลำบาก บางคนก็แทบจะไม่มี บางคนก็ต้องกู้หนี้ยืมสิน ด้านของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนนั้นเริ่มตั้งกลุ่มมาตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เริ่มแรกของการตั้งกลุ่มต้องล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด แต่ปัจจุบัน มีเงินกองทุนหมุนเวียนประมาณ ๑๓ ล้านบาทเศษ มีเงินออมมากกว่าสวัสดิการ เงินที่สมาชิกกู้ไป พร้อมส่งคืนมีอยู่ประมาณ ๑๑ ล้านบาทเศษ เฉพาะดอกเบี้ยที่ส่งคืนประมาณ ๑ แสน ๒ หมื่นบาท ส่วนเงินที่สำรองไว้นั้นเหลืออยู่ประมาณ ๗ แสนกว่าบาท สมาชิกในเรื่องการส่งดอก การกู้ หรือการใช้คืนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ในฐานะคนทำสัญญากับสินเชื่อ ก็จะทำการตรวจสอบว่าสมาชิกคนไหนที่ขาดส่งก็ต้องตัด ถ้าเกิน ๓ ครั้ง ก็ต้องทำการพิจารณา ถ้าสมาชิกส่งเงินกู้ครบตรงตามกำหนดเวลา คณะกรรมการก็จะพิจารณาว่าจะเปิดหรือไม่เปิดในการให้กู้ยืม ซึ่งเงินกู้นั้นก็จะแตกต่างกันไป[๑๒๙] ปัจจุบันนี้สมาชิกของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน มีอยู่ประมาณ ๓๐๐ กว่าคน เงินกู้เก็บได้ประมาณ เดือนละ ๗-๘ แสนบาท ส่วนการปล่อยนั้นก็อยู่ประมาณ ๗-๘ แสน

---

[๑๒๘]สนทนากลุ่มเฉพาะ นายดนัย รัตนวิจิตร, กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชน, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

[๑๒๙]สนทนากลุ่มเฉพาะ นายวิชัย แสนเจริญ, กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชน, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการกู้ปกติ ในเรื่องของโฉนดสมาชิกใหม่จะใช้วิธีจดจำนองแทน[๑๓๐] กองทุนสัจจะออมทรัพย์ของวัดเนินเขาดิน มีเงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๑๑ ล้านกว่าบาท มีสมาชิก ๓๒๖ คน การที่คนในชุมชนนำเงินมาฝากกับกลุ่ม ทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน มีเงินออมเงินกู้สำหรับประชาชน ที่ไม่ต้องไปเสียดอกร้อยละ ๒๐ บาท ในปัจจุบันตามมติของคณะกรรมการบริหาร ๑ ปี จึงจะเปิดเพียง ๑ ครั้ง และเมื่อเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ สามารถกู้ได้ประมาณ ๗ หมื่นบาท ต่อคน เสียชีวิตได้ประมาณ ๘ หมื่นบาท ป่วยได้คืนละ ๓๐๐ บาท เวลาออกจากโรงพยาบาลก็ยังมีเงินส่งสัจจะได้ ซึ่งช่วยได้เยอะมากทีเดียว[๑๓๑]

การดำเนินงานของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในเรื่องของการที่จะทำให้การปฏิบัติงานหรือการทำหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จในเรื่องของกองทุนนี้ ซึ่งพระอาจารย์มนัส ได้มีแนวคิดที่จะให้ชาวบ้านร่วมกันในการบริหารจัดการเรื่องของเงิน หรือว่า ทุน เพราะว่า ส่วนมากแล้วยังทำกันไม่ค่อยเป็น โดยยังไม่มีคนที่จะนำในเรื่องของการบริหารจัดการในเรื่องของทุน และก็ไม่รู้ว่าจะหาทุนได้อย่างไร ทุนก็เลยไปอยู่ที่นายทุนหรือธนาคารทั้งหมด เพราะฉะนั้น ในทางพระพุทธศาสนาจะต้องนำสิ่งที่สำคัญมาก็คือเรื่องของฆราวาสธรรม โดยเฉพาะสัจจะ คำว่า สัจจะนั้น พระพุทธเจ้าตรัสไว้เป็นหลักของฆราวาส ทุก ๆ กลุ่ม ถ้ามีหลักสัจจะ คือ ความจริงใจในการปฏิบัติงาน ย่อมประสบความสำเร็จ โบราณเขาสอนไว้ว่า ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน ถ้าสมาชิกทุกคนในกลุ่มที่มาร่วมกันต่างมีสัจจะต่อกัน ก็จะกินไม่หมด จะเห็นได้ว่า กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของจังหวัดจันทบุรี โดยพระอาจารย์มนัส แม้ว่าจะเริ่มตั้งกองทุนไม่กี่แสนบาท จวบจนถึงปัจจุบันมีเป็นหลักพันล้านบาท บริหารได้อย่างไร ต้องทำจริงในระยะเวลาไม่ใช่แค่ ๑ ปี หรือ ๒ ปี ใช้ถึง ๒๐ กว่าปี เมื่อทำแล้วก็มีคนพอใจบ้าง ไม่พอใจบ้าง เราก็ต้องข่มใจตัวเอง พวกที่เขายังไม่เห็นประโยชน์เขาก็จะตำหนิบ้าง เพราะฉะนั้น เราต้องฝึกใจเราให้เข้มแข็ง เราต้องทนทำต่อไป เหมือนในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ทำให้พสกนิกรเห็นว่า เราทำจริงมีความอดทน บากบั่น พากเพียรพยายาม และสุดท้ายก็จะต้องมีการเสียสละ ถ้าทุกคนไม่เสียสละเข้ามาช่วยเหลือวัด คนที่มีความรู้ ความสามารถก็แบ่งงานกันทำ ใครมีความรู้ทางด้านไหนก็เข้ามาช่วยภายในกลุ่ม โดยยึดหลักสัจจะ คือ ความจริงใจก่อกันนั่นเอง[๑๓๒]

ข้อเสนอแนะ ด้านสัจจะ ผู้บริหารกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ควรมีการเสริมสร้างความสามัคคีของมวลสมาชิก ผนึกกำลังกันเพื่อเป็นทุน คือ ความมีสัจจะ ความซื่อสัตย์ สุจริต ในเรื่องของการจัดตั้ง

---

[๑๓๐]สนทนากลุ่มเฉพาะ นายสมบัติ ชลสวัสดิ์, กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชน, , ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

[๑๓๑]สนทนากลุ่มเฉพาะ นางวราภรณ์ แซ่อึ้ง, กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

[๑๓๒]สนทนากลุ่มเฉพาะ อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

กลุ่มออมทรัพย์ ควรชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการมีสัจจะ ทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ เข้าใจและเกิดการออมทรัพย์ร่วมกัน ดังที่ท่านอาจารย์มนัส ได้กล่าวไว้ว่า "ชุมชนได้สร้างทำนบกั้นเงิน" ทำให้เกิดแหล่งทุนสำหรับชาวบ้าน เพราะชาวบ้านจะหาโอกาสเข้าแหล่งเงินทุนนั้นเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะคนยากจน แต่เมื่อมาเข้าร่วมกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์แล้ว ทำให้ชาวบ้านมีสิทธิเข้าถึงแหล่งเงินทุนและยังมีสวัสดิการชุมชน ในเรื่องการเจ็บป่วย และการปันผลประโยชน์ต่าง ๆ เมื่อกล่าวโดยความเป็นจริง การออมทรัพย์เป็นเหมือนการปลูกฝังให้คนรู้จักการใช้จ่าย หรือการออมก่อนการใช้จ่าย

๒. ด้านคุณธรรมครบวงจรชีวิต

การรวมตัวกันในนามกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สำหรับคนจังหวัดจันทบุรี คือ การสร้างทำนบกั้นเงินไม่ให้ไหลออกนอกชุมชน เป็นหลักคิดสำคัญที่ชี้ทางออกในการแก้ไขปัญหาทางการเงินให้กับชาวบ้าน ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรของชีวิต เครือข่ายสัจจะออมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต เป็นหนึ่งในต้นแบบกลุ่มการเงินชุมชนที่นับได้ว่า ประสบความสำเร็จมีการดำเนินการมายาวนานกว่า ๒๐ ปี สร้างความเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้เป็นอย่างดี โดยการผนวกหลักธรรมเข้ากับการบริหารจัดการเงินชุมชน หรือการเงินฐานราก ซึ่งมีความสำคัญต่อประชาชนในชนบทและผู้มีรายได้น้อย เพราะตอบโจทย์เรื่องความต้องการบริการทางการเงิน สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงตามแนวทางปกติ เนื่องด้วยด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผ่านการจัดสวัสดิการ และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมอาชีพ และการศึกษา ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาขบวนการการเงินชุมชนได้แพร่ขยายออกไปอย่างมากในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งแบบพึ่งตนเองที่พัฒนามาจากกลุ่มชาวบ้านหรือชุมชนเอง เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ต่าง ๆ และแบบกึ่งในระบบ อาทิเช่น กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และสหกรณ์ออมทรัพย์ จนปัจจุบันมีเงินออมรวมกันประมาณ ๘ แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗.๖ ของเงินออมทั้งระบบ และมีเงินกู้รวมกันกว่า ๘.๙ แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓ ของยอดสินเชื่อรวมทั้งประเทศ สัจจะออมทรัพย์จันทบุรีไปไกลถึงขั้นที่ว่า มีการกู้ข้ามกลุ่มข้ามอำเภอ โดยใช้ชื่อเรียกว่า ธนาคารจังหวัด ตอนนี้ก็มีเงินหมุนเวียนอยู่ประมาน ๔๐-๕๐ ล้านบาท จันทบุรีนั้นจะมีโซนทะเล กับโซนภูเขา ช่วงนี้ทะเลจับปลาได้ดี คนก็จะได้เงินมาส่งคืนกลุ่ม ทำให้กลุ่มเงินเหลือ แต่ช่วงนี้ชาวสวนต้องให้น้ำใส่ยา ใส่ปุ๋ยกันเยอะต้องใช้เงิน ไม่มีรายได้เงินก็ไม่พอ ก็จะยืมผลจากทางทะเลส่งไป โดยมีศูนย์ประสานงานที่วัดโพธิ์ทอง ที่มีการจัดการในเชิงธุรกิจ มีการทำที่อยู่อาศัย และก็มีจัดระบบเรื่องการแบ่งที่ให้กับสมาชิก ซื้อขายกันอย่างเป็นระบบ มีการยกบ้าน มีการลงทุนซื้อที่ร่วมกัน ทำที่อยู่อาศัย แล้วก็ซื้อในเชิงเก็งกำไร ลงทุนไปประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท มีการจัดระบบมีตัวแทนโดยทำเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด รับจำนวนที่ดินเป็นอีกกองหนึ่ง เมื่อสมาชิกเดือดร้อนก็มาจำนองได้ เพียงแค่ร้อยละ ๑ บาท บางคน ๑ แสน เป็นหนี้นายทุนอยู่ร้อยละ ๕ บาท ก็เสียค่าดอกเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท เพราะฉะนั้น เงินที่บริหารจัดการในตอนนี้มี ๑,๐๐๐ กว่าล้านบาท แต่ในเรื่องของกฎหมายกลุ่มออมทรัพย์ยังไม่สามารถขึ้นทะเบียน

เป็นนิติบุคคลได้ แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการเรียนรู้ มีระบบตรวจสอบกันเองในเครือข่าย มีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการให้ลงไปตรวจบัญชีดูแลกันเองแล้วก็มีงบส่วนกลางโดยไม่ต้องอาศัยงบของรัฐบาล[๑๓๓] ในส่วนของกองทุนชุมชนเป็นแค่กองทุนเพิ่งจะยกระดับเป็นสถาบันการเงินเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกทุกคนรู้จักการออมเงิน ฝากเงิน เพราะคนส่วนมากจะมากู้เงิน แต่ไม่อยากฝากเงิน ถ้าสมาชิกคิดที่จะกู้เงินแต่ไม่ฝากเงินทางกองทุนก็จะไม่ปล่อยให้เขากู้เงิน เพราะตามระเบียบแล้วต้องมีการฝากเงินก่อน จึงจะสามารถกู้ได้ โดยกองทุนมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยต่อปี ๒ แสนกว่าบาท ส่วนยอดเงินสัจจะยังอยู่ที่หลักแสนบาท เนื่องจากกองทุนเพิ่งก่อตั้งขึ้นมา ซึ่งต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง[๑๓๔]

คุณธรรมครบวงจรชีวิต คือ การรู้จักเสียสละ ซึ่งเป็นหลักการของสัจจะออมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต ที่จะสะท้อนให้เห็นศักยภาพของคนในชุมชนที่ไม่เคยออมเงิน ไม่เคยจัดการ ไม่เคยบริหาร ไม่มีสวัสดิการ ไม่เคยพึ่งพาตัวเอง ก็สามารถพึ่งพาตัวเองมากขึ้น เป็นนักการจัดการมากขึ้น จากคนที่ถูกยึดที่ จากคนที่ไม่มีที่อยู่ ไม่มีสวัสดิการของตัวเอง คนที่ป่วยไข้ไม่มีเงินรักษา ไม่ต้องขายที่ดิน อาจจะเอาไปฝากไว้กับกลุ่มสัจจะ เมื่อลูกหลานมีเงินก็มาไถ่ถอนออกไปก็ค่อย ๆ พัฒนาให้เขามีที่อยู่อาศัย คนที่ป่วยไข้ ก็จุนเจือรักษาดูแล คุณค่าของเพื่อนมนุษย์เป็นเรื่องจำเป็น ทุนไม่ใช่หลักการสำคัญในการทำเงินเพื่อเงิน การบริหารทางการเงินที่ไม่ใช่หวังกำไรที่จำนวนเงิน แต่หวังที่กำไร คือ สังคมเป็นสุข สังคมสามัคคี สังคมจุนเจือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้สังคมมีความปรารถนาดีที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความขัดสนทำให้ฐานรากขาดโอกาสหลาย ๆ อย่าง “การเงินชุมชน” จึงเป็นสิ่งที่ทำให้คนในชุมชนลุกขึ้นมาพึ่งพาตนเอง เพื่อจุดประกายให้คนที่มีจิตแข็งแรง ที่มีความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ ทำสิ่งที่ดีแก่ตัวเองและสังคม อนึ่ง **คุณธรรมครบวงจรชีวิต**นั้น ต้องรู้จักเสียสละ ดูแลกันตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย กิจกรรมทุกกิจกรรมในชุมชน ถ้าคนในชุมชน มีวินัยรู้จักคำว่าเสียสละ ไม่ต้องเสียสละทุกอย่าง แม้เพียงหนึ่งอย่างเดียว กล่าวคือเคารพเกณฑ์กติกาของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ด้วยกัน กลุ่มอาสาพัฒนาชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ ก็จะสามารถมีความเข้มแข็งได้ เพราะฉะนั้น ในหัวข้อฆราวาสธรรม ๔ ให้น้ำหนักไปที่การรู้จักเสียสละ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ควรเข้ามาศึกษาระบบการออมของชุมชนอย่างจริงจัง และมีการเชื่อมโยงทุนระหว่างชุมชน อาจจะทำในชุมชนที่เข้มแข็งก่อน เมื่อพูดถึงทุนชุมชนในระบบหมู่บ้านนั้นก็มีบัญชีสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งก็ถือว่า เป็นทุนชุมชนที่ค่อนข้างเยอะ ผลประโยชน์ที่ได้จากการกู้ยืมจะต้องกลับมาสู่คนในชุมชน เช่น ดอกเบี้ยที่จะต้องชดเชยให้กับธนาคารต่าง ๆ ก็เอามาให้ชาวบ้านที่เป็นคน

---

[๑๓๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม, ดร. (มนัส ขนฺติธมฺโม), เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ตำบลแสลง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

[๑๓๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายฉัตรชัย รอดรัตน์, กรรมการกองทุนชุมชนบ้านเหมือง เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

ออม จึงจะเป็นแรงกระตุ้นอย่างหนึ่งที่จะสามารถสร้างระบบการออมของประเทศให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น[๑๓๕]

ข้อเสนอแนะ ด้านคุณธรรมครบวงจรชีวิต กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างทำนบกั้นเงินไม่ให้ไหลออกนอกชุมชน เป็นหลักคิดสำคัญที่ชี้ทางออกในการแก้ไขปัญหาทางการเงินให้กับชาวบ้าน ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรของชีวิต เครือข่ายสัจจะออมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผ่านการจัดสวัสดิการ และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมอาชีพ และการศึกษา นอกจากนี้ คุณธรรมครบวงจรชีวิต ยังเป็นการรู้จักเสียสละ อันเป็นหลักการของสัจจะออมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต ที่จะสะท้อนให้เห็นศักยภาพของคนในชุมชนที่ไม่เคยออมเงิน ไม่เคยจัดการ ไม่เคยบริหาร ไม่มีสวัสดิการ ไม่เคยพึ่งพาตัวเอง ก็สามารถพึ่งพาตัวเองมากขึ้น เป็นนักการจัดการมากขึ้น คุณค่าของเพื่อนมนุษย์เป็นเรื่องจำเป็น ทุนไม่ใช่หลักการสำคัญในการทำเงินเพื่อเงิน การบริหารทางการเงินที่ไม่ใช่หวังกำไรที่จำนวนเงิน แต่หวังที่กำไร คือ สังคมเป็นสุข สังคมสามัคคี สังคมจุนเจือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้สังคมมีความปรารถนาดีที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๓. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

การก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการพัฒนาคน ให้มีคุณธรรมและยอมรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาจิตใจ เศรษฐกิจ สังคม จรรโลงวัฒนธรรมไทย เน้นการงานพื้นฐานอาชีพ เพื่อความมั่นคงของสังคมไทยในชนบท และพัฒนาคน ให้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บทุกชนิด เน้นอนามัยส่วนบุคคลและอนามัยสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่า กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เกิดขึ้นมาเพราะปัญหาที่ชาวบ้านถูกเอารัดเอาเปรียบ เพราะโดยภาพรวมในเรื่องของการเงินชาวบ้านเสียเปรียบมากที่สุด ถ้าพูดในเชิงธุรกิจ เชิงการเงิน ธนาคารก็เปรียบเสมือนนักค้าเงิน รับซื้อเงินจากชาวบ้านร้อยละสองสลึงหรือร้อยละ ๑ บาท แล้วก็ขายกลับให้ชายบ้านร้อยละ ๑๐ บาท ประเด็นนี้เป็นการพูดถึงสถาบันหลัก ๆ ดังนั้นชาวบ้านก็เสียเปรียบประมาณ ๙ เท่า ภาษาวิชาการอาจจะกล่าวว่า เอากำไรเราถึง ๙๐๐ เปอร์เซ็นต์ คือ ซื้อเรา ๑ บาท ขายเรา ๑๐ บาท ชาวบ้านบางคนมาทักท้วงเหมือนกันว่า ทำไมต้องมาทำเรื่องของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เรื่องการเงิน ซึ่งไม่น่าจะใช่เรื่องของพระภิกษุ น่าจะไปรวมกับการซื้อปุ๋ย ซื้อยา ซื้อของขาย ข้าวสาร น้ำตาล ให้ชาวบ้านได้ราคาถูกหรือว่าต่อตรง เหมือนที่หน่วยงานราชการชอบทำ เช่น การเปลี่ยนข้าวสาร เปลี่ยนผลไม้ เพราะปกติข้าวสารซื้อไปถังละ ๒๐๐ บาท จากในเมือง นำไปขายให้ชาวบ้านตามชุมชนร้านของชำ ๑ ถัง ไม่เกิน ๓๐๐ บาท ก็จะได้กำไรถังละ ๑๐๐ บาท คิดเป็น

---

[๑๓๕]สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวตวงทิพย์ โยธี, พนักงานบริหารจัดการความรู้ชำนาญการ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา ๑๑ (ชลบุรี), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

กำไรประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ของทุนที่ซื้อมา แต่ไม่มีสินค้าชนิดใดที่เอากำไรมากถึง ๙๐๐ เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น จึงต้องมองเรื่องของการค้าเงินเป็นหลักให้ได้ว่า ชาวบ้านเสียเปรียบมากที่สุดก็คือเรื่องการเงิน ทำเท่าไหร่ก็จะเสียเปรียบให้นายทุนเสมอไป ธนาคารก็ถือเป็นนายทุนส่วนหนึ่งในการทำกำไรจากการฝากเงิน เพราะฉะนั้น ในการชักชวนการออมเงิน จะทำให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญในการรวมตัวกันด้วยความสามัคคี เอาเงินมารวมกันแล้วบริหารจัดการกันเอง กำไรก็เอามาจัดเป็นกองทุนสวัสดิการช่วยคนเจ็บ คนป่วย คนตาย แล้วอีกส่วนหนึ่งก็คือตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับทำนบกั้นน้ำไว้ในชุมชน ในการใช้เงินก็เหมือนกัน เรียกได้ว่า ทำนบกั้นเงินไว้ในชุมชน ให้ชุมชนเอาเงินไว้ใช้ได้ให้พอเพียง สุดท้ายชุมชนนั้น ก็จะมีการบริหารจัดการกันเอง มีพอใช้ในชุมชนไม่ต้องไปซื้อจากภายนอกมา ในขณะนี้ จังหวัดระยองมีเงินออมประมาณ ๕๐-๖๐ ล้านบาท จาก ๖ กลุ่ม ทางจังหวัดจันทบุรี มีประมาณ ๑,๕๓๐ ล้านบาท ซึ่งเงินที่เกิดขึ้นจากการออมนี้ ก็จะหมุนเวียนจัดระบบการจัดการกำไร ก็มาบริหารจัดการกันเอง นี้เราเรียกว่า เป็นทำนบกั้นเงินเอาไว้ใช้ในชุมชน[๑๓๖]

แนวความคิดทำนบกั้นเงินนั้นตรงกับหลักการของกองทุนหมู่บ้าน ถ้าเราพูดถึงกองทุนหมู่บ้านจะมองว่า เป็นการปล่อยเงินจากภาครัฐลงสู่ภาคประชาชน คือ เป็นเงินของหลวง เพราะฉะนั้น ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากภาครัฐก็คือการกู้ยืม แต่สิ่งหนึ่งที่มาควบคู่กับนโยบายกองทุนหมู่บ้านก็คือ เรื่องของการออม นโยบายกองทุนหมู่บ้านหรือในตัวกองทุนหมู่บ้านเรามีระบบบัญชีอยู่ ๒ กิจกรรม คือ ๑.บัญชีกิจกรรมสำหรับการกู้ยืม เงินที่มาก็เป็นเงินจากภาครัฐ และ ๒.บัญชีกิจกรรมการออม เงินที่มาก็เป็นเงินจากการออมของภาคประชาชน เราเรียกบัญชีที่สองในระบบกองทุนหมู่บ้าน ว่า **"บัญชีเงินสัจจะ"** คือ คนที่เข้ามาเป็นสมาชิกหมู่บ้านจะมีสิทธิการกู้ยืม หรือได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมในกองทุนหมู่บ้าน จะต้องมาฝากเงินในรูปแบบของการออมสำหรับกิจกรรมในกองทุนหมู่บ้านนั้นมีหลากหลาย ทั้งในเรื่องของการออมในรูปแบบของสถาบันการเงิน การที่ชาวบ้านนำเงินไปฝากไว้ที่ธนาคาร แล้วธนาคารได้ดอกเบี้ย เพราะฉะนั้น ดอกเบี้ยที่ได้ก็จะอยู่ในกลุ่มของธนาคาร แต่ปัจจุบันนี้ในนโยบายกองทุนหมู่บ้าน มีเรื่องของการออมสัจจะ และมีเรื่องของบัญชีสถาบันการเงินเข้ามาเป็นมิติอีกรูปแบบหนึ่ง นโยบายที่มาก็คือ สามารถที่จะฝากถอนได้ในรูปแบบของธนาคาร ดอกเบี้ยก็สามารถกำหนดได้ในรูปแบบของธนาคารภายใต้กฎหมายของสถาบันการเงิน ผลกำไรที่ได้จากการบริหารจัดการก็คืออยู่ในชุมชน ดอกเบี้ยที่สมาชิกนำเงินมาออม สมาชิกก็จะได้มากกว่าธนาคาร ปัจจุบันในระบบธนาคารบัญชีออมทรัพย์ดอกเบี้ยจะไม่เกิน ๑ บาท แต่ถ้าเป็นในระบบของสถาบันการเงินบางแห่งให้เยอะมากกว่า ๑ บาทขึ้นไป หรือไม่ถึง ๑ บาท แต่ก็มากกว่า

---

[๑๓๖]สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม, ดร. (มนัส ขนฺติธมฺโม), เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ตำบลแสลง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

ธนาคาร เพราะฉะนั้น ในตัวระบบของสถาบันการเงิน หรือแม้แต่บัญชีเงินออมสัจจะในปัจจุบัน ในระบบกองทุนหมู่บ้านเอาเฉพาะสาขา ๑๑ ที่ดูแลอยู่มีประมาณ ๙ พันกว่าล้าน ถ้าในจังหวัดระยอง เก็บยอดเมื่อประมาณต้นปี ๒๕๕๙ ส่วนงบการเงินของปี ๒๕๕๙ ยังปิดไม่เสร็จ จะเสร็จประมาณเดือน มีนาคม เฉพาะเงินในบัญชีสัจจะก็อยู่ประมาณ ๑๐๐ กว่าล้าน นี่คือเงินภาคประชาชนที่อยู่ในระบบ เพราะฉะนั้น ในระบบของกองทุนหมู่บ้าน บัญชีสัจจะของกองทุนหมู่บ้านก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะไป เสริมความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก คือ มีระบบป้องกันความเสี่ยง ทำให้ความเสี่ยงของเงินภาครัฐ ลงสู่ภาคประชาชนน้อยลง อย่างน้อยที่สุด ถ้าสมาชิกมีเงินออมกับกองทุนหมู่บ้านเยอะ การที่จะหนี หรือโกงเงินกองทุนหมู่บ้านก็จะลดลง เนื่องจากตัวเองมีเงินออมอยู่เยอะ และการที่จะเข้ามาดูแลรักษา เงินของภาครัฐก็จะมีแรงจูงใจมากขึ้น เพราะฉะนั้น ปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการออมทรัพย์ก็ คือ ประชานในฐานราก ในขณะเดียวกัน นโยบายรัฐบาลก็มีส่วน กรณีของวัดไผ่ล้อมเดิมก่อนที่จะมี กองทุนหมู่บ้าน ในประเทศไทยมีอยู่ไม่กี่แห่ง ที่เกิดกลุ่มออมทรัพย์สัจจะที่เข้มแข็งได้ ณ แห่งนั้น จะต้องมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง จะต้องมีคนนำ การทำเรื่องสัจจะออมทรัพย์จึงจะเกิดขึ้นมาได้ แต่พอ นโยบายกองทุนหมู่บ้านเข้ามา จึงเป็นการวางรากฐานไปทุกหมู่บ้าน แล้วก็เข้ามาคู่กับบัญชีสัจจะใน บัญชีที่ ๒ เพราะฉะนั้น จึงเป็นเหมือนการบังคับไปในตัว แต่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ก็ไม่ได้ปฏิเสธว่า บัญชีสัจจะในบัญชีที่ ๒ ที่มีควบคู่ไปกับกองทุนหมู่บ้าน บางแห่งก็ไม่ได้ เติบโต อาจจะหยุดชะงักในปีแรกที่เข้ามา แต่บางแห่งมันก็เจริญเติบโต จนสามารถไปลดหนี้นอก ระบบให้กับคนในชุมชนได้ เช่น ที่กองทุนหมู่บ้านห้วยทวน อำเภอเมืองบ้านสวน คนในพื้นที่แต่เดิมไม่ มีเรื่องของการออมสัจจะ ไม่เคยออมมาก่อน ต่อเมื่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านเข้ามา บัญชีที่ ๒ คือ บัญชีสัจจะมีการออมคู่กันมา ปัจจุบันมีเงินมากกว่า ๑๐ ล้าน มากกว่าที่รัฐให้มา เงินทุนที่รัฐให้มามี เพียงแค่ ๓ ล้านกว่าบาท เงินออมของภาคประชาชนพุ่งขึ้นไปกว่า ๑๐ ล้านบาท เพราะฉะนั้น รายได้ จากเงินออมก็คือการเอาไปปล่อยกู้ปิดบัญชีปี ๒๕๕๘ มีกำไรถึง ๑ ล้านกว่าบาท ซึ่งเงิน ๑ ล้าน สามารถเอามาจัดสวัสดิการชุมชนได้ และทั้งหมดนี้สามารถการันตีได้ว่า ๖๐ กว่าหมู่บ้านทั่วประเทศ มีเรื่องของบัญชีสัจจะที่ไปช่วยเสริมพื้นฐานความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากได้[๑๓๗] กองทุนหมู่บ้าน ประสบกับปัญหาเรื่องวินัยทางการเงิน และการบริหารจัดการในเรื่องเงินได้ยาก เพราะชาวบ้านจะไม่ ค่อยมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการในเรื่องนี้มากนัก ทำให้มีกลุ่มสัจจะที่มีความเข้มแข็งใน ลักษณะนี้อยู่น้อย แต่จากการที่มีกิจกรรมในเรื่องของการประกวดกองทุนหมูบ้าน ก็จะทำให้กลุ่ม

[๑๓๗]สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวตวงทิพย์ โยธี, พนักงานบริหารจัดการความรู้ชำนาญการ สำนักงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา ๑๑ (ชลบุรี), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

สัจจะออมทรัพย์เป็นเหมือนสถาบันความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ได้อีกด้วย และที่สำคัญของการดำเนินการภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจอย่างพอเพียง จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในที่สุด[๑๓๘]

ข้อเสนอแนะ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ควรดำเนินการตามนโยบายเรื่องความคิดทำนบกั้นเงิน ซึ่งตรงกับหลักการของกองทุนหมู่บ้าน เพราะกองทุนหมู่บ้านเป็นการปล่อยเงินจากภาครัฐลงสู่ภาคประชาชน คือ เป็นเงินของหลวง ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากภาครัฐก็คือการกู้ยืม แต่สิ่งหนึ่งที่มาควบคู่กับนโยบายกองทุนหมู่บ้านก็คือ เรื่องของการออม นโยบายทางการเงินของภาครัฐ ส่วนหนึ่งมีเงินที่มาจากการออมของภาคประชาชน เป็นระบบกองทุนหมู่บ้านที่เรียกว่า "บัญชีเงินสัจจะ" ทำให้มีกลุ่มสัจจะที่มีความเข้มแข็ง แต่จากการที่มีกิจกรรมในเรื่องของการประกวดกองทุนหมูบ้าน ก็จะทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นเหมือนสถาบันความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ได้และมีความเข้มแข็งในด้านของเศรษฐกิจชุมชน

๔. ด้านสวัสดิการชุมชน

ในยุคของนายก ชวน หลีกภัย ได้มีโอกาสไปร่วมประชุมวางแผนออมทรัพย์ระดับประเทศ ต่อมาภายหลังยุค ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ส่งคนมาศึกษาที่กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของจันทบุรีและจังหวัดตราด แต่สุดท้ายได้ทำเวิร์คช็อปในทำเนียบรัฐบาล ปี ๒๕๕๔ แต่สุดท้ายพิมพ์เขียวออกมาแล้ว ห้ามไม่ได้เป็นนโยบายของภาครัฐ จึงเสนอต่อผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ว่าควรลงครั้งละเท่ากับเงินที่กลุ่มมีอยู่ เช่น ชุมชนนี้ออมเงินได้ ๑ แสนบาทในปีแรก กรุงเทพมหานคร ก็สมทบอีก ๑ แสนบาท อีก ๑ ปี มี ๓ แสนบาท กรุงเทพมหานคร ก็ให้อีก ๒ บาทแสน เป็น ๓ แสนบาท ประมาณ ๕ ปี เงิน ๑ ล้านบาท จะลงมาที่ชุมชนจนครบ และเมื่อครบ ๑๐ ปี กองทุนสามารถส่งคืนรัฐบาลได้ปีละ ๑ แสนบาท เพราะเงินจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่เนื่องจากหลักการนี้เป็นเพียงนโยบาย จึงไม่ประสบผลสำเร็จ ต่อมาในยุคของท่านอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ปรึกษาแนวทางการส่งเสริมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ โดยมีคณะกรรมการเสริมสร้างชุมชน เข้มแข็งแห่งชาติ ก็มาร่วมวางแผนระบบและโยงเรื่องของสวัสดิการชุมชน ซึ่งกลุ่มออมทรัพย์นั้นต้องโยงเรื่องของสวัสดิการชุมชนเป็นสำคัญ ปัจจัยที่มีความเข้มแข็งของชุมชนนั้น ไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องของการออมอย่างเดียวเท่านั้น แต่หัวใจสำคัญของการออม ก็คือเรื่องของสวัสดิการ หลักการ คือ ได้กำไรมา ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ จ่ายปันผล ๕๐ เปอร์เซ็นต์ อีก ๕๐ เปอร์เซ็นต์เป็นสวัสดิการ แต่ของจันทบุรีเมื่อสมาชิกถึงแก่ความตาย ได้รับ ๑ แสนบาท ซึ่งไม่ต้องไปซื้อประกันให้ยุ่งยาก กลุ่มมีการจัดระบบแบบนี้ เพราะฉะนั้นคนจึงไม่ยอมผิดระเบียบ สามารถทำให้คนนั้นออมเงินได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ก็ว่าได้ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์จังหวัดจันทบุรี มีประมาณ ๗๓,๐๐๐-๗๔,๐๐๐ คน ๑ เดือนขาดออมประมาณ ๔-๕ คน ส่วน

---

[๑๓๘]สนทนากลุ่มเฉพาะ คุณฐิตารีย์ จีระวรพรรณ, พนักงานปฏิบัติการประชารัฐ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ สาขา ๑๑ (ชลบุรี), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

ใหญ่จะไม่ขาดส่ง เพราะมวลสมาชิกมีผลประโยชน์ร่วมกันอยู่ ถ้าขาดครั้งหนึ่งตัด ๒๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะการตัดนี้ เป็นเครื่องมือให้คนอยู่ในกรอบของความดีได้ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ตรัสว่า "เราไม่สามารถทำคนให้เป็นคนดีได้ทุกคน แต่เราสามารถทำให้คนดี ดูแลคนไม่ดีให้อยู่ในกรอบของคุณงามความดีได้" เพราะฉะนั้น เงินก็เป็นแค่เครื่องมือให้คนอยู่ในกรอบได้ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้ สวัสดิการจึงเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นหัวใจสำคัญของกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งจะทำให้คนนั้นไม่ยอมลาออกจากการเป็นสมาชิก กลุ่มของจังหวัดจันทบุรีใครจะมาขอเป็นสมาชิกต้องเสียค่าซื้อสิทธิ ๔๕,๐๐๐ บาทในปีนี้ ชาวบ้านเรียกว่า ค่าแป๊ะเจี๊ยะ ต้องเสียฟรี ๆ ๔๕,๐๐๐ บาท โดยเสียเข้ากับกองกลางสวัสดิการ จึงเป็นสมาชิกได้ แต่จังหวัดจันทบุรีทำมานานกว่า ๒๐ ปีแล้ว นี้ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้ระบบเข้มแข็งและสิ่งหนึ่งในเรื่องของคุณธรรมสัจจะ ซึ่งยึดพื้นที่วัดเป็นสำนักงาน วัดนั้นก็ถือว่าเป็นของชุมชน ไม่ต้องซื้อโต๊ะ ไม่ต้องซื้อเก้าอี้ มีให้ครบ ห้องน้ำก็มี พัดลมก็มี ห้องแอร์ก็มี พระภิกษุ สามเณรช่วยพิมพ์ช่วยดูแล เพราะฉะนั้น สิ่งเหล่านี้ คือ ต้นทุนที่ต่ำในการบริหารจัดการกองทุน คนที่จะเข้ามาวัดแล้วจะคิดโกง คิดอะไรไม่ดี ก็ย่อมทำไม่ได้ นี้เรียกว่า เป็นปัจจัยที่ทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์นั้นมีความเข้มแข็งโดยบริบทของทุนเดิม มีความซื่อสัตย์สุจริต และโยงไปในเรื่องของระบบการจัดการและเรื่องของสวัสดิการชุมชน นอกจากนี้ ยังมีกระบวนการตรวจสอบกันเองของเครือข่าย เพื่อส่งเสริมให้เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน แล้วสวัสดิการชุมชนก็จะเติบโตกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ก็จะเข้มแข็งในที่สุด[๑๓๙]

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง มีน้ำหนักไปที่การมีอิทธิพลจูงใจก็คือเรื่องของสวัสดิการ ซึ่งสวัสดิการเป็นอีกอิทธิพลหนึ่งที่ทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีความเข้มแข็ง ก็คือมีเป้าหมายในเรื่องของสวัสดิการ จึงทำให้กลุ่มออมทรัพย์มีความเข้มแข็ง สวัสดิการชุมชนเป็นแรงจูงใจ คือ เป้าหมายที่จะทำให้กองทุนสัจจะเจริญเติบโตขึ้น และทำให้คนหันมาออมมากกว่าการกู้ยืม ถ้าคนในชุมชนไม่มีเป้าหมายในการออมก็ไม่อยากจะออม เพราะว่า การออมในระบบของธนาคารมีเรื่องของการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ รับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว แต่ว่าถ้าออมในระบบชุมชนกลุ่มสัจจะในหมู่บ้าน การโฆษณาสื่อสารจะเป็นไปในรูปแบบปากต่อปาก และโดยส่วนใหญ่นิสัยของคนไทยนั้นจะระแวงสงสัย ก็คือไม่เชื่อถือพวกเราด้วยกันเอง แต่หากมีการโฆษณาอย่างเป็นทางการแล้ว ก็จะเชื่อถือมากกว่า เพราะฉะนั้น ระบบสวัสดิการที่เข้ามาควบคู่กับการออมนั่นแหละ ก็คือปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้กองทุนสัจจะออมทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นกองทุนสัจจะออมทรัพย์ที่ตั้งขึ้นโดยผู้นำชุมชน ชาวบ้าน หรือสัจจะออมทรัพย์ที่ตั้งโดยนโยบายของรัฐบาล อย่างเช่นที่มันมาควบคู่กองทุนหมู่บ้านก็มี นอกจากนั้นปัจจัยอื่น ๆ อย่างเช่น

---

[๑๓๙]สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม, ดร. (มนัส ขนฺติธมฺโม), เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ตำบลแสลง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

การตัดสินใจ ก็มีความสำคัญเช่นกัน เรียกได้ว่า ถ้าจะตั้งกองทุนขึ้นมา หากไม่ได้มาคู่กับนโยบายของรัฐบาล การตัดสินใจตั้งสำคัญที่สุด ก็คือความผูกพันของคนในชุมชนนั่นเอง อยู่ที่ว่าเขาจะเชื่อมั่นในตัวของผู้นำชุมชนหรือไม่ ที่จะตั้งสัจจะออมทรัพย์แล้วจะสามารถระดมเงินออมมา เพื่อที่จะให้เกิดการได้สินเชื่อและได้ผลกำไรมาจากสวัสดิการชุมชน การวางแผนนั้นก็สำคัญ ออมไปโดยไม่มีระบบแบบแผนก็จะมีหลายกองทุนที่ออมไปก็ล้มไป เช่น การตั้งเป็นธนาคารหมู่บ้าน วัตถุประสงค์หลักก็คือ การออมแต่ไปสักพักหนึ่ง ก็ขาดการวางแผนจึงทำให้ล้มไปได้ ซึ่งก็มีอยู่แต่มีไม่มาก รองมาจากเรื่องสวัสดิการก็คือ การสื่อสารสำคัญ จะทำอย่างไร สมาชิกคนที่จะออม คนที่เป็นสมาชิกสัจจะออมทรัพย์อยู่แล้วหรือคนที่จะเดินเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่นั้น จะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องการออมเกี่ยวกับเรื่องสวัสดิการชุมชน การประสานงานมีความสำคัญ โดยกองทุนการออมจะเติบโตไปได้นั้น การประสานงานก็จำเป็นที่จะต้องมีเรื่องของการไปศึกษาดูงาน การไปรับองค์ความรู้จากกองทุนต่าง ๆ เข้ามา เรียกว่า การประสานงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้กองทุนสัจจะเติบโตและเข้มแข็งขึ้นไปได้ อีกอย่างหนึ่ง การประเมินผลงานนั้นก็จำเป็น เพราะทุกกิจกรรม ทุกโครงการจำเป็นจะต้องประเมินผลงาน ข้อดี ข้อเสีย การประเมินผลงานสามารถที่จะนำมาสู่การวางแผนการออมต่อไปได้ แต่ในขณะเดียวกันความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านในส่วนหนึ่ง ซึ่งค่อนข้างมากที่จะไปตอบสนองนโยบายของภาครัฐนั่นก็คือ ความเข้มแข็งของชุมชนที่เป็นรากฐานและก็มีเครือข่าย มีกลไกเครือข่ายที่ช่วยเหลือ มีระบบสวัสดิการที่เข้ามาดูแล[๑๔๐]

จังหวัดระยองมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ "โครงการอีสเทรินซีบอร์ด" โครงการนี้ สร้างโรงงานอุตสาหกรรมที่ใหญ่มหาศาลระดับประเทศ และของเอเชียด้วย ในช่วงนั้นโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อจังหวัดระยอง เพราะชาวบ้านอาศัยแหล่งวัตถุดิบที่เป็นทรัพยากรทางทะเล แต่ถูกถมเป็นโรงงานถ่านหินบ้าง เป็นท่าเรือน้ำลึกบ้าง สิ่งเหล่านี้ ส่งผลให้ชุมชนที่เคยออกทะเลหากุ้ง ปลา หอย เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรหลัก แต่ถูกยึดแหล่งทรัพยากรทางทะเลเหล่านี้ไปทำโรงงานอุตสาหกรรม เกิดผลกระทบต่อวิถีชุมชน วิถีครอบครัว วิถีสังคม หลังจากที่โครงการนี้เกิดขึ้น ก็ได้ริเริ่มโครงการบ้านป่าเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลชายฝั่งของจังหวัดระยอง นอกจากนี้ ชุมชนและชาวประมงพื้นบ้าน ได้มีแหล่งหาปลาในการประกอบอาชีพชาวประมง กิจกรรมทุกอย่างที่ทางรัฐบาลเข้ามาดำเนินการ ทำให้ชุมชนอ่อนแอลง หลังจากได้รับการสนับสนุนจากโครงการบ้านป่า เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลชายฝั่งของจังหวัดระยอง ทำได้ประมาณ ๓ เดือน ชาวบ้านก็เริ่มกลับมามีชีวิตที่ดีขึ้น และเริ่มมีรายได้เข้ามาในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ตามที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า ชุมชนขาดในเรื่องของการเป็นผู้นำ ชุมชนไม่

---

[๑๔๐]สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวตวงทิพย์ โยธี, พนักงานบริหารจัดการความรู้ชำนาญการ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา ๑๑ (ชลบุรี), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

เข้มแข็ง เพราะว่า ไม่ได้ถูกสอนให้เป็นผู้นำ คิดเป็น ทำเป็น เพราะฉะนั้น ในเรื่องของการจะสร้างทุนทางสังคมเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่และสำคัญ ทุนที่รัฐบาลเอามาให้ส่วนใหญ่นั้น ก็จะเกิดการทุจริตคอรัปชั่น ไม่เหมือนกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ของชาวบ้านที่บริหารจัดการกันเอง มีระบบสวัสดิการชุมชนที่ดี จึงเกิดความเข้มแข็ง[๑๔๑] กลุ่มสัจจะออมทรัพย์จะเน้นเรื่องการออมเป็นหลัก การออมของจะมีผลกับสวัสดิการ โดยการออมจะเริ่มที่เดือนละ ๑๐๐ บาท ซึ่งเดือนละ ๑๐๐ บาท สามารถนำไปเป็นค่ารักษาพยาบาลได้ต่อปี ต่อคน อยู่ที่ประมาณ ๒๔ คืน การเสียชีวิตแต่ละบุคคลจะได้ประมาณ ๘ หมื่นบาท คิดเป็นเปอร์เซ็นต์โดยตัวของมันเอง ในการออมบางคนก็ไม่มาส่งกู้ แต่จะส่งออม เนื่องจากกลุ่มจะเน้นการออมเป็นหลัก คือ ถ้าใครไม่ออมเราจะพิจารณาไม่ให้กู้ ตัดไปเรื่อย ๆ จนกว่ายอดเงินจะหมด หรือบางครั้ง ก็จะให้เขาสละสิทธิ์ไป[๑๔๒]

ข้อเสนอแนะ ด้านสวัสดิการชุมชน ผู้บริหารกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ควรมีมาตรการในการจูงใจให้กับมวลสมาชิก กล่าวคือเรื่องของสวัสดิการ ซึ่งสวัสดิการเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีความเข้มแข็ง เพราะสวัสดิการชุมชนเป็นเป้าหมายที่จะทำให้กองทุนสัจจะเจริญเติบโตขึ้น และทำให้คนหันมาออมมากกว่าการกู้ยืม ถ้าคนในชุมชนไม่มีเป้าหมายในการออมก็ไม่อยากจะออม เพราะว่า การออมในระบบของธนาคารมีเรื่องของการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ รับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว แต่ว่าถ้าออมในระบบชุมชนกลุ่มสัจจะในหมู่บ้าน การโฆษณาสื่อสารจะเป็นไป ดังนั้น ผู้บริหารควรชี้ให้เห็นผลดี และผลเสีย ของการออมเงินระหว่างการออมที่สถาบันทางการเงินและการออมในรูปแบบของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ **โดยผู้บริหารควรนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ ให้ข้อมูลนั้นมีระบบที่ดี มีมาตรฐาน เป็นสากล มีความสะดวกในการตรวจสอบ** นอกจากนี้ ผู้บริหาร ควรยกประเด็นเรื่องสวัสดิการชุมชนให้แผ่กว้าง เพื่อให้เกิดความมั่นใจการเข้าร่วมเป็นสมาชิก และเกิดการก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งจะเป็นพันธมิตร และมีการบริหารจัดการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และก่อให้เกิดความไว้เนื้อเชื่อใจ ความมั่นคง และความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย(Body of Knowledge)

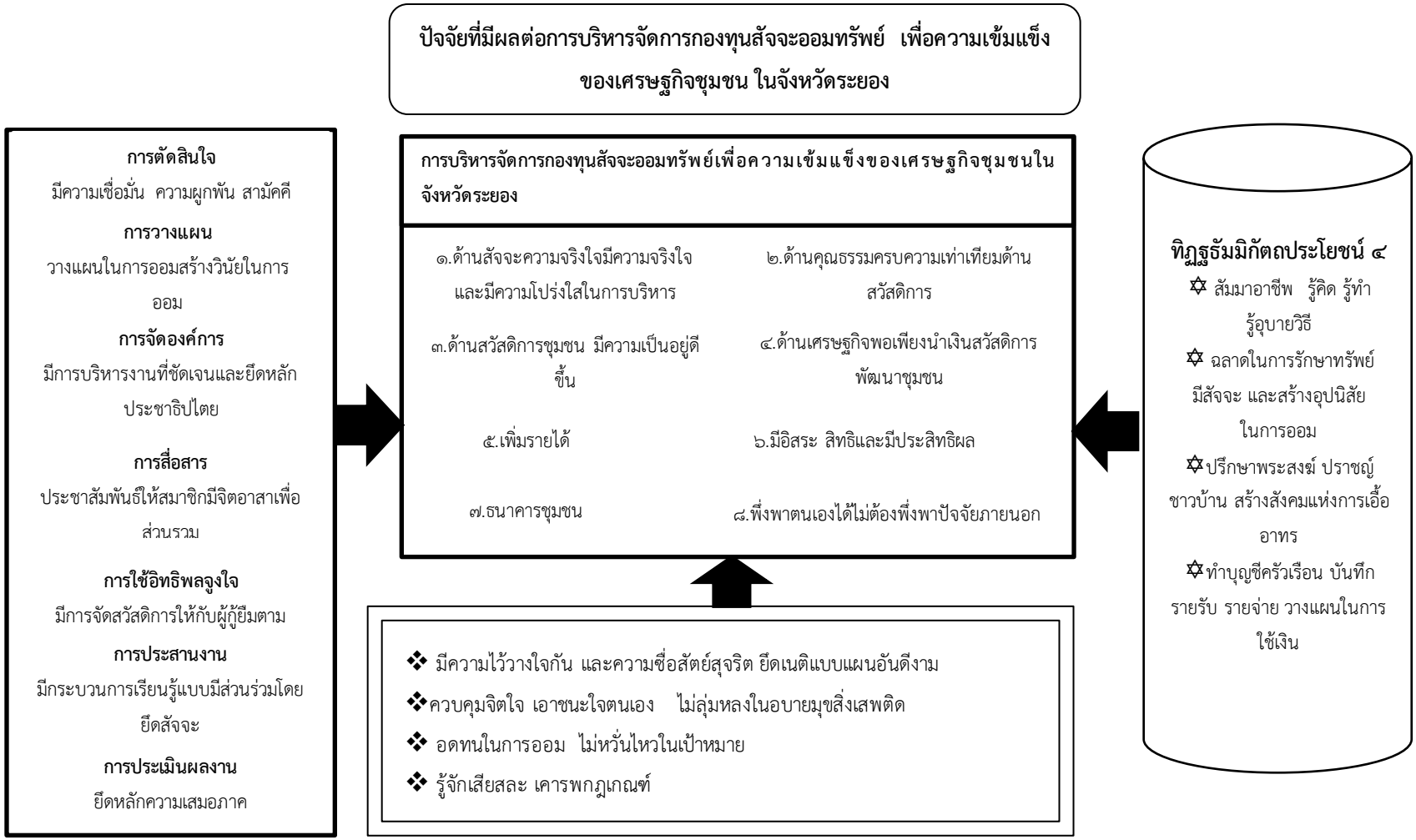
กองทุนสวัสดิการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง เป็นกองทุนสวัสดิการประเภทออมทรัพย์ การกู้ยืม และสวัสดิการเพื่อ ๑) ฝึกลูกหลานให้รู้จักออมเพื่ออนาคต ๒) การพึ่งพาตนเองโดยการกู้ยืมเงินในกลุ่มสมาชิก โดยเสียดอกเบี้ยขั้นต่ำ ๑.๕ บาทต่อเดือน เพื่อลดปัญหาการกู้ยืมเงิน

---

[๑๔๑]สนทนากลุ่มเฉพาะ นายดนัย รัตนวิจิตร, กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชน, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

[๑๔๒]สนทนากลุ่มเฉพาะ นางกมลทิพย์ ศรีสุวรรณ, กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์วัดเนินเขาดิน, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

นอกระบบ ๓) การสร้างความสามัคคี การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้รู้รักสามัคคี มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และ ๔) การสร้างความสมดุลหรือความพอดีระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ได้แก่ การพัฒนาคน เครือข่ายพระสงฆ์ และผู้นำในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ที่มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อการออม การกู้ยืม และสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งผลจากการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถนำมาสังเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ดังแผนภาพที่ ๔.๔ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๔ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ทฤษฎีการบริหารจัดการของ Gregg, Russell T. หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน และหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ซึ่งผลวิจัยพบว่า ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วย

ด้านทฤษฎีการบริหารจัดการ กองทุนสัจจะออมทรัพย์ มีความเชื่อมั่น ความผูกพันสามัคคี ในการวางแผนในการออม และสร้างวินัยในการออม มีการบริหารงานที่ชัดเจนและยึดหลักประชาธิปไตย ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกมีจิตอาสาเพื่อส่วนรวม มีการจัดสวัสดิการให้กับผู้กู้ยืมตามหลักเกณฑ์ มีกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยยึดสัจจะ และยึดหลักความเสมอภาค ยุติธรรม ผลประโยชน์ของส่วนรวม

ด้านหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน กองทุนสัจจะออมทรัพย์ ยึดมั่นในการประกอบสัมมาอาชีพ รู้คิด รู้ทำ รู้อุบายวิธี ฉลาดในการรักษาทรัพย์ มีสัจจะ และสร้างอุปนิสัย ในการออม มีการปรึกษาพระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้านที่ทรงภูมิปัญญา สร้างสังคมแห่งการเอื้ออาทร และมีการจัดทำบุญชีครัวเรือน บันทึกรายรับ รายจ่าย เพื่อวางแผนในการใช้เงินให้มีประสิทธิภาพ

ด้านความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน คือ การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เชิงพุทธ ประกอบด้วย ๔ ด้าน กล่าวคือ

ด้านสัจจะ คณะกรรมการมีการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายกองทุน เพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิก มีความจริงใจ ทำงานอย่างมีเป้าหมาย ตั้งใจทำสุดความสามารถของตน และมีความโปร่งใสในการบริหารการเงิน สามารถตรวจสอบได้ ยึดมั่นในนโยบายของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างแน่วแน่ ส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน ดำเนินงานให้มีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคม โดยคณะกรรมการมีการสร้างแรงจูงใจ ให้สวัสดิการและผลตอบแทนที่ชัดเจน

ด้านคุณธรรมครบวงจร คณะกรรมการมีการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความมั่นใจในความถูกต้อง และความมั่นคง มีความพอเพียง มีคุณธรรมครบวงจรชีวิต คือ พัฒนาคนให้มีความมั่นคงในชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย ส่งเสริมให้สมาชิกคบกับกัลยาณมิตรที่ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย เรียกได้ว่า คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกเลือกคบคนดีมีศีลธรรม ส่งเสริมให้มีความเสียสละต่อส่วนรวม นอกจากนี้ คณะกรรมการมีการใช้ระเบียบ กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก

ด้านเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดทิศทางและกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนากองทุน มีการนำเงินสวัสดิการมาพัฒนาชุมชน มีการแนะนำส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์สาธิต ด้านการตลาดแก่ชาวบ้าน โดยที่คณะกรรมการแนะนำให้ชาวบ้านรู้จักการออมทรัพย์

ขยันหมั่นเพียร และขวนขวายในการประกอบสัมมาอาชีพ ให้การสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงการและอาชีพแก่ชุมชน ตลอดถึงให้คำแนะนำส่งเสริมกลุ่มองค์กร เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง ส่วนการประเมินผลนั้น คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบในการบริหารงานบุคคล เช่น มีเกณฑ์ประเมินผลงานเพื่อวัดการทำงานของเจ้าหน้าที่

ด้านสวัสดิการชุมชน คณะกรรมการสร้างความแข็งแกร่งให้กับกองทุนด้วยการสร้างทีมงานที่รัดกุมรอบคอบ และสมาชิกของกองทุนร่วมตรวจสอบการจ่ายสวัสดิการและเงินปันผล มีการจัดสรรกำไรสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิก รู้จักวิธีบริหารจัดการทรัพย์สินเงินทองที่เข้ามาภายในกองทุน มีการบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล คณะกรรมการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอยู่แต่พอดี มีการจัดอบรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านด้านองค์ความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีความไว้วางใจกันซึ่งกันและกัน และมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดเนติแบบแผนอันดีงาม ควบคุมจิตใจ เอาชนะใจตนเองไม่ลุ่มหลงในอบายมุขสิ่งเสพติด มีความอดทนในการออม ไม่หวั่นไหวในเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ร่วมกัน และรู้จักเสียสละ เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม

บทที่ ๕
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองและเพื่อนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง สามารถสรุปได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๑) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน ๒๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง การประเมินผลงาน (Evaluating) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ การตัดสินใจ (Decision) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ การจัดองค์การ (Organizing) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือการประสานงาน (Coordinating) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ การสื่อสาร (Communicating) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับหก คือ การใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับเจ็ด คือ การวางแผน (Planning) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

๑.๑ ด้านการตัดสินใจ (Decision) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองด้านการตัดสินใจ (Decision) โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ

อันดับหนึ่ง สมาชิกร่วมตรวจสอบการจ่ายสวัสดิการและเงินปันผล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันตัดสินใจกำหนดวิธีการทำงานและคิดค้นกิจกรรมต่างๆ เพื่อก่อตั้งกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ สมาชิกเข้าร่วมอนุมัติแผนพัฒนากองทุนสัจจะออมทรัพย์ และงบประมาณต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของงานต่างๆ ในกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ กองทุนสัจจะออมทรัพย์มีโครงสร้างกองทุน และระบุตำแหน่งงานไว้อย่างชัดเจน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๑.๒ ด้านการวางแผน (Planning) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการวางแผน (Planning) โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดทิศทางและกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนากองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนงานของกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน/กิจกรรมด้านต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันให้ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสนับสนุนในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๑.๓ ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการจัดองค์การ (Organizing) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความมั่นใจในความถูกต้อง และความมั่นคง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการให้ขวัญกำลังใจ มิตรภาพ และการเสริมแรงจูงใจที่ดีแก่มวลสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการจัดการกองทุนให้สอดคล้องกับพันธกิจ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการบริหารงานและการออม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีทักษะ

ในการบริหารงาน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๑.๔ ด้านการสื่อสาร (Communicating) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองด้านการสื่อสาร (Communicating)โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีทักษะการในการแก้ไขปัญหางานที่ดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีทักษะการคิดเชิงระบบในการทำงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อื่น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีทักษะการใช้อารมณ์ (EQ) ที่ดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๑.๕ ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการสร้างความแข็งแกร่งให้กับกองทุนด้วยการสร้างทีมงานที่มีรัดกุมรอบคอบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการมอบอำนาจทางการบริหารให้สอดคล้องกับงานที่ทำ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการจัดสวัสดิการ ให้กับเจ้าหน้าที่บุคลากร และสมาชิกที่มีการทำงาน หรือการออมดีเด่น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมเสียสละแรงงานหรือวัสดุสิ่งของในการทำกิจกรรม/ประชุมของกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถทำงานแทนกันได้ทุกตำแหน่ง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๑.๖ ด้านการประสานงาน (Coordinating) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการประสานงาน (Coordinating) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายกองทุน เพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิกมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการประสานขอคำแนะนำและรับข้อเสนอแนะจากสมาชิกของกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการและสมาชิกมีการประสานงาน

ร่วมกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีการประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจในสมาชิกกองทุนเพื่อให้งานที่รับผิดชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีการประสานให้ผู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมของกองทุนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๑.๗ ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ด้านการประเมินผลงาน (Evaluating) โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการใช้ระเบียบ กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกองทุนเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการกองทุนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปวางแผนพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการตรวจสอบประเมินผลในการปฏิบัติงานตามแผนงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันนำผลจากการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อประเมินคุณภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการและสมาชิกร่วมสรุปผลการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ พร้อมทั้งนำผลสรุปมาปรับปรุงแก้ไขให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพในทุกด้าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนโดยรวม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ ด้านการวิจัยและประเมินผล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากอันดับสี่ คือ ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและอันดับห้า คือ ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

๒.๑ ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน

โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีการสร้างแรงจูงใจ ให้สวัสดิการและผลตอบแทนที่ชัดเจน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการแนะนำให้ชาวบ้านรู้จักการออมทรัพย์ขยันหมั่นเพียร และขวนขวายในการประกอบสัมมาอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการแนะนำวิธีแก้ปัญหาโดยการสร้างศักยภาพของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีการกระตุ้นและช่วยตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีการกระตุ้นการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิกองทุนในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๒.๒ ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการได้แนะนำส่งเสริมให้วัดเป็นแหล่งศูนย์สาธิต ด้านการตลาดแก่ชาวบ้าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๔ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการให้คำแนะนำส่งเสริมกลุ่มองค์กรเพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีความเต็มใจให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการในการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการจัดทำฐานข้อมูลสมาชิกให้ถูกต้องสมบูรณ์เป็นปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์งานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการสนับสนุนให้ชาวบ้านมีจิตใจร่วมรักสามัคคี ช่วยเหลืออนุเคราะห์กันในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๒.๓ ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขายโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการจัดอบรบแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านด้านองค์ความรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการให้การสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงการ และอาชีพแก่ชาวชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการจัดบริการข่าวสารสิ่งตีพิมพ์ ป้ายประกาศที่เป็นประโยชน์ ประชาสัมพันธ์ให้แก่ชาวบ้าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการเผยแผ่ความรู้ให้ชาวบ้านได้รู้คิดและหา

ความเป็นจริงกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้มีที่อ่านหนังสือในวัดหรือตั้งศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งวิทยาการเรียนรู้แก่ผู้สนใจในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๒.๔. ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีนโยบายการกำหนดงบประมาณ อุปกรณ์ คน การจัดการที่จะปฏิบัติ สำหรับโครงการระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการดำเนินงานให้มีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการจัดสรรกำไรสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีระบบงบประมาณที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการกองทุนสัจจะออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๒.๕ ด้านการวิจัยและประเมินผล ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านการวิจัยและประเมินผลโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบในการบริหารบุคคล เช่น มีเกณฑ์ประเมินผลงานเพื่อวัดผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการรายงานผลการรับฝากเงินของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการทุกๆ เดือน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการทบทวน ปรับปรุง การบริหารงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการมีการควบคุมและประเมินผลการทำงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและอันดับห้า คือ คณะกรรมการกำหนดความเชื่อมโยงระหว่างกลยุทธ์ระดับแผนงาน วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันโดยรวม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ระดับความ

คิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ๑ ด้าน และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ อุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ อารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

๓.๑ ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียรโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการทำงานอย่างมีเป้าหมายและตั้งใจทำสุดความสามารถของตน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนมีความขยันหมั่นเพียรในการดำเนินงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับหมอบหมาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกลงมือออม มากกว่าการให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๓.๒ ด้านอารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน ด้านอารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการรู้จักวิธีบริหารจัดการทรัพย์สินเงินทองที่เข้ามาภายในกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักเก็บเล็กผสมน้อยให้มากขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือคณะกรรมการรักษาภาระหน้าที่การงานมิให้เสื่อมเสีย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื้อสัตย์สุจริต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับที่ ๕ คณะกรรมการมีการควบคุม บริหารการเงินให้มีความมั่นคงปลอดภัย ปราศจากช่องในการทุจริตคอร์รัปชั่น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๓.๓ ด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกคบกับกัลยาณมิตรที่ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกเลือกคบคนดีมีศีลธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการมีการร่วมทุกข์ ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับมวลสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คือคณะกรรมการยกย่องคนที่ควรยอกย่องสรรเสริญคนที่ควรสรรเสริญ และส่งเสริมคนที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับที่ ๕ คณะกรรมการแนะนำพร่ำสอนตักเตือนมวลสมาชิกไม่ให้ทำความชั่ว ทำแต่ความดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๐ ตามลำดับ

๓.๔ ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารจัดการตามของหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบันด้านสมชีวิตาเลี้ยงชีวิตแต่พอดีโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๔ ข้อ และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ๑ ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการส่งเสริมการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปพอเหมาะพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสาม คือ คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกมีความสุขตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ คณะกรรมการสนับสนุนการทำงานเลี้ยงชีพโดยความชอบธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับที่ ๕ คณะกรรมการส่งเสริมการเก็บออมรักษาทรัพย์ไว้เพื่อประโยชน์ในกาลภายหน้า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส โดยรวม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาสโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ๓ ข้อ และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ๑ ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง ด้านสัจจะ มีความจริงใจ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๔ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ ด้านทมะ ฝึกฝน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสาม คือ ด้านขันติ มีความอดทน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ จาคะ มีความเสียสละ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

๔.๑ ด้านสัจจะ มีความจริงใจ ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาสด้านสัจจะ มีความจริงใจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๕ ระดับ

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ต่อสมาชิกกองทุน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๗๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสาม คือ คณะกรรมการบริการสมาชิกด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ คณะกรรมการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนที่เป็นจริงเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับที่ห้า คือ คณะกรรมการมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกกองทุนเต็มศักยภาพของตน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๔ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

๔.๒ ด้านทมะ ฝึกฝน ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ด้านทมะ ฝึกฝน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๔ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการส่งเสริมให้มีความเสียสละต่อส่วนรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีการประชุมสัมมนา ในเรื่องการออมทรัพย์เป็นประจำ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๗ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสาม คือ คณะกรรมการส่งเสริมการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ คือ คณะกรรมการส่งเสริมการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๒ อันดับห้า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คณะกรรมการปฏิบัติต่อสมาชิกด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔. ๖๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

๔.๓ ด้านขันติ มีความอดทน ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาสด้านขันติ มีความอดทน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๑ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการยึดมั่นในนโยบายของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างแน่วแน่ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๘ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง คือ คณะกรรมการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ แม้จะมีอุปสรรค มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสาม คือ คณะกรรมการมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสี่ คณะกรรมการมีความอดทนอดกลั้นไม่ประพฤติตนเสื่อมเสีย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับห้า คือ คณะกรรมการมีความพยายามแก้ไขปัญหาด้วยความอดทน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

๔.๔ ด้านจาคะ มีความเสียสละ ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาสด้านจาคะ มีความเสียสละโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย คือ อันดับหนึ่ง คณะกรรมการเพียรพยายามสร้างความสมานฉันท์ให้แก่คนในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสอง คือ คณะกรรมการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสาม คือ คณะกรรมการพร้อมอุทิศตน เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขของส่วนรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อันดับสี่ คณะกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และอันดับห้า คือ คณะกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มใจ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๕.๒ อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** มีวัตถุประสงค์วิจัยเพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองและเพื่อนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองและสามารถอภิปรายได้ดังนี้

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลจากการวิเคราะห์ **พบว่า** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘ มีอายุมากกว่า ๓๑-๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕ มีระดับการศึกษามัธยมตอนต้น คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐ มีตำแหน่งพนักงานจ้าง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๙ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๘.ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก๑-๕ ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เจษฎา นกน้อย**[๑] ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความหลากหลายในองค์กร : ตัวแบบทางด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อความเท่าเทียมกันของผู้มีอัตลักษณ์หลากหลายทางเพศ” ผลการศึกษา **พบว่า** การจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อความเท่าเทียมกันของผู้มีอัตลักษณ์หลากหลายทางเพศภายในองค์กร ประกอบด้วย ๑) ลักษณะส่วนบุคคล ๒) การจัดการความหลากหลายในองค์กร และ ๓) บริบทอื่น ส่วนนโยบายเกี่ยวกับการจัดการความหลากหลายทางเพศของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ที่ทำงานอยู่มีคณะกรรมการบริหารองค์กรที่มีความหลากหลาย ขณะที่องค์กรที่ทำงานอยู่มีการจัดฝึกอบรม และให้ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของทรัพยากร

---

[๑]เจษฎา นกน้อย, “การจัดการความหลากหลายในองค์กร : ตัวแบบทางด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อความเท่าเทียมกันของผู้มีอัตลักษณ์หลากหลายทางเพศ”, วิ**ทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต,** (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๒).

มนุษย์ในองค์กร เช่นเดียวกับประเด็นเรื่องของการกำหนดนโยบายการไม่เลือกปฏิบัติต่อกลุ่มใด ๆ ในสถานที่ทำงานและการแยกการจัดการความหลากหลายทางเพศของทรัพยากรมนุษย์ ในองค์กรออกจากการขจัดความไม่เท่าเทียม ซึ่งองค์กรที่ทำงานอยู่มีกลุ่มที่ไม่เป็นทางการคอยให้คำแนะนำในประเด็นทางด้านความหลากหลายทางเพศของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลของทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง โดยรวม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ลักขณา เติมศิริกุลชัย**[๒] ได้วิจัยเรื่อง ทุนทางสังคมกับการเคลื่อนไหวสุขภาพ : กรณีศึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จังหวัดตราดผลการศึกษา **พบว่า** ทุนทางสังคมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นปรากฏการณ์ชีวิตของผู้คนที่อยู่ร่วมกันมาเนิ่นนานของสถาบันครอบครัว ชุมชนและศาสนาโดยมีวัดไผ่ล้อมที่มีการสืบสารปฏิปทาอันงดงามจกสามคนเจ้าคุณ จึงเป็นแหล่งกำเนิดทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนมนุษย์ของจังหวัดตราด และช่วยหนุนเสริมการทำงานของพระสุบิน ปณีโต ผู้ก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งจำพรรษาที่วัดแห่งนี้ จนทำให้เกิดการสถาปนาพื้นที่ทางเลือกที่มีลักษณะจำเพาะใน ๔ รูปแบบ คือ ๑) เครือข่ายทางสังคมโดยกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้เพิ่มความสัมพันธ์ในระดับหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เกิดเป็นเครือข่ายภายในหมู่บ้าน ในขณะเดียวกันก็มีการขยายเครือข่ายสู่ระดับตำบล ระดับจังหวัด และระดับประเทศเป็นเครือข่ายข้ามกลุ่ม ๒) สืบ/ภาษา/สัญลักษณ์ และการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ทั้งในรูปของภาษา และวิธีการปฏิบัติการเฉพาะในเรื่องการออม การกู้ และวันทำการกลุ่ม เกิดเป็นรูปสัญญาตัวสื่อ/เป้าหมายที่เงินทั้งเรื่องของความสัมพันธ์และความแตกต่างไปพร้อม ๆ กันและเกิดเป็นทุนที่ได้รับการยอมรับในเครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์และในจังหวัดตราด ๓) กฎ กติกา และอำนาจ พบว่า กฎ กติกาของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีอำนาจเข้ามากำกับอยู่ ๒ ส่วน คือ อำนาจจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผ่านการทำพิธีสาบานและสาปแช่งกับอำนาจที่เกิดจากกฎเกณฑ์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งมีหลักพุทธธรรมกำกับ ๔) พื้นที่ของการสถาปนาตนเองเป็นคู่ตรงข้ามกับเศรษฐกิจกระแสหลัก ดังเช่น เครือข่ายกากน้ำตาลที่กลุ่มสัจจะออมทรัพย์จัดตั้งขึ้น สามารถลด/ตรึงราคากากน้ำตาลในตลาดให้อยู่ในราคาที่เหมาะสมและสร้างวาทกรรมกระแสเรื่องกำไรมิใช่เป้าหมายสูงสุด พื้นที่ทางเลือกเหล่านี้ก็ได้แปรเปลี่ยนมาเป็นทุนทางสังคมของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งสามารถเติบโตงอกงามต่อไปได้ก็ด้วยเงื่อนไขสำคัญ คือ การดำรงอยู่ภายใต้ตรรกะของเศรษฐศาสตร์แบบพุทธ ซึ่งปฏิเสธตรรกะของเศรษฐศาสตร์ กระแสหลักที่เน้นกำไรสูงสุด เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะไม่ใส่ใจในจริยธรรม และขาดความเข้าใจในธรรมชาติมนุษย์ ในขณะที่เศรษฐศาสตร์แบบพุทธเน้นความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกื้อกูลกัน ความไว้วางใจ และความศรัทธาไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความอยู่รอดของกองทุนในกลุ่มสัจจะออมทรัพย์

---

[๒]ลักขณา เติมศิริกุลชัย, ทุนทางสังคมกับการเคลื่อนไหวสุขภาพ : กรณีศึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์จังหวัดตราด, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข), (มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘).

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนโดยรวม ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ชินรัตน์ ขุณณรงค์[๓] ได้วิจัยเรื่อง “กิจกรรมต่อยอดกับการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต บ้านหนองน้ำจืด ตำบลท่าพริก อำเภอเมือง จังหวัดตราด”ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินกิจกรรมต่อยอดของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ บ้านหนองน้ำจืด ก่อให้เกิดคุณลักษณะที่สร้างและสนับสนุนความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เนื่องจากทำให้เกิดทุนต่างๆโดยเฉพาะช่วยเพิ่มทุนเงินตราอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำมาใช้ในกิจกรรมปล่อยกู้ให้กับสมาชิกได้อย่างพอเพียง รวมถึงสามารถนำมาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้อย่างทั่วถึง ตอบสนองต่อความต้องการ ทั้งยังพัฒนาคุณลักษณะกระบวนการเรียนรู้และทักษะการจัดการของกรรมการและสมาชิกกลุ่มจนสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยกลุ่มเองได้

๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคามคิดเห็นมากที่สุด ๑ ด้าน คือ ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ

วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายชายฝั่งทะเลตะวันออก” พบว่า ปัจจัยที่ส่งผล ๑. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย ๙ ด้าน คือ (๑) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร (๒) วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร (๓)บรรยากาศสถานศึกษา (๔) คุณภาพการสอน (๕) ความพึงพอใจในการทำงานของครู (๖) การได้รับการสนับสนุนของครู (๗) พฤติกรรมการมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษา (๘) เจตคติต่อสถานศึกษา (๙) การระดมทรัพยากรเพื่อศึกษา ๒. ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ (๑) การบริหารสถานศึกษา (๒) การบริหารและการสนับสนุน (๓) การพัฒนาบุคลากร (๔) การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ๓. ปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จใน

---

[๓]ชินรัตน์ ขุณณรงค์, “กิจกรรมต่อยอดกับการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต บ้านหนองน้ำจืด”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๕).

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน ๑ ชุด และเมื่อตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญผลการตรวจสอบมีความเหมาะ สมกับบริบทเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีความถูกต้องเชิงทฤษฎีและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาสถานศึกษา[๔]

๕. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส โดยรวม ผลการวิเคราะห์ **พบว่า** การบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่านโยบายการพัฒนาของพระสงฆ์ คือ ความรัก ความห่วงใยช่วยเหลือผู้อื่นการเบิกบานในการทำงานไม่อิจฉาผู้อื่น และ มีความยุติธรรมในส่วนรวมนั้น โดยประพฤติปฏิบัติตามหลักของฆราวาสธรรม ๔ ประการ คือ มีสัจจะซื่อสัตย์ต่อกัน การแบ่งปันกัน เอื้อเฟื้อกัน บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ**ไพศาล พรหมสิงห์และคณะ**[๕]ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต (วัดป่ายาง)” ผลการวิจัยพบว่า แม้การดำเนินงานจะมีความก้าวหน้าในหลายๆด้าน แต่เนื่องจากกรรมการบริหารกลุ่มฯและสมาชิกยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้และวางแผนการดำเนินงานกับกลุ่มเท่าที่ควรทำให้พระสุวรรณคเวสโก ซึ่งเป็นแกนนำในการก่อตั้งกลายเป็นผู้นำเดี่ยว ซึ่งอาจเกิดปัญหาต่อการดำเนินงานของกลุ่มในอนาคตได้ หากพระสุวรรณ ไม่ได้อยู่เป็นแกนนำหลักของกลุ่มไม่ว่าด้วยเหตุใดๆก็ตาม ดังนั้นคณะกรรมการกลุ่มเห็นว่า ควรมีการใช้การวิจัยเชื่อมโยงสมาชิกและคณะกรรมการบริหาร ให้เข้ามาเรียนรู้และถ่ายเทงานมากขึ้น ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มดำรงอยู่และเติบโตก้าวหน้าตามลำดับมีอยู่ ๘ ประการ คือ พี่เลี้ยง ระเบียบ กรรมการ สมาชิก ทะเบียนบัญชีการเงิน สวัสดิการ ธุรกิจกลุ่มและการเชื่อมโยงเคลือข่าย โดยมีจุดเด่นสำคัญ ๓ ประการ คือพี่เลี้ยง ระเบียบ สวัสดิการแนวทางการพัฒนากลุ่มจะต้องถ่ายเทงานจากพระครูสุวรรณมายังกรรมการ และสร้างการมีส่วนร่วมกับสมาชิกมากยิ่งขึ้น ซึ่งค่อยๆดำเนินงานตามลำดับ เพราะมีข้อจำกัดเรื่องความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ และเศรษฐกิจของกรรมส่วนใหญ่ค่อนข้างลำบาก

---

[๔]วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายชายฝั่งทะเลตะวันออก”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒).

[๕]ไพศาล พรหมสิงห์และคณะ, “การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต (วัดป่ายาง)”,**รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น,(**สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว, ๒๕๔๖),หน้า ๑๗.

๖. ผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ และ พบว่า ปัจจัยทางด้านอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก ที่แตกต่างกันให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ

วิทยา คามุนี[๖] ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชน กรณีศึกษาองค์กรออมทรัพย์ชุมชนในจังหวัดลำปางและตาก” ผลการวิจัยพบว่า องค์กรออมทรัพย์เกิดจากการรวมตัวเป็นทุนทางสังคมของสองกลุ่มในระยะแรกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ

การรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจเนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยจัดกิจกรรมเงินออมและการกู้ยืมเงินเพื่อสนับสนุนการผลิตในหมู่บ้านสมาชิกโดยอาศัยผู้นำและคณะกรรมการบริหารกองทุนซึ่งได้รับความไว้วางใจจากสมาชิก การทำกิจกรรมกลุ่มของทั้งสองกลุ่มไม่ประสบปัญหาหนี้เสียเนื่องจากมีกระบวนการควบคุมทาง สังคมหรือ กฎเกณฑ์ของชาวบ้าน ที่ค่อนข้างเข้มแข็ง ทันทางสังคมและกิจกรรมมีการวิวัฒนาการและการปรับตัวก่อให้เกิดการขยายเครือข่ายระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชาคริต สกุลอิสริยาภรณ์**[๗] ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตของอุตสาหกรรมวิทยุโทรทัศน์ และอุปกรณ์โทรคมนาคมสำหรับกลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000”จากศึกษากิจกรรมหลัก พบว่า การค้นหาปัญหาการวัดผลการดำเนินงาน การวิเคราะห์ปัญหา การปรับปรุงกระบวนการผลิต และการควบคุมกระบวนการผลิต มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผลผลิต จากการศึกษากิจกรรมสนับสนุน พบว่า การสนับสนุนจากผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของพนักงานมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผลผลิต

---

[๖]วิทยา คามุนี, “ทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชน : กรณีศึกษาองค์กรออมทรัพย์ชุมชนในจังหวัดลำปางและตาก”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปะศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเศวร ,๒๕๕๑).

[๗]ชาคริต สกุลอิสริยาภรณ์, **“ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตของอุตสาหกรรมวิทยุ โทรทัศน์ และอุปกรณ์โทรคมนาคมสำหรับกลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๘).

๖.๑ ด้านความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนมีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .๖๗๖ ซึ่งปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองได้ ร้อยละ ๔๔.๙ และ พบว่าปัจจัยความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๒ ด้าน คือ ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย และด้านที่ไม่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้แก่ ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน ด้านการวิจัยและประเมินผล มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมบูรณ์ ธรรมลังกา**[๕] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน ในจังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า ในบริบททางด้านสังคมของชุมชนที่เข้มแข็งในจังหวัดเชียงราย เป็นสังคมแบบเครือญาติ มีโครงสร้างทางสังคมเป็นทั้งแนวราบและแนวตั้ง ทางด้านการเมือง มีการกระจายอำนาจแบ่งการปกครองชุมชนเป็นหมวดหรือคุ้มชุมชนต่าง ๆ ทางด้านวัฒนธรรมชุมชน มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และทางด้านเศรษฐกิจ มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต การจำหน่ายผลผลิตเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดเชียงราย มีอาทิเช่นภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านผู้นำชุมชน การเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนมีปัจจัยสำคัญคือ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ระบบเครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานได้ใช้ปัจจัยต่างๆเหล่านี้มากำหนดรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ส่วนกลยุทธ์การนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน ได้แก่ กลยุทธ์การบริหารจัดการชุมชน กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ กลยุทธ์การสร้างเครือข่าย และกลยุทธ์สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัลยาภรณ์ ทังสุภูติ**[๖] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตามแนวทางการจัดการความรู้” ผลการวิจัย พบว่า ด้านการสร้างและแสวงหา

---

[๕]สมบูรณ์ ธรรมลังกา, รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๕).

[๖]วัลยาภรณ์ ทังสุภูติ, “การพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตามแนวทางการจัดการความรู้, **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** สาขารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓).

ความรู้ปัจจัย ด้านการจัดระบบความรู้ ปัจจัยด้านการแบ่งปันความรู้ ปัจจัยด้านการใช้ความรู้ มีการดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดก็เช่นเดียวกันมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในอนาคตตามแนวทางการจัดการความรู้ พบว่า มีทั้งหมด ๗ ปัจจัย ดังนี้ (๑) ปัจจัยด้านการจัดหมวดหมู่ความรู้ให้เป็นระบบ (๒) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ระดับบุคคล (๓) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ (๔) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ระดับทีม (๕) ปัจจัยด้านการวิเคราะห์และตรวจสอบความรู้แบบมีส่วนร่วม (๖) ปัจจัยด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และ (๗) ปัจจัยด้านกฎหมาย/ระเบียบที่มีผลต่อการปฏิบัติราชการของสำนักสาธารณสุขจังหวัด ความสัมพันธ์ของปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในอนาคตตามแนวทางการจัดการความรู้ พบว่า ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ทั้ง ๗ ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โดยเรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติราชการ

พระมหาประพันธ์ สิริปญฺโญ (ไทยใหญ่) [๑๐] ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ภาระที่พระสงฆ์ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพของแต่ละรูป และสิ่งที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้พระสงฆ์ปฏิบัติ เรียกว่า บทบาทพระสงฆ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงให้เห็นถึงบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์จังหวัดเชียงราย บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยผ่านกระบวนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มในชุมชนนั้น ๆ กลุ่มสัจจะ ออมทรัพย์เป็นความสำเร็จที่เกิดจากหลักการส่งเสริมกลุ่มของพระสงฆ์ โดยผ่านกิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่ผสมผสานหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและหลักการพัฒนาเข้าด้วยกัน จนสามารถเชื่อมโยง คุณธรรม ความสามารถ ทรัพยากรเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นกิจกรรมของประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ด้วยการประหยัดและออมทรัพย์ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสมทบทุนร่วมกันโดยอาศัยหลักการของสหกรณ์เป็นสำคัญ แก้ปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินของครอบครัว การดำเนินงานกลุ่มให้ถูกต้อง โดยอาศัยหลักการดำเนินงานจากการยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติกัน โดย

---

[๑๐] พระมหาประพันธ์ สิริปญโญ (ไทยใหญ่),“บทบาทพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน จังหวัดเชียงราย”, **วิทยานิพนธ์หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

สมาชิกจะได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน สมาชิกกลุ่มจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเป็นการปลูกฝังการมีส่วนร่วมในชุมชน เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน สิ่งเหล่านี้จึงทำให้กิจกรรมในการรวมกลุ่มของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ประสบความสำเร็จและมีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปีทำให้เกิดผลต่อชุมชน คือการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุริยา รักการศิลป์**[๑๑] ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์กับพลวัตเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัย พบว่า บทบาทพระสงฆ์ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจชุมชน สามารถแยกออกได้เป็นสองส่วนใหญ่ ๆ คือ ๑) บทบาททางด้านการเผยแผ่ธรรมะ กับกึ่งเผยแผ่ธรรมะ เช่น การจัดตั้งโรงเรียนเด็กก่อนเกณฑ์ และโรงเรียนพุทธเกษตร บทบาทสองส่วนนี้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนทางอ้อม ในส่วนที่โรงเรียนเด็กก่อนเกณฑ์ ได้ช่วยลดภาระการใช้จ่ายของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน ส่วนโรงเรียนพุทธเกษตรนั้นการใช้จ่ายของเด็กนักเรียนประจำมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชน บทบาทในส่วนของการเผยแผ่ธรรมะนั้น แม้ว่าจะไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนโดยตรง แต่กลับมีผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวของปัจเจกชนที่เข้ามาปฏิบัติธรรมในวัด บางรายนั้นได้ช่วยให้กลับมามีรายได้ปีละนับแสนบาท ๒) บทบาทที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนโดยตรงและส่วนที่มีผลกระบทต่อสังคมเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนาชัย สุขวณิช**[๑๒] ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย” ผลการวิจัย พบว่า ๑) การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้มีการจัดโครงสร้างหน่วยงานตามลักษณะของการจัดแบ่งงานตามหน้าที่ การรวมอำนาจอยู่ที่ประธานบริหาร ๒) การกำหนดกำลังคน พบว่า สมาชิกในปัจจุบันได้ จำแนกเป็นสมาชิกสามัญและสมาชิกวิสามัญโดยรับสมัครสมาชิกเฉพาะวันประชุมใหญ่ประจำปี ในการสรรหาคณะกรรมการบริหาร ๓) การวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบาย การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งตามลักษณะงานที่ต้องรับผิดชอบเป็น ๒ ส่วน คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายกิจกรรมสวัสดิการ การบริหารงานบุคคล โดยใช้วิธีการเลือกตั้งสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมกับตำแหน่งต่างๆ เข้ามาร่วมงาน ซึ่งเน้นหลักการประชาธิปไตย และ๔) การอำนวยการสั่งการ มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงถึงผลการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้สมาชิกได้รับทราบ และในระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้กำหนดกฎ กติกา เอาไว้ให้สมาชิกคณะกรรมการได้ปฏิบัติ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน คือ การเข้าถึงแหล่งทุน พบว่า เกิดจากการเข้าไม่ถึงแหล่งทุนที่จะนำมาลงทุนในการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการทุนและสมาชิกอันเป็นสาเหตุหลักเกิดแนวคิดในการรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นเพื่อ

---

[๑๑] สุริยา รักการศิลป์, บทบาทพระสงฆ์กับพลวัตเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค (เศรษฐกิจและวัฒนธรรมชุมชน) : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๓).

[๑๒] ธนาชัย สุขวณิช, การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕).

ระดมทุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิทยา คามุณี**[๑๓] ได้วิจัยเรื่อง “ทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชน : กรณีศึกษาองค์กรออมทรัพย์ชุมชนในจังหวัดลำปางและตาก” ผลการวิจัย พบว่า องค์กรออมทรัพย์เกิดจากการรวมตัวเป็นทุนทางสังคมของสองกลุ่มในระยะแรกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ การรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยจัดกิจกรรมเงินออมและการกู้ยืมเงิน เพื่อสนับสนุนการผลิตในหมู่สมาชิกโดยอาศัยผู้นำ และคณะกรรมการบริหารกองทุน ซึ่งได้รับความไว้วางใจจากสมาชิก การทำกิจกรรมกลุ่มของทั้งสองกลุ่มไม่ประสบปัญหาหนี้เสีย เนื่องจากมีกระบวนการควบคุมทางสังคม หรือ “กฎเกณฑ์ของชาวบ้าน” ที่ค่อนข้างเข้มแข็ง ทุนทางสังคมและกิจกรรมของกลุ่มมีวิวัฒนาการและการปรับตัวก่อให้เกิดการขยายเครือข่ายระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ทั้งนี้ พบว่า มีข้อแตกต่างกันในระหว่างสองกลุ่มที่ศึกษากล่าว คือ องค์กรออมทรัพย์ฯ มีการระดมเงินออม ๒ ประเภท คือ กองทุนหมุนเวียนหนึ่งร้อยบาท และกองทุนสวัสดิการชุมชนวันละบาท ซึ่งเน้นเรื่อง “การออมเพื่อให้” กิจกรรมด้านสวัสดิการ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะความต้องการของสมาชิกโดยจัดกิจกรรมด้านสวัสดิการร้อยละ ๕๐ ของกองทุนสวัสดิการชุมชน และผลกำไรจากดอกเบี้ยของกองทุนหมุนเวียน โดยมีเงินหมุนเวียนจากสมาชิกในกลุ่มประมาณ ๑.๑ ล้านบาท สำหรับกลุ่มออมทรัพย์ฯ เน้นกิจกรรมการออมเงินสินเชื่อ โดยมีกิจกรรมออมทรัพย์ ๒ ประเภท คือ สัจจะสะสมสามัญและสัจจะสะสมพิเศษโดยนำเงินผลกำไรมาจัดกิจกรรมสวัสดิการเพียงร้อยละ ๕ มีเงินหมุนเวียนจากสมาชิกภายในกลุ่มประมาณ ๘.๔ ล้านบาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรรณรา ชื่นวัฒนา และคณะ**[๑๔] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการออมและแนวทางส่งเสริมการออมสำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๔ จังหวัด ยโสธร อุบลราชธานี นครราชสีมา และชัยภูมิ” ผลการวิจัย พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ คือ บ้านและที่ดิน แหล่งหนี้ส่วนใหญ่ครัวเรือนเกือบทุกอาชีพเป็นหนี้กองทุนเงินล้าน รูปแบบการออม ส่วนใหญ่เป็นการออมในการกรมธรรม์ประกันชีวิต มีวิธีการออมด้วยการเก็บออมหลังจากได้รับเงินจากการประกอบอาชีพมากที่สุด ซึ่งเป็นการออมรายเดือนโดยมีลูกเป็นบุคคลที่ทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการออม เงินที่ออมส่วนใหญ่จะอยู่ที่ร้อยละ ๖–๑๕ ของรายได้ เป้าหมายของการออมเพื่อใช้จ่ายยามเจ็บป่วยมากที่สุด จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมทุกรูปแบบ สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ **หม่อมหลวงพงศ์ระพีพร อาภากร และคณะ**[๑๕] ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของระบบการเงินระดับฐานรากในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน” ผลการวิจัย พบว่า

---

[๑๓]วิทยา คามุณี, ทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชน : กรณีศึกษาองค์กรออมทรัพย์ชุมชนในจังหวัดลำปางและตาก, **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาพัฒนาสังคม), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๑)

[๑๔]วรรณรา ชื่นวัฒนาและคณะ, รูปแบบการออมและแนวทางส่งเสริมการออมสำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๔ จังหวัด ยโสธร อุบลราชธานี นครราชสีมาและชัยภูมิ, **รายงานการวิจัย**, (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๒).

[๑๕]หม่อมหลวงพงศ์ระพีพร อาภากร และคณะ, บทบาทของระบบการเงินระดับฐานรากในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน, **รายงานวิจัย**, (สำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน, ๒๕๕๔), หน้า ๓.

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกลุ่มออมทรัพย์ เป็นองค์กรการเงินระดับฐานรากที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการทางการเงินแก่ผู้ที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท อาชีพเกษตรกร เป็นต้น บทบาทขององค์กรการเงินระดับฐานราก

๑) ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์ยังไม่มีบทบาทในการให้บริการทางการเงินกับผู้มีรายได้น้อยและยากจน

๒) สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ธ.ก.ส. สามารถให้บริการทางการเงินแก่เกษตรกรครอบคลุมความต้องกรรของเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศ อย่างไรก็ดี ธ.ก.ส. ควรเพิ่มบทบาทในการเป็นธนาคารเพื่อพัฒนาชนบท

๓) สหกรณ์ สหกรณ์มีโครงสร้างการจัดตั้งและการกำกับดูแลที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ดี แม้ว่าสหกรณ์ทุกประเภทจะมีสมาชิกรวม ๑๐.๖ ล้านคน และมีทุนในการดำเนินงาน ๑.๒๖ ล้านล้านบาท แต่ทุนในการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มลูกค้าการเงินระดับฐานราก

๔) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การให้บริการสินเชื่อของกองทุนมีข้อจำกัดด้านแหล่งเงินทุน เนื่องจากเงินสมทบจากรัฐบาลมีจำกัด โดยสามารถให้สินเชื่อแก่สมาชิกได้รายละไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท และอาจทำให้มีการจำกัดการรับสมาชิกเพิ่มเติม

๕) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีข้อจำกัดด้านการดำเนินงานเนื่องจากขาดกฎหมายรองรับสถานภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตถือเป็นองค์กรการเงินระดับฐานรากที่สำคัญ โดยมีมิติทั้งในด้านการเงิน สวัสดิการ และสังคม และมีสมาชิกที่เกิดจากการรวมตัวกันเองตามความสมัครใจภายในชุมชน

๖) กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นการรวมตัวของประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างสวัสดิการให้แก่ชุมชนจากรายได้ที่ได้จากกาให้สินเชื่อแก่สมาชิก โดยกลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีผู้นำสายพระที่น่าเชื่อถือ มีการนำหลักศาสนามาประยุกต์ใช้กับวิถีชุมชน (คุณธรรมเป็นหลักนำ) และจัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวตามความสมัครใจของประชาชนในชุมชน จากประเด็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิทยา จันทร์แดง**[๑๖] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน” ผลการวิจัย พบว่า ๑) นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งมีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน ๒) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการชุมชนการประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน ๓) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบคือ การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรัญญา**

---

[๑๖]วิทยา จันทร์แดง, การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕).

พงศ์สะอาด[๑๗] ได้วิจัยเรื่อง “ประวัติศาสตร์ชุมชนในการจัดสวัสดิการเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานใต้” ใต้” ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนทั้งสามแห่งที่ศึกษามีระบบเศรษฐกิจชุมชนชาวนาเป็นแกนครอบครัวยังคงเป็นหน่วยผลิต มีเป้าหมายการผลิต คือ การประกันการบริโภคของครอบครัวและใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลัก นับจากอดีตถึงปัจจุบันจากการศึกษายังพบว่า ชุมชนชาวนานี้มีศักยภาพในด้านความเหนียวแน่น ความผูกพัน และความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมความเชื่อที่สั่งสมและสืบทอดต่อกันมา ส่งผลให้ชุมชนมีศักยภาพที่เอื้อต่อการจัดสวัสดิการเชิงวัฒนธรรม อันประกอบด้วยศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ในด้านการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและเป็นเจ้าของทรัพยากรรอบ ๆ ชุมชนร่วมกัน เป็นพื้นฐานของการจัดสวัสดิการเชิงวัฒนธรรมฐานเศรษฐกิจ อันได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกองทุนหมุนเวียนเพื่อการผลิต กลุ่มเครือข่ายอาชีพเสริม สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมเกียรติ ศรีธาราธิคุณ**[๑๘] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อสุขภาวะที่เพียงพอของชุมชนในเขตเศรษฐกิจชายแดน จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อสุขภาวะที่เพียงพอของประชาชน ได้แก่พฤติกรรมสุขภาพ รองลงมา คือ การเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายและการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ส่วนปัจจัยที่มิอิทธิพลรวมทั้งทางตรงและทางอ้อมสูงต่อสุขภาวะที่เพียงพอ ได้แก่ พฤติกรรมสุขภาพการเรียนรู้และพฤติกรรมผู้นำ โดยอิทธิพลของการเรียนรู้ยังอ้อมผ่านพฤติกรรมผู้นำ การสร้างเครือข่ายและการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และอิทธิพลของพฤติกรรมผู้นำยังอ้อมผ่านการสร้างเครือข่ายและการปรับเปลี่ยนทัศนคติ

จากการอภิปรายความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น จากการวิจัยจะเห็นได้ว่า ด้านส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ ด้านส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย ผู้บริหารกลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีการส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ และมีการส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขายในระดับหนึ่ง เพื่อให้การบริหารกลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงต้องปฏิบัติตามนโยบายของกองทุนอย่างเคร่งครัด ส่วนด้านที่ไม่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้แก่ ด้านส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน ด้านปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน ด้านการวิจัยและประเมินผลนั้น เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารและมวลสมาชิกต้องร่วมมือร่วมใจกัน ดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสวัสดิการชุมชนให้เข้มแข็ง และที่สำคัญพระสงฆ์มีบทบาทในการส่งเสริมกลุ่ม

---

[๑๗]อรัญญา พงศ์สะอาด, ประวัติศาสตร์ชุมชนในการจัดสวัสดิการเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานใต้, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค, (เศรษฐกิจและวัฒนธรรมชุมชน : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๓).

[๑๘]สมเกียรติ ศรีธาราธิคุณ, การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อสุขภาวะที่เพียงพอของชุมชนในเขตเศรษฐกิจชายแดน จังหวัดเชียงราย, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๒).

เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยผ่านกระบวนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มในชุมชน กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นความสำเร็จที่เกิดจากหลักการส่งเสริมกลุ่มของพระสงฆ์ ด้วยการผสมผสานหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและหลักการพัฒนาเข้าด้วยกัน จนสามารถเชื่อมโยงด้านวัฒนธรรมชุมชน มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และทางด้านเศรษฐกิจ มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต การจำหน่ายผลผลิตเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยการจัดระบบความรู้ ตามนโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน

๖.๒ ด้านหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข้งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยองโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ.๖๑๑ ซึ่งปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ สามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้ร้อยละ ๓๖.๖ และพบว่า ปัจจัยหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๓ ด้าน คือ ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี ด้านกัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร และด้านที่ไม่มีอิทธิพลต่อหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ได้แก่ หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เทพศักดิ์ บุณยรัตพันธุ์**[๑๙] ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร” ผลของการวิจัย พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานหลัก พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง ๔ ตัวแปร รวมกันสามารถอธิบายความมีประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือระดับ ๐.๐๑ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลในการอธิบายประสิทธิผลมากที่สุด ได้แก่ ความพร้อมของทรัพยากร รองลงมาตามลำดับ คือ ความซับซ้อนของโครงสร้าง ความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบาย และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานรองทั้ง ๒ สมมุติฐาน พบว่า คือความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือ

---

[๑๙]เทพศักดิ์ บุณยรัตพันธุ์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร”, **ปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต,** (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖).

ระดับ ๐.๐๑ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระฐาณี ฐิตวิริโย (จองเจน)**[๒๐] ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาขีดความสามารถของพระสงฆ์เพื่อหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน” ผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ เป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณ มีบทบาทในด้านการปรับทัศนคติ ความเชื่อของชาวบ้าน ด้วยความศรัทธาเคารพยอมรับนับถือของชาวบ้านที่มีต่อพระสงฆ์ ทำให้พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของชาวบ้าน การเทศน์ การแนะนำสั่งสอน เป็นสิ่งที่พระสงฆ์ทำเป็นประจำเป็นกิจของสงฆ์ที่ต้องเผยแผ่หลักพุทธธรรมสู่ประชาชนเป็นการพัฒนาคนทั้งกายและจิตใจ เป้าหมายของการพัฒนา คือการมีคุณภาพชีวิตที่ดี คนที่ได้รับการพัฒนาด้านร่ายกาย จิตใจ ความคิด และทักษะในการทำงานให้เป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม มีทัศนคติที่ถูกต้อง มีค่านิยมเหมาะสม ดีงาม ย่อมสามารถนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม พัฒนาหน่วยงานสังคมที่มีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน จำเป็นต้องยึดหลักการพัฒนาจิตใจ พระสงฆ์เป็นผู้นำทางด้านจิตใจ เมื่อได้รับการพัฒนาขีดความสามารถอย่างเต็มที่ ย่อมมีคุณค่าต่อการพัฒนาคน พัฒนาจิตใจ ให้สำเร็จ ชุมชนมีความเข้มแข็ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พัชราวดี ตรีชัย**[๒๑] ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความเป็นชุมชนเข้มแข็งของหมู่บ้านหนองกลางดง ตำบลศิลาลอย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผลการวิจัย พบว่า ๑.ปัจจัยสำคัญของการพลิกฟื้นจากสังคมที่มีปัญหาวิกฤติในด้านต่าง ๆ สามารถทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ เป็นลักษณะที่สำคัญ คือ ๑) ผู้นำ มีภาวะผู้นำโดดเด่นในด้านขีดความสามารถของผู้นำในการสร้างกระบวนการประชาธิปไตย ในการบริหาร เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา การมีจุดยืนทางความคิด วิธีคิดเห็นคุณค่าและพลังในการพัฒนาชุมชน ตระหนักสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนรู้จักพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพิงจากภายนอก เป็นผู้นำที่มีความมั่นใจในตนเองสูง มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมุ่งมั่น และมีความสามารถในการถ่ายทอดอย่างชัดเจน ๒) การมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนบ้านหนองกลางดง การสร้างพลังการทำงานเป็นทีม สร้างคนดี คนเก่ง คนมีความสามารถ สร้างผู้นำในชุมชน ประสานผนึกกำลังร่วมคิดร่วมทำ ๓) การมีทุนทางสังคมในมิติต่างๆ ความสัมพันธ์เกื้อกูลภายในชุมชน ความรักสามัคคี ผูกพันกัน สานสัมพันธ์กันในระบบอาวุโส ภูมิปัญญาชาวบ้าน เก่งคิด เก่งทำ เห็นผลได้ในทางปฏิบัติ ๔) ทุนทางเศรษฐกิจ สามารถพึ่งตนเองได้ มีการรวมกลุ่มทางอาชีพ นำภูมิปัญญาเพิ่มมูลค่าผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุดาภรณ์ อรุณดี**[๒๒] ได้วิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนา

---

[๒๐]พระฐาณี ฐิตวิริโย (จองเจน**),** การพัฒนาขีดความสามารถของพระสงฆ์เพื่อหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน, **วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (สาขาวิชาบริหารศาสตร์, สำนักบริหารและพัฒนา : วิชาการมหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๒).

[๒๑]พัชราวดี ตรีชัย, การวิเคราะห์ความเป็นชุมชนเข้มแข็งของหมู่บ้านหนองกลางดง ตำบลศิลาลอย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (คณะศิลปะศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒).

[๒๒]สุดาภรณ์ อรุณดี, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์สู่ระดับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ กรณีศึกษาการพัฒนาสมรรถนะทุนมนุษย์”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลอลงกรณ์, ๒๕๕๑).

ทุนมนุษย์สู่ระดับโลก ในศตวรรษที่ ๒๑” กรณีศึกษาการพัฒนาสมรรถนะทุนมนุษย์ตามหลักพุทธญาณวิทยา และรูปแบบการจัดการทักษะความรู้ (รูปแบบ KSM Model) ผลการวิจัย พบว่า การสร้างทุนสมองมนุษย์หรือสมรรถนะสู่ระดับโลก ตามหลักพุทธญาณวิทยานั้นสามารถพัฒนาสู่ระดับโลกได้ เพราะการพัฒนามนุษย์นั้นต้องเริ่มด้วยการพัฒนาจิตใจ เพราะจิตใจเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างพฤติกรรม เมื่อมนุษย์มีพื้นฐานจิตใจที่ดีแล้วจะเก่งได้เองเกิดเป็นทุนสมองหรือทุนทางปัญญาของมนุษย์ อริยะ-อัจฉริยะ (ดี-เก่ง) เรียกว่า เป็นสมรรถนะมนุษย์ที่มีอยู่แล้วในตัวมนุษย์ทุกคนแต่ต้องอาศัยการฝึกฝนตนเอง เรียนรู้พัฒนาอย่างต่อเนื่องจะทำให้เป็นผู้ที่มีสมรรถนะระดับสูงสุดได้ส่วนรูปแบบ KSM Model เป็นสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของมนุษย์การเกิดสมรรถนะต่าง ๆ เหล่านี้ได้บุคคลผู้นั้นจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติ เพราะหากฝึกตนให้เป็นผู้ที่มี ศีล สมาธิ ปัญญา สมรรถนะที่อยู่ในรูปแบบ KSM Model จะเกิดขึ้นได้เองเป็นผลเกิดขึ้นตามมาที่แม้กระทั่งปัญญาสูงสุดในตัวมนุษย์ที่เราเรียกว่า ภาวนามยะปัญญา การพัฒนามนุษย์ต้องพัฒนาจากจิตใจเพื่อส่งผลให้เกิดทุนทางปัญญาในการสร้างความเก่งหรือความดี หรือ อริยะภาวะและอัจฉริยะภาวะขึ้น ประสิทธิผลสูงสุดของความเป็นมนุษย์และปัญญาสูงสุด หมายถึง ในเชิงรูปธรรมคือ กระบวนการคิดหรือการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพสมองเป็นเพียงแค่เครื่องมือที่ฝึกความเก่ง แต่ปัญญาเกิดจากความรู้ที่เกิดจากจิตใจเกิดจากการหยั่งรู้ด้วยตนเองจากจิตใจแล้วสั่งการไปที่สมองให้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมหรือสมรรถนะ ดังนั้นทุนทางสมองคือ ทุนทางปัญญาของมนุษย์ที่เกิดจากการหยั่งรู้ด้วยการศึกษาตนเอง รู้จักศักยภาพของตัวเองด้วยความรักความเมตตาที่มีออกมาจากภายใน ปัญญาสูงสุดจะเกิดขึ้นจากภายในตนเองไม่ได้เกิดขึ้นจากภายนอกหรือการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมภายนอกใด ๆ มนุษย์จะสามารถที่จะรู้อะไรต่ออะไรที่คนอื่นไม่รู้ถ้าหากมนุษย์รู้จักหันเข้ามาศึกษาตัวเองด้วยการฝึกสมาธิซึ่งจะช่วยให้มนุษย์หันกลับเข้าไปข้างในตัวตนของตนเองฝึกการอบรมจิตใจตนเองเป็นวิธีการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้ปัญญาได้ความรู้สูงสุด ผ่านสมองซึ่งเป็นเครื่องมือมนุษย์ที่เป็นนามธรรม ดังนั้น ปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาสมรรถนะทุนมนุษย์ในระดับโลก คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ไม่มีทางอื่นในขณะที่คนดีจะไม่ทำลายผู้อื่นและจะกลายเป็นคนเก่งเพราะบริหารจัดการจิตใจตัวเองและบังคับพฤติกรรมตัวเองเรียนรู้ให้เกิดได้จากปัญญาที่มีพื้นฐานมาจากศีลก่อให้เกิดเป็นสมาธิ เพราะฉะนั้น หลักของไตรสิกขาจึงเป็นวิธีการที่จะช่วยให้มีความเจริญก้าวหน้าทุกด้านทุกอย่างในทางที่ดีทุกด้าน เพราะการรักษาศีลและยกระดับของจิตใจด้วยสมาธิ มีสติกำกับทุกเวลาสามารถทำได้ทุกอิริยาบถ ก็จะก่อให้เกิดปัญญาได้ทุกเวลาในทางสร้างสรรค์ความสงบสุขที่เป็นเครื่องหมายของคนเก่งและคนดีก็จะเกิดขึ้น

จากการอภิปรายด้านหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น จากการวิจัยจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีการกำหนดโครงสร้าง แผนงาน โครงการ กิจกรรม สอดรับกับการนำแผนไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ให้บริการแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะพระสงฆ์ เป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณ มีบทบาทในด้านการปรับทัศนคติ ความเชื่อของชาวบ้านด้วยความศรัทธาเคารพยอมรับนับถือของชาวบ้านที่มีต่อพระสงฆ์ ทำให้พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของชาวบ้าน เพื่อการพลิกฟื้นจากสังคมที่มีปัญหาวิกฤติในด้านต่าง ๆ สามารถทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ สร้างกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยในการบริหาร สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา การมีจุดยืนทางความคิด วิธีคิดเห็นคุณค่าและพลังในการพัฒนาชุมชน ตระหนักสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนรู้จักพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพิงจากภายนอก และการสร้างพลังการทำงานเป็นทีม สร้างคนดี คนเก่ง คนมีความสามารถ

๖.๓ ด้านหลักฆราวาสธรรม ๔ ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ด้านสัจจะ มีความจริงใจ ได้แก่ คณะกรรมการมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ต่อสมาชิกกองทุน ด้านทมะ ฝึกฝน ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมให้มีความเสียสละต่อส่วนรวม ด้านขันติ มีความอดทน ได้แก่ คณะกรรมการยึดมั่นในนโยบายของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างแน่วแน่ และด้านจาคะ มีความเสียสละ ได้แก่ คณะกรรมการเพียรพยายามสร้างความสมานฉันท์ให้แก่คนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จารีรัตน์ ปรกแก้ว และคณะ**[๒๓] ศึกษาเรื่อง โครงการ"ศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนในระบบกับชุมชนเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาพื้นที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นบุรีรัมย์ ในเขตการเคลื่อนไหวของโรงเรียนชุมชนอีสาน" ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของหลักอปริหานิยธรรม หรือการใช้หลักการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นประจำ และต่อเนื่องนั้น เป็นการคาดหวังให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ของการประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ปรับจากเดิม จากที่เคยเป็นวัฒนธรรมแห่งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมแบบแนวดิ่งและมักเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว โดยแต่เดิมชุมชนมักเข้าร่วมประชุมเพื่อมารับแจ้งข่าวสาร หรือมารับนโยบายการบริจาคสนับสนุน ปรับมาเป็นวัฒนธรรมแห่งความสัมพันธ์แบบแนวราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สรรเสริญ อินทรัตน์**[๒๔] ได้วิจัยเรื่อง "กลยุทธ์การบริหารจัดการตามกระบวนทัศน์ธรรมาภิบาล ในองค์การบริหารส่วนตำบล

---

[๒๓] จารีรัตน์ ปรกแก้ว และคณะ, "โครงการศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนในระบบกับชุมชนเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน : กรณีศึกษาพื้นที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นบุรีรัมย์ ในเขตการเคลื่อนไหวของโรงเรียนชุมชนอีสาน", **รายงานวิจัยฉบับย่อ**, (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๔๖)

[๒๔] สรรเสริญ อินทรัตน์, "กลยุทธ์การบริหารจัดการตามกระบวนทัศน์ธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเฉพาะในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย", **วิทยานิพนธ์การจัดการดุษฎีบัณฑิต**, สาขาการจัดการภาครัฐ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๐).

กรณีศึกษาเฉพาะในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย” ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาอุปสรรคของการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างมากที่สุด คือ ด้านผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาด้านการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ ด้านระเบียบข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และด้านบริบทของสังคมไทยตามลำดับสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงสำรวจที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลมากที่สุด คือ คุณสมบัติของผู้บริหาร กลยุทธ์การบริหารจัดการในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคใต้ตอนล่างที่เหมาะสม ได้แก่ ๑. กลยุทธ์ด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล ๒.กลยุทธ์ด้านวามรู้และความเข้าใจในศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ๓.กลยุทธ์ด้านนโยบายการบริหารจัดการ ๔. กลยุทธ์ด้านการปลูกจิตสำนึกในความเป็นไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศักดาพินิจ ณรงค์ชาติโสภณ**[๒๕] ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน” พบว่า ผลของการกระจายอำนาจต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนยังไม่เห็นผลมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีงานทำตามต้องการ การลดรายจ่าย การลดการกู้หนี้ยืมสิน การชำระคืนหนี้สิน และการมีเงินออม สำหรับด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนมากยังไม่มีบทบาทในการเข้าร่วมเสนอปัญหาหรือความคิดเห็น การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา การแก้ไขปัญหาชุมชน การประเมินผลการพัฒนา และการปรับปรุงการตั้งกระทรวงท้องถิ่นขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานที่จะช่วยสนับสนุนงานในความรับผิดชอบของเทศบาลต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทของเทศบาลให้มีการบริหารงานแบบเปิดและมีการประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งรับฟังข้อคิดเห็นสาธารณะมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชาติชาย โทสินธิติ**[๒๖] ได้วิจัยเรื่อง “ผลกระทบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการต่อต้านยาเสพติด ในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการดำเนินงานของรัฐที่ต่างหน่วยงานต่างทำในการแก้ไขปัญหา ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ส่วนกลุ่มผู้นำและกลุ่มเจ้าหน้าที่ เห็นว่าการดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่น่าพอใจ นอกจากนั้น ยังพบว่า มี ๓ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่ทำให้หมู่บ้าน/ชุมชนประสบความสำเร็จในการต่อด้านยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน ได้แก่ ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนชายแดน และทัศนคติของคนในหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่ชายแดน

---

[๒๕]ศักดาพินิจ ณรงค์ชาติโสภณ, “การวิเคราะห์นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบันทิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๙).

[๒๖]ชาติชาย โทสินธิติ, ผลกระทบของการเสริมสร้างความเข้มแข้งหมู่บ้าน/ชุมชนต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการต่อต้านยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๙).

จากการอภิปรายด้านหลักฆราวาสธรรม ๔ ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น จากการวิจัยจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีการใช้หลักการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อขจัดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ให้ความสำคัญกับการนำนโยบายของกองทุนไปปฏิบัติจริง โดยยึดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มีการผสมผสานระหว่างกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน และสถานบันทางการเงิน เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีงานทำตามต้องการ การลดรายจ่าย การลดการกู้หนี้ยืมสิน โดยให้ประชาชนหรือมวลสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของกองทุน โดยนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับการบริหารจัดการกองทุน คือ ฆราวาสธรรม ๔ สัจจะ มีความจริงใจ ทมะ ฝึกฝน ข่มใจ ขันติ มีความอดทน และจาคะ มีความเสียสละ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

งานศึกษาวิจัย **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง”** ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในจังหวัดระยอง ควรมีนโยบายในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ควรทำการศึกษาข้อมูล พื้นฐานของปัญหาในชุมชนแต่ละชุมชน เพื่อนำมาเข้าสู่ที่ประชุมปรึกษาหารือ และกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์

๒) กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ควรมีนโยบายป้องกันผลกระทบ การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ จากการเข้ามาของกองทุนอื่นๆ เช่น กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนเงินล้าน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนเน้นที่กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมและส่งเสริมหรือกระตุ้นให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

๓) ควรมีแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์นำปัจจัยที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านการวางแผนต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์อย่างยั่งยืนต่อไป

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ในการปฏิบัติงานการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ควรมีการปรับปรุงเรื่องของการวางแผนให้สอดรับกับเศรษฐกิจ นโยบายภาครัฐเพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันมีส่วนร่วม ตัดสินใจ และดำเนินกิจกรรมเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และวางแผนงานของกองทุน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน/กิจกรรมด้านต่าง ๆมากขึ้นพร้อมทั้งวางแผนแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของกองทุนและร่วมกันให้ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสนับสนุนในการวางแผนงานด้านต่างๆ มากขึ้น

๒) ในการปฏิบัติงานปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ควรปรับปรุงเรื่องของความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในเรื่องการปรับวิธีการงบประมาณ และตั้งกองทุนเพื่อชุมชน โดยให้มีคณะกรรมการนำนโยบายการกำหนดงบประมาณ อุปกรณ์ คน การจัดการที่จะปฏิบัติ สำหรับโครงการระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว และให้มีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคม และควรมีการจัดสรรกำไรสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิก พร้อมทั้งมีระบบงบประมาณที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการนิเทศติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการกองทุนสัจจะออมทรัพย์อย่างต่อเนื่องให้มากขึ้น

๓) ในการปฏิบัติงานแนวทางการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ควรเพิ่มหลักการบริหาร ตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ เพิ่มในด้านอารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์ ควรให้คณะกรรมการรู้จักวิธีบริหารจัดการทรัพย์สินเงินทองที่เข้ามาภายในกองทุนมากขึ้น และควรส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักเก็บเล็กผสมน้อยให้มากขึ้น รักษาภาระหน้าที่การงานมิให้เสื่อมเสีย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื้อสัตย์สุจริต ควรมีการควบคุมบริหารการเงินให้มีความมั่นคง ปลอดภัย ปราศจากช่องในการทุจริตคอร์รัปชั่นเพิ่มมากขึ้น

๔) ในการปฏิบัติงานการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง ควรเพิ่มหลักการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ ในด้านจาคะ มีความเสียสละมากขึ้น ควรให้คณะกรรมการเพียรพยายามสร้างความสมานฉันท์ให้แก่คนในชุมชน ให้มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์พร้อมอุทิศตน เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขของส่วนรวม บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มใจเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๒) ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการความรู้ของชุมชนต้นแบบที่มีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

๓) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการทุน ของบริหารจัดการภายในชุมชนของกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่อื่นเพื่อเปรียบเทียบ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**พระไตรปิฎกภาษาบาลี.**ฉบับมหาจุฬาเตปิฎกำ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____ .พระไตรปิฎกภาษาไทย. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กาสัก เต๊ะขันหมาก. **หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : Principle of Social Science Research**, กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๓.

โกวิทย์ พวงงาม. **ถอดรหัส ๓ การพัฒนาชุมชน สังคม ท้องถิ่น การเมือง ประชาธิปไตย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๕๖.

เกรียงไกร เศรษฐไกรกุล. **ปกิณกะสำหรับนักบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๕.

ฉันทนา จันทร์บรรจง. **จิตวิทยาการบริหาร.** พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๒.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. **การพัฒนาภาวะผู้นำ**.ปัตตานี : สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ ,๒๕๕๔.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. **เทคนิคเขียนเค้าโครงการวิจัย:แนวทางสู่ความสำเร็จ**. นนทบุรี : บริษัทไทยเนรมิตอินเตอร์โปรเกสซีฟ, ๒๕๔๙.

ฐิราวุฒิ เสนาคำ. **จากปักเจกสู่สาธารณะ : กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๔๐

จุมพล หนิมพานิช.**ผู้นำ อำนาจ และการเมืองในองค์การ**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , ๒๕๕๑.

ดำรง พิณกุล. **ผู้นำต้นแบบ.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดบุ๊ค จำกัด, ๒๕๕๘.

ตุลา มหาพสุธานนท์. **หลักการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร : พี เอ็น เค แอนด์ สกายพริ้นติ้ง, ๒๕๕๕.

ถวัลย์รัฐ วรเทพพุฒิพงษ์. **การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๐.

ทวีศักดิ์ นพเกษร. **ต้นฉบับร่างวิกฤติสังคมไทย ๒๕๔๐ กับบทบาทวิทยากรกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อจัดเวทีประชาคม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, ๒๕๔๑.

ธวัช บุณยมณี. **ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์ ,๒๕๕๐.

นภาภรณ์ หะวานนท์และคณะ. ทฤษฎีฐานรากในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสนับสนุนกองทุนการวิจัย.๒๕๕๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นิพนธ์ กินาวงศ์. **หลักการบริหารการศึกษา.** พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๒.

บุญชม ศรีสะอาด. **วิธีการทางสถิติและการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยสาส์น, ๒๕๕๖.

บุญเลิศ ไพรินทร์. **รัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิด ทฤษฎี และวิธีปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : เอส.พี.เอ เจริญผล, ๒๕๕๖.

ประยงค์ สุวรรณบุบผา. **แนวคิดตะวันออก-ตะวันตก**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๑.

ประยูร อาษานาม. **คู่มือวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น,๒๕๔๑.

ประทีป วีระพัฒนนิรันดร์. **ศูนย์การเรียนรู้ธุรกิจชุมชน : จุดเชื่อมภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความรู้สากลรับวิกฤติเศรษฐกิจโลก ปี 2000 เศรษฐกิจยั่งยืน.** กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๒.

พุทธทาส อินทปัญโญ. **ธัมมิกสังคมนิยม DHAMMIC SOCIALISM**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทตถตาพับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๘.

พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วินดาต้าโปรดักส์, ๒๕๔๘.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). **ภาวะผู้นำ : ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๔๕.

_____ . **การพัฒนาที่ยั่งยืน.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๕๖.

_____**. พัฒนาปัญญา**.กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๐.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **ภาวะผู้นำ.**กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๕๐.

_____ **.พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

_____.**พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**.พิมพ์ครั้งที่ ๒๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระไพศาล วิสาโล. **เอกสารประกอบการสอน Leadership in Organization**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๐.

พระพิพิทธธรรมสุนทร (สุนทร ญาณสุนฺทโร). **คติธรรมนำชีวิต.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์เลี่ยงเชี่ยง เพียรเพื่อพุทธศาสน์ จำกัด, ๒๕๕๖.

พระราชวิจิตรปฏิภาณ (สุนทร ญาณสุนทโร). **ผู้นำคัมภีร์นักบริหารตำนานนักปกครอง**. พิมพ์ครั้งที่ ๑,กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์เลี่ยงเชี่ยง เพียรเพื่อพุทธศาสน์ จำกัด, ๒๕๕๕.

พระมหาอดิศร ถิรสีโล. **คุณธรรมสำหรับครู.** นครปฐม : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุสลจิตฺโต). **พุทธศาสนาประยุกต์ สงฆ์ผู้นำสังคม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระสุบิน ปณีโต. **สัจจะสะสมทรัพย์ : สะสมทุนทางสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๔๑.

พีรสุทธิ์ คำนวณศิลป์. **การบริหารจัดการโครงการพัฒนาสังคมแบบก้าวหน้า.** ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑.

ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง. **การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำทางสังคม**.คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.

ลั่นทม จอนจวบทรง. **วิถีชุมชนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับธุรกิจชาวบ้าน.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

มูลนิธิชีวิตไทย. **หนี้นอกระบบเกษตรกรฟางเส้นสุดท้ายสู่การสูญเสียที่ดิน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.๒๕๕๙.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท ไดมอน ธุรกิจ โลก จำกัด, ๒๕๔๔.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. **ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา**.พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฏ์ และคณะ.**The Excellence Leadership ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อิน เฮ้าส์โนว์เลจ จำกัด, ๒๕๕๔.

วิทยากร เชียงกูล. **คู่มือพัฒนาตนเองและพัฒนาภาวะผู้นำ**.พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร, ๒๕๔๗.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. **แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ การประยุกต์ และการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โฟรเพซ จำกัด, ๒๕๕๒.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **9in1รู้เรื่องศัพท์การบริหารธุรกิจ/การบริหารรัฐกิจ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด, ๒๕๔๒.

ศูนย์พัฒนาภาคเหนือ และคณะ. **การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง.** โครงการการศึกษา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๔.

สถาบันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชุนมหาวิทยาลัยนเรศวร. **ผู้นำกับการทำงานเป็นทีม.** พิษณุโลก : โรงพิมพ์ ทิพย์เสนาการพิมพ์, ๒๕๕๒.

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. **สัจจะสะสมทรัพย์สะสมทุนทางสังคม.** กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๔๑.

สนธยา พลศรี. **เครือข่ายการเรียนรู้พัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส พริ้นติ้ง เฮ้า, ๒๕๕๐.

_____.ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๓.

สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

เสรี พงศ์พิศ. **แผนที่ชีวิต เข็มทิศชุมชน.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พลังปัญญา, ๒๕๕๕.

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. **สัจจะสะสมทรัพย์สะสมทุนทางสังคม**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๔๑.

สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน. **แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**. กรุงเทพมหานคร : กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๖.

สำนักงานอนุกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤติ. **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤติ**. สำนักบริหารการปกครองท้องที่ : กรมการปกครอง, ๒๕๔๒.

สานิตย์ บุญชู. **การพัฒนาชุมชน : ชุมชนศึกษาและวางแผนโครงการ**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.

สิปปนนท์ เกตุทัต. **วิสัยทัศน์กว้างไกลปฏิบัติได้ผลจริง.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๕๑.

สมชาติ กิจบรรยง. **ความฉลาดของผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร : เอ็กเปอร์เน็ท, ๒๕๔๔.

สุเทพ พงศศรีวัฒน. **ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ:ศาสตร์และศิลปะสู่ความเป นผูนำที่สมบูรณ์**.พิมพ ครั้งที่ ๒. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๔๗.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ**, กรุงเทพมหานคร : ห้างจำกัด โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้า, ๒๕๔๑.

ธนากร สังเขป. **การพัฒนาที่ยั่งยืน.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย,๒๕๕๖.

ธีรยุทธ พึ่งเทียร. **สถิติเบื้องต้นและการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๔๕.

หฤทัย ปุตระเศรณี. **ภาวะผู้นำ.**กรุงเทพมหานคร : คู่แข่ง, ๒๕๔๕.

อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์. **ภาพการศึกษากับชุมชน:กรอบแนวคิดและข้อเสนอใน การศึกษาวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๐.

อุทิศ จิตเงิน. **พุทธปรัชญาเพื่อพลังชุมชน.**พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาสี่แยกอิน โดจีน, ๒๕๔๔.

อภินันท์ จันตะนี. **ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการชั้นสูง**.คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

(๒) วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย:

กมลทิพย์ ทองกำแหง และปองสิน วิเศษศิริ. “กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต**.คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

จิตติมา พงษ์ไพบูลย์. “ภาวะผู้นำของ พระเทพปริยัติเมธี (สฤษฏ์ สิริธโร)”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธ ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทย ,๒๕๕๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

จิรวัฒน์ พิระสันต์ และคณะ. “การประเมินผลโครงการการพัฒนาชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว”. **รายงาน การวิจัย**, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส.ก.ว), ๒๕๕๖.

จินตวีร์ เกษมศุข. “การใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน”. **รายงาน การวิจัย**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว), ๒๕๕๖.

โชติ บดีรัฐ. “การบริหารงานของพระสังฆาธิการ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔ เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต.**บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๕๔.

ชินรัตน์ ขุณณรงค์. “กิจกรรมต่อยอดกับการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต บ้านหนองน้ำจืด”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๕.

ฌาน ตรรกวิจารณ์. “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.**บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

ทัศนีย์ เจนวิถีสุข. “ความสามารถด้านการสื่อสารของพระพิศาลธรรมพาที (พระพะยอม กัลยาโน)กับการระดมพลังการพัฒนาชุมชน”. **รายงานการวิจัย**.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว), ๒๕๕๖.

ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ. “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๓.

ธงชัย สิงอุดม. “การพัฒนาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๘”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๖.

ปรัชญา ชุ่มนาเสียว. “การพัฒนาภาวะผู้นำในองค์การด้วย E.Q.”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

เพลินใจ พฤกษชาติรัตน์. “การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**.บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระครูวชิรคุณพิพัฒน์. “การพัฒนาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**.บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

ไพศาล พรหมสิงห์และคณะ. “การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต (วัดป่ายาง)”. **รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น**,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ภราดร ปรีดาศักดิ์. “บทบาทสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มออมทรัพย์ที่มีต่อตลาดเงินในชนบทไทย ๒๕๒๙”. **รายงานฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๔๑.

มาริสา โกเศยยะโยธิน. “การศึกษาภูมิปัญญาพื้นบ้านในการพึ่งพาตนเองของชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาชนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาภาคตะวันออก :ศึกษากรณีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด”. **รายงานฉบับสมบูรณ์**. ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสะแก้ว : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๓.

ลักขณา เติมศิริกุลชัย. “ทุนทางสังคมกับการเคลื่อนไหวสุขภาพ :กรณีศึกษากลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จ. ตราด”. **วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต.**มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘.

วิทยา คามุนี. “ทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชน;กรณีศึกษาองค์กรออมทรัพย์ชุมชนในจังหวัดลำปางและตาก”. **วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเศวร, ๒๕๕๑.

วรรณา ชื่นวัฒนาและคณะ. “รูปแบบการออมและแนวทางส่งเสริมการออมสำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๔ จังหวัด ยโสธร อุบลราชธานี นครราชสีมาและชัยภูมิ”. **รายงานการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๒.

ยงยุทธ สอนไม้. “การพัฒนาภาวะผู้นำนายทหารชั้นประทวนกองพลทหารราบที่ ๓ กับการลดภาระหนี้สินครัวเรือน”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.**บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ. “การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

สมจิตร แก้วนาค. “การพัฒนาและศึกษาความเป็นไปได้ของระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมของกองทัพอากาศ”. **วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต**.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๑.

สมสุข หินวิมาน. “การสังเคราะห์องค์ความรู้เรื่องสื่อพิธีกรรมกับการพัฒนาชุมชน”. **รายงานการวิจัย**, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว), ๒๕๕๖.

สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล และคณะ. “องค์กรการเงินชุมชนกับการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวม. โครงการวิจัย องค์การการเงินชุมชนกับการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวม”. **รายงานวิจัย.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส.ก.ว), ๒๕๕๔.

อรสา เตติวัฒน์. “การพัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง”. **รายงานการวิจัยการพัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์**

เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส.ก.ว),๒๕๕๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อัมพร วงศ์โสภา. “รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัปปุริสธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาความคิดเห็นของประชาชน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๖.

อุทัย โล้วมั่นคง. “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

อภิชญาณัฐโศภา อบสิน. “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

อภิษฎาข์ ศรีเครือดง. “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามแนวพุทธ ของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๗.

(๓) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่:

ทวีศักดิ์ นพเกษร. ต้นฉบับร่างวิกฤติสังคมไทย ๒๕๔๐ กับบทบาทวิทยากรกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อจัดเวทีประชาคม (อัดสำเนา),๒๕๔๑.

ประดิษฐ์ พรกีรติกุล. ศึกษาพระกิตติคุณมัทธิวบทที่ ๑๙. กรุงเทพมหานคร : คริสตจักรสะพานเหลือง (อัดสำเนา),๒๕๕๑.

พระครูวิบูลสิทธิธรรม.เอกสารประกอบการบรรยายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดหนองพะยอม ศูนย์สาธิตการตลาดวัดหนองพยอม ม.ป.พ.๒๕๕๘.

เสรี ชัดแช้ม.แบบจำลอง.ม.ป.ท,๒๕๓๘.

ธร สุนทรายุทธ.หลักการและทฤษฎีทางบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยบูรพา คณะศึกษาศาสตร์ ม.ป.ป.

Nothouse,P.G. Leadership: Theory and Practice 4 thed.

(๔) สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ นายเกษม มั่นสุวรรณ, ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดหนองพะยอม,๓ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูอุภัยโกศล, ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกลับพวงเหนือ,๓ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสมพร บุตรเพชร, คณะกรรมการฝ่ายเงินกู้, ๓ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูวิบูลสิทธิธรรม, เจ้าคณะอำเภอบางระกำ, ๔ กันยายน ๒๕๕๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักจักกฤช ทสฺสนธมฺโม, เจ้าคณะตำบลชุมแสงสงครามเขต ๑, ๔ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์,ศ.ดร., ๑๕ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางภิรดา จริยะกลุญาต,ผู้อำนวยการส่งเสริมกองทุนชุมชนสำนักงานพัฒนาชุมชน, ๑๕ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางนงคราญ น้อยรุ่ง คณะกรรมการติดตามหนี้สิน, ๙ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูวาปีวชิโรภาส, ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ ไพศาล สุขปัญญา ดร., ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทุนและองค์การเงิน,๑๕ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ สุมิตร แสงจันทร์, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางสายสวรรค์ สุทธิพรหม, คณะกรรมการการฝ่ายเงินกู้เก็บหุ้น, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระราชธรรมนิเทศ,เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว, ๒ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันภาษา, ๑๕ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ พระครูกิตติวชิรโสภิต, ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์, ๘ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายณัฐพงษ์ ผิวบาง, นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ, ๕ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ บุญทัน ดอกไธสง,ศ.ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์นานาชาติ, ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ จำนง อดิวัฒนสิทธิ์,ศ.ดร. ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์, ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นางจำเนียร ทองอ่อน, ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดทางหลวง, ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙.

สัมภาษณ์ นายภิญโญ แก้วประเสริฐ,สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ วัดอัมพาพนาราม, ๙ กันยายน ๒๕๕๙.

(๕) สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวชิรคุณพิพัฒน์ (อเนก คุณวุฑฺโฒ),ดร.,รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดอาจิญ อกิญจโน,รองประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ วัดอัมพาพนาราม, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลวชิรกิจ (มาโนช โกวิโท),ดร., ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดลาย จังหวัดกำแพงเพชร, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระธารา ชยากโร,ดร., ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพิษณุโลก, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ธนวัฒน์ นคะจัด, อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระราชวชิรเมธี (วีระ วรปญฺโญ), ผศ.ดร.,ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระเมธีวชิรภูษิต (จำเนียร จิรวโส),ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการฝ่ายวิชาการ จังหวัดกำแพงเพชร, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประทีปวชิรธรรม(ประทีป วชิรญาโณ),ดร., อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการ จังหวัดกำแพงเพชร,๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดอาจิญ อกิญจโน, รองประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดอัมพาพนาราม, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

อาจารย์ ณัฐสันต์ นันทวัฒน์, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการ จังหวัดกำแพงเพชร, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

๒.ภาษาอังกฤษ:

Avolio,B.J.,Bass,B.,& **Improving organizational effectiveness through transformational leadership**, Thousands Oaks, CA : Sage, 1994.

Authu.Dunham.r.**Community Welfare Organization**.New York : THOMASY.Crowell Company,1958.

Bass,BernardM.**Leadership and Performance Beyond Expectations**,New York : Free Press, 1985.

Blanchard .Hersey P. K.H. and Johnson, D.E. **Management of Organization Behavior. 7th ed**. Englewood Clifts, NJ : Prentice-Hall, 1996.

Burns,J.M..**Leadership**.New York : Harper & Row, 1978.

BarryZ.Kouzes.JmesM.&Posner.**LeadershipPracticesInvertory:LeadershipDevelopment Planer**,3th ed San Francisco : John Wiley &SonnsInc,2003.

Chi-Wen Rural Chang.**Asia Marches Forward:Focus on Agricltural and RuralCovey,Stephen R,The Seven Habits of Highly Effective People:Restoring the Character Ethic**,New York : Rockfeller Center,1989.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Crawford, Megan ; Kydd, Lesley : and Riches, Colin, **Leadership and Teams in Educational Management**, 5thed, Great Britain : Bookcraft. 2002.

Dubrin,AJ.AND r.d.Ireland, **Management and Organization** 2nd ed,Ohio: South-WestrenPublishing CO, 1993.

Gillen. andD.j.Carroll.s.j.**Are the Classical Management Function Useful in DESCRIBING Managerial Work**.Academiy of Management Review,1987.

Gill,**Theory and Practice of Leadership**. London : Sage Publications,2006.

Hunt .Schermerhorn .**Organizational Behavior**, New York : John Wiley Sons Inc ,2005.

John Jr. R Schermerhorn.**Management** ,New York : John Wiley Sons,Inc, 2002 .

John W.Creswell.Qualitative inquiry@Research Design.Singapore : sage Publication, 2007.

Kotter,J.P.,**Leading Change Boston**, Massachudetts : Harvard Business School Press,1996.

Keeves. P.J.**Educational research methodology, and measurement: An international handbook**.Oxford, England : Pergamon Press,1988.

M.Coulter And Robbins,S.P.**Management**,New Jersey : Prentice-Hall Inc,1999.Development, Philippins : University of Philippins,1969.

Mosley,D.C.,Pietri,P.H,&Megginson,L.C., **Management Leadership in Action**,5th(New York : Harper Collins1996.

M.Coulter Robbins .S.P. And.**Management**, New Jersey : Prentice-Hall,Inc,1999.

Morrison,A.M.White,R.P.,&VanVelsor,E.**Breakingthe Glass Class Celling ,Reading**,MA : Addison-Wesley,1987.

Nanus, B.Bennis, W., and **Leaders : The Strategies for Taking Change**,New York: Harper and Row,1958.

Nothouse,P.G.,**Leadership : Theory and Practice** 4 thed, CA : Sage Publications, 2007.

Robert Greenberg Jerald Baron.**Behavior in Organization : The Cutting Edge**,(New Jersey : Prentice Hall, 1997.

Stephen J Knezevich.**Administration of Public Education**, New York : Harper Collins,1996.

Snell.Thomass. Bateman.Scott A,**Management.**New York : West,2004.

Soutoy,PeterDu,**The Organization of Community Development Programme**,London: Oxford University Press, 1962.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Tead .Orway,**The Art of leadership**,New York : McGraw Hill Book,1936.

Van Velsor.&McCauley,C,E,**Handbook of Leadership Development**.San Francisco,CA:Jossey –Bass, 2004.

William J.Reddin. **The2–D Management StyleTheory:Theory Paper 2**.Canada : Social Science System, 1970.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

๑.พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์,ดร.	ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)
๒.พระปลัดระพิน พุทธิสาโร,ดร.	อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓.พระมหาสุนันท์ สุนันโท,ดร.	อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔.รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูล	อาจารย์ประจำหลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕.ผ.ศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น	อาจารย์ประจำหลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๕ **วันที่** ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ **พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ,ดร.**

ด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"**
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระ
คุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวัง
เป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตรวจแล้ว

๑๗ มิ.ย. ๕๙

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๕ **วันที่** ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ พระปลัดระพิน พุทธิสาโร,ดร.

ด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตรวจแล้ว
พระปลัดระพิน พุทธิสาโร
18/6/2559

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๕ **วันที่** ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท,ดร.

ด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ดำเนินการแล้ว

พ.อ.มหาสุนันท์ สุนนฺโท,ดร.
(พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท,ดร.)
๒๗ / ม.ค. / ๕๙

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๕ **วันที่** ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน **รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร**

ด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง "**รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง**"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่าง
ยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตรวจสอบแล้ว
๒๒ มิ.ย. ๕๙

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ ๐๙๖-๗๓๕-๘๑๔๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๕ **วันที่** ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพล ใจเย็น**

ด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

(ผศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น)
๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

๑.ผู้เชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำ

๑. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสงค์	ผู้อำนวยการหลักสูตร สาขารัฐประศาสนศาสมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส รศ.ดร.	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา
๓. ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธ์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

๒.ผู้เชี่ยวชาญด้านพระสงฆ์นักพัฒนา

๑. พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กลฺยาโณ)	เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
๒. พระครูอุภัยโกศล (ประเสริฐ กุสโล)	ประธานสัจจะสะสมทรัพย์วัดกลับพวงเหนือ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก
๓. พระครูวาปีวชิโรภาส (วิแมน โอภาโส)	ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดมุจจลินทร์ ตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

๓.ผู้บริหารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

๑. พระครูวิบูลสิทธิธรรม (วิบูล จนฺทธมฺโม)	ที่ปรึกษากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดหนองพะยอม ตำบลชุมแสงสงคราม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
๒. นายเกษม มั่นสุวรรณ	ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดหนองพะยอม ตำบลชุมแสงสงคราม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
๓. พระครูกิตติวชิรโสภิต(สมเกียรติ ญาณทีโป)	ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดอัมพาพนาราม ตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร
๔. นางนงคราญ น้อยรุ่ง	ประธานฝ่ายเงินกู้ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดอัมพาพนาราม ตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

๔.ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน

๑. นายณัฐพงษ์ ผิวบาง	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดกำแพงเพชร
๒. ดร.ไพศาล สุขปัญญา	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน
๓. นางพีรดา จริยะกุลญาต	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมกองทุนชุมชน
๔. คุณสมจิตต์ วุฒิสุทธิ์	ประธานสัจจะออมทรัพย์ ชุมชนศิริชัยพัฒนา ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
๕. นางจำเนียร ทองอ่อน	ประธานกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดทางหลวง ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

๕.สมาชิกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๑. พระครูสังฆรักษ์จักกฤช ทสฺสนธมฺโม	เจ้าคณะตำบลชุมแสงสมคราม เขต ๑ วัดหนองอ้อ ตำบลชุมแสงสงคราม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
๒. นางสายสวรรค์ สุทธิพงษ์	คณะกรรมการฝ่ายติดตามหนี้สิน กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดอัมพาพนาราม ตำบลวัง ไทร อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร
๓. นายสุมิตร แสงจันทร์	สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ วัดอัมพาพนาราม ตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร
๔. นายภิญโญ แก้วประเสริฐ	สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ วัดอัมพาพนาราม ตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร
๕. นางสมพร บุตรเพชร	คณะกรรมการฝ่ายติดตามหนี้สิน วัดหนองพะยอม ตำบลชุมแสงสงคราม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายสมจิตร วุฒิสาร ประธานสัจจะออมทรัพย์ ชุมชนศิริชัยพัฒนา**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบเรียน **พระเดชพระคุณพระราชธรรมนิเทศ เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

พระอาชธรรมนิเทศ

ผู้ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๕๑๔๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูอุภัยโกศล เจ้าอาวาสวัดกลับพวงเหนือ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายเกษม มั่นสุวรรณ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ข้าพเจ้านายเกษม มั่นสุวรรณ ยินดีให้ข้อมูล การสัมภาษณ์
เรื่อง ครูฟาสนา ตามผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์รักษ์ชุมชน
ก.ย. ๒๕๕๙

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางสมพร บุตรเพ็ชร**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

นิสิตให้ข้อมูล
นางสมพร บุตรเพ็ชร

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูสังฆรักษ์ชัยกฤช ทสฺสนธมฺโม เจ้าคณะตำบลชุมแสงสงคราม เขต ๑**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ยินดีให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย
พระครูสังฆรักษ์ชัยกฤช ทสฺสนธมฺโม
๔ ก.ย. ๒๕๕๙

ผู้ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางสาวพนิดา พานทองดี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

(นายณัฐพงษ์ ผิวบาง)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สนง. พัฒนาชุมชนจังหวัดสิงห์บุรี
094-7473703

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางนงคราญ น้อยรุ่ง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

นงคราญ น้อยรุ่ง
ยินดีให้ข้อมูล

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางสายสวรรค์ สุทธิพงษ์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

สายสวรรค์ สุทธิพงษ์

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูวาปีวชิโรภาส ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดมุจจลินทร์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **ผู้ช่วยสุมิตร แสงจันทร์ สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ วัดอัมพาพนาราม**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

อนุมัติให้เก็บข้อมูล

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูวิบูลสิทธิธรรม ประธานใหญ่ที่ปรึกษากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดหนองพยอม**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล ฉายา ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา, ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

พระครูวิบูลสิทธิธรรม
๕ กันยายน ๒๕๕๙

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูกิตติวชิรโสภิต ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดอัมพาพนาราม**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโณ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ยินดีให้ข้อมูล
พระครูกิตติวชิรโสภิต
๘ กันยายน ๒๕๕๙

ผู้ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **ดร.สงัด หมื่นตาบุต**

ผู้อำนวยการ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันพัฒนาชุมชน กรมพัฒนาชุมชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** นามสกุล **วงษ์เขียด** รหัสประจำตัว **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "**รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง**" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ของความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสืบไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโญ,ดร
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ. ๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นายวิรัช แฝงเพ็ชร**

นักวิชาการพัฒนาชุมชน ปฏิบัติการ สถาบันพัฒนาชุมชน กรมพัฒนาชุมชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** นามสกุล **วงษ์เขียด** รหัสประจำตัว **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ของความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสืบไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโญ,ดร
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ. ๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๙ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นางจำเนียร ทองอ่อน**

ประธานกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดทางหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** นามสกุล **วงษ์เขียด** รหัสประจำตัว **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ของความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสืบไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโญ,ดร
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ยินดีให้ข้อมูล
(นางจำเนียร ทองอ่อน)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ. ๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

สถาบันภาษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันที่ ๒ ก.ย. ๕๙
รับวันที่ ๑ ก.ย. ๕๙
เวลา ๑๓.๕๑ น.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๒๗ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันภาษา

เนื่องด้วย พระมหาสกล ฉายา ฐานวุฑฺโฒ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

(พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส)
ผู้อำนวยการสถาบันภาษา มจร

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๒๗ **วันที่** ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

15 ก.ค. 2559

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๒๗ **วันที่** ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** ฉายา **ฐานวุฑฺโฒ** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ.๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๙๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นายภิญโญ แก้วประเสริฐ**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาสกล** นามสกุล **วงษ์เขียด** รหัสประจำตัว **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๒** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ของความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสืบไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

อนุญาตให้เก็บข้อมูล
นายภิญโญ แก้วประเสริฐ
วันที่ ๑ ก.ย. ๕๙

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโญ,ดร
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาสกล ฐานวุฑฺโฒ
โทรติดต่อ. ๐๘๖-๙๓๘-๔๑๔๑

ภาคผนวก ค.

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of item Objective Congruence: IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item Objective Congruence)
งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์
เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ที่	ทฤษฎีการบริหารจัดการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	๑.การตัดสินใจ (Decision)								
๑.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดวิธีการทำงานและคิดค้นกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนากองทุน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของงานต่างๆ ในกองทุน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๓.	สมาชิกเข้าร่วมอนุมัติแผนพัฒนากองทุนสัจจะออมทรัพย์ และงบประมาณต่าง ๆ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๔.	สมาชิกร่วมตรวจสอบการจ่ายสวัสดิการและเงินปันผล	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๕.	กองทุนสัจจะออมทรัพย์มีโครงสร้างกองทุน และระบุตำแหน่งงานไว้อย่างชัดเจน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
	๒.การวางแผน (Planning)								
๖.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดทิศทางและกิจกรรม เพื่อ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้

ที่	ทฤษฎีการบริหารจัดการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	แก้ไขปัญหาและพัฒนากองทุน								
๗.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน/กิจกรรมด้านต่าง ๆ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๘.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกองทุน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๙.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนงานของกองทุน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๐.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันให้ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสนับสนุนในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
	๓.การจัดองค์การ (Organizing)								
๑๑.	คณะกรรมการมีการจัดการกองทุนให้สอดคล้องกับพันธกิจ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๒.	คณะกรรมการมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการบริหารงานและการออม	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๓.	คณะกรรมการส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีทักษะในการบริหารงาน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	+๑	๐	๐	+๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๔.	คณะกรรมการให้ขวัญกำลังใจ มิตรภาพ และการเสริมแรงจูงใจที่ดีแก่มวลสมาชิก	+๑	๐	๐	+๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๕.	คณะกรรมการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความมั่นใจในความถูก	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้

ที่	ทฤษฎีการบริหารจัดการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	ต้อง และความมั่นคง								
	๔.การสื่อสาร (Communicating)								
๑๖.	คณะกรรมการมีทักษะการคิดเชิงระบบในการทำงาน	+๑	๐	๐	+๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๗.	คณะกรรมการมีทักษะการใช้อารมณ์ (EQ) ที่ดี	+๑	๐	๐	+๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๑๘.	คณะกรรมการมีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๑๙.	คณะกรรมการมีทักษะการในการแก้ไขปัญหางานที่ดี	+๑	๐	๐	+๑	+๑	๕	๐.๖๐	นำไปใช้ได้
๒๐.	คณะกรรมการมีการยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อื่น	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
	๕.การใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)								
๒๑.	คณะกรรมการสร้างความแข็งแกร่งให้กับกองทุนด้วยการสร้างทีมงานที่มีรัดกุมรอบคอบ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒๒.	คณะกรรมการมีการจัดสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่ บุคลากร และสมาชิกที่มีการทำงาน หรือการออมดีเด่น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒๓.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมเสียสละแรงงานหรือวัสดุสิ่งของในการทำกิจกรรม/ประชุมของกองทุน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒๔.	คณะกรรมการมีการมอบอำนาจทางการบริหารให้สอดคล้องกับงาน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้

ที่	ทฤษฎีการบริหารจัดการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	ที่ทำ								
๒๕.	คณะกรรมการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถทำงานแทนกันได้ทุกตำแหน่ง	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
	๖.การประสานงาน (Coordinating)								
๒๖.	คณะกรรมการและสมาชิกมีการประสานงานร่วมกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒๗.	คณะกรรมการมีการประสานขอคำแนะนำและรับข้อเสนอแนะจากสมาชิกของกองทุน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒๘.	คณะกรรมการมีการประสานให้ผู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมของกองทุน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๒๙.	คณะกรรมการมีการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายกองทุน เพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิก	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๓๐.	คณะกรรมการมีการประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจในสมาชิกกองทุนเพื่อให้งานที่รับผิดชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
	๗.การประเมินผลงาน (Evaluating)								
๓๑.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันนำผลจากการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อประเมินคุณภาพ	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้

ที่	ทฤษฎีการบริหารจัดการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๓๒.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมสรุปผลการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ พร้อมทั้งนำผลสรุปมาปรับปรุงแก้ไขให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพในทุกด้าน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๓๓.	คณะกรรมการกองทุนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปวางแผนพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๓๔.	คณะกรรมการมีการตรวจสอบประเมินผลในการปฏิบัติงานตามแผนงาน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้
๓๕.	คณะกรรมการใช้ระเบียบ กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	นำไปใช้ได้

ที่	ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	๑.ส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน								

ที่	ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑.	คณะกรรมการมีการสร้างแรงจูงใจให้สวัสดิการและผลตอบแทนที่ชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒.	คณะกรรมการแนะนำวิธีแก้ปัญหาโดยการสร้างศักยภาพของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓.	คณะกรรมการมีการกระตุ้นการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิกองทุนในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔.	คณะกรรมการแนะนำให้ชาวบ้านรู้จักการออมทรัพย์ ขยันหมั่นเพียรและขวนขวายในการประกอบสัมมาอาชีพ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕.	คณะกรรมการมีการกระตุ้นและช่วยตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
	๒.ส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ								
๖.	คณะกรรมการจัดทำฐานข้อมูลสมาชิกให้ถูกต้องสมบูรณ์เป็นปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์งานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๗.	คณะกรรมการสนับสนุนให้ชาวบ้านมีจิตใจร่วมรักสามัคคี ช่วยเหลืออนุเคราะห์กันในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๘.	คณะกรรมการให้คำแนะนำส่งเสริมกลุ่มองค์กรเพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๙.	คณะกรรมการได้แนะนำส่งเสริมให้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไป

ที่	ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	วัดเป็นแหล่งศูนย์สาธิต ด้านการตลาดแก่ชาวบ้าน								ใช้ได้
๑๐.	คณะกรรมการมีความเต็มใจให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการในการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
	๓.ส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย								
๑๑.	คณะกรรมการจัดบริการข่าวสาร สิ่งตีพิมพ์ ป้ายประกาศที่เป็นประโยชน์ประชาสัมพันธ์ให้แก่ชาวบ้าน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๒.	คณะกรรมการส่งเสริมให้มีที่อ่านหนังสือในวัดหรือตั้งศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งวิทยาการเรียนรู้แก่ผู้สนใจในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๓.	คณะกรรมการเผยแผ่ความรู้ให้ชาวบ้านได้รู้คิดและหาความเป็นจริงกลุ่มสัจจะออมทรัพย์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๔.	คณะกรรมการจัดอบรบแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านด้านองค์ความรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๕.	คณะกรรมการให้การสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงการ และอาชีพแก่ชาวชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
	๔.ปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน								
๑๖.	คณะกรรมการดำเนินงานให้มีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ที่	ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑๗.	คณะกรรมการมีระบบงบประมาณที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๘.	คณะกรรมการมีนโยบายการกำหนดงบประมาณ อุปกรณ์ คนการจัดการที่จะปฏิบัติ สำหรับโครงการระยะสั้นระยะปานกลางและระยะยาว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๙.	คณะกรรมการมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการกองทุนสัจจะออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๐.	คณะกรรมการมีการจัดสรรกำไรสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิก	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
	๕.การวิจัยและประเมินผล								
๒๑.	คณะกรรมการมีการควบคุมและประเมินผลการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๒.	คณะกรรมการกำหนดความเชื่อมโยงระหว่างกลยุทธ์ระดับแผนงาน วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๓.	คณะกรรมการมีการทบทวนปรับปรุง การบริหารงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๔.	คณะกรรมการมีการรายงานผลการรับฝากเงินของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการทุกๆ เดือน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ที่	ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๒๕.	คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบในการบริหารบุคคล เช่น มีเกณฑ์ประเมินผลงานเพื่อวัดผลการทำงานของเจ้าหน้าที่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ที่	หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	๑.อุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร								
๑.	คณะกรรมการและสมาชิกมีความขยันหมั่นเพียรในการดำเนินงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒.	คณะกรรมการมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓.	คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับหมอบหมาย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔.	คณะกรรมการทำงานอย่างมีเป้าหมาย และตั้งใจทำสุดความสามารถของตน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกลงมือออม มากกว่าการให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
	๒.อารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์								

ที่	หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๖.	คณะกรรมการรู้จักวิธีบริหารจัดการทรัพย์สินเงินทองที่เข้ามาภายในกองทุน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๗.	คณะกรรมการมีการบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๘.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักเก็บเล็กผสมน้อยให้มากขึ้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๙.	คณะกรรมการรักษาภาระหน้าที่การงานมิให้เสื่อมเสีย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื้อสัตย์สุจริต	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๐.	คณะกรรมการมีการควบคุม บริหารการเงินให้มีความมั่นคงปลอดภัย ปราศจากช่องในการทุจริตคอร์รัปชั่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
	๓.กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร								
๑๑.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกเลือกคบคนดีมีศีลธรรม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๒.	คณะกรรมการมีการร่วมทุกข์ ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับมวลสมาชิก	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๓.	คณะกรรมการยกย่องคนที่ควรยอกย่อง สรรเสริญคนที่ควรสรรเสริญ และส่งเสริมคนที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๔.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกคบกับกัลยาณมิตรที่ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๕.	คณะกรรมการแนะนำพร่ำสอนตักเตือนมวลสมาชิกไม่ให้ทำความ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ที่	หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	ชั่ว ทำแต่ความดี								
	๔.สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี								
๑๖.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๗.	คณะกรรมการส่งเสริมการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปพอเหมาะพอเพียง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๘.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกมีความสุขตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๙.	คณะกรรมการสนับสนุนการทำงานเลี้ยงชีพโดยความชอบธรรม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๐.	คณะกรรมการส่งเสริมการเก็บออมรักษาทรัพย์ไว้เพื่อประโยชน์ในกาลภายหน้า	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ที่	หลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	๑.สัจจะ มีความจริงใจ								
๑.	คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใส	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ที่	หลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	สามารถตรวจสอบได้								
๒.	คณะกรรมการมีความซื่อตรงซื่อสัตย์ต่อสมาชิกกองทุน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓.	คณะกรรมการมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกกองทุนเต็มศักยภาพของตน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔.	คณะกรรมการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนที่เป็นจริงเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕.	คณะกรรมการบริการสมาชิกด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
	๒.ทมะ ฝึกฝน								
๖.	คณะกรรมการปฏิบัติงานอย่างมีสติไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๗.	คณะกรรมการมีการประชุมสัมมนาในเรื่องการออมทรัพย์เป็นประจำ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๘.	คณะกรรมการปฏิบัติต่อสมาชิกด้วยความเป็นกัลยาณมิตร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๙.	คณะกรรมการส่งเสริมการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๐.	คณะกรรมการส่งเสริมให้มีความเสียสละต่อส่วนรวม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
	๓.ขันติ มีความอดทน								
๑๑.	คณะกรรมการมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๒.	คณะกรรมการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ แม้จะมีอุปสรรค	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ที่	หลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑๓.	คณะกรรมการยึดมั่นในนโยบายของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างแน่วแน่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๔.	คณะกรรมการมีความอดทนอดกลั้นไม่ประพฤติตนเสื่อมเสีย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๕.	คณะกรรมการมีความพยายามแก้ไขปัญหาด้วยความอดทน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
	๔.จาคะ มีความเสียสละ								
๑๖.	คณะกรรมการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๗.	คณะกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๘.	คณะกรรมการเพียรพยายามสร้างความสมานฉันท์ให้แก่คนในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๑๙.	คณะกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒๐.	คณะกรรมการพร้อมอุทิศตน เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขของส่วนรวม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง.
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของของแบบสอบถาม

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๗๙

๒๙ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน **พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม,ดร.**
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (วังน้อย)

อนุญาตให้ดำเนินการได้
3 ต.ค. 59.

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ภาคผนวก จ.
ตารางแสดงความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม Reliability Statistics

Cronbach's Alpha เท่ากับ **.๙๕๕** N of Items เท่ากับ **๑๐๐**

Case Processing Summary		
	N	%

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.๙๕๕	**๑๐๐**

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ทฤษฎีการบริหาร ๑	๓๔๘.๐๓	๖๗๗.๔๘๒	.๑๗๙	.๙๕๕

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ทฤษฎีการบริหาร ๒	๓๔๗.๙๓	๖๘๒.๔๗๘	.๐๕๔	.๙๕๖
ทฤษฎีการบริหาร ๓	๓๔๘.๔๐	๖๗๓.๖๒๘	.๒๙๘	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๔	๓๔๘.๕๗	๖๗๒.๕๓๐	.๔๓๐	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๕	๓๔๘.๓๗	๖๗๖.๕๑๖	.๒๔๑	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๖	๓๔๘.๓๗	๖๗๙.๑๓๗	.๒๐๓	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๗	๓๔๘.๓๗	๖๗๑.๙๖๔	.๕๑๑	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๘	๓๔๘.๖๓	๖๗๕.๖๒๐	.๓๘๔	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๙	๓๔๘.๕๗	๖๖๔.๓๙๒	.๕๔๙	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๑๐	๓๔๘.๔๗	๖๗๑.๙๘๒	.๕๐๐	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๑๑	๓๔๘.๕๓	๖๗๔.๐๕๑	.๓๗๔	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๑๒	๓๔๘.๕๓	๖๗๐.๘๐๙	.๕๕๐	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๑๓	๓๔๘.๖๓	๖๗๐.๐๓๓	.๕๓๓	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๑๔	๓๔๘.๔๐	๖๗๘.๔๕๕	.๒๒๔	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๑๕	๓๔๘.๓๗	๖๖๖.๐๓๓	.๕๔๓	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๑๖	๓๔๘.๕๐	๖๗๒.๙๔๘	.๔๖๔	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๑๗	๓๔๘.๖๓	๖๗๓.๕๕๑	.๔๐๘	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๑๘	๓๔๘.๔๐	๖๖๘.๖๖๒	.๕๕๙	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๑๙	๓๔๘.๕๓	๖๖๗.๘๔๔	.๕๘๗	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๒๐	๓๔๘.๔๗	๖๗๑.๐๘๕	.๔๒๗	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๒๑	๓๔๘.๕๐	๖๗๓.๘๔๕	.๔๒๙	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๒๒	๓๔๘.๕๐	๖๖๗.๕๐๐	.๕๙๖	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๒๓	๓๔๘.๔๗	๖๖๖.๖๗๑	.๖๒๓	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๒๔	๓๔๘.๖๐	๖๗๓.๓๕๒	.๓๖๖	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๒๕	๓๔๘.๕๓	๖๖๘.๖๐๒	.๕๐๗	.๙๕๔

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ทฤษฎีการบริหาร ๒๖	๓๔๘.๕๐	๖๖๔.๒๕๙	.๗๐๗	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๒๗	๓๔๘.๕๗	๖๖๔.๑๑๖	.๕๙๙	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๒๘	๓๔๘.๔๗	๖๖๓.๓๖๑	.๖๖๘	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๒๙	๓๔๘.๔๗	๖๖๓.๙๑๓	.๕๙๘	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๓๐	๓๔๘.๕๓	๖๖๙.๓๖๑	.๔๘๓	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๓๑	๓๔๘.๕๓	๖๗๓.๙๘๒	.๓๗๖	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๓๒	๓๔๘.๔๗	๖๗๑.๒๙๒	.๔๒๑	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๓๓	๓๔๘.๕๗	๖๖๔.๕๙๙	.๗๐๖	.๙๕๔
ทฤษฎีการบริหาร ๓๔	๓๔๘.๔๓	๖๗๒.๑๑๖	.๓๙๖	.๙๕๕
ทฤษฎีการบริหาร ๓๕	๓๔๘.๔๓	๖๗๑.๐๑๓	.๕๓๘	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๑	๓๔๘.๕๗	๖๖๘.๖๖๘	.๕๖๔	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๒	๓๔๘.๕๐	๖๖๗.๒๒๔	.๖๐๕	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๓	๓๔๘.๔๓	๖๖๖.๘๗๕	.๕๕๙	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๔	๓๔๘.๕๓	๖๗๓.๔๓๐	.๔๔๘	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๕	๓๔๘.๕๐	๖๗๒.๓๒๘	.๓๘๙	.๙๕๕
เศรษฐกิจชุมชน ๖	๓๔๘.๓๗	๖๗๐.๒๔๐	.๔๖๐	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๗	๓๔๘.๕๓	๖๗๔.๒๕๗	.๓๖๗	.๙๕๕
เศรษฐกิจชุมชน ๘	๓๔๘.๕๐	๖๗๗.๐๑๗	.๒๐๗	.๙๕๕
เศรษฐกิจชุมชน ๙	๓๔๘.๕๐	๖๗๒.๓๒๘	.๔๓๑	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๑๐	๓๔๘.๖๗	๖๗๓.๘๘๕	.๓๒๘	.๙๕๕
เศรษฐกิจชุมชน ๑๑	๓๔๘.๓๓	๖๖๖.๙๒๐	.๕๗๐	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๑๒	๓๔๘.๕๗	๖๖๙.๘๔๐	.๕๒๓	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๑๓	๓๔๘.๓๓	๖๖๖.๐๙๒	.๖๖๒	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๑๔	๓๔๘.๔๐	๖๗๒.๓๘๖	.๔๓๑	.๙๕๔

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
เศรษฐกิจชุมชน ๑๕	๓๔๘.๔๓	๖๗๑.๑๕๑	.๔๒๖	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๑๖	๓๔๘.๕๓	๖๗๕.๔๙๙	.๓๖๙	.๙๕๕
เศรษฐกิจชุมชน ๑๗	๓๔๘.๓๓	๖๗๔.๗๑๓	.๔๑๑	.๙๕๕
เศรษฐกิจชุมชน ๑๘	๓๔๘.๔๗	๖๖๔.๓๙๕	.๗๐๑	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๑๙	๓๔๘.๓๓	๖๗๖.๙๘๙	.๒๕๑	.๙๕๕
เศรษฐกิจชุมชน ๒๐	๓๔๘.๔๗	๖๗๕.๗๗๕	.๓๑๓	.๙๕๕
เศรษฐกิจชุมชน ๒๑	๓๔๘.๒๐	๖๘๒.๐๒๘	.๐๗๕	.๙๕๖
เศรษฐกิจชุมชน ๒๒	๓๔๘.๒๐	๖๘๕.๑๓๑	-.๐๐๘	.๙๕๖
เศรษฐกิจชุมชน ๒๓	๓๔๘.๓๗	๖๖๘.๗๒๓	.๔๓๒	.๙๕๔
เศรษฐกิจชุมชน ๒๔	๓๔๘.๒๐	๖๗๓.๔๐๗	.๒๖๗	.๙๕๕
เศรษฐกิจชุมชน ๒๕	๓๔๘.๖๓	๖๖๙.๓๔๔	.๕๕๘	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑	๓๔๘.๒๓	๖๘๓.๕๖๔	.๐๓๔	.๙๕๖
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๒	๓๔๘.๕๓	๖๗๐.๔๖๔	.๔๔๙	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๓	๓๔๘.๕๐	๖๖๙.๕๖๙	.๕๒๕	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๔	๓๔๘.๕๗	๖๗๖.๑๑๖	.๓๐๗	.๙๕๕
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๕	๓๔๘.๖๓	๖๖๖.๗๒๓	.๕๓๕	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๖	๓๔๘.๕๓	๖๖๘.๓๒๖	.๔๔๐	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๗	๓๔๘.๖๓	๖๗๕.๘๒๖	.๒๙๒	.๙๕๕
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๘	๓๔๘.๖๓	๖๖๘.๔๔๗	.๕๒๙	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๙	๓๔๘.๔๓	๖๕๘.๑๘๕	.๗๖๕	.๙๕๓
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๐	๓๔๘.๔๗	๖๖๒.๐๕๑	.๗๐๙	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๑	๓๔๘.๕๗	๖๗๑.๑๕๑	.๕๔๓	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๒	๓๔๘.๕๓	๖๗๑.๒๙๒	.๕๓๑	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๓	๓๔๘.๕๐	๖๗๓.๒๙๓	.๔๕๐	.๙๕๔

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๔	๓๔๘.๕๐	๖๘๑.๐๘๖	.๑๕๔	.๙๕๕
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๕	๓๔๘.๕๐	๖๗๙.๘๔๕	.๑๗๖	.๙๕๕
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๖	๓๔๘.๖๗	๖๗๓.๘๘๕	.๓๒๘	.๙๕๕
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๗	๓๔๘.๓๓	๖๖๖.๙๒๐	.๕๗๐	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๘	๓๔๘.๕๗	๖๖๙.๘๔๐	.๕๒๓	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๑๙	๓๔๘.๓๓	๖๖๖.๐๙๒	.๖๖๒	.๙๕๔
ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๒๐	๓๔๘.๔๐	๖๗๒.๓๘๖	.๔๓๑	.๙๕๔
ฆราวาสธรรม ๑	๓๔๘.๔๓	๖๗๑.๑๕๑	.๔๒๖	.๙๕๔
ฆราวาสธรรม ๒	๓๔๘.๕๓	๖๗๕.๔๙๙	.๓๖๙	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๓	๓๔๘.๓๓	๖๗๔.๗๑๓	.๔๑๑	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๔	๓๔๘.๔๗	๖๖๔.๓๙๕	.๗๐๑	.๙๕๔
ฆราวาสธรรม ๕	๓๔๘.๓๓	๖๗๖.๙๘๙	.๒๕๑	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๖	๓๔๘.๔๗	๖๗๕.๗๗๕	.๓๑๓	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๗	๓๔๘.๔๗	๖๗๙.๙๑๓	.๑๗๓	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๘	๓๔๘.๒๗	๖๗๘.๒๐๒	.๑๗๐	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๙	๓๔๘.๖๗	๖๗๓.๘๘๕	.๓๒๘	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๑๐	๓๔๘.๓๓	๖๖๖.๙๒๐	.๕๗๐	.๙๕๔
ฆราวาสธรรม ๑๑	๓๔๘.๑๗	๖๗๔.๑๔๔	.๒๕๔	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๑๒	๓๔๘.๓๓	๖๖๖.๐๙๒	.๖๖๒	.๙๕๔
ฆราวาสธรรม ๑๓	๓๔๘.๔๐	๖๗๒.๓๘๖	.๔๓๑	.๙๕๔
ฆราวาสธรรม ๑๔	๓๔๘.๑๗	๖๗๖.๕๕๗	.๑๙๖	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๑๕	๓๔๘.๕๓	๖๗๕.๔๙๙	.๓๖๙	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๑๖	๓๔๘.๓๓	๖๗๔.๗๑๓	.๔๑๑	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๑๗	๓๔๘.๒๐	๖๖๙.๔๐๗	.๔๑๑	.๙๕๕

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ฆราวาสธรรม ๑๘	๓๔๘.๓๓	๖๗๖.๙๘๙	.๒๕๑	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๑๙	๓๔๘.๔๗	๖๗๕.๗๗๕	.๓๑๓	.๙๕๕
ฆราวาสธรรม ๒๐	๓๔๘.๒๓	๖๘๗.๙๗๘	-.๐๘๐	.๙๕๖

ภาคผนวก ฉ.
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒๘๙

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูธรรมสารโสภิต ประธานฝ่ายส่งเสริมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดถนนกะเพรา**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของพระคุณท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการมาด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

อนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยได้
พระครูธรรมสารโสภิต
(พระครูธรรมสารโสภิต)
๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๙

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูศรีปริยัติวิภูษิต ประธานฝ่ายส่งเสริมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไพรสณฑ์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของพระคุณท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๙

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูประภาสสิริวัฒน์ ประธานฝ่ายส่งเสริมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดปากแพรก**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของพระคุณท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูบวรศีลวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๙

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูพิมลจริยาภิรัต ประธานฝ่ายส่งเสริมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดเนินเขาดิน**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธ

ภาคผนวก ช.
แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
และแบบสนทนากลุ่มเฉพาะ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์

เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

<u>คำชี้แจง:</u>

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการวิจัย เรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง"** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๖ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส

ตอนที่ ๖ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ซึ่งผลจากข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ จะใช้ในการค้นคว้าวิจัยตามหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังได้โดยมั่นใจว่า จะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

พระมหานิพนธ์ วีรพโล (ทบแก้ว)
นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

<u>ตอนที่ ๑</u> ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาของการเป็นสมาชิก ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

<u>คำชี้แจง</u> : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่แสดงสถานภาพของท่านตามที่เป็นจริง

๑. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี ☐ ๒๐ - ๓๐ ปี

☐ ๓๑ – ๔๐ ปี ☐ ๔๑ – ๕๐ ปี

☐ ๕๑ ปี ขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

☐ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ☐ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ ระดับปริญญาตรี ☐ ระดับปริญญาโท

☐ ระดับปริญญาเอก

๔. ความเกี่ยวข้องกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์

☐ ผู้บริหาร ☐ พนักงาน

☐ สมาชิกกองทุน ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

๕. รายได้ต่อเดือน

☐ ๕,๐๐๐–๑๐,๐๐๐ บาท ☐ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท

☐ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท ☐ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

๖. ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก

☐ ๑ – ๕ ปี ☐ ๖ – ๑๐ ปี

☐ ๑๑ – ๑๕ ปี ☐ ๑๖ – ๒๐ ปี
☐ ๒๑ ปี ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย✓ลงในช่อง ☐ แสดงระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงระดับเดียว

๕ หมายถึง มีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับ **มากที่สุด**
๔ หมายถึง มีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับ **มาก**
๓ หมายถึง มีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับ **ปานกลาง**
๒ หมายถึง มีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับ **น้อย**
๑ หมายถึง มีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ข้อ	ทฤษฎีการบริหารจัดการ	ระดับการบริหารจัดการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	๑.การตัดสินใจ (Decision)					
๑.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันตัดสินใจกำหนดวิธีการทำงานและคิดค้นกิจกรรมต่างๆ เพื่อก่อตั้งกองทุน					
๒.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของงานต่างๆ ในกองทุน					
๓.	สมาชิกเข้าร่วมอนุมัติแผนพัฒนากองทุนสัจจะออมทรัพย์และงบประมาณต่าง ๆ					
๔.	สมาชิกร่วมตรวจสอบการจ่ายสวัสดิการและเงินปันผล					
๕.	กองทุนสัจจะออมทรัพย์มีโครงสร้างกองทุน และระบุตำแหน่งงานไว้อย่างชัดเจน					
	๒.การวางแผน (Planning)					
๖.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดทิศทางและกิจกรรม					

ข้อ	ทฤษฎีการบริหารจัดการ	ระดับการบริหารจัดการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนากองทุน					
๗.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน/กิจกรรมด้านต่าง ๆ					
๘.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกองทุน					
๙.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนงานของกองทุน					
๑๐.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันให้ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสนับสนุนในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ					
	๓.การจัดองค์การ (Organizing)					
๑๑.	คณะกรรมการมีการจัดการกองทุนให้สอดคล้องกับพันธกิจ					
๑๒.	คณะกรรมการมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการบริหารงานและการออม					
๑๓.	คณะกรรมการส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีทักษะในการบริหารงาน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน					
๑๔.	คณะกรรมการให้ขวัญกำลังใจ มิตรภาพ และการเสริมแรงจูงใจที่ดีแก่มวลสมาชิก					
๑๕.	คณะกรรมการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความมั่นใจในความถูกต้อง และความมั่นคง					
	๔.การสื่อสาร (Communicating)					
๑๖.	คณะกรรมการมีทักษะการคิดเชิงระบบในการทำงาน					
๑๗.	คณะกรรมการมีทักษะการใช้อารมณ์ (EQ) ที่ดี					
๑๘.	คณะกรรมการมีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ					
๑๙.	คณะกรรมการมีทักษะการในการแก้ไขปัญหางานที่ดี					
๒๐.	คณะกรรมการมีการยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อื่น					

ข้อ	ทฤษฎีการบริหารจัดการ	ระดับการบริหารจัดการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	๕.การใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)					
๒๑.	คณะกรรมการสร้างความแข็งแกร่งให้กับกองทุนด้วยการสร้างทีมงานที่มีรัดกุมรอบคอบ					
๒๒.	คณะกรรมการมีการจัดสวัสดิการ ให้กับเจ้าหน้าที่ บุคลากร และสมาชิกที่มีการทำงาน หรือการออมดีเด่น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ					
๒๓.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมเสียสละแรงงานหรือวัสดุสิ่งของในการทำกิจกรรม/ประชุมของกองทุน					
๒๔.	คณะกรรมการมีการมอบอำนาจทางการบริหารให้สอดคล้องกับงานที่ทำ					
๒๕.	คณะกรรมการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถทำงานแทนกันได้ทุกตำแหน่ง					
	๖.การประสานงาน (Coordinating)					
๒๖.	คณะกรรมการและสมาชิกมีการประสานงานร่วมกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์					
๒๗.	คณะกรรมการมีการประสานขอคำแนะนำและรับข้อเสนอแนะจากสมาชิกของกองทุน					
๒๘.	คณะกรรมการมีการประสานให้ผู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมของกองทุน					
๒๙.	คณะกรรมการมีการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายกองทุนเพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิก					
๓๐.	คณะกรรมการมีการประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจในสมาชิกกองทุนเพื่อให้งานที่รับผิดชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ					
	๗.การประเมินผลงาน (Evaluating)					

ข้อ	ทฤษฎีการบริหารจัดการ	ระดับการบริหารจัดการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๓๑.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันนำผลจากการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อประเมินคุณภาพ					
๓๒.	คณะกรรมการและสมาชิกร่วมสรุปผลการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ พร้อมทั้งนำผลสรุปมาปรับปรุงแก้ไขให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพในทุกด้าน					
๓๓.	คณะกรรมการกองทุนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปวางแผนพัฒนางานด้านการประชาสัมพันธ์					
๓๔.	คณะกรรมการมีการตรวจสอบประเมินผลในการปฏิบัติงานตามแผนงาน					
๓๕.	คณะกรรมการใช้ระเบียบ กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

<u>คำชี้แจง</u> : โปรดทำเครื่องหมาย✓ลงในช่อง ☐ แสดงระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจชุมชน ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงระดับเดียว

๕ หมายถึง มีระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน อยู่ในระดับ **มากที่สุด**

๔ หมายถึง มีระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน อยู่ในระดับ **มาก**

๓ หมายถึง มีระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน อยู่ในระดับ **ปานกลาง**

๒ หมายถึง มีระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน อยู่ในระดับ **น้อย**

๑ หมายถึง มีระดับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน อยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ข้อ	ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	ระดับการความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	๑.ส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน					
๑.	คณะกรรมการมีการสร้างแรงจูงใจ ให้สวัสดิการและผลตอบแทนที่ชัดเจน					
๒.	คณะกรรมการแนะนำวิธีแก้ปัญหาโดยการสร้างศักยภาพของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง					
๓.	คณะกรรมการมีการกระตุ้นการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิกองทุนในชุมชน					
๔.	คณะกรรมการแนะนำให้ชาวบ้านรู้จักการออมทรัพย์ขยันหมั่นเพียร และขวนขวายในการประกอบสัมมาอาชีพ					
๕.	คณะกรรมการมีการกระตุ้นและช่วยตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน					
	๒.ส่งเสริมศูนย์วิชาการแบบเบ็ดเสร็จ					
๖.	คณะกรรมการ**จัดทำฐานข้อมูลสมาชิกให้ถูกต้องสมบูรณ์เป็นปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์งานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์**					
๗.	คณะกรรมการสนับสนุนให้ชาวบ้านมีจิตใจร่วมรักสามัคคีช่วยเหลืออนุเคราะห์กันในชุมชน					
๘.	คณะกรรมการให้คำแนะนำส่งเสริมกลุ่มองค์กรเพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง					
๙.	คณะกรรมการได้แนะนำส่งเสริมให้วัดเป็นแหล่งศูนย์สาธิตด้านการตลาดแก่ชาวบ้าน					
๑๐.	คณะกรรมการมีความเต็มใจให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการในการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับกองทุนสัจจะออมทรัพย์					
	๓.ส่งเสริมสื่อเพื่อสังคมและเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย					
๑๑.	คณะกรรมการจัดบริการข่าวสาร สิ่งตีพิมพ์ ป้ายประกาศที่เป็น					

ข้อ	ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	ระดับการความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	ประโยชน์ ประชาสัมพันธ์ให้แก่ชาวบ้าน					
๑๒.	คณะกรรมการส่งเสริมให้มีที่อ่านหนังสือในวัดหรือตั้งศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งวิทยาการเรียนรู้แก่ผู้สนใจในชุมชน					
๑๓.	คณะกรรมการเผยแผ่ความรู้ให้ชาวบ้านได้รู้คิดและหาความเป็นจริงกลุ่มสัจจะออมทรัพย์					
๑๔.	คณะกรรมการจัดอบรบแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านด้านองค์ความรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง					
๑๕.	คณะกรรมการให้การสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงการและอาชีพแก่ชาวชุมชน					
	๔.ปรับวิธีการงบประมาณและตั้งกองทุนเพื่อชุมชน					
๑๖.	คณะกรรมการดำเนินงานให้มีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคม					
๑๗.	คณะกรรมการมีระบบงบประมาณที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
๑๘.	คณะกรรมการมีนโยบายการกำหนดงบประมาณ อุปกรณ์ คนการจัดการที่จะปฏิบัติ สำหรับโครงการระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว					
๑๙.	คณะกรรมการมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการกองทุนสัจจะออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง					
๒๐.	คณะกรรมการมีการจัดสรรกำไรสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิก					
	๕.การวิจัยและประเมินผล					
๒๑.	คณะกรรมการมีการควบคุมและประเมินผลการทำงาน					
๒๒.	คณะกรรมการกำหนดความเชื่อมโยงระหว่างกลยุทธ์ระดับแผนงาน วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน					

ข้อ	ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน	ระดับการความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๒๓.	คณะกรรมการมีการทบทวน ปรับปรุง การบริหารงานกองทุนสัจจะออมทรัพย์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน					
๒๔.	คณะกรรมการมีการรายงานผลการรับฝากเงินของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการทุกๆ เดือน					
๒๕.	คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบในการบริหารบุคคล เช่น มีเกณฑ์ประเมินผลงานเพื่อวัดผลการทำงานของเจ้าหน้าที่					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน

<u>คำชี้แจง</u>: โปรดทำเครื่องหมาย✓ลงในช่อง ☐ แสดงระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงระดับเดียว

ข้อ	หลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน	ระดับการบริหารจัดการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	๑.อุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร					
๑.	คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนมีความขยันหมั่นเพียรในการดำเนินงาน					
๒.	คณะกรรมการมีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา					
๓.	คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับหมอบหมาย					

๔.	คณะกรรมการทำงานอย่างมีเป้าหมาย และตั้งใจทำสุดความสามารถของตน					
๕.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกลงมือออม มากกว่าการให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้					
	๒.อารักขสัมปทา คุ้มครองรักษาทรัพย์					
๖.	คณะกรรมการรู้จักวิธีบริหารจัดการทรัพย์สินเงินทองที่เข้ามาภายในกองทุน					
๗.	คณะกรรมการมีการบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล					
๘.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักเก็บเล็กผสมน้อยให้มากขึ้น					
๙.	คณะกรรมการรักษาภาระหน้าที่การงานมิให้เสื่อมเสียประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื้อสัตย์สุจริต					
๑๐.	คณะกรรมการมีการควบคุม บริหารการเงินให้มีความมั่นคงปลอดภัย ปราศจากช่องในการทุจริตคอร์รัปชั่น					
	๓.กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นมิตร					
๑๑.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกเลือกคบคนดีมีศีลธรรม					
๑๒.	คณะกรรมการมีการร่วมทุกข์ ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับมวลสมาชิก					
๑๓.	คณะกรรมการยกย่องคนที่ควรยอกย่อง สรรเสริญคนที่ควรสรรเสริญ และส่งเสริมคนที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี					
๑๔.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกคบกับกัลยาณมิตรที่ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย					
๑๕.	คณะกรรมการแนะนำพร่ำสอนตักเตือนมวลสมาชิกไม่ให้ทำความชั่ว ทำแต่ความดี					
	๔.สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี					
๑๖.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง					
๑๗.	คณะกรรมการส่งเสริมการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปพอเหมาะพอเพียง					
๑๘.	คณะกรรมการส่งเสริมให้สมาชิกมีความสุขตามกำลังทรัพย์ที่หา					

	มาได้					
๑๙.	คณะกรรมการสนับสนุนการทำงานเลี้ยงชีพโดยความชอบธรรม					
๒๐.	คณะกรรมการส่งเสริมการเก็บออมรักษาทรัพย์ไว้เพื่อประโยชน์ในกาลภายหน้า					

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส

<u>คำชี้แจง</u> : โปรดทำเครื่องหมาย✓ลงในช่อง ☐ แสดงระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงระดับเดียว

ข้อ	หลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส	ระดับการบริหารจัดการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
	๑.สัจจะ มีความจริงใจ					
๑.	คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้					
๒.	คณะกรรมการมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ต่อสมาชิกกองทุน					
๓.	คณะกรรมการมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกกองทุนเต็มศักยภาพของตน					
๔.	คณะกรรมการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนที่เป็นจริงเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก					
๕.	คณะกรรมการบริการสมาชิกด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ					
	๒.ทมะ ฝึกฝน					
๖.	คณะกรรมการปฏิบัติงานอย่างมีสติ ไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา					

๗.	คณะกรรมการมีการประชุมสัมมนา ในเรื่องการออมทรัพย์เป็นประจำ					
๘.	คณะกรรมการปฏิบัติต่อสมาชิกด้วยความเป็นกัลยาณมิตร					
๙.	คณะกรรมการส่งเสริมการใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียง					
๑๐.	คณะกรรมการส่งเสริมให้มีความเสียสละต่อส่วนรวม					
	๓.ขันติ มีความอดทน					
๑๑.	คณะกรรมการมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างสุดความสามารถ					
๑๒.	คณะกรรมการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ แม้จะมีอุปสรรค					
๑๓.	คณะกรรมการยึดมั่นในนโยบายของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์อย่างแน่วแน่					
๑๔.	คณะกรรมการมีความอดทนอดกลั้นไม่ประพฤติตนเสื่อมเสีย					
๑๕.	คณะกรรมการมีความพยายามแก้ไขปัญหาด้วยความอดทน					
	๔.จาคะ มีความเสียสละ					
๑๖.	คณะกรรมการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในชุมชน					
๑๗.	คณะกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					
๑๘.	คณะกรรมการเพียรพยายามสร้างความสมานฉันท์ให้แก่คนในชุมชน					
๑๙.	คณะกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มใจ					
๒๐.	คณะกรรมการพร้อมอุทิศตน เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขของส่วนรวม					

ตอนที่ ๖ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

๑. การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ปัญหา อุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

๒. ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง

ปัญหา อุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

๓. การบริหารจัดการตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน

ปัญหา อุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

๔. การบริหารจัดการตามหลักทิฏฐฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส

ปัญหา อุปสรรค.....
.....
.....
.....
.....
ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....

ผู้วิจัยขออนุโมทนา ที่ได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี

พระมหานิพนธ์ วีรพโล (ทบแก้ว)
นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบเจาะลึก (Structured In-depth Interview)

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์
เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

FACTORS AFFECTING THE MANAGEMENT OF SAVINGS
PLEDGE FUND TO THE ECONOMIC STRENGTH
OF COMMUNITIES IN RAYONG PROVINCE

<u>คำชี้แจง</u> : แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง โดยแนวทางการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

ตอนที่ ๔ เป็นคำถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์กับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

<u>ตอนที่ ๑</u> เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....

อายุ.....

วุฒิการศึกษา.....

ตำแหน่งหน้าที่.....

สังกัดกลุ่มสัจจะออมทรัพย์.....

วัน/เวลาที่สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

โทรศัพท์.....

E-mail: .....

<u>ตอนที่ ๒</u> เป็นคำถามเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลักกระบวนการบริหารจัดการของ Gregg, Russell T. ๗ ประการ

<u>คำชี้แจง</u> : ผู้วิจัยจะตั้งคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง เป็นอย่างไร ? ให้ท่านแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ มี ๗ ประเด็น ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

๑. ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออม เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน **ด้านการตัดสินใจ** ดำเนินการอย่างไร?

๒. ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออม เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน **ด้านการวางแผน** ดำเนินการอย่างไร?

๓. ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออม เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน **ด้านการจัดองค์การ** ดำเนินการอย่างไร?

๔. ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออม เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน **ด้านการสื่อสาร** ดำเนินการอย่างไร?

๕. ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออม เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน **ด้านการใช้อิทธิพลจูงใจ** ดำเนินการอย่างไร?

๖. ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออม เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน **ด้านการประสานงาน** ดำเนินการอย่างไร?

๗. ทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออม เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ด้านการประเมินผลงาน ดำเนินการอย่างไร?

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในจังหวัดระยอง

<u>คำชี้แจง</u> : ผู้วิจัยจะตั้งคำถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ของกองทุนสัจจะออมทรัพย์ในจังหวัดระยอง เป็นอย่างไร ? ให้ท่านแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ มี ๕ ประการ ดังนี้

๑. **การส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน** เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ดำเนินการอย่างไร?

๒. **การส่งเสริมศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ** เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ดำเนินการอย่างไร?

๓. **การส่งเสริมสื่อเพื่อสังคม และเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย** เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ดำเนินการอย่างไร?

๔. **การส่งเสริมการปรับวิธีการงบประมาณและการตั้งกองทุนเพื่อชุมชน** เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ดำเนินการอย่างไร?

๕. **การส่งเสริมการวิจัยและประเมินผล** เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ดำเนินการอย่างไร?

ตอนที่ ๔ เป็นคำถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์กับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

คำชี้แจง : ผู้วิจัยจะตั้งคำถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์กับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ว่าเป็นอย่างไร?

๑. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน

(๑) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลัก **อุฏฐานสัมปทา** ขยันหมั่นเพียร มีความเหมาะสมหรือไม่? ควรปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างไร?

(๒) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลัก **อารักขสัมปทา** คุ้มครองรักษาทรัพย์ มีความเหมาะสมหรือไม่? ควรปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างไร?

(๓) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลัก **กัลยาณมิตตตา** คบคนดีเป็นมิตร มีความเหมาะสมหรือไม่? ควรปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างไร?

(๔) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลัก **สมชีวิตา** เลี้ยงชีวิตแต่พอดี มีความเหมาะสมหรือไม่? ควรปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างไร?

๒. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส?

๑) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลัก **สัจจะ** คือ มีความจริงใจ มีความเหมาะสมหรือไม่? ควรปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างไร?

๒) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลัก **ทมะ** คือ ฝึกฝน อดทน มีความเหมาะสมหรือไม่? ควรปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างไร?

๓) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลัก **ขันติ** คือ มีความอดทน มีความเหมาะสมหรือไม่? ควรปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างไร?

๔) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลัก **จาคะ** คือ มีความเสียสละ มีความเหมาะสมหรือไม่? ควรปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างไร?

ขอเรียนว่า การตอบคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด ข้อมูลของท่านจะเป็นความลับและนำผลไปใช้เพื่อศึกษาในภาพรวมเท่านั้น ผู้วิจัย ขออนุโมทนา ที่ได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์แบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ขออนุโมทนาเป็นอย่างสูง ในการให้ความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์

พระมหานิพนธ์ วีรพโล (ทบแก้ว)
นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์
เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง
FACTORS AFFECTING THE MANAGEMENT OF SAVINGS
PLEDGE FUND TO THE ECONOMIC STRENGTH
OF COMMUNITIES IN RAYONG PROVINCE

<u>คำชี้แจง</u> : แบบสนทนากลุ่มเฉพาะแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นการสนทนากลุ่มเฉพาะเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามกรอบแนวความคิดทฤษฎีการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยผู้วิจัยนำเอาแนวคิด

ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร (Theory of Administration) ของเกรก ที่ได้จัดกระบวนการบริหาร เพื่อให้มีขั้นตอนที่ชัดเจนขึ้น มีปัจจัยกระบวนการบริหาร ๗ ประการ เรียงลำดับและหมุนเวียนเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑) การตัดสินใจ (Decision)

๒) การวางแผน (Planning)

๓) การจัดองค์การ (Organizing)

๔) การสื่อสาร (Communicating)

๕) การใช้อิทธิพลจูงใจ (Influencing)

๖) การประสานงาน (Coordinating)

๗) การประเมินผลงาน (Evaluating)

ตอนที่ ๒ เป็นการสนทนากลุ่มเฉพาะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน และการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ตามหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ธรรมสำหรับฆราวาส

ตอนที่ ๓ เป็นการสนทนากลุ่มเฉพาะเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ๕ ประการ ประกอบด้วย ๑) การส่งเสริมการขยายตัวของเครือข่ายชุมชน ๒) ส่งเสริมศูนย์วิชาการเบ็ดเสร็จ ๓) ส่งเสริมสื่อเพื่อสังคม และเชื่อมต่อเครือข่ายเพื่อการค้าขาย ๔) ส่งเสริมการปรับวิธีงบประมาณและการตั้งกองทุนเพื่อชุมชน และ ๕) การวิจัยและประเมินผล

ตอนที่ ๔ เป็นการสนทนากลุ่มเฉพาะด้านความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วย ๔ ด้าน กล่าวคือ

๑. **ด้านสัจจะ** ความจริงใจ มีความจริงใจและมีความโปร่งใสในการบริหารการเงิน

๒. **ด้านคุณธรรมครบวงจร** มีความพอเพียง มีคุณธรรมครบวงจรชีวิต ตั้งแต่เกิด ตาย

๓. **ด้านเศรษฐกิจพอเพียง** มีการนำเงินสวัสดิการมาพัฒนาชุมชนและประเมินผล

๔. **ด้านสวัสดิการชุมชน** ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอยู่แต่พอดี

ผู้วิจัยขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง กล้องบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวขณะที่ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป และขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำมา ณ โอกาสนี้

ขออนุโมทนาผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะทุกท่านเป็นอย่างสูง

พระมหานิพนธ์ วีรพโล (ทบแก้ว)
นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ซ.
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๓, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๙

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระครูบวรศีลวัฒน์ ประธานฝ่ายส่งเสริมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดหนองกันเกรา**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของพระคุณท่าน เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล เจ้าอาวาสวัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์ ฉายา วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล
เจ้าอาวาสวัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง
๑๔ ต.ค. ๒๕๕๙

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๓๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๐-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นายยงยุทธ กะหมายสม รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นายไพศาล งามสาม รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **น.ส.ธราทิพย์ แก้วบัวขาว เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ยินดีให้สัมภาษณ์
ธาราทิพย์ แก้วบัวขาว
14 ตุลาคม 2559

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างขนศิริราษฎร์บำรุง จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ยินดีให้ข้อมูล

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างขนศิริราษฎร์บำรุง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นายอุดม วงศ์จันทร์ รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๘ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นางสุภัค จันทร์ศรี กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๓๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

29 ต.ค. 2559

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นายกมลนิธิ์ วงศ์วิศิษฏ์ รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคาร.เรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๘๘

๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **นางนรินทร เนื่องจำนง กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ จังหวัดระยอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)

ภาคผนวก ฌ.
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก
(In-depth Interview)

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก
(In-depth Interview)

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่คบถ้วนบริบูรณ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ดังนี้

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
๑.	พระครูบวรศีลวัฒน์ (อำนวย สีลธโร)	เจ้าอาวาสวัดหนองกันเกรา อ.แกลง จ.ระยอง
๒.	พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล	เจ้าอาวาสวัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อ.เมืองระยอง จ.ระยอง
๓.	นายมานพ งามเสงี่ยม	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อ.แกลง จ.ระยอง
๔.	นายยงยุทธ กะหมายสม	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อ.แกลง จ.ระยอง
๕.	นายสุทา งามสม	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อ.แกลง จ.ระยอง
๖.	นายไพศาล งามสาม	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อ.แกลง จ.ระยอง
๗.	นางสาวธาราทิพย์ แก้วบัวขาว	เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อ.แกลง จ.ระยอง
๘.	นายถวน วิลัยแลง	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อ.เมืองระยอง จ.ระยอง
๙.	นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อ.เมืองระยอง จ.ระยอง
๑๐.	นายดนัย สมบูรณ์	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อ.แกลง จ.ระยอง
๑๑.	นายอุดม วงศ์จันทร์	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อ.แกลง จ.ระยอง
๑๒.	นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง	กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อ.แกลง จ.ระยอง

๑๓.	นายทน จันทร์ศรี	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อ.เขาชะเมา จ.ระยอง
๑๔.	นายสุคนธ์ มาลีเลิศ	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อ.เขาชะเมา จ.ระยอง
๑๕.	นางสุภัค จันทร์ศรี	กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อ.เขาชะเมา จ.ระยอง
๑๖.	นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฎ์	ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อ.ปลวกแดง จ.ระยอง
๑๗.	นายกมลนิฐ์ วงศ์วิศิษฎ์	รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อ.ปลวกแดง จ.ระยอง
๑๘.	นางนรินทร เนื่องจำนงค์	กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อ.ปลวกแดง จ.ระยอง

ภาคผนวก ญ.
รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระครูบวรศีลวัฒน์ (อำนวย สีลธโร)
เจ้าอาวาสวัดหนองกันเกรา อ.แกลง จ.ระยอง
(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล

เจ้าอาวาสวัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อ.เมืองระยอง จ.ระยอง

(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายมานพ งามเสงี่ยม

ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อ.แกลง จ.ระยอง

(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายยงยุทธ กะหมายสม

รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา อ.แกลง จ.ระยอง

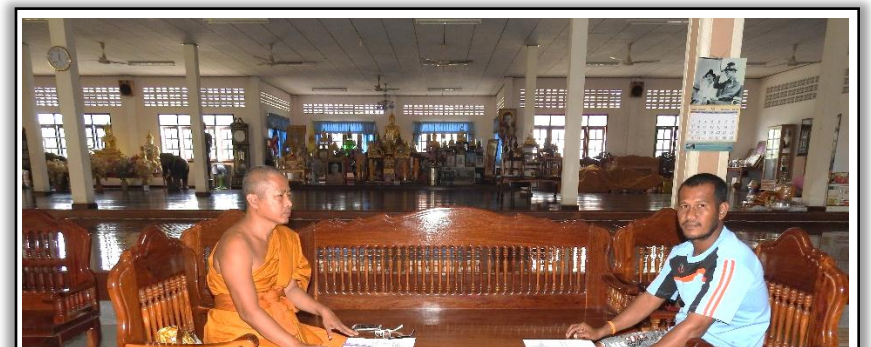
(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายสุทา งามสม

ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อ.แกลง จ.ระยอง

(๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายไพศาล งามสาม

รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อ.แกลง จ.ระยอง

(๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ น.ส.ธาราทิพย์ แก้วบัวขาว

เลขานุการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดถนนกะเพรา อ.แกลง จ.ระยอง

(๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายถวน วิลัยแลง

ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อ.เมืองระยอง จ.ระยอง

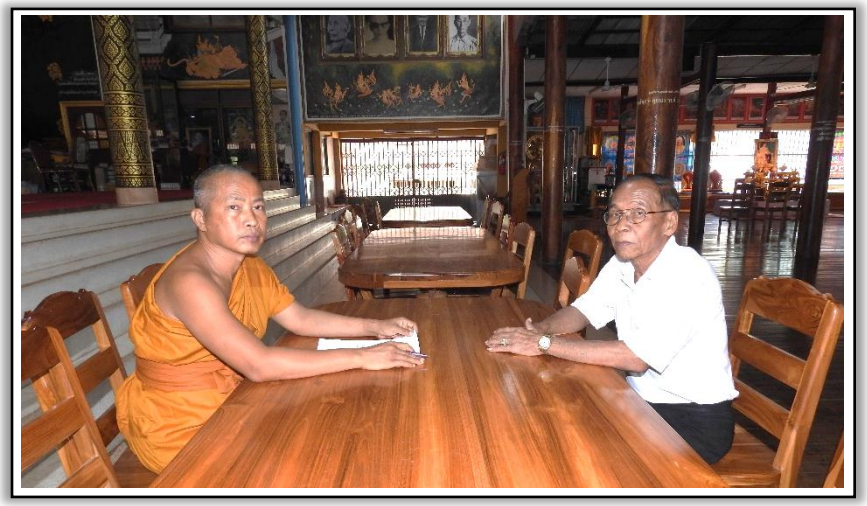
(๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายเสงี่ยม โพธิ์แก้ว

รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง อ.เมืองระยอง จ.ระยอง

(๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายดนัย สมบูรณ์

ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อ.แกลง จ.ระยอง

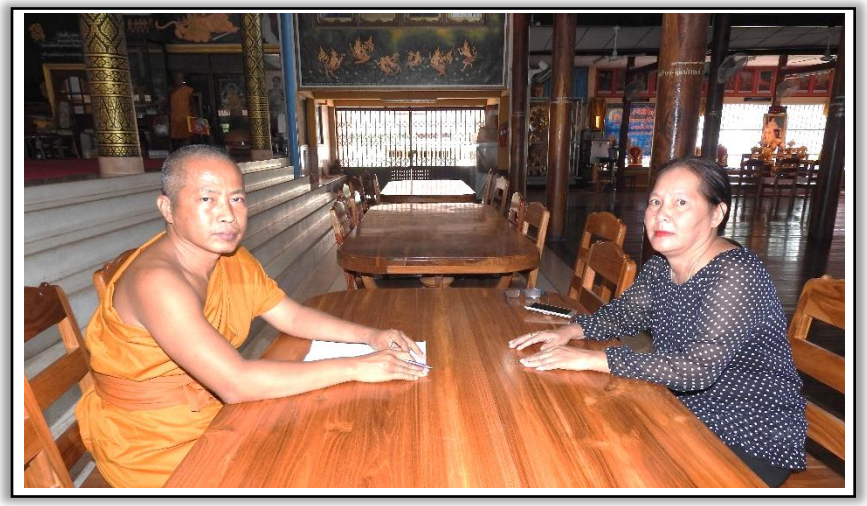
(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายอุดม วงศ์จันทร์

รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อ.แกลง จ.ระยอง

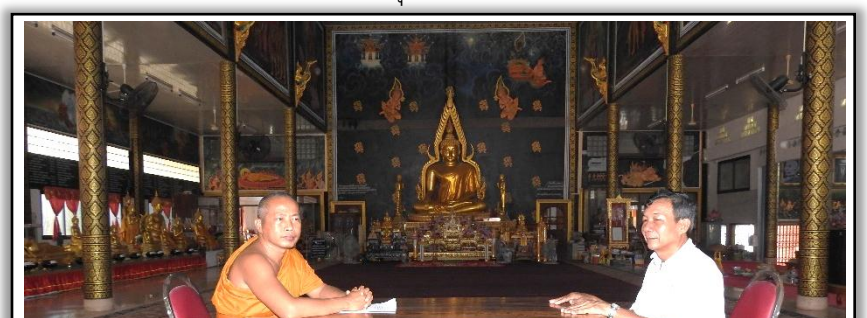
(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นางวราภรณ์ แซ่ซึ้ง

กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน อ.แกลง จ.ระยอง

(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายทน จันทร์ศรี

ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อ.เขาชะเมา จ.ระยอง

(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายสุคนธ์ มาลีเลิศ
รองประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อ.เขาชะเมา จ.ระยอง
(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นางสุภัค จันทร์ศรี
กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดปากแพรก อ.เขาชะเมา จ.ระยอง
(๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นายเมธาวัจน์ วงศ์วิศิษฎ์

ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อ.ปลวกแดง จ.ระยอง

(๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙)

สัมภาษณ์ นางนรินทร เนื่องจำนงค์

กรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ วัดไพรสณฑ์ อ.ปลวกแดง จ.ระยอง

(๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙)

ภาคผนวก ฎ.
รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
(Focus Group Discussion)

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

(Focus Group Discussion)

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนบริบูรณ์ ผู้วิจัยได้จัดเวทีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง ดังนี้

บัญชีรายนามผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันศุกร์ ที่ ๒๗ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาตลาดเกษตรกรเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
๑.	พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปโญ, ดร.	ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย		ผู้ดำเนินการ Moderator สังเกตการณ์
๒.	พระครูวรรณโพธิวรธรรม, ดร.	เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ตำบลแสลง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี		
๓.	อาจารย์ ดร.รัฐพล เย็นโฉมา	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย		
๔.	อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย		
๕.	นางกุหลาบ รัตนวิจิตร	กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา		
๖.	นางต่อกลิ่น จันทร์หอม	กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา		
๗.	นายวิชัย ณแสนเจริญ	กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดตัวช้างชน		
๘.	นายดนัย รัตนวิจิตร	กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน		
๙.	นายสมบัติ ชรสวัสดิ์	กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน		
๑๐.	นางณัฐพร ศรีสุวรรณ	กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินยายดิน		
๑๑.	นางวรรณา เพ็ญ	กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินยายดิน		

รายนาม	ตำแหน่ง	ลายเซ็น	หมายเหตุ
นางสาวตวงทิพย์ โยธี	พนักงานบริหารจัดการความรู้ชำนาญการ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา ๑๑ (ชลบุรี)		
นางสาวฐิตารีย์ จีระวรพรรณ	พนักงานปฏิบัติการประชารัฐ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา ๑๑ (ชลบุรี)		
นายฉัตรชัย รอดรัตน์	กรรมการกองทุนชุมชนบ้านเหมือง เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี		

ภาคผนวก ฏ.
หนังสือขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
(Focus Group Discussion)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต **โทร.,โทรสาร** ๐ – ๓๕๒๔ – ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๒ **วันที่** ๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ **พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโญ,ดร.**
ผู้อำนวยหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระเดชพระคุณเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง” ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
๒๗ ม.ค. ๖๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม, ดร. เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** **ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
(พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม)

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **นางกุหลาบ รัตนวิจิตร กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง" ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ได้เข้าร่วมกลุ่มสนทนากลุ่มเฉพาะ
กุหลาย
๒๗ / ม.ค. / ๖๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **นางซ่อนกลิ่น จันทร์หอม**
กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดหนองกันเกรา
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง" ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ได้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ
นางซ่อนกลิ่น จันทร์หอม
๒๗/ม.ค./๖๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **นายวิชัย แสนเจริญ กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง" ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ
วิชัย แสนเจริญ
(นาย วิชัย แสนเจริญ)

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **นายดนัย รัตนวิจิตร กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง" ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรพล สุยะพรหม)

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **นายสมบัติ ชลสวัสดิ์ กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดช้างชน**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง" ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **นางกลมทิพย์ ศรีสุวรรณ กรรมการผู้เชี่ยวชาญกองทุนสัจจะออมทรัพย์ วัดเนินเขาดิน**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ที่**

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นางสาวตวงทิพย์ ไยธี พนักงานบริหารจัดการความรู้ชำนาญการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์ ฉายา วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง” ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นางสาวฐิตารีย์ จีระวรพรรณ พนักงานปฏิบัติการประชารัฐ สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน
สิ่งที่ส่งมาด้วย
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง” ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหานิพนธ์ วีรพโล
โทรติดต่อ. ๐๘๙-๕๔๔-๖๔๔๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๒

๒๑ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน นายฉัตรชัย รอดรตน์ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
สิ่งที่ส่งมาด้วย
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหานิพนธ์** ฉายา **วีรพโล** รหัสประจำตัวนิสิต **๕๗๐๑๕๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง" ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาคผนวก ฐ.
รูปภาพประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ
(Focus Group Discussion)

รูปภาพประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ

วันศุกร์ ที่ ๒๗ เดือน มกราคม พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น.

รูปภาพประกอบการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์
เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง
ณ ห้องประชุมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเนินพระ

วันศุกร์ ที่ ๒๗ เดือน มกราคม พ.ศ.๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	:	พระมหานิพนธ์ วีรพโล (ทบแก้ว)
วัน/เดือน/ปีเกิด	:	วันที่ ๔ เดือน มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๓
สถานที่เกิด	:	๒๑ หมู่ที่ ๓ บ้านช่องแมว ตำบลช่องแมว อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๒๗๐

การศึกษา

พ.ศ.๒๕๓๒	:	นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนคณะสงฆ์ จังหวัดระยอง
พ.ศ.๒๕๔๑	:	ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ.๒๕๕๐	:	เปรียญธรรม ๖ ประโยค (ป.ธ.๖)
พ.ศ.๒๕๕๒	:	หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ป.บส. ณ วัดป่าประดู่ (พระอารมหลวง) อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ.๒๕๕๓	:	ปริญญาโท รัฐประศาสนศาตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๗	:	ผู้อำนวยการพระปริยัติโรงเรียนวัดเขาสาบ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๕๗	:	อาจารย์ประจำหลักสูตร พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หน่วยวิทยบริการ คณะสังคมศาสตร์ วัดป่าประดู่ (พระอารามหลวง) จังหวัดระยอง
	:	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเนินพระ

ปีที่เข้าศึกษา

พ.ศ.๒๕๕๗	:	หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ ๓ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปีที่สำเร็จการศึกษา	:	๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	วัดเนินพระ ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง

จังหวัดระยอง ๒๑๐๐๐
โทร ๐๘๙-๕๔๔๖๔๔๓
E-mail: dzine445566@gmail.com